

مفاخر مليهٔ عثمانيه صحيفه‌لرى

عدد : ١

قريم سفر مشهورى اوائلنده‌كى :

١٢٧٠ (عثمانلى - روس) طونه سفرى

و بونك نهايتنده‌كى

سلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سى

محررى

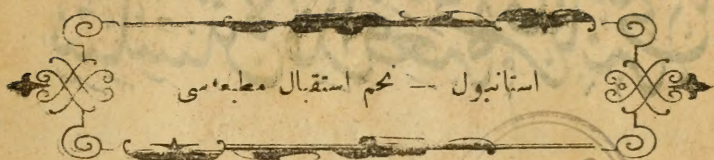
فريق : احمد مختار

عسكرى موزه‌سى و نمونه خانهٔ عسكرى مدير عموميسى

پانغالتيده كائن مكتب حربيهٔ شاهانه اركان حربيه صنفلرى تاريخ عسكرئ عثمانى
و محاربات مشهورهٔ عثمانيه مناقشاتى ، طوپجيلق و فن اسلحه و باليستيق ، مؤلفات
اجنبيهٔ عسكريه تدقيقاتى درسلرى معلم سابقى

استانبول — نجم استقبال مطبعه‌سى

١٩٢٢ — ١٣٣٨

استانبول — نجم استقبال مطبعه سی

بسم الله الرحمن الرحيم

اثر حقنده بر قاچ سوز

تاريخك اهميتى حقنده سوز سويلمك ، تفصيلاته كيريشمك ايسته‌مم ؛ بو هركسجه معلومدر . شو قادار ديه بيليرم كه حالدن استقباله ـ اضطراب وفلاكتدن آزاده ، مسعود برحالده ـ كچمك ايسته‌ين هرملت ، هرقوم تاريخ مليسنه كسب وقوف تام ايتمك مجبوريتنده‌در . باخصوص بلچيقالى مورخ شهير «ارنست ميللارد» ك « بر قانون تاريخى » نامنده‌كى اثر مهمنده [*] تصريح وتشريح ايلديكى اوزره خلقت آدمدنبرى بتون وقايع عالمك برقانون ازلئ تاريخى‌يه كوره پك منتظم وقوعه كلديكى اويجه تدقيق ومطالعه ايديلور ايسه بو احتياجك بسبتون قطعيت ومبرميت كسب ايده‌جكى تظاهر ايدر.

آوروپاده وامريقاده وحتى اوستراليا‌ده ، چين وژاپونياده‌والحاصل هرطرفده بو كون كوريلن حيرت انكيز ترقيات عظيمه وفوق‌العاده‌يه اقتران ايده‌مه‌مكلكمزه : تاريخ ملل وكندى تاريخ مليمزه لايقيله كسب وقوف ايدلمامسى ، اكثريسى سياست زمان كوزه‌تن ، كوزه‌ىمك مجبوريتنده قالان وقعه‌نويسلرمز ايله عثمانلى محيطى خارجنده‌كى وقايع

[*] بو كتاب ١٩٠٣ سنهٔ ميلاديه‌سنده يعنى بوندن تقريباً اون طقوز سنه مقدم بروكسلده طبع ايدلمشدر . ؛ آدرس شودر :

Une loi historique, Par Ernest millard, Bruxelle . 1903 Lib. Henri Samartin .

عالمدن علی الاکثر غیر خبیر قالمش سائر مورخلرمز طرفندن یازلمش تاریخ کتابلرمزده اك مهم وقایعمزك بیله بك نقصان، مبالغه‌لی وخطا آلود بر صورتده یازلمسی وایشته بو وجهله آنلر حقنده یا کاش و پك مضر فکر وذهابلر حاصل ایدلمسی اسباب مستقله تشکیل ایتمشدر .

بر چوق حقایق ووقایع تاریخیه‌یه وقت وزمانیله کسب وقوف واطلاع ایدیله‌مامك یوزندن چکدیکمز زحمتلر، مصادف بولندیغمز کوجلکلر، دوکدیکمز بیهوده قانلر، اوغرادیغمز بیوك ضایعات وفلاکتلر بی‌انتهادر . ایوجه دوشونیلوب چالیشیله‌رق آرتق بونلره نهایت ویرلمسی، هیچ دکلسه تحدید وعدم تکررلرینه چالیشلمسی زمانی چوقدن کلمشدر .

شایان تشکر وافتخاردرکه صوك دورلرده غرب وشرقك احوال ووقایع وفیوضاتنه واقف بولنان بر طاقم مقتدر، حمیتلی مورخ ومحررلرمز طرفندن مترجم ومؤلف بر خیلی مهم آثار تاریخیه وجوده کتیرلدی... فقط بیلمم که بونلر کافیمیدر؟ بیلمم که بتون وقایعی حقیقته واحتیاج عصر وزمانه توفیق ایدلمش، ریا ومداهنه ومبالغه‌لردن آزاده، ادوار اولیه‌مزده‌کی غلبات وفتوحاتمزی چکه‌میه‌رك اثرلرنده غرضکارانه بر صورتده علیهمزه یورودیکی واجبهٔ تعصب وانسانیت بیلمش اسکی یکی بر طاقم غرب مورخ ومحررلرینك اثرلرینی طولدیران مبالغات وافترالردن وارسته، دوا ناپذیر کورینن دردلرمزه دواساز بولنه بیله‌جك نتایج وقرارلرله آراسته وافعال وحرکات واجراآت حاضره ومستقبله‌مزه رهبر ودلیل تشکیل ایده‌بیله‌مك خصلتی حائز

بر «مکمل عثمانلی تاریخی» کورمك سعادتی ــ دور دور بیوك مشکلات وفلاکتلره معروض قالمش ــ بو معصوم ومعظم ملتمز ایچون نه وقت حصوله کله جکدر ؟

اوت نسل جدید: نه وقت ثمره سز خرافات ، بی فائده وبی لزوم مجاهدات ، اذواق عشق وشوق وخیالات ، علم وعرفان ومعرفت وصنعت ، جدیت وحقیقت ایله غیرقابل توفیق بی سود اشعار ومحررات ایله اوغراشمغی براقوبده هر قلم باطیریشده ملته ، وطن ومملکته ، تورکلکه نه یولده نافع برخدمت ایده جکنی دوشنور ، کتبخانه لرمزده موجود برچوق اسکی تاریخ کتابلرمز محتویاتی آوروپا کتبخانه لرینی طولدیرن نجه بیکلرجه آثار تاریخیه بیاناتی ایله قارشولاشدیره رق بو یولده هرنه یاپلق لازم کلورسه انلری فداکارانه وجانسپارانه برصورتده چالیشوب یاپارلرایسه بو ملت تاریخ کتابلرمزك اکثریسی مظلم صحیفه لرندن قورتیله رق هر صحیفه سندن حقایق انتباه وعبرت ، انوار فیوضات حیات وسعادت انتشار ایده بیله جك طوغری بر تاریخ ملی یه یعنی بوکون اك زیاده محتاج بولندیغی حقیقی بر عثمانلی تاریخنه مالك بولنه جق ، بیوك تورکلکك پارلاق استقبالنه کسب آکاهی ایده جکدر .

بویله مکمل بر عثمانلی تاریخنك عثمانلی افقندن ظهور ایتمك وقتی کلدیکنك علائمندن عد ایدیله بیلورکه صوك زمانلرده مقتدر و محترم بر طاقم محررلرمز ــ بو یولده کی قیمتدار بر خیلی آثاره علاوةً ــ مهم وموجب استفاده مقاله لر نشرینه باشلادیلر :

پادشاهان آل عثمان حضراتنه نه وقت «سلطان» دینمکه باشلادیغی ، ام عثمانیان «مال خاتون» ك پدری وحضرت سلطان عثمان غازینك

قائن پدری مظنهٔ زمانه‌دن « شیخ ادبالی » مرحومك اسم مبجلی ، دور سلطان اورخان غازینك ـ اناطولی‌وقایع اخیره‌سنه تعلق‌ومناسبت عظیمه‌سی بولنان ـ شئونات واحوال مختلفه‌سی ، قره‌مان اوغوللری ایله بونلرك معظم بر تورك دولتی بولنان « دولت سلجوقیه »یه‌خلف صورتنده‌کوسترمکه واویوله‌صوقمغه چالیشدقلری «قره‌مان‌حکومتی»نك احوال مختلفه وحدود وشئونات متنوعه‌سی ، اناطولیده جلالیلرك منفعت دولت وملت ایله غیر قابل توفیق بولنمغله بغی وطغیاندن‌غیری هیچ بر شی ایله تفسیر ایدیله‌مه‌ین ومملکته مستولی هیچ بر دشمن‌دولته قارشو اولمدیغی حالده جسم دولتده عظیم جریحه‌لر آچمش بولنان حرکات لئیمه‌سی یعنی جلالی بلیه‌سی وسائره ... حقلرنده‌کی روایات تاریخیه‌یی تدقیق وتعمیق ، شرح وایضاح وتألیف ایله بو یوللرده بر خیلی حقیقتلری میدانه چیقاران بر طاقم مقالاتی غزته‌لرمزده‌هرکس کمال لذت واستفاده ایله اوقومقده‌در. فقط عثمانلی ملتی تاریخنك‌مظلم، غیر مکشوف صحایفی او قدر چوقدرکه بو یولده‌کی مقاله‌لر نه قدر تکثیر ایدیلور ایسه تاریخ ملیز او قدر نورلانه‌جق، حقیقی بر مکمل عثمانلی تاریخنك وجوده کلسنه بو مقاله‌لر پك بیوك خدمتلر ایده‌جکدر.

بو کون الك مهم واساسلی بر طاقم وقوعات تاریخیه‌مز حقنده شبهه وترددن آزاده دکلز : مثلا عثمانلیلرك روم‌ایلنه طرز مروری ، عثمانلیلر نزدنده باروت واسلحهٔ ناریه‌نك وطوپ وتفنکلرك بدایت وطرز قبول وصورت انکشافی ، استانبول محاصره‌سی ، مرحوم قره مصطفی پاشانك ایکنجی ویانه محاصره‌سی ، مرحوم بالطه‌جی

محمد پاشانك پروت وقعه‌سی ، موره‌ده وندیكلولری تپه‌له‌ین شهیدعلی پاشانك « وارادین » میدان محاربه‌سی ، بریسی آوروپالیلر نزدنده توركلرك آوروپای مركزی‌یه استیلاسی خوف ودهشتنی قالدیرمش ودیكری آنلر اوزرنده تورك مهابت وسطوتنی كسر وازاله ایلمش بولنان ایكی مشئوم معاهده یعنی « قاولوفچه » و « پساروفچه » معاهدات ألیمه‌لری نهایتنده بو ملته هیچ دكلسه بر مدت معینه ایچون صلح وصلاح بر امر مفروض ایكن آنلر عقبنده آچیله‌رق طول مدت پك قانلی صورتده دوام ایدن ایران مقاتلاتی ، نادرشاه اسفار ومحارباتی حكمیاتی ، قریمك ضیاعی ، یكیچریلرك الغاسی ، تنظیمات خیریه‌نك مظهر موفقیات تامه اوله‌مامسی ... كبی بر طاقم احوال ووقایع مختلفهٔ تاریخیه‌مزك بر چوق نقاطی ، الك مهم جهاتی حالا مظلم وغیرمعلوم ومنكشفدر .

مورخلرمز ، محررلرمز وقایع تاریخیهٔ دولتدن باشقه اشخاص تاریخیه حقنده‌ده بر خیلی قیمتدار اثرلر وجوده كتیرمش وبواشخاص میاننده مثلا « مصنفك » نامنده بر مؤلف ایچون صحیفه‌لر طولدیرمش بولندقلری حالده كذلك مثال صورتنده عرض ایده‌لم كه ١٢٤٣ سنهٔ هجریه و ١٨٢٧ سنهٔ میلادیه‌سنده روسیه‌لی مارەشال « پاسكیه‌ویچ » ك ایرانی مغلوب ومضمحل وپریشان ایتدكدن صوكره (١٢٤٤_٤٥) سفرنده طوپی اون اوچ اون بش بیك كشیلك روس اردوسی ایله نه صورتله « بایبورد » ه قدر ایلروله‌یه‌رك بتون آناطولی‌یی فتح ایتمك چاغلرینه كلدیكنه ، روسیه وآوروپاده او زمان « آناطولی فاتحی » نامنی آلدیغنه و بو سفر عظیمده نه وجهله نیجه بیكلرجه مسلمانك

بو كوچك روس استيلا اردوسنه قوای عظيمه ايله پيشدارلق ايتمش، استنادكاه تشكيل ايلمش ، ارزاق ومأكولات يتيشديرمش بولنديغنه دائر معلومات ومطالعات تاريخيه‌يه تصادف ايده‌ميورز . وهله بو اليم آناطولی سفری بدايتنده‌كی قفقاسيانك، كرجستان قطعه‌سنك روسلر طرفندن استيلاسی صره‌لرنده وقوعه كلن وتاريخ عثمانی‌يه ، تاريخ اسلامه الی‌الابد مدار فخر ومباهات تشكيل ايده‌جك مآثر ومفاخر عثمانيه واسلاميه‌دن بولنان «اخسخه» مدافعهٔ مدهشهٔ جلادتكارانه‌سی [*] وينه بو صره‌لرده پك شدتله وقوعه كلن «قارص» هجوم ومدافعه‌سی

[*] «اخسخه هجوم ومدافعه‌سی» : روسيه مكاتب حربيه‌سی ايچون بوندن مقدم صورت مخصوصه‌ده تحرير ايدلمش بولنان «بيوك پترو دورندن زمانمزه قدر روس تاريخ حربنه عطف نظر» عنوانلی خصوصی روسجه تاريخ حرب كتابنك (١٨٢٨-٢٩) سفری آناطولی محاربه‌لرندن باحث قسمنده مفصل بر صورتده محرردر . بو اثرده : «اخسخه» قلعه‌سی خارجنده ليلاً اجراسنه باشلانان شديد بر ميدان محاربه‌سی وقوعه كلدكدن بعده «اخسخه» قلعه‌سنك احاطه ومحاصره ايدلديكی، قلعه‌نك پك شديد بر صورتده كندوسنی مدافعه ايتمسيله بالضرور قلعه درونده طرف طرف يانغينلر ايقاعنه مجبوريت حصوله كلديكی ، بو يانغينلردن متكون دومانلی علولر ايچنده اخسخه قيزلرينك يالين قليچ اللرنده بولنديغی حالده ملائكهٔ عذاب كبی هاجمينه قارشو هجوم وصولتلر كوسترمك صورتيله شهرك - وضعيت وطرز انشاسندن طولايی - متفرق بولنان خانه‌لرينی پك قهرمانانه ودنياده مثلی كورولمامش بر صورتده مدافعه ايتملريله روسلر ايچون هرخانه‌يی بر قلعه كبی ضبط ايلمك لازم كلديكی ، اخسخه مدافعهٔ قهرمانانه‌سنك هر حالده عثمانلی تاريخ عسكريسنه بيوك بر شرف وزينت تشكيل ايده‌جكی محرردر . كتاب مذبورك (روس - ژاپون) سفر عظيمی هنگامنده مانچوريده عموم روس اردولرينه قوماندا ايتمش بولنان مشهور جنرال «قوروپاتكين» ايله ديكر بش روس جنرالی طرفندن صورت مخصوصه‌ده يازلمش بولنمسنه بناءً مندرجاتنك موثوقيتنه حكم ايدله‌بيلور .

لوحه: ۱

طوپجی ارکان حربیه‌سندن صاحب اثر
فریق : احمد مختار پاشا
Ahmed Moukhtar Pacha, Général de division.

احمد مختار پاشانك آثار مطبوعه‌سی

(۱) ـــ طوپجیلق وفن اسلحه وبالیستیقه متعلق :

۱ ـــ مجمل تاریخ اسلحه ـ ارکان حربیه صنفلرینه تدریس ایدلمشدر (مکتب حربیه مطبعه‌سی) .

۲ ـــ دول مختلفه طوپجیلقلری (مکتب حربیه مطبعه‌سی) .

۳ ـــ فن اسلحهٔ ثقیله ـ لیطوغرافله (مکتب حربیه مطبعه‌سی) .

٤ ـــ کلیات فن اسلحه ـ جلد اول (بغدادلیان مطبعه‌سی) .

۵ ـــ کلیات فن اسلحه ـ جلد ثانی (قره‌بت مطبعه‌سی) .

٦ ـــ کلیات فن اسلحه آلبومی (قره‌بت مطبعه‌سی) .

۷ ـــ بیوك چاپده سریع آتشلی طوپلر (مکتب حربیه مطبعه‌سی) .

۸ ـــ سریع آتشلی صحرا طوپلری (معلومات مطبعه‌سی) .

۹ ـــ عثمانلی طوپجیلری ـ جلد اول (مکتب حربیه مطبعه‌سی) .

۱۰ ـــ دومانسز باروتلر (مطبعهٔ عسکریه) .

۱۱ ـــ احوالنامهٔ مؤلفات طوپجیان (معلومات مطبعه‌سی) .

۱۲ ـــ کلیات فن رمی ـ « رونه » دن ترجمه صورتیله صحرا انداحت قواعدی تشریحاتنی حاوی ولیطوغرافله مطبوعدر (مهندسخانه مطبعه‌سی) .

۱۳ ـــ داخلی بالیستیق (مکتب حربیه مطبعه‌سی) .

۱٤ ـــ خارجی بالیستیق (مکتب حربیه مطبعه‌سی) .

۱۵ ـــ ملخص بالیستیق ـ بلچیقالی فلیپروندن مترجم و ریاضیات عالیه‌یه مستنددر (مطبعهٔ عسکریه) .

۱٦ ـــ آوروپا دولتلرینك صحرا طوپلری وطوپجی مالزمه‌سی آلبومی ـ فرانسزجه‌دن مترجم وعثمانلی صحرا طوپجی مالزمه‌سی علاوه ایدلمشدر (مکتب حربیه مطبعه‌سی) .

(٢) — تاریخ عسکری‌یه متعلق :

١٧ — فتح جلیل قسطنطینیه - جلد اول (معلومات مطبعه‌سی) .
١٨ — «سن‌غوتار» ده عثمانلی اردوسی (کتابخانهٔ اسلام و عسکری مطبعه‌سی) .
١٩ — محاربات مشهورهٔ عثمانیه آلبومی - جلد اول (مکتب حربیه مطبعه‌سی) .
٢٠ — بالطه‌جی محمد پاشانك پروت سفری (تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه‌سیله نشر ایدلمشدر) .
٢١ — مجمل (١٨٧٠ - ٨١) سفری [جنرال نیوقسك اثرینك ترجمه‌سی و « مجموعهٔ فنون عسکریه » نسخه‌لریله نشر ایدلمشدر] .
٢٢ — ١٢٧٠ (عثمانلی - روس) طونه سفری و بونك نهایتنده‌کی « سلستره مدافعهٔ قهرمانه‌سی » (نجم استقبال و محمود بك مطبعه‌لری) .

---

(٣) عسکرلك ، بحریه ، ریاضیه و سائره‌یه متعلق :

٢٣ — زمان حاضر قلاع واستحکاماتی (معلومات رسالهٔ موقوته‌سی نسخه‌لریله نشر ایدلمشدر) .
٢٤ — ترقیات عسکریهٔ عثمانیه (معلومات مطبعه‌سی) .
٢٥ — آوروپاده ارکان حربلك - آوروپا ارکان حرب مکتبلری و سائر مکاتب عسکریه‌سندن باحثدر (معلومات مطبعه‌سی) .
٢٦ — رهبر ظفریات بحریه - قوهٔ بحریه‌نك اهمیتی و زمانمز سفائن حربیه و طوپلری و بونلرك استعمال و محاربه‌سی و تأثیراتی حقنده مجمل معلوماتی شاملدر (قره‌بت مطبعه‌سی) .
٢٧ — رهبر عمران (معلومات مطبعه‌سی) .
٢٨ — ترسیمات ریاضیه - مکتب ملکیهٔ شاهانه‌ده رسم خطی و ریاضیات ترسیمیه‌یه دائر ویریلن درسلری حاوی و لیطوغرافله مطبوعدر . (مکتب ملکیه مطبعه‌سی) .

٢٩ — مسائل حياتيه‌مزك الك مهملرندن آچيق تورکجه حقنده مکتوبلر قوللقسيونی (تواريخ مختلفه‌ده صورعديده ايله « معلومات » رساله‌ موقوته‌سی ايله متوالياً منتشردر) .

٣٠ — علويات اسلام (جريدهٔ صوفيه نسخه‌لريله نشر ايدلمشدر) .

٣١ — خمر ياخود سرخوشلق ـ علی العموم مسکراتك وخيم مضرتلرندن باحثدر . جريدهٔ صوفيه ايله نشر ايدلمش ، بعده کتاب صورتنده‌ده باصلمش وهلال احضره اهدا ايدلمشدر. (نجم استقبال مطبعه‌سی) .

---

٣ — احمد مختار پاشانك آثار غير مطبوعه‌سی

(١) — طوپجيلق وفن اسلحه وباليستيقه متعلق :

١ — کليات تاريخ اسلحه (مجمل تاريخ اسلحه‌نك وسيله‌ وجوده کلشدر).

٢ — معدل کليات فن اسلحه جلدارلی (انواع اسلحه وطوپلردن باحث کليات فن اسلحه جلداولنك اسلحه حصوله کلن ترقيات اخيره‌يه کوره تعديلاتيله وجوده کلمش ومهندسخانه‌ده تدريس ايدلمشدر) .

٣ — صحرا طوپجی تعبيه‌سی (« رونه » دن خاشيه‌لی وعلاوه‌لی برصورتده مترجم وارکان حربيه صنفلرينه تدريس ايدلمشدر) .

٤ — طوپجی خدماتی رهبری (علی العموم طوپجی خدماتندن باحثدر).

٥ — عثمانلی طوپجيلری ـ جلد ثانی (عثمانلی طوپجيلری وطوپلرينك يکيچريلر ادوارنده‌کی احوالندن باحثدر) .

٦ — کليات فن اسلحه ـ جلد ثالث (علی العموم اسلحه‌واندا ختلرك استعمال وخواصندن باحث بولنوب مکتب حربيه‌ده ارکان حرب صنفلرينه تدريس ايدلمشدر).

٧ — انداخت جدللری مجموعه‌سی (بالجمله انداخت جدوللرينی حاوی واستعماللرندن باحثدر) .

---

(٢) تاريخ عسكری یه متعلق :

٨ — دولت عثمانیه تاریخ عسکری کبیری (جلد اول) .
٩ — » » » (جلد ثانی) .
١٠ — » » » (جلد ثالث) .
١١ — محاربات مشهورهٔ عثمانیه آلبومی (جلد ثانی) .
١٢ — (١٢٤٤ - ٤٥) عثمانلی روس سفری (روم ایلی واناطولی وقایع حربیه‌سندن مفصلاً باحث وارکان حربیه صنفلرینه تدریس ایدلمشدر) .
١٣ — فتح جلیل قسطنطینیه - جلد ثانی (فتح جلیلك استانبولك ضبطندن صکره‌کی وقایع وآبدات مجموعه‌واهمیتندن باحث بولنوب طلبی اوزرینه خاقان مغفور سلطان عبدالحمید خانه تقدیم قلنمشدر. الیوم ایکی کتاب مجلد تشکیل ایلك اوزره معارف کتبخانه‌سنده محفوظدر) .
١٤ — (١٢٤٤ - ٤٥) سفرنده اناطولی وقایع حربیهٔ مهمه‌سنه عطف نظر (تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه‌سی نسخه‌لریله نشر ایدلمك اوزره مذکور انجمنه اهدا ایدلمشدر) .

عسکرلك ، سیاحت وسائره‌یه متعلق :

١٥ — دیسیپلین یاخود انضباط عسکری (جلد اول) .
١٦ — » » «(جلد ثانی) .
١٧ — » » » (جلد ثالث) .
دول مختلفه‌ده‌کی اصول وقواعد عسکریه وانضباطدن باحث بولنوب خاقان مغفور سلطان عبدالحمید خانك امرلریله تحریر قلنمش والیوم موزهٔ عسکری‌ده انظار عمومیه‌یه موضوعدر .
١٨ — بالقان دولتلری اردولری (بالقان حربندن اول خاقان مشارالیهك امریله یازیله‌رق تقدیم قلنمشدر).

۱۹ — قول اردو غروبلرینك استعمالنه متعلق تعبیه مسئله‌سی (لاندلوادن مترجمدر) .

۲۰ — اسیای عثمانیده برجولان (حلبه قدر اناطولیده براً اجرا قلنان بر سیاحت خاطراتنی حاویدر).

۲۱ — آوروپا سیاحتم خاطراتی (آوروپا طوپ فابریقه‌لرینه سیاحتمز خاطراتنی حاویدر) .

۲۲ — حدید (تیمورك اهمیت فوق‌العاده‌سی حقنده دینی ، علمی ، صناعی براثردر) .

۲۳ — علویات جناب فخرعالم (بالاکمال قریباً طبع و نشری مقرردر).

۲٤ — تورك ملت معظمه‌سی و بونك لسان واستقبالی (دردست اکمالدر).

۲۵ — مهاجرت وسفالت (۱۲۹٤ حربنده‌کی مهاجرته متعلق برحادثه‌در ؛ وفیق پاشاوالیلکنده بروسه تیاتروسنده وضع صحنه ایدلمشدر) .

۲٦ — بالطه‌جی محمدپاشا (پروت وقعه‌سنه دائر و فرح تیاتروسنده وضع صحنه ایدلمشدر) .

۲۷ — تاریخه مستند « وطن ویاسلستره » پیه‌سی (ادیب اعظم نامق کمال مرحومك بونامده‌کی پیه‌سنك تاریخه بالتمام توفیق صورتیله تعدیلاً وجوده کتیرلمش ودردست اکمالدر) .

حقنده تفصيلات لازمه شويله طورسون همان اك عمومى وسطحى معلوماته بيله اندر تصادف ايديورز . وينه بو زمره‌دن بولنمق اوزره (١٢٤٤ـ٤٥) عثمانلى روس سفرنده‌كى سلستره محاصره ومدافعهٔ شديده‌سى ايله اك بيوك ميدان محاربه‌لرمزدن ، مانوره جنكلرمزدن بولنان ووقوعندن صوكره روسلرك يلديرم كبى بالقانلرى مرور ايده‌رك « ادرنه » يه قدر كلوب پايتختمزى تهديد ايتملرينه « ادرنه معاهدهٔ اليمه‌سى »نى جبراً بزه امضا ايتديرملرينه سببيت ويرن « كلفجه ميدان محاربه‌سى » حقنده همان هيچ بر شى بيلميورز ؛ بو دورك وقايعنى يازان وقعه نويسمزك تاريخنده [تاريخ لطفى‌ده] اك بيوك و مهم بو ميدان محاربه‌مزك برقاچ سطرله نقل وبيان ايدلديكنى كورمك فلاكتنه معروض قاليورز .

قريم سفرى و اكا تقدم ايدن (١٢٧٠) طونه سفرى حقنده ـ دور سلطان عبدالعزيز خانيده نشرينه باشلانوب انجق ١٣٦ صحيفه‌لق برنجى جلدى نشر ايديله بيلمش بولنان ـ «صاعقهٔ ظفر» دن باشقه ـ هنوز المزده بر اثر يوقدر. (١٢٩٢ ـ ٩٤) روس سفرمزه دائر صورت غير رسميه‌ده مطبوع ومنتشر بعض آثارك محرر وطابعلرينه عرض شكران ايله برابر بو سفر مهم حقنده هرنه‌دن ايسه دها هنوز رسمى بر اثر وجوده كتيريله‌مامش ايدوكنه جلب انظار دقت ايلرز. اهميتلرى مستغنئ عرض وتفصيل بولنان « بالقان حربى » و« حرب عمومى » ايچون وجوده كتيريلن قيمتدار بعض آثار وخاطرات وباخصوص يلديرم اردوسنك سوريه وفلسطينده‌كى هرنوع حركات

واحوال سوق الجيشيه وحربيه‌سنى بتون تفصيلاتيله وبر چوق خريطه وپلانلريله بالوضوح بيان ايدن وبو يولده‌كى آوروپا آثارندن كيرو قالمق دكل بلكه آنلره ماننده وبعض خصوصاتده دها فائق بيله بولنان « ييلديرم » نامنده‌كى جسيم تاريخ حرب خصوصى هرحالده شايان تقدير وتشكر وبوبابده مؤلفنى ورئيس فاضل ومجاهدى ذكى پاشا حضرتلرى باشلرنده بولنديغى حالده اركان حربيهٔ عموميه‌مزى آلقيشلامامق غير ممكندر . مذكور سفرلر حقنده تدقيقات رسميه‌نك قريباً اكمال بيوريله‌رق طبع ونشرلرينه همت بيوريله‌جغنه اشتباهمز يوقدر .

(١٢٧١ـ٧٢) سنهٔ هجريه و (١٨٥٤ـ٥٥) سنهٔ ميلاديه‌سنده متفقلرله روسلر آره‌سنده وقوعه‌كلن « قريم سفر مشهورى » ايله بو سفره تقدم ايدوب منحصراً عثمانليلرايله روسلر آره‌سنده وقوعه‌كلن ١٢٧٠ طونه سفرى ـ كيفيت وصور اجرائيه‌لرى ومحاربلرينك حال حاضره تعلق ومناسبت عظيمه‌سى طولاييسى ايله ـ بالوجوه بيوك بر اهميتى، خصوصى بر نزاكت وسياستى حائزدر.

قريم سفرنده دولت عثمانيه‌نى بالتمام حقلى كورن انكلتره وفرانسه معظم دولتلريله مؤخراً آنلره التحاق ايليان ساردنيا [ايتاليا] دولتى مجرد دولت عليهٔ عثمانيه‌نك تماميت ملكيه‌سنى محافظه ايچون هردرلو فدا كارلغى اختيار ايله اردولر، دونمالر سوق ايده‌رك بزم اوغورمزده ميليونلر صرف ايتمش، سيواستپول اوكنده وحواليسنده پك عظيم مشكلات ايچنده سيل كبى قان آقتمش، عثمانلى‌يه حقيقى دوست بولندقلرينى بالفعل يعنى قان ايله مال ايله اثبات ايتمشلردى . اكر مقدماتيله برابر تقريباً اوچ سنه دوام ايدن بو سفر عظيم ومهمك وقايعى، بوسفرده

متفقلرمزك بزه كوستردیكی صمیمی دوستلق، آنلر ایله اوموز اوموزه ویك اخوتكارانه بر صورتده اجرا ایتدیكمز سلاح ارقداشـلغی، حقمزده هر یوزدن كوستردكاری هردرلو آثارجوانمردی سفرمز بورك مكمل بر تاریخنده اول وآخر رجال ملكیه و عسكریه‌مز، هركس طرفندن وقتیله اوقونوب بزم ایچون پك جانخراش نتایج وخیمه‌تولید ایدن حرب عمومی بدایتلرنده اسكی دوستلغك مقتضیاتی، ایجابات‌حال ومصلحت ایفا واجرا ایدلمش بولنسه ایدی بومدهش حرب غیرقابل اجتناب اوله‌مسه بیله هیچ دكلسه دها قصیرالمدة بولنه‌جق، بو اسكی سـلاح ارقداشلرمزه دها چابوق كسب مقارنت ایدیله بیله‌جك، كندولریله اسكی دوستلق، اسكی عنعنات دها سهولتله تأسیس قیلنه بیله‌جك ایدی.

قریم سفرینه تقدم ایدن ١٢٧٠ طونه‌سفرمز آنسزین «سینوب»ده دونمامزك احراقی كبی فجایعی احتوا ایتمكله برابر طونه بوینده پك‌شانلی ظفرلرله تتوج ایتمش، تاریخ عثمانی‌یه آلتون قلمله یازلمغه لایق‌وقایع ایله آراسته قالمشدر: «اولتانیچه ـ طوتره‌قان»، «قلفات»، «چه‌تات»... محاربه‌لری متفقلرمزك فعلاً هیچ‌برمعاونتی اولمه‌دن، دها انلر دارالحركاته، طونه بوینه وارمه‌دن صرف عثمانلیلرك اجدادلرندن كندولرینه‌موروث شجاعت وبسالت ونظام جدیدك عثمانلی عسكرینه ویردیكی فیض‌وقوت جدیده و متانت سـایه‌سنده كمال شان وظفرله قزانلمش، پك قوتلی بر دشمنه ـ یعنی بر بچوق عصره یقین بر مدتدنبرو انتظامات‌عسكریه سایه‌سنده عثمانلیلره قارشو همان دائما غلبه ایله مألوف، پك‌كثیرومنتظم

ومامره شدیدالانضباط روس اردولرینه قارشو ابراز قلنمش بولندیغی کبی ینه بو طوبه سفری نهایتنه دوقوزیگان — و متوالیاً محاصرین اوزرینه خروجلر اجراسی صورتیله اجرا ایدلمکدن طولایی آوروپا تواریخ حربیه‌سنده مدافعات متعدیه‌یه مثال صورتنده درج ایدیلن — « سلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سی » ده هردرلو مدح و ستایشك فوقنده بر مدافعهٔ متعدیهٔ بسالتکارانه‌در .

ادیب معظم فردوس آشیان « نامق کمال بك » مرحوم عثمانلیلغه الی‌الابد مدار فخر ومباهات تشکیل ایده‌جك مفاخر ومآثر ملیهٔ عثمانیه‌دن بولنان بوشانلی مدافعه‌یی هرکسدن اول تقدیر ایده‌رك عمومك معلومی بولندیغی اوزره جنتمکان سلطان عبدالعزیزخان حضرتلری دورنده « وطن یاخود سلستره » نامیله بر پیه‌س یازمش وبو پیه‌س گدیك پاشاده کائن اسکی عثمانلی تیاتروسنده کندوسی‌ده حاضر بولنمق اوزره ایلك دفعه وضع صحنه ایدلدکده افراد ملت طرفندن « یشا کمال ! » صیحه‌لریله آلقشلانه‌رق فوق‌العاده بر صورتده تقدیر ایدلمش ایدی ؛ مؤخراً ملت عثمانیه طرفندن پك بیوك بر حسن قبوله مظهریتله بر چوق دفعه‌لر انظار عمومیه‌یه قونه‌رق ضابطان ، عسکرلرمز وبتون افراد ملت اوزرنده سحارانه‌برصورتده تأثیرات عظیمهٔ وطنپرورانه اویاندیروب حسیات جنکاورانهٔ عثمانیه‌یی تنمیه ایله نیجه غلبات ومظفریاتمزده غزات ومجاهدین عثمانیه‌یه رهبر شجاعت وفداکاری تشکیل ایتمك کبی دها هیچ بر اثر ادبیمزه میسر اوله‌میان بر عظیم موفقیت کوسترمشدر .

« نامق کمال » مرحوم « وطن یاخود سلستره » پیه‌سنی یازدیغی

وقت وقعه‌نك اهمیت فوق‌العاده‌سنی تماماً ادراك ایتمش بولنمغله برابر انك قوماندانلری وارکان واشخاصی، محاصره ومدافعه‌نك صورت وقوع وکذرانی حقنده‌کی معلوماتنك پك ناقص ایدوکی اثرینك ساده‌جه بر تدقیقندن بالسهوله اکلاشیله‌بیلور. ذاتاً بو پیه‌سك یازلدیغی صره‌لرده – ستره مدافعهٔ فوق‌العاده‌سی – بعض متخصصین غربیه مستثنا طوتولدیغی حالده – آوروپالیلرجه دخی ایوجه حل ایدلمامش بر مسئلهٔ مهمه صورتنده بولنیور ومتن اثرده تفصیلات لازمه‌سیله بیان ایدیله‌جکی اوزره دشمنه نسبتله بر آووج دینه بیله‌جك قدر قلیل و اکثریسی آناطولی وکوکالی باشی بوزوق سواریلریله کوکالی ارنبودلر وعرب [یعنی مصر و تونس] عساکرندن مرکب عثمانیلرك عادی تراب سپرلر آرقه‌سنده ناصل اولوبده طقسان بیك کشی‌یی متجاوز وربع عصردنبرو بو سفره حاضرلانمش ماهر روس اردوسنه طول مدت مقاومت ایده‌بیلمش بولندیغی بتون آوروپا رجال ومحافلی حالا دوشوندیروب طوریور ایدی.

بو شانلی مدافعه جنکنك، بر امثالسز قلعه محاربه‌سنك قواعد حربیه‌یه توفیقاً نه یولده وقوعه کلدیکنی، قوماندانلرینه ومدافعلر وعساکر محافظه‌سنه متعلق کمیات وکیفیاتی ایوجه بیله‌مامکده ادیب شهیر معذور ایدی. مشارالیه ناصل بیله بیلور ایدی‌که کرك مدافعهٔ مذکوره‌نك وکرك او صره‌لرده طونه بوینده‌کی سائر شانلی محاربامزك وحتی ایکی سنه قدر – قوله‌را علت مدهشه‌سنك شدتله دوامیله برابر – پك مذبوحانه بر صورتده دوام ایدن سیواستپول محاربات وبتون قریم سفری وقایعنك – اولجه دیدیکمز کبی – بو کون بیله المزده بیوك

وكوچك بر تاريخی اولمديغی كبی او زمانلر آوروپا مطبوعات و آثار ومؤلفاتندن اقتباسات اندر وآثارمترجمه ايسه پك قليل وعادتا مفقود ايدی . قريم سفری صره‌لرنده وبو سفری متعاقب همان هفته‌ده بر ايكی دفعه‌يه منحصراً چيقان رسمی « تقويم وقايع » و غير رسمی « جريدهٔ حوادث » ناملرنده‌كی ايكی غزته‌مزك ـ مطالعه‌نك ، غزته قرائت وتعقيبنك هنوز رغبت ورواج بوله‌مديغی ، قرائتخانه‌لرك ايسه‌ده‌ها هنوز آچلمغه باشلامامش بولنديغی اودورده ـ بالطبع واردات واستطاعت ماليه‌سی دون ، وسائط استخباريه‌سی مفقود ، درجهٔ استيعابلری ومحررلری محدود بولنمغله بونلرله انجق مواد رسميه وبعض مقالات وحوادث عموميه واعلانات نشر ايديله بيلور ووقايع مهمه ، شؤونات علميه وفنيه ومحاربات ايچون بيانات و تفصيلاته بونلرده انجق پك آز ير قاله‌بيلور ايدی . او زمانلر نشر ايديلن مزبور غزته‌لر قولكسيونلری بعض ذوات وكتبخانه‌لرمزده موجوددر . بونلرده سلستره محاصره و مدافعهٔ شديده‌سنه دائر معلومات مفصلهٔ تاريخيه شويله طورسون الك اساسلی معلوماته بيله يوليله تصادف ايديله‌ميوركه بونلردن اديب معظم استفاده ايده‌بيلمش بولنسون !

« نامق كمال » مرحومك فرط ذكاسنه حيران اولمامق ناصل ممكن بولنوركه مشاراليه سلستره‌ده كذران ايدن احوال وقلعه‌نك قوماندانلر واركان وامرا و ضابطانی ، وسائط مدافعه‌سی ، محافظلری حقنده بالطبع پك عمومی وده‌ها طوغروسی پك محدود وسطحی معلومات آله‌بيلمش بولنديغی حالده شدت ذكاسی سايه‌سنده انلردن مسئله‌نك اهميت فوق العاده وخوارقنی كشف وادراك ايله‌يوب وقعه‌يی ـ ايچنده بولنمش وقلعه‌نك هر درلو احوال ماديه ومعنويه‌سنه يقيندن كسب اطلاع تام

ايلشجه‌سنه ـ قاورایه‌رق بو ملحمهٔ کبرانی نمونهٔ شجاعت و بسالت عثمانیه صورتنده اخلافه طانتدیرمق ایسته‌مش، آتی‌یه سلستره قهرمانلری کبی وطن قهرمانلری یتشدیرمك ایچون اثرینه «وطن» اسمنی‌ده اضافه قیلمشدر. ایشته حقیقی برادیب وطنه بو یولده خدمت ایدر (رحمة الله علیه).

مبهم و مغلق صحایف تاریخیه‌مزك تنویرینه چالیشلدیغی شو صره‌لرده عاجزلری‌ده ـ شیمدی‌یه قدر هر ناصلسه وقایع تاریخیه‌سی اهمیت والزمیتنه رغماً تحریر وتنویر ایدیله‌مامش بولنان ـ شو سلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سنی الك موثوق و معتبر و ثائقه مستنداً صرف تاریخی بر صورتده یازه‌رق روح پاك کماله، کرك سفر مذ کورده و کرك اسفار سالفه‌ده‌کی سلستره محاصره‌لری قوماندانلریله شهداسنك و شهدای سائره‌نك و بالخاصه این اوکی و سقاویا محاربانی شهیدلرینك ارواح مقدسه‌سنه اتحاف والحاصل عثمانلی حماست وقهرمانلغنك محتشم یکی بر نمونه‌سی صورتنده نسل حاضر و آتی‌یه تقدیم و اهدا ایلدم.

عائله‌مزك جد محترمی مشیر رفعت پاشا مرحومك بو مدافعهٔ قهرمانانه‌نك دور ثانیسنده یعنی موسی پاشا مرحومك شهادتندن صوکره قلعه‌نك محافظ و قوماندانی بولنمسنه و بیوك پدرم نظامیه اوچنجی الایك ایکنجی طابوری بیکباشیسی ـ یکیچری اغاسی حسن تحسین افندی زاده ـ احسن هدایت افندی مرحومك‌ده سلستره قهرمانلری میاننده مدافعه‌یه اشتراك ایدوب یارەلندقدن صوکره سلستره‌نك شهدا قانیله ملمع خاك پاکنه ودیعه قلنمش بولنمسنه و پدرم مرحوم اوز تورك حرمین عشیرتی اولادندن حسن افندینك دخی ملازم ایکن هنگام محاصره‌ده قلعه محافظی یاور حربلکی ایله ایفای خدمت ایدن سلستره مجاهدیندن بولنمسنه وقاین پدرم مرحوم عابد پاشانك‌ده ١٢٩٣ـ٩٤ روس سفرنده حیات تاریخیه‌لری

يك قانلی بولنان-سلستره و روسجق قلعه‌لری ارکان حربیه ریاستنده مسبوق‌الخدمه ایدوکنه‌بناءً وجدانمك تشویقات‌واحتساساتمك تمایلات شدیده‌سنه قارشو قویه‌میه‌رق بو ناچیز اثری تحریره جسارت ایلدم.

اثرك مأخذلری : بالذات محاصره محاربه‌سندن مفصلاً باحث قسم ثانی اوائلنده‌کی بحث مخصوصده بر تفصیل بیان ایدیلن آثار اجنبیه ایله بعض وثائق خصوصیه و تحقیقات عمیقهٔ عاجزانه‌مدر . سالف‌العرض مأخذلرك مکملیت و محکمیتی جهتیله بو اثر ناچیزك صحته‌الك قریب و مبالغات وخطیئات تاریخیه‌دن آزاده ایدوکنه شبهه ایدیله‌مزسه‌ده بو یولده‌کی اثار ووثائق تاریخیه مأخذلرینك همان جمله‌سنده تصادف ایدیله کلدیکی اوزره مباحث متعلقه‌سی عیناً نقل ایدیلن بعض مأخذلرمز اجنبی محررلرینك بر مقتضای بشریت ارائهٔ مزیت ذاتیه، تصویر علویت ملیه خصوصلرنده قلم قایدرمش بولندقلری نقطه‌لرده آیروجه احالهٔ نظر دقت بیورلمق اقتضا ایدر .

اثرك ختام طبع ونشرنده « نامق کمال » مرحومك « وطن یاخود سلستره » پیه‌سنك ـ بوراده‌کی منابع مختلفهٔ تاریخیه‌یه کوره ـ تعدیلات لازمه‌سنك اجراسیله خیالی بولنمقدن بالتجرید محو وثبات صورتیله همان بسبتون تاریخی بر ملی پیه‌س حالنه ارجاعی وبونك‌ده استاد مشارالیهك روح پاکنه اتحافی اخص آمال درونمدر .

جناب الله عظیم‌الشان دین ودولت ووطن وملتمزه قلماً، مالاً، بدناً ایفای حسن خدمته چالیشانلری موفق وتوفیقات سبحانیه‌سنه مظهر بیورسون آمین .

احمد مختار

استانبول ٨ نیسان ١٣٣٨

قریم سفریله انك اوائلنده وقوعه‌گلن ۱۲۷۰ طونه سفرینی اجرا ایدن
سلطان عبدالمجید خان غازی .
Sultan Abdul - Medjid khan.
[ولادتی : ۱۲۳۷ ـ جلوسی : ۱۲۵۵]
سلطان محمدرشاد خان طرفندن موزهٔ عسکری‌یه اهدا بیوریلان بیوك تابلودن
استنساخ ایدلمشدر .

(صحیفه : ۱٦)

— برنجی قسم —

قریم سفر مشهوری مقدمات و اوائلنده‌کی :

١٢٧٠ (عثمانلی-روس) طونه سفری حقنده معلومات اساسیه

اعلان حرب ووقایع اولیه

اجمال [سبب حرب ، معاملات سیاسیه ، اعلان حرب - سفرده تحت سلاحه آلنان عثمانلی قوای عسکریه‌سی ومصر وتونس عساکر شاهانه‌سی - انکلتره وفرانسه دولرینك تدارکات عسکریه‌سی وتعیین ایتدکاری باش قوماندانلر - «کلیبولی» شبه جزیره‌سنه متفقین طرفندن عسکر اخراجی ، متفقین باش قوماندانلرینك ورودی ، متفقین دونتمالرینك بحر سیاهه خروجی ، متفقین طرفندن روسیه چارینه اولتیماتوم وروسیه دولتنه اعلان حرب ، دولت عثمانیه تمامیت ملکیه‌سنك تأمینی ، «اوده‌سا» بومباردمانی - متفقین وروسیه سفن حربیه‌سی ، متفقین احضارات ونقلیات ولوازم وتجهیزات عسکریه وحربیه‌سنده‌کی نقائص متنوعه ، روس باش قوماندانی مارەشال «پاسکیه‌ویچ» ك تعرضی - اس‌الحرکاتك کلیبولیدن «وارنه» یه نقلی وعساکر متفقه‌نك کمال مشکلات ایله اورایه سوقی ، بر سفر پلانینك فقدانی ، روسلرك سلستره محاصره‌سنك رفعیله طونه‌نك صول ساحلنه چکمسنك متفقلرجه حصوله کتیردیکی حال عجیب وحیرت ووقتیله سلستره‌نك امدادینه یتیشلمامکلکك مضرت عظیمه‌سی وبو بولده‌قاچیریلان فرصت].

روسیه‌جه ترقیات عظیمه حصولنه ، آوروپا مدنیتنك روسیه‌یه

دخولنه عظیم خدمتلر ایتمکدن طولایی «بیوك پترو» عنوانی اکتساب ایدن وبزجه «دلی پترو» دنیلن روسیه ایمپراطورینك مشهور وصیتنامه‌سنی موقع اجرایه قویمغی نخبهٔ آمال اتخاذ ایلمش و کندیسنی اورتودوقس مذهبنك اك بیوك رئیس روحانیسی عد ایده گلمش بولنان روسیه چاری برنجی «نیقولا ـ Nicola » دولت عثمانیه یه وروس چارلری مملکتنك مفتاحی بولنان « استانبول » اوزرینه ال آتمق زماننك آرتق حلول ایلمش بولندیغنی ظن ایدرك ـ محال مقدسه، امتیازات مذهبیه ماسکه‌سی آلتنده ـ دولت عثمانیه‌نك باشنه بر چوراب اورمك اوزره بر طاقم مدعیانه قیام ایده‌رك ١٨٥٣ سنهٔ میلادیه‌سی شباطنده « منچیقوف Mentschikof »ی فوق العاده سفیر صفتیله وصلاحیت کامله وواسعه ایله ـ کویا محال مقدسه حقنده‌کی اختلافی تسویه وبر طرف ایتمك اوزره ـ استانبوله کوندرمش ایدی؛ مقصد حقیقی ایسه بروجه معروض محال مقدسه، امتیازات مذهبیه مسئله‌سی دکل دولت عثمانیه‌نك تقسیمی محو واضمحلالی ایدی . بونی تأیید وتوثیق ایدن حادثات مهمه‌دندرکه بو صره‌لرده پترسبورغده‌کی انکلیز سفیری «سه‌یمور ـ Seymour »ایله کندی سراینده‌کی خصوصی بر ملاقاتده چار مناسب بر لسان سیاستله دولت عثمانیه میراثی تقسیماتنك اولجه مذاکره وتنظیم ایدلمسنی اورته‌یه قویمش وانکلتره‌یی صاتون آلمق ایچون ـ قریباً آچیله‌جق حربده بی طرف قالدیغی تقدیرده ـ مصر، تونس ایله کریدك انکلتره‌یه ترك واهدا ایدیله‌جکنی وعد وتأمین ایلمش ایدی .

منچیقوفك درسعادتده‌کی طول مدت محاورات و مذاکراتی ،

تهدیدات واخافه‌لری والحاصل دیپلوماتلره واصحاب سیاسته پك بیوك
سرمایهٔ اشتغال ، موجب انواع قیل‌وقال بولنان بو یولده‌کی انواع معا-
ملات سیاسیه ـ وچونکه مقصد حقیقی باشقه ومکتوم بولندیغندن ـ
ثمره‌دار اوله‌مامقله «منچیقوف» ١٢شعبان ١٢٦٩ و ٢١ مایس١٨٥٣
تاریخنده کمال تهورله استانبولی ترك ایتمش ودرحال پرنس « پیه‌ر
قورچاقوف ـ Pierre Cortschakof » قوماندانسنده‌کی روسیه
اردوسی او وقت « مملکتین » دنیلان افلاق وبغدان قطعه‌لرینی اشغال
ایده‌رك نیجه بیکلرجه انسان قانك دوکلسنه ، نیجه بیکلرجه عائله‌لرك
محو وپریشانیسنه سببیت ویرن قریم سفر عظیمی وآکا تقدم ایدن
محاربات مدهشه ـ بر احتراص مشئوم ، بر مقصد لئیم اوغورنده ـ
بر صورت ألیمه‌ده باشلامش ایدی .

دولت علیه کندی اجزای متممه‌سندن بولنان افلاق بغدان ایا-
لتلرینك اوزون اوزادی‌یه استیلا حالنده قالمسنی تجویز ایده‌مدیکندن
١٥ کون‌مهلت ظرفنده جواب‌رد ویرلدیکی تقدیرده حرکات خصمانه‌یه
مباشرت ایدلملك اوزره روم ایلی اردوی همایونی مشیری « عمر پاشا »
طرفندن روسیه دولتنك افلاق و بغدانده بولنان عساکری باش
قوماندانی پرنس « قورچاقوف » . مملکتینك تخلیه‌سی ایچون برتکلیف
رسمی اجراسی حقنده‌کی (٥ محرم ١٢٧٠) تاریخلو بر قطعه خط
همایون او وقت شمنی‌ده بولنان عمر پاشایه کوندرلمش ومشارالیهك
(٦محرم ١٢٧٠ ـ ٩تشرین‌اول ١٨٥٣) تاریخیله حکم ارادهٔ سنیه‌یی
ایفا ایلمسنی متعاقب کلن جوابنامه‌ده « قورچاقوف » : محاربه‌یه قیام ،

مصالحه‌یی التزام ایتمکه مأمور اولمدیغنی و مملکتینك تخلیه‌سی بحثنه کلنجه بوده متبوعندن آله‌جغی امره متوقف بولندیغنی بیان ایلشیدی.

سالف العرض اون بش کون مهلت ختامه تقرب ایتدیکندن مجرد اصلاح ذات البین مقصدینه مبنی دول متحابه توسطیله (١٥) کون دها مهلت اعطا قلنمش ایسه‌ده حدودلرده بولنان ایکی طرف عسکری معاملات دیپلوماسیه‌دن خبردار اولمدقلرندن ذکر ایدیلان مدت انقضا بولور بولمز روسیه قره‌غوللرینك (قاردون) لرده بولنان عساکر مصریه‌یه تعرضه مباشرتی اوزرینه بعض قره‌غول محارباتی وقوعه کلمکه باشلامش و (٢٠ محرم ١٢٧٠) تاریخنده وقوعه کلن «ایساقجی» وقعهٔ حربیه‌سی روم ایلنده و (٢٣ محرم ١٢٧٠) تاریخیله وقوع بولان «شوکتیل» هجوم مظفرانه‌سی آناطولیده بو محاربهٔ عظیمه‌یه مقدمه تشکیل ایلمشدر.

عمر پاشا طرفندن تاریخ تبلیغدن اعتباراً ١٥ کون مهلتله مملکتینك تخلیه‌سی ایچون بروجه بالا روس باش قوماندانینه اولتیماتوم اعطاسی حقنده ٥ محرم تاریخلو خط همایون مشارالیهه کوندریلورکن ـ غورچاقوفدن رد جوابی کلدیکی تقدیرده ممالك عثمانیه‌ده بولنان روسیه مأمورلرینك تباعدی وتبعهٔ دولت علیه ایله روسیه تبعه‌سنك دولتین ممالکندن مناسبات تجاریه‌لرینی قطع ایتملری لازم وضروری ایدوکنه بناءً ـ بونلره (١٩ صفر ١٢٧٠) کوننه قدر مهلت ویریلوب کیفیتك دول فخیمه سفارتلرینه‌ده ٥ محرم تاریخیله تبلیغ ایدلمش بولنمسنه کوره محاربه‌نك رسماً (٢٠ صفر ١٢٧٠) تاریخنده باشلامش

یعنی تاریخ مذکورده دولت عثمانیه طرفندن روسیه‌یه رسماً اعلان حرب ایدلمش بولندیغنی قبول ایدیله‌بیلور.

وقایع معروضه اوزرینه اولجه « بشیکه » لیماننده لنکر انداز بولنان ویس آمیرال «هامه‌لین ـ Hameline» قوماندا‌سنده‌کی فرانسز دونماسیله ویس آمیرال « دونداس ـ Dundas »قوماندا‌سنده بولنان انکلیز دونماسندن مرکب متفقین فیلوسندن اون ایکی قطعه سفن حربیه ۱۲۷۰ سنه‌سی محرمنك یکرمی طقوزنجی صالی وصفرك برنجی چهارشنبه کونلری درسعادته جلب ایدیله‌رك قره‌دکز بوغازینه دخول ایله بیوکدره پیشکاهنده تیمور آتمش ، ماعداسی‌ده برطرفدن کلمکده بولنمش ایدی .

بو آره‌لق روسیه‌لونك قوللاندیغی حیل ودسایس آوروپا دول معظمه‌سندن بعضیلرینی ، مثلا آوستریا وپروسیا حکومتلرینی بی‌طرفلغه میل ایتدیرمش ایدی . روسیه ایمپراطوری « نیقولا » بوصره‌لرده « اولموچ » شهرینه کلوب (۲۲ ذی‌الحجه ۱۲۷۰) کونی آوستریا ایمپراطوریله ملاقات ایلدیکی کبی چند کون صوکره پروسیا قرالی ایله دخی « اورسوا »ده برلشه‌رك آره‌لرنده جریان ایدن مکالمه ومذاکره‌دن صوکره قلمه آلدقلری برصورت تنظیمیه درسعادت آوستریا سفارتی واسطه‌سیله باب‌عالی‌یه تقدیم قلنمق اوزره ۱۷ محرم پنجشنبه کونی محل مذکوردن حرکت ایتدیریله‌رك درسعادته مواصلتنده باب عالی‌یه اعطا قلنمش ایسه‌ده روسیه دولتنك اسعاف مطالبی حقنده‌کی فقره‌لر طی ایدلمامش وبوایسه دولت عثمانیه‌نك استقلالنه منافی کورلمش بولندیغندن

قبول ایدلمیه‌رك ردایدلمش وبوبابده خارجیه ناظری رشید پاشا طرفندن صورت تنظیمیهٔ صلحیه‌یی رداً قلمه آلنان تقریرك برر صورتلری دول متحابه سفراسنه وبر قطعه‌سی‌ده آوستریا سفارتنه ویرلمش ایدی.

بو تقریر مفصلك خاتمه‌سنده شویله دینمش ایدی :

« . . . دولت علیه تکرار اعلان حال ایتمکه مجبوردرکه بو قدر وقوعات جریانندن صوکره امتیازات مذهبیه ماده‌سندن طولایی دولت علیه طرفندن روسیه دولتنه هر هانکی شکل وصورتده بولنورسه بولنسون تأمینات ویرملك دکل عادتا اوخصوصدن حکایه طریقیله بحث ایتمك بیله روسیه دولتنك ناموسنی وقدر ومنافعنی محافظه ایدوب بالعکس سلطنت سنیه‌نك حقوق وشان واعتبارینی فدا ایتمك دیمك ایدوکنه بناءً بوندن بویله روم امتیازات مذهبیه‌سنه دائر تقریرده ونه عهدنامه‌ده والحاصل هیچ برکاغدده‌بر حرف یازمق سلطنت سنیه‌جه ممکن اولامیه‌جغندن ودولت علیه‌نك مصالحه‌یه میلی آنجق شو امتیازات سوزینك کلیاً اورته‌دن قالدیرلمسنه متوقف بولنه‌جغندن بوکا دائر هر نه درلو تکلیفات وقوعه کلور ایسه قبول اولنمیه‌جقدر . »

اشبو صوك تقریر روسیه‌لونك بر صورت خدعه‌کارانه‌ده مرتب تشبثات سیاسیهٔ اخیره‌سنی غیر مثمر قیلمش وارباب صلح ومسالمتك هردرلو مساعی وغیرتلری ایکی جهتجه ثمرات نافعه حاصل ایده‌مدیکندن محاربه‌نك دوامی ، کمال شدتله اجراسی برضرورت قطعیه شکل وصورتنی آلمش ایدی .

دولت عثمانیه‌نك سفره دخول ایتمك ایچون تحت سلاحه آلمش

بولندیغی عموم عساکر عثمانیه وکوکللیلر حقنده ـ دور سلطان عبدالعزیز خانی یه مصادف ١٢٩٢ سنهٔ هجریه سنده یالکز برنجی قسمی طبع ونشر ایدیله بیلمش بولنان ـ « صاعقهٔ ظفر » ایله سفر مبحوث هنکامنده هفته ده ایکی ویا اوچ دفعه ده وعلی الاکثر پنجشنبه وپازار ایرتسی کونلری نشر ایدیلن « جریدهٔ حوادث » نسخه لری قوللکسیوننده وسائر بعض آثار معتبره دن اخذ ایدیلن معلوماتك خلاصه سی آتی یه درج ایدلمشدر :

مبحوث طونه سفریله آنی تعقیب ایدن قریم سفرنده اجرای حرکات عسکریه وحرب وجهاد ایچون دولت علیه (١٤٠,٠٠٠)نی روم ایلی اردوی همایوننه و (١٥٠,٠٠٠)نی آناطولی وباطوم اردوی همایونلرینه متعلق بولنمق اوزره جمعاً (٢٩٠,٠٠٠) کشی یی تحت سلاحه آلمشدر .

دولتك روم ایلنده جمع وتحشید ایتدیکی یوز قرق بیك کشیدن (١٠٥,٠٠٠) نی عساکر نظامیه پیاده سی ، (٨,٧٠٠) ی ١٢ طابوره منقسم عساکر نظامیه سواریسی[١]، (١٠,٠٠٠)نی ضبطیه

---

[١] بو سفر هنکامنده روم ایلنده کی دولت علیه سواری عساکری صره سنده بر طرز مخصوصده خرستیان قزاق واهلولردن وسائره دن آخر سواری طرزنده ایکی قزاق آلایی موجود وبو آلایلر « روم ایلی اردوی همایونی قزاق آلایلری باش قوماندانی » دنیلان « صادق پاشا » نك تحت قوماندا سنده ایدی . مذکور آلایلردن « اهلی قزاق آلایی » دنیلن واکثر افرادی اهلو بولنان برنجی الای « ادرنه » ده و ایکنجی قزاق آلایی « شمنی » ده بولنیوردی . صوکره‌لری فرانسه نك خاصه زرهلی سواری عساکری کبی وجود زرهی وجلیك قاسکت وآغر قایچله تجهیز وتسلیح قلنان بو آلایلر سفر مذکوره مواقع مختلفه ده ایفای وظیفه

[ژاندارمه] سواریسی، (٤،٣٠٠)ی ٤٠ بطریه‌یه منقسم نظامیه طوپجی عساکری، (١٢،٠٠٠) نی کوکللی باشی‌بوزوق سواریسی ایدی.

عساکر مذکوره بدایتده دها هنوز عهده‌سنه «سردارا کرملك» منصب جلیلی توجیه بیورلمامش وایلروده بحث خصوصنده ترجمهٔ حالی یازلمش بولنان عموم روم‌ایلی اردوی همایونی قوماندانی مشیر «عمر پاشا» نك تحت قوماندا‌سنده بولنوب زیرده کوسترلدیکی وجهله مختلف مراکز ومواقعه تقسیم ایدلمش ایدی:

(٤٠،٠٠٠) کشی ـ طوپلر وطوپجیلر ومعمولات جدیده‌دن ایکی بطریه «آرمسترونغ طوپی» ایله برابر ـ «شمنی» ده، بالذات باش قوماندان «عمر پاشا» قوماندە‌سنده، (١٥٠٠٠) کشی «سلیم پاشا» قوماندە‌سیله بابا طاغنده، (٢٠،٠٠٠) کشی «مصطفی پاشا» نك تحت قوماندە‌سنده بولنمق اوزره «روسجق» دن «زشتوی» یه قدر طونه سواحلنده، (٢٠،٠٠٠) کشی «اسماعیل پاشا» نك معیتنی تشکیل ایلمك اوزره «زشتوی» دن «ویدین» ه قدر طونه سواحلنده، (٢٠،٠٠٠) کشی «وارنه» و«پره‌وادی» وسائر بونلره مانند قلعه‌لرده، (٢٥،٠٠٠) کشی ـ مؤخراً سلستره محافظ وقوماندانلغنه تعیین قلنمش بولنان ـ فرانسه‌نك «سنسیر» مکتب حربیه‌سی مأذونلرندن

ایلمش وقریم سفری نهایتنه دوغری «ادرنه» ده بولنان برنجی قزاق آلایی براً و «وارنه» ده بولنان ایکنجی قزاق آلایی بحراً بیوك چکمجه‌یه کاوب ١٢٧٢ سنه‌سی شوالنده اوراده چادرلی اردوکاهده اقامت ایتمش، یاپدقلری ماهرانه تعلیم ومانوره‌لری کورمك ایچون بر طاقم رجال واعاظم اورایه دعوت ایدلمش ایدی.

(۱۲۷۰-۷۲)طونه وقريم سفرى هنگامنده بشكطاش جامعنه احراقلنان بربايرام الايى راسمنى وبوصره‌ده‌كى عسكرى وملى قيافتلرى كوسترر .

Grande cérémonie de Baïrame, sous Sultan Abdul-Medjide khan.

(صحيفه : ۲٤)

« رفعت پاشا » نك تحت قومانداسنده بولنمق اوزره احتیاط صورتنده « صوفیه‌ده » بولنیور ایدی .

آناطولی‌ده ، کرجستان و قفقاس حدودنده اجرای حرکات عسکریه وحرب وجهاد ایچون تحت سلاحه آلنه‌رق جمع وتحشید ایدیلن یوز اللی بیك کشیدن (١٠٠,٠٠٠) نی عساکر نظامیه ، (٥٠,٠٠٠) نی باشی بوزوق یعنی کوکللی عساکردن عبارت بولنوب بونلردن تقریباً یوز یکرمی آلتی بیکی اولا آناطولی اردوی همایونی مشیری اسماعیل پاشا نك وصوکره مشیر « عبدالکریم پاشا » نك [١] تحت قوماندەسنده بولنمق اوزره « قارص »، « اردهان »، « ارضروم » قلعه‌لریله سائر آناطولی قلاع ومواقع عسکریه‌سنده ایفای حسن خدمت ایتمش ومتباقیسی باطوم اردوی همایونی مشیری « سلیم پاشا » نك معیتنی تشکیل ایلمك اوزره « باطوم » وحوالیسنده بولنه‌رق محاربه ایتمش [٢] و « باطوم » اردوی همایونی باش قوماندانلغنه مؤخراً ظریف مصطفی پاشا تعیین قلنمش ایدی .

سفر ایچون عمومی سفربرلك یاپیلدیغی وتحت سلاحه آلنان قوای عثمانیه پیدرپی تجمع منطقه‌لرینه طوپلاندیغی صره‌ده او وقت ولایات عثمانیه صره‌سنده بولونوب خدیویته دها هنوز تحول ایتمامش بولنان « مصر » ولایتی ایله والیلکنده تونس بکی « احمد پاشا » بولنان تونس

[١] ١٢٩٣ - ٩٤ (عثمانلی - روس) سفری اوائلنده سردار اکرملك ایله اردوی عثمانی‌یه روم ایلنده قوماندا ایدن مشیر « عبدالکریم نادر پاشا » مرحومدر.

[٢] سلیم پاشانك تحت قوماندا صنده بولنان باطوم وحوالیسنه مأمور باطوم اردوسی — (٦٠٠٠) نی خاصه اردوسندن ، (٨٠٠٠) نی عساکر ردیفه‌دن ، (١٠٠٠٠) نی عساکر موظفه‌دن عبارت بولنمق اوزره — جمعاً (٢٤٠٠٠) کشی ایدی.

ولايتدن دخی ـ موءخراً ١٢٩٣ ـ ٩٤ (عثمانلی ـ روس) سفرندده وقوعه كلدیكی اوزره ـ ترتیب ایدیلن مصر وتونس عساكرشاهانه‌سی دخی پیدرپی درسعادته ورود ایتمكده، مواقع سفریه‌یه ارسال قلنمقده ایدی.

« صاعقهٔ ظفر » لك بیانته كوره: بدایت سفرده عساكرشاهانهٔ مصریه « مصر دونماسی » نه راكباً اسكندریه‌دن درسعادته كلوب دونما بكقوز پیشكاهنده تیمور آتمش ودرونلرندن چیقاریلان وتجهیزات وانتظاماتی پك یولنده بولنان عساكرشاهانهٔ مصریه بكقوز صرتلرینه قوریلن چادیرلرده اردوكاه قورمشدر. عساكرمذكوره قارانتینه‌لرینی اكمال ایله‌دكدن صوكره (٩،٠٠٠) كشیدن عبارت بولنان اشبو عساكره اوراده (٢ ذی‌الحجه ١٢٧٠) تاریخیله مكلف بر ضیافت سنیه ویرلمش وبعده بونلر مصر دونماسنك احتوا ایلدیكی سفن حربیه وواپورلره اركاباً « وارنه » یه سوق ایدلملریله روم‌ایلی اردوی همایونی مشیری « عمر پاشا » شمنی‌دن وارنه‌یه كلوب انلری معاینه وتفتیش ایله تكرار شمنی‌یه عودت ایلمشدر.

٢ صفر ١٢٧١ صالی كونی یعنی قریم سفری هنكامنده دخی اوچیوزی مكملاً مجهز مستثنا زرهلی عساكردن عبارت بولنان (١٠٠٠) نفر عساكر شاهانهٔ مصریه دها مصردن درسعادته كلمش وآندن صوكره دخی بو یولده بعض عساكر مصریه ورود ایلمكله بونلرده قریمده ومحال سائره‌ده‌كی مواقع حربیه‌یه كوندرلمشدر.

سالف‌العرض مصر عساكرندن آز برقسمی طربزون وحوالیسنه وبر آزی قریمه كوندرلمش بولندیغی كبی قسم اعظمی طونه بوینده

« شمنی » ، « روسجق » ، « سلستره » وامثالی بعض قلاع وسواحله توزیع ایدیله‌رك بونلر نهایت سفره قدر اورالرك محافظه‌سنده استخدام و سفر نهایتنده واپورلره ارکاباً درسعادت طریقیله مصره اعاده قلنمشدر .

تونس والیسی «احمد پاشا» طرفندن ارسال قلنان تونس عساکر شاهانه‌سی‌ده مصر عساکری کبی اول امرده بکقوز صرتلرنده‌کی اردوکاهه ایندیرلمش ایدی . (٢٤ ذی‌الحجه ١٢٧٠) جمعه ایرتسی کونی فردوس آشیان سلطان «عبدالمجید» خان حضرتلری باب‌سرعسکری‌یی تشریف بیوره‌رق بکقوزدن جلب ایدیلن مذکور تونس عساکری طرفندن اوراده بر مکمل رسم‌تحید اجراسیله کندولرینه وضابطلرینه ضیافت واحسان‌شاهانه رایکان بیورلمش وماه‌مزبور ایچنده درسعادته کلمش بولنان تونس ارکان عسکریه‌سندن فریق « رشید پاشا » ایله میرلوا « محمود پاشا » دخی غریق التفات شهریاری ایدلمش وعساکر مذکوره‌نك بر قسمی طونه بوینه کوندریله‌رك اوراده « سلستره » قلعه‌سی وسائر بعض قلاعه مأمور ایدلدیکی کبی قسم کلیسی باطوم اردوی همایونی مشیریتی معیتنده استخدام قلنمق اوزره باطومه کوندرلمش ونهایت سفره طوغری بونلردن برمقداری اوراده براقیله‌رق متباقیسی قریم صحنهٔ حربنه ارسال ایدلمشدر .

عساکر مصریهٔ شاهانه‌دن بر قسمی ایله برمقدار تونس‌عسکری بروجه معروض « سلستره » قلعه‌سنه اعزام قلنمغله اوراده مدافعات

قهرمانانه‌سیله بتون جهانده نام‌وشان قازانان عرب طابیه‌سی [١] اشبو عرب عساکری طرفندن انشا قلنمشدر [٢] .

شرق وقایعنی کمال دقت واهمیتله تعقیب ایتمکده بولنان فرانسه وانکلتره دولتلری احوالك کیتدکجه کسب نزاکت ایلمکده بولندیغنی کورملری اوزره ایشه مسلحاً مداخله ایتمك ایستەیورلردی .

اول امرده (٩,٠٠٠) کشیلك بر هیئت سفریه قولنك تشکیلی بحث ومذاکره ایدلدی . بو قول ـ فرانسز استحکام [مهندس] میرالایی « آردان ـ Ardent » ایله انکلیز جنراللرندن « سیرجون بورغوین ـ Sir John Burgoyne » طرفندن اولجه کمال دقتله تدقیق وتفتیش ایدلمش برموضع بولنان ـ « کلیبولی » اوزرینه توجه ایده‌جك ایدی . فی‌الحقیقه « کلیبولی شبه جزیره‌سی » سهل‌المدافعه بر موقع بولنوب بالقان شبه جزیره‌سنده بوغازلردن کچیله‌رك خارجه چیقلمق ایچون ایی بر اس‌الحرکات تشکیل ایدردی .

هیئت سفریه قولنك مقداری اهمیت مصلحت ایله متناسب

---

[١] محاصره‌سی هنکامنده سلستره قلعه‌سنك ارکان حربیه ضابطلکنده مستخدم میرالای « صالح بك » طرفندن (٢ رمضان ١٢٧٠) تاریخیله ترسیم ایدیله‌رك الیوم ملت کتبخانه‌سنده محفوظ ومعلق بولنان بر سلستره محاصره‌سی رسمنده‌کی ایضاحاته کوره عرب طابیه‌سنك اسم اصلیسی « عربلر طابیه‌سی » در .

[٢] ایلروده کوریله‌جکدرکه (١ مایس ١٨٥٤) تاریخنده یعنی روسلرك عرب طابیه‌سنه وقوعه کلن بیوك هجومندن برکون اول مذکور طابیه‌نك عساکر محافظه‌سنی ـ عساکر مصریهٔ شاهانه میرالایلرندن مصطفی بکك تحت قوماندا سنده بر آلای تشکیل ایدن واوچ بیك کشی قوتنده بولنان درت پیاده مصر طابوری ایله بر آزتونس عساکری، برمقدار نظامیه سواریسی، ارنبود کوکالیلری وکرکللی اناطولی‌باشی بوزوق سواریسندن متشکل برآوجی مفرزه‌سی تشکیل ایده‌یوردی .

بولندیغندن مقدارینك چوق کچمه‌دن تزییدینه مجبوریت حصوله کلشدرکه قریباً کوریله‌جکدر .

بدایت سفرده فرانسه‌ده حربیه ناظری مارەشال « سنت آرنود ـ Saint Arnaud » ایدی . مشارالیه مکتسبات وتجارب عسکریه‌سنی جزایر امیری « عبدالقادر » ه قارشو افریقاده طول مدت اجرا قلنان محارباتده [*] مارەشال « بوژود ـ Bugeaud » معیتنده ، انك

[*] فرانسزلرك « لاروس » دقسیونرینه کوره : مشهور عرب امیری الحاج « عبدالقادر » ۱۸۰۷ سنهٔ میلادیه‌سنه طوغرو « ماسقارا » قربنده تولد ایتمش ۱۸۸۳ سنه‌سنده « شام » ده ارتحال دار بقا ایلمشدر . مشارالیه ۱۸۳۲ سنه‌سندن ۱۸۴۷ سنه‌سنه قدر (یعنی قریم سفرندن یدی سنه اولنه کلنجه‌یه دکین) مملکتنی مدافعه ایچون اون بش سنه متمادیاً حرب وجهاده دوام ایتمش وفرانسز قوماندانی جنرال « بوژود » دن کندوسی ایچون نافع « تافنا » معاهده‌سنی بیله استحصال یدوب حقیقی بر عرب ایمپراطورلنی وجوده کتیرمکه چالیشمش ایسه‌ده ـ ۱۸۴۳ ده « دوق دومال » طرفندن « سمالا » نك ضبطندن وکندی متفقلری بولنان فاسلولرك ۱۸۴۴ ده « ایسلی » ده هزیمتندن صوکره ـ ۱۸۴۷ سنه‌سنده جنرال « لاموریسیه‌ر » ه عرض تسلیمیته مجبور قالمش ور آره‌لق « طولون » ده « پو » ده ، « آمبواز » ده محبوس بولندقدن صوکره ۱۸۵۳ سنه‌سنده یعنی قریم سفری اوائنده‌کی طونه محارباتی هنکامنده حریتی کندوسنه اعاده قلنمش وویرمش اولدیغی سوزه وجهجه او وقتدن اعتباراً فرانسه‌نك صادق بر دوستی قالمشدر .
[طونه وقریم سفرلرینك وقوعه کلدیکی آوانده عثمانلی اوراق حوادثنی تشکیل ایدن و بو سفرلر وقایعی حقنده بر خیل معلومات نافعه‌یی وآره‌صره چیقاریلان « علاوه‌لر » ی احتوا ایلین « جریدهٔ حوادث » و « تقویم وقایع » نامنده‌کی بری غیر رسمی ودیکری رسمی ایکی غزته‌دن برنجیسنك ۱۱ صفر ۱۲۷۲ تاریخلو نسخه‌سنده مشارالیه حقنده شایان دقت فقرهٔ آتیه مندرجدر : جزایرلی عبدالقادر افندی حضرتلری برای تبدیل هوا بوندن اقدم پاریسه عزیمت ایده‌رك برسه‌ده اقامتله بودنه‌ه عودت ایلمشلردر . مشارالیه « بروسه » ده وقوعه کلن زلزله اثارندن متأثر بولنملریله استدعالری وجهله اقامتکاهلری « بروسه » دن شام شریفه تحویل بیورلمشدر .]

تحت حمايه‌سنده احراز و اجرا ايلمش ايدى [*]. مشاراليهك كندوسنه بيوك حرمتى واردى. فى‌الحقيقه مارشال « سنت آرنود » حقيقى بر جنك آدمى، فرانسه تاريخ عسكريسى صحايفنه شانلى بر صحيفه علاوه ايتمك شرفنى حائز بيوك بر عسكردر. [ايلروده كندوسندن بحث ايديله‌جكدر].

ايشته بو بيوك عسكردركه فرانسه‌نك شرق حركت اردوسى قوماندانلغنه ومنحل قالان حربيه نظارتى مقامنه‌ده ـ مشاراليهه خلف بولنمق اوزره ـ مارشال « وه‌يان ـ Vaillant » نصب وتعيين قلنمش ومشاراليه اركان حربيه رئيسى صورتنده جنرال « مارتيم پره‌ى ـ Martim Prey » ى وسرياورلك مأموريتيله‌دخى ـ مؤخراً جنراللغنده اشتهار ايدن ـ ميرالاى « تروشو ـ Trochu » يى معيتنه آلمش ايدى.

تورك دولتنك امدادينه عاجلاً حقيقى بر اردو كوندرلمسنك لزومنى صكره‌دن ايوجه آكلاشلمش ايدوكندن انكلتره‌ده بش پياده فرقه‌سنك سفربر ايدلمسى تحت قراره آلنمش بولنديغى كبى فرانسه‌ده دخى اول امرده ايكى پياده فرقه‌سندن متشكل بر قول اردو وبر قوتلى احتياط لواسى تشكيلى وبوندن ماعدا ايجابنده حركت اردوسنى تقويه ايتمك اوزره « پرووانس » ده‌ده بر احتياط فرقه‌سنك اجتماعى تصميم ايدلمش ايسه‌ده چوق كچمه‌دن ايلك ايكى فرقه ايله عزيمته تخصيص قلنمش احتياط لواسنك قوى‌ده بر فرقه موجودينه ابلاغ قلنمغله فرانسه هيئت سفريه قولى سالف‌العرض احتياط

---

[*] قريم محاربه‌سى هنكامنده فرانسز عساكرينك اقامت ايتمش بولنديغى رامى قيشله‌سنده حرب عمومى نهايتنده بعدالمتاركه ينه فرانسز عساكرى اقامه ايدلمش، بومناسبتله مذكور قيشله‌يه « مارشال بوژود قيشله‌سى » نامى ويرلمشدر.

فرقه‌سندن ماعدا اوچ فرقه‌دن ترکب ایدوب بونك باش قوماندانلغنه بروجه مشروح ماره‌شال « سنت آرنود » تعیین قلنمشدر .

برنجی فرقه‌یه جنرال « قانروبه‌ر ـ Canrober »، ایکنجی فرقه‌یه جنرال « بوسکه ـ Bosquet »، بدایتده احتیاط تشکیل ایدن اوچنجی فرقه‌یه ـ او وقت فرانسه ایمپراطوری بولنان اوچنجی « ناپولئون » ك اقرباسندن ـ « پرنس ناپولئون ـ Prince Napoléon » قوماندا ایده‌یوردی . « پرووانس » ده اجتماع ایدن وجنرال « فوره‌ی ـ Forey » قوماندا سنده بولنان احتیاط فرقه‌سی مؤخراً فرانسه شرق اردوسنك دردنجی فرقه‌سنی تشکیل ایتمش وصوکره آیریجه تشکیل قلنان سواری فرقه‌سنك قوماندانلغی ده جنرال « موریس ـ Moris » ه احاله قلنمشدر .

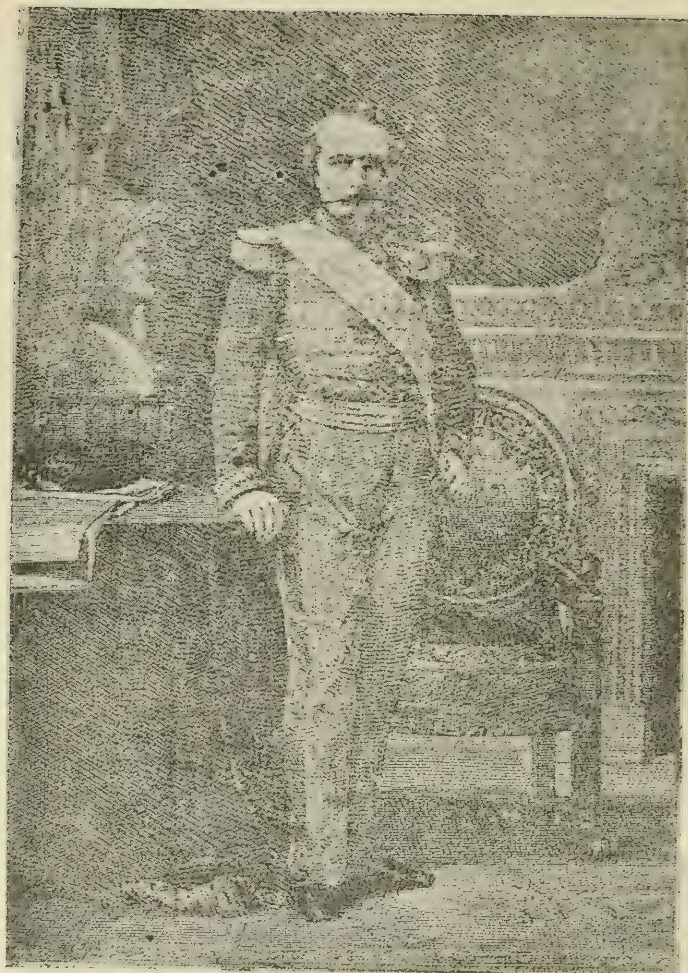
انکلیزلره کلنجه : بونلر (٢٥ : ٤٠) بیك کشیلك بر اردو جمع وتحشیدی ایچون صرف مساعیٔ عظیمه ایتمشلر، بونك (١٥,٠٠٠) کشیسنی سریعاً « مالطه » یه سوق ونقل ایلمشلر ایدی . بواردونك باش قوماندانلغی ـ اون طقوزنجی عصر میلادینك بدایتی اسفار ومحاربات عظیمه‌سنك قدملی برامکداری، پورتکیز سفرنده «پوروس وه‌دراس» قهرمانی مشهور « وللینغتون » ك اسکی یاوری، حالاً انکلیز طوپچیسنك مدیر عمومیسی (طوپخانه ناظری) بولنان ـ « لورد راغلان ـ Lord Fitzroy Somerset, Baron de Raglan » ه احاله وتفویض ایدلمش ایدی . مشارالیه بوصره‌ده (٦٦) یاشنده بولنوب برنجی «ناپولئون» ك منهزم ونتیجه‌سنده اسیر ایدلدیکی «واترلو» محاربهٔ عظیمه‌سندن صوکره صاغ قولی عملیات جراحیه ایله قطع ایدلمش

بولنديغندن تلك قوللى ايدى. [آتياً مشار اليهدن بحث ايديله جكدر].[١]

---

[١] بدايت سفرده فرانسز وانكليزلرك سفر برايدەرك حربه سوق ايتدكلرى
عساكرك مقدارى بالادە ذكر ايديلان صورتده ايديسەده ايلروده اعطا ايديلان
بعض معلومات متعلقه‌دن دخى تظاهر ايدەجكى اوزره متفقين اردولرى قريمه
دوكيلوبده روسلرله «آلما ـ Alma» محاربهٔ مشهورەسى كبى برطاقم محاربه‌لرى
متعاقب «سيواستپول» پيشكاهنه مواصلات ايدنجه فرانسز وانكليزلر: قوتلى، كثرتلى،
معلم، منتظم، حربه ايوجه حاضرلانمش پك مدهش بردشمن قارشوسنده بولندقلرينى
ايوجه آكلادقلرندن پيدرپى يكيدن دها بر چوق عساكر سلاح آلتنه آله‌رق
وكلى فداكارلقلر اختيار ايدەرك قريمه سوق ايتمكه مجبور قالمشلر و « ساردنيا »
[ايتاليا] دولتنك دخى مؤخراً اتفاقه دخول ايله قريمه عسكر سوق ايلمسنى بيوك
ممنونيتله قارشولامشلردر . على الخصوص فرانسزلر او وقته قدر خارجه اخراجى
اصولندن بولنميان خاصه اردوسنى سوقه لزوم قطعى كوردكلرى كبى انكليزلر دخى
هندستان ومحال سائرەدن برخيلى عسكر ترتيب وسوق ونقلنه احتياج قطعى حس
ايتمشلر وكندى ضابطلرى طرفندن قوماندا ايدلمك اوزره ممالك عثمانيه‌نك مختلف
محللرنده توركلردن ، اسوبچره‌دە اسوبچره‌ليلردن وحتى آلمانياده‌كى آلمانلردن
كندى حسابلرينه طرف طرف اجرتلى (كوكللى) اجنبى عساكر معاونه‌سى يازەرق
بونلرى سوق واستخدامه ، بو يولده پك عظيم مصارف اختيارينه مجبوريت
كورمشلر ايدى. ايشته بووجهله قريم سفرينك كمال شدت ودهشتله «سيواستپول»
اوكنده دوامى هنكامنده متفقين قواى عسكريه‌سى بالادەكى مقاديرى قات اندرقات
تجاوز ايتمشدركه تفصيلى اساساً پروغرامز خارجنده‌كى « قريم سفرى » نه متعلق
بولنديغندن بو بابده تفصيلات اعطاسندن صرف نظر ايدلمشدر .

[تفصيلات لازمه‌يى آلمق ايستەينلر : سفر مذكور هنكامنده درسعادتده
طبع ونشر ايديلان سالف الذكر « جريدهٔ حوادث » و « تقويم وقايع » غزته‌لرى
قوللكسيونلرينه وسفر مزبوردن باحث فرانسزجه وانكليزجه تاريخ حرب كتابلرينه
وسيواستپول استحكامات ومواضع عسكريه‌سى ومحاصره جنكى حقنده اخذ معلومات
ايچونده استاد محترم متوفى مشير « غولس پاشا» نك مكتب حربيه‌دە مطبوع توركجه
«محاربات قلاع » نام اثر عظيم ومهمى ايله «سيواستپول محاربه‌سنه دائر رسملر » ناميله
سفر صره‌سنده جريدهٔ حوادث مطبعه‌سنده مطبوع رسملره مراجعت بيورەبيلورلر.]

قريم سفری واوائلنده‌کی طونه سفری هنکامنده فرانسه ایمپراطوری بولنان
تورك دوستی وغلطه مکتب سلطانیسی وپاریسده‌کی عثمانلی مکتب عسکریسنك
مؤسسی فرانسه ایمپراطوری اوچنجی ناپلیون (۱۸۰۸ - ۱۸۷۳)

Napoléon III. Grand Ami des Turcs.
(d'après le portrait peint par H. Landrin)
(1808 — 1873)

(صحیفه : ۳۲)

فرانسه ایمپراطوری « اوچنجی ناپولئون »

(شارل ـ لوئی — ناپولئون بوناپارت) خاندانندن « اوچنجی ناپولئون »
قلمنك قرالی (لوئی ناپولئون » نك مخدومی و فرانسه ایمپراطوریدر . پاریسده
«تووبلوری» شاطوسنده طوغمش وانکلتره ده «شیسلوهورست ـ Chislohurst»
ده (٦٥) یاشنده بولندیغی حالده ارتحال ایلمشدر [١٨٠٨ ـ ١٨٧٣] .

مشارالیه کنجلکنی سرکذشت جویانه سنه برحیات ایله چیرمش وتحصیلاتنی
« اوغسبورغ » جیمناز مکتبنده و « تون ـ Thun » طوپچی مکتبنده اجرا واکمال
ایلمش ، ١٨٣١ ده پاپا علیهنده کی «روماینی Romagnes» عصیانه اشتراك ایتمشدر .

اوچنجی ناپلیون تشبثات ماهرانه وفعالانه سی واجرا آت مختلفه سی ایله
« لوئی فلیب » ی دویردوب فرانسه ایمپراطورلغی تختنه اوطورمش وفرانسزلرك
ترقیاتنه ، فرانسه نك وبالخاصه کوزل پاریسك اعمارینه ، لطافت حاضره سنه پك
زیاده چالشمش وچونکه کندوسی بیوك برتورك دوستی بولنمقله تورکلره خدمت
ایتمك وعین زمانده ١٨١٢ سفری فلاکتلرینك انتقامنی روسلردن آلمق ایچون
١٨٥٣ ـ ١٨٥٦ ، قریم سفری ومقدماتنه آتیلوب متفقلریله برلکده روسلری
مغلوب ایتمش وصوك مالاقوف طابیه سی هجومیله سیواستپولی ضبط ایله سفره
نهایت ویرمشدر .

مشارالیه سفر نهایتنده فرانسه ، انکلتره ، آوستریا ، پروسیا ، پیه مونت
[ایتالیا] ، روسیه دولتلریله تورك دولتندن عبارت یدی دولتك اشتراك ایتدیکی
پاریس قونغره سنی ٢٥ شباط ١٨٢٦ تاریخنده کشاد ایدرك نهایتنده ـ دولت
عثمانیه نك تمامیت ملکیه سنی تأمین ، روسلرك بحرسیاهده قوتلنمسنی منع ، تورك
دولتنی رسماً آوروپا دولتلری صره سنه ، حلقهٔ سیاسیه سنه ادخال ایلیان ـ مشهور «پاریس
معاهده سی » نی وجوده کتیرمش ، جبل لبنان عصیان وقتالی مسئله سنی ـ سوریه یه
فرانسز عسکری سوق وبعض ضایعات ایله برابر ـ لهمزه ـ حل ایدوب تحصیل ایچون
عسکری و سیویل تورك شاکردانی پاریس مکتبلرینه قبول وپاریسده کی عثمانلی مکتب
عسکریه سی ایله آچیله جق سلطانیلره نمونه صورتنده غلطه مکتب سلطانیسنك تأسسنه
خدمت ایدوب بوکونکی معلومات وعلم وعرفانمزك اساسلرینه خدمات مهمه سی
سبقت ایتمشدر .

مشارالیه مستملکات تأسیسنه هوسکار بولنمقله انکلتره ایله برلکده چینه عسکر
سوق ایتمش [١٨٥٧ ـ ١٨٦٠] ، « قوشین چین » ی ضبط ایلمش
[١٨٥٩ ـ ١٨٦٢] ، ١٨٥٩ ده آوستریا علیهنه اعلان حرب ایدرك «ماژانتا» ،
« سولفه رینو » محاربه لرینی قزانوب ایتالیایی تخلیص ایتمش ومکسیقا مسئله سنه

تماریشوب اورپایه الک کوزل و منتخب فرانسز عساکرندن مرکب بر اردو کوندرمش ایسه‌ده [۱۸۶۲] بوسوقیات بعیده سفرندن ثمرات مطلوبه‌یی اقتطاف ایده‌مامکله برابر اشبو سوقیات پروسیایه قارشو فرانسه‌نك مهابت عسکریه‌سنی کسر ایلمش ایدی .

۱۸۶۶ ده « سادووا » محاربه‌سنی قزانان پروسیالیلرك همتیله وقوعه کلن آلمان حکومات اتحادندن صوکره لزوم و ایجابی درجه‌سنده تدارکلی بولنمقسزین همان متهورانه برصورتده پروسیالیلر علیهنه (۱۸۷۰ - ۷۱) سفرینی اعلان ایتمش واشبو سفر فرانسزلر ایچون پك مشئوم وفلاکت انکیز نتایج وخیمه تولید ایلمشدر ؛ شویله‌که :

۱۱ ایلول ۱۸۷۰ تاریخنده بالذات ایمپراطورك تحت قوماندەسنده‌کی بیوك فرانسز اردوسی « سدان » ده پروسیالیلر طرفندن احاطه ایدلمکله اوچنجی ناپلیون تکمیل اردوسی ایله برابر پروسیالیلره عرض تسلیمیته مجبور قالمش وبرمدت صکره « سن پریوا » محاربهٔ شدیده‌سنی متعاقب مارەشال « بازەن » تحت قوماندەسنده‌کی بیوك فرانسز اردوسی دخی پروسیالولر طرفندن « مچ » قلعه‌سنده احاطه وآبلوقه ایدلمکله بواردو دخی برمدت مقاومتدن صکره قوماندانیله برابر پروسیالیلره عرض تسلیمیت ایدوب ایمپراطورلق اردولری اورته‌دن قالقمش وبونك اوزرینه پارسده طوپلنان بیوك ملت مجلسی مشارالیه اوچنجی ناپلیونك خلع ایدلدیکنی اعلان ایلمشدر .

ایشته وجه معروض اوزره مشارالیه برمدت آلمانیاده « ویلهلمیس هوهه » موقعنده اسیر قالدقدن صوکره انعقاد صلحی متعاقب انکلتره‌ده «شیسله هورست_ Chislehurst شاطوسنه چکیلوب اوراده ارتحال دار بقا ایلمشدر .

« اوچنجی ناپلیون» ۱۸۵۳ ده اسپانیول اصلزادکانندن «اوژه‌نی دومونتیژو» نام پرنسسی تزوج ایتمش وبوندن « ناپوئون اوژه‌ن لی‌ئی » نامنده یکانه برچوجغی دنیایه کلشیدی . بوچوجق بیودیکنده انکلتره خدمت عسکریه سنه کیرمکله پك کنجلکنده آفریقاده «زولولر» محاربانده اورولمش و والده‌سی یقین وقته‌قدر یشایوب حرب عمومی نهایتنده‌کی فرانسز مظفریات وانك نتایجنی کوردکدن صکره ارتحال ایلمشدر . [اوچنجی ناپوئون سرکیه دعوت مناسبتیله سلطان عبدالعزیز خانك پارس زیارتنه برمقابله شکرانه تشکیل ایتمك اوزره ایمپراطوریچه « اوژه‌نی » یی استانبوله کوندرمش ومشارالیها اجرای شهر آیینلر ، رسم چکیدلر ، تقدیم هدایای کرانبها کبی وسائط متنوعه ایله استانبولده پك بیوك احترامات کورمکله (عثمانلی فرانسز) دوستلغی بردرجهٔ کماله اقتران ایلمش ایدی]

دولت عثمانیه‌نك متفقلری ـ شدت لزومنه‌مبنی ـ « كلیبولی » شبه جزیره‌سنه ابتدا بر قول اردو چیقاردیلر. بو قول اردو ترتیب ایدلمکده بولنان امدادلری بکلیه‌رك بر نوع طرز تدافعیده بولنمق اوزره اوراده یرلشدی. مارەشال « سنت آرنود » قوای متفقه‌نك باش قوماندانلغنی درعهده ایلدی .

مارەشال « سنت آرنود » فرانسه‌دن واپوره‌را کباً « كلیبولی »یه كلمش ایدی . اوراده فرانسز عساکرینه رسم گچید اجرا ایتدیردی. عساکرمذ کوره‌بك سوسلی وشعشعه‌دار، دلنشین وهیبت نما وفقط بر چوق نواقصی موجود ایدی. اوراده فرانسز اردوکاهنی معاینه، کلیبولی شبه جزیره‌سنی‌سدایدن « بولایر خطی » عملیات تدافعیه‌سنی، یاپیلان استحکاماتی تفتیش ایلدی. بعده « لورد راغلان » و « پرنس ناپولئون »ك بولندیغی، احتفالات عظیمه ومطنطنه ایله قارشیلاندیغی تورك پایتخته ، مقام خلافت کبرا بولنان استانبوله کلمشیدی. بو تاریخده انکلیز عساکرینك بر قسمی بوغازك آناطولی ساحلنده، اسکدارده سلیمیه قشله‌سیله چنکل کوینده‌کی قله‌لی قشله‌سنده اقامه ایدلمش، بر قسمی ده‌ازمیته کوندرلمش ایدی .

[هنکام سفرده استانبولده بولنان فرانسز وانکلیز عساکری حقنده ایلروده ـ علی طریق الاستطراد اعطا ایدیلان معلومات مخصوصه‌یه مراجعت بیوریله‌بیلور.]

آتیده ایضاح ایدیله‌جکی اوزره ١٨٥٤ سنهٔ میلادیه‌سی کانون ثانیسی بدایتنده مختلط متفقین دونمالری قره‌دکز بوغازندن بحر سیاهه چیقمش و (٢٧ کانون ثانی ١٨٥٤) تاریخنده روسیه چاری برنجی « نیقولا » یه « مملکتین » دنیلن افلاق و بغدان قطعه‌لرینك

(٣٠ نیسان ١٨٥٤) تاریخندن اول تخلیه ایدلمسی ایچون بر اولتیماتوم ویریله‌رك بر آی مهلت ایله جواب ویرمسی تکلیف ایدلمش ایسه‌ده چار کندی باش وکیلی بولنان « نه‌سسه‌لرود ـ Nesselrode »ك استفسارینه هیچ جواب ویرلمامك مناسب ایدوکنه حکم ایلدیکنی تبلیغ ایتمش و (٢٩ کانون ثانی ١٨٥٤) ده فرانسه ایمپراطوری اوچنجی « ناپولئون »ك شخصی بر صورتده چاره وقوعبولان تکلیفاتی‌ده چار رد ایده‌رك روسیه‌نك ١٨١٢ده یاپدیغنی ١٨٥٤ده دخی یاپمغه حاضر ومهیا بولندیغنی جواباً بیلدیره‌رك میدان اوقومش بولندیغنه بناءً (٢٧ مارت ١٨٥٤) تاریخنده بر طرفدن روسیه ودیکر طرفدن فرانسه وانکلتره ودولت عثمانیه آره‌سنده حال حرب آرتق برصورت عمومیه‌ده رسماً اعلان ایدلمش ویوم مذکورده حربك باشلادیغی فرانسه وانکلتره ملت مجلسلرنده اصولی دائره‌سنده رسماً مبعوثان ملته تبلیغ قلنمشدر [*] .

(١٠ نیسان ١٨٥٤) تاریخلو لوندره عهدنامه‌سیله فرانسه ایمپراطوری « اوچنجی ناپولئون » وانکلتره قرالیچه‌سی « ویقتوریا » حکومتلری اوته‌دنبرو برچوق عنعنات تاریخیه ایله کندولرینه مربوط واسکی دوستلری بولنان دولت عثمانیه‌نك تمامیت ملکیه‌سنی محافظه ومدافعه ایچکی صورت قویه وقطعیه‌ده درعهده واعلان ایتمشلر ایدی .

[*] بدایت سفرده ساردنیا (ایتالیا) دولت فخیمه‌سی بیطرف قالمش ایسه‌ده اصیل ایتالیان ملتی بغیرحق تورکاره وقوعه کلن ، کلیاً مغایر انسانیت وعدالت بولنان تجاوز وتسلطه تحمل ایده‌مدیکندن دولت مشارالیهادخی جماذی الاول ١٢٧١ تاریخیله اتفاقه دخول ایله روسیه‌یه اعلان حرب ، واو دخی ترتیب واحضار ایتدیکی حرکت اردوسنی مؤخراً قریمه سوق ایلمشدر .

(٢٣ نیسان ١٨٥٤) ده فرانسز، انکلیز مختلط دونماسی «اوده‌سا» [خواجه بك] استحکاماتنی بومباردمان وتخریب ایتمش ، بوندن صوکره آرتق سوز طوپ وتفنکه قالمش ایدی.

١٨٥٤ سنه‌سی مایس ماهنده کلیبولی اطرافنده اجتماع ایدن اوچ فرانسز فرقه‌سی [قانروبه‌ر، بوسکه، پرنس ناپولئون فرقه‌لری] ایله برانکلیز فرقه‌سی‌که جمعاً اوتوز بیك محارب مالزمه وطوپلرجه تاما صورتده مجهز وسواری ایسه یوق ایدی . بحراً نقلیات هنوز ترتیب وتنسیق ایدیله‌یور ، امیدسز بربطائتله اجرا قلنه‌یور، طوپجی وطوپلر آزار آزار مواصلت ایلیوردی.

اعلان حرب صره‌لرنده باشلوجه حرکات عسکریه صحنهٔ حربنی طونهٔ سفلا منطقه‌سی وبحرسیاهك تشکیل ایده‌جکی ظن ایدیله‌یوردی. روسلرك سفن حربیه‌سی همان کاملاً یلکنلی سفائندن عبارت بولندیغی حالده متفقین دونمالرنده برچوق یاندن چرخلی واوسقورلی واپورلر بولندیغندن روس دونماسنك متفقین دونماسنه قارشو چیقه‌میه‌جغی تخمین قلنمقده ایدی. [بوبابده قریباً معلومات مخصوصه اعطا قلنه‌جقدر .]

فرانسزلر ، انکلیزلر نزدنده واسع برسفر ایچون دها هیچ برشی حاضر دکل ، دها هیچ برخصوص اولجه دوشونیلوب مقتضیاتی اجرا ایدلمه‌مش ایدی. اجرای سفر ایچون ایسه هنوز هیچ بر «سفرپلانی» بیله یوقدی. ترتیبات حربیه پارسده ، لوندره‌ده ، قریم‌ده عقدصلحه دکین متحداً مذاکره ایدیله‌جکدی.

جنرال « موریس » قوماندهسنده‌کی سواری فرقه‌سی صکره‌دن تشکیل قلنمشیدی .

بو تشبثات اثناسنده اسکی ، فعال ، قورناز بر روس مارهشالی بولنان « پاسکیه‌ویچ » طونه‌یی آشیور و(سلستره ـ شمنی ـ وارنه ـ روسجق) قلاع اربعه‌سندن متشکل بلغارستان ذواربعهٔ لاضلاعنك انختاری بولنان « سلستره » قلعه‌سنه هجوم وصولت ایده‌یوردی . بومشهور روس مارهشالی سلستره مدافعی « موسی پاشا » وخلفی « رفعت پاشا » مرحوملرك كندوسنه كوستردكاری مقاومت شدیده وقهرمانانه‌یی اولجه‌ـه تخمین ایده‌مه‌مش ایدی . بوندن طولایی دور سلطان محمود خان ثانیده سریع وصاعقه مانند برصورتله اجرا قلنمش بولنان (١٢٤٥ هـ ـ ١٨٢٩ م) ادرنه سفرینی عجبا تجدید وتكرار ایده‌بیله‌جكمی ایدی ؟ متفقلر كندولرندن اول روسلرك استانبوله وصولنی كورمكدن حقلی برصورتده قورقه‌رق مستولی روسلره تقرب ایتمكی، كیدوب « وارنه » ده‌اخذ موضع ایتكی تصمیم ایده‌یورلردی؛ اورادن بورك پادشاهی خلیفهٔ اسلام سلطان « عبدالمجید » خان حضرتلرینك پایتختی ، حسرةالملوك بولنان بلدهٔ معظمهٔ قسطنطینیه‌یی ستر ومحافظه ایده‌جكلردی .

خصوصات معروضه‌یه مبنی درکه متفقین حزیران ١٨٥٤ ماهنی اس الحركاتلرینی « وارنه » یه نقل خصوصنده استعمال ایتدیلر؛ فقط بیوك مشكلاته تصادف ایدیله‌یوردی : وسائط نقلیه‌نك كفایتسزلكی یكیدن میدانه چیقدی . یالكز بر فرقه منحصراً طریق بحری‌یی استعمال ایده‌بیله‌یوردی . تركیانك بیوك یوللرندن معدود غیر منتظم طریقلر، كچی یوللری ایله پیدرپی مواصلت ایدن عساكر سائره ایسه قوتلی

صیجاقلردن، بالقان طاغلرو کچیدلرینی مروردەکی متوالی وافراطکارانه یورغونلقلردن، مأکولات ولوازمك فقداننده طولانی پك مضطرب والمناك ایدیلر .

حزیران نهایتده « وارنه »یه بردرنجی فرانسز فرقەسی [جنرال « فورەی ـ Forey » فرقەسی] چیقارلدی . بوفرقەنك اکسیك بولنان برمفرزەسی یونانستانك ویونان قرالی « اوتون ـ Othon»ك او وقتده دخی یاپمقدن چکینمدکاری درلو ادبسزلکلرك اوکنی آلمق، متفقین [فرانسزلرله انکلیزلر] علیهنده کوستردکاری خصمانه ومتجاوزانه حرکات وافعالی تسکین ایتمك ، تشبثات لئیمانەلرینه میدان ویرمامك ایچون « پیره » و« آتنه »ده براقلمش وازمیرده ، بعض اطەلرده روس طرفداری کچینن یونانلی اشقیانك افعال وحرکاتی ترصد وقید آلتنه آلنمش ایدی . چوق کچمەدن بو فرقەیی بر بشنجی فرانسز فرقەسی تعقیب ایتدی که اوده جنرال « لوودییان ـ Levaillant » فرقەسیدر .

بو اثناده « وارنه » اطرافندەکی متفقین اردوسی (٣٠,٠٠٠) فرانسز ایله (٢٠,٠٠٠) انکلیزدن عبارت ومتشکل بولنەیوردی . دپولر ومغازەلر « کلیبولی »ده ، « استانبول» دە ایدی.

معین بر «سفرپلانی» مفقود ایدوکندن متفقین اردوسی برصورت معقولەده طونەیه طوغری یورینەجکی بکلیوردی . ایلروده تفصیل ایدیلەجکی اوزره بوصرەده روسلر آنسزین « سلستره » محاصرەسنی رفع ایله تکرار طونەنك صول ساحلنه کچمکه باشلامشلردی .

بو کیفیت روسلر ایچون غیر قابل اعتراض بر صورتده بر عدم موفقیت، عادتا هزیمت ایدی؛ لکن متفقین ایچون آجی بر آلدانمه، عظیم بر اغفال وخدعه تشکیل ایلدی؛ زیرا شمدی « وارنه »ده نه یاپیله‌جق ایدی ... ؟ آنلر ایچون دها الیم وفجیع بر طاقم خیالات دوشونجه‌لر، اغفالات حاضرلامش بولنه‌یوردی ! . .

متفقلر دها سرعتلی وفعالانه حرکت ایده‌رك « وارنه »ده‌کی تجمع سوق الجیشیلرینی دها اول اکمال ایله طونه‌یه طوغری سرعتله حرکت وتعرضه قالقمش، بونك ایچون لازم کلن تدارکاتی وقتیله یاپمش، تدابیر مقتضیه‌یی اجرا ایتمش بولنسه‌لر ایدی ایش باشقه بر صورت کسب ایده‌جکدی : ایلروده تفصیلاً بیان ایده‌لدیکی اوزره هم « سلستره » قلعه‌سنده‌کی بر آوه‌ج عثمانلی عسکری ـ طقسان بیکی متجاوز روس عسکرینه قلعه‌یی تسلیم ایتمامك، متفقلرك « وارنه»ده تپه‌لنمسنه ودکزه دوکولمسنه میدان ویرمامك، پایتخت سلطنت عثمانیه‌یی تهلکه‌یه قویمامق ایچون ـ سیل کبی قان آقتمغه، برچوق تلفات ویرمکه مجبور قالمیه‌جق وهم‌ده روس اردولرینك طونه ساحللرنده تپه‌لنمسی، طونه‌یه‌دوکلسی صورتیله وجودی اورته‌دن قالدیریله‌جقدی؛ شو حالده « سیواستپول » کبی متین برقلعه‌نك محاصره‌سنه، او قلعه اوکنده ـ بك عظیم مشکلات وقوله‌را خسته‌لغی ایچنده ـ ایکی سنه مدت بیجه بیکلرجه جان، میلیارلر دکر و قیمتنده اشیا و تجهیزات عسکریه واموال صرف واستهلاك کنه محل قالمیه‌رق شانلی ومتفقینك آمال وآرزولرینه بتمامها موافق برمصالحه ومعاهده‌یی روسلره قبول وامضا

ایتدیرمك الڭ قوتلی احتماللرله ممکن بولنه‌جق ایدی . (العبد یدبر والله یقدر) .

١٢٧٠ (عثمانلی - روس) طونه سفری
قسم اولنده‌کی باشلوجه محاربات

اجمال : [محاربه‌نڭ بدئی و « ایسقچی » و « شوکتیل » محاربه‌لری - « قلفات » محاربه‌سی ، وعثمانلیلرك پارلاق مظفریتیله نهایتله‌نن «طورتوقان- اولته‌نیچه» محاربانی - بومحاربات ومظفریت حقنده «صاعقهٔ ظفر»ده‌کی معلوماتك خلاصه‌سی - عثمانلی دونتماسنڭ « سینوب » لیماننده روس‌دونتماسی‌طرفندن احراق وتخریبی : (وقعه‌نڭ صورت وقوعی ، اسبابی ، محاکمه ومناقشه‌سی) ، دکزجیلك وقوهٔ‌بحریه الڭ بیوك مسائل حیاتیه‌مزدندر - « سینوب » فلاکتنڭ آوروپاده تأثیراتی ، دول متفقه دونتمالرینڭ بحرسیاهه خروجی ، بوزمانلرده‌کی آوروپا سفن حربیه‌سی و قره دکزده‌کی شدید فورطنه خساراتی - دول متفقه طرفندن روسیه دولتنه اعلان حرب صره‌سنده طونه بوینده‌کی حرکات‌عسکریه‌نڭ دوامی و « چتات » [چتانه] محاربات ومظفریت عظیمه‌سی - محاربات مذکوره‌دن صوکره‌کی حرکات‌عسکریه وپرنس « قورچاقوف » ڭ یرینه روس اردوسی باش قوماندانلغنه مارەشال «پاسکیه‌ویچ» ڭ دعوت ایدلمسی ، پرنس «قورچاقوف» ڭ اوچ نقطه‌دن طونه‌یی کچه‌رك « دوبریجه » یه استیلاسی وبونڭ روسلرجه تولید ایلدیکی منافع- طونه سفری قسم‌اولنده طونه بوینده‌کی موفقیات ومظفریات‌وانلری قزاندیرن اسباب اصلیه وعثمانلی باش‌قوماندانی مشیر « عمرپاشا » نڭ ترجمهٔ حالی ، موفقیات عثمانیه‌نڭ آوروپاده تقدیرات عظیمه ایله قارشولانه‌رق آوروپا افکار عمومیه‌سنی عثمانلی‌لهنه چویرمسی - اووقتکی عساکر عثمانیه حقنده بعض معلومات ومطالعات - لاحقه] .

دولت علیهٔ عثمانیه ایله روسیه‌دولتی آره‌سنده قریم سفرمشهورینه تقدم ایتمك اوزره ۱۲۷۰ سنهٔ‌هجریه و (۱۸۵۳-٥٤) سنهٔ‌میلادیه‌سنده وقوعه‌کلن « طونه‌سفری » نڭ قسم‌اولی نوعما برصوك‌بهارسفری تشکیل

ایدروقسم ثانیسی ایسه سلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سنی احتوا ایلرکه ایکیسی ده دولتمز، تاریخ عسکری ومایمز ایچون پك مهمدر .

منحوث صوك بهار سفرینك باشلوجه وقایع ومحارباتی آتیده مجملاً تحریر ایده‌یورز :

اولجه بیان ایدلدیکی اوزره سفر مزبورك وقایع اساسیه‌سندن بر صورت ملخصه‌ده بحث ایتدکدن صوکره بوسفرك نهایتنه طوغری وقوعه کلن سلستره محاصرهٔ شدیده ومدافعهٔ قهرمانانه‌سی حقنده مفصلاً اعطای معلومات ایلیه‌جکز .

بحث سابقده بیان ایدلدیکی وجهله (٦ محرم ١٢٧٠) و (٩ تشرین اول ١٨٥٣) تاریخیله مملکتینك تخلیه‌سی حقنده عمر پاشا طرفندن وقوعه کلن تبلیغ رسمی‌یه پرنس « قورچاقوف » ك بر رد رسمی ایله جواب ویرمسی اوزرینه ویریلن اون بش کون مهلت منقضیه اولمه‌دن یعنی بر قاچ کون صوکره مخاصمات کندی کندینه باشلامش وآوروپای عثمانیده « ایساقجی» ، اسیای عثمانیده «شوکتیل» [سن نیقولا] محاربه‌لری حربك باشلادیغنی اعلان ایلمش ایدی .

(٢٠ محرم ١٢٧٠) و (٢٣ تشرین اول ١٨٥٣) تاریخنه مصادف بازار کونی وقوعه کلن « ایساقجی » محاربه‌سنده [١] طونه اوزرنده ـ صول ساحلنه قریب بولنمق اوزره ـ بر روس واپوریله چکلمکده ودرونلری لبالب روس عساکریله مالامال بولنان درت دوبه‌دن ایکیسی قلعه‌ده موجود واوکنده‌کی اطه‌ده یاپیلان عثمانلی بطریه‌لری طرفندن غرق و دیکر ایکیسی تخریب ایدلمش وبونلری

[١] «صاعقهٔ ظفر»ده ایساقجی محاربه‌سی: (صحیفه ٨٧ـ٨٩) مراجعت بیوریله .

قريم سفرى و مقدماتنه اشتراك ايدن ويا مؤثر بولنان
الك بيوك فرانسز جنراللرى:

(١)

مارەشال « بوژود »
Maréchal Bugeaud.

(٢)

مارەشال « وەيان »
Maréchal Vaillant.

(٣)

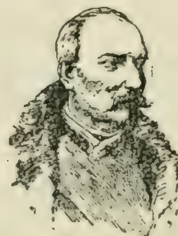
مارەشال « سنت آرنو »
Maréchal Saint-Arnaud.

(٤)

مارەشال « قانروبەر »
Maréchal Canrobert.

(٥)

مارەشال « بوسكه »
Maréchal Bosquet.

(٦)

مارەشال « پەليسيه »
Maréchal Pelissier.

(۱)ـ بوژود دولا پیقونه‌ری ـ Bugeaud de la Piconnerie»:
مشارالیه « ایسلی ـ Isli » دوقی وفرانسز مارەشالیدر. « لیموژ ـ Limoges »
ده طوغمش وپارسده ارتحال ایتمشدر [۱۷۸٤ ـ ۱۸٤۹] . نیسان ۱۸۳٤
عصیانك تسکیننده شدتله حرکتندن دولایی فرانسه‌ده عوامجه آزسویلور.
فرانسه‌نك افریقاده‌کی فتوحاتنك تقویه‌سنه مؤثر صورتده اشتراك ایتمش
و ۱۸٤۰ ده جزایر والیسی تعیین ایدلمشدر . جزایری حسن اداره ایتمش وسلاح
ارقداشلری طرفندن کندوسنه «بوژود بابا ـ Père Bugeaud نامی ویرلشدر .
۱۸٤٤ ده فاسلیلر اوزرینه مشهور « ایسلی » میدان محاربه‌سنی قزانمشدر .
قریم سفری بدایتنده سفره اشتراك ایده‌جك فرانسز عساکرینه باش قوماندان
نصب ایدیلن مارشال « سنت آرنو » یی مشارالیه جزایرده یتیشدیرمش وحرب عمومی
نهایتنده بعدالمتارکه رامی قشله‌سنه فرانسزلر طرفندن اکانسبتله « بوژود قشله‌سی »
اسمی ویرلشدر .
(۲) — «ژان بابتیست وه‌یان ـ Jean Babtiste vaillant »:
مشارالیه فرانسه مارەشالیدر . « دیژون ـ Dijon » ده طوغمش و پارسده
ارتحال ایتمشدر [۱۷۹۰ ـ ۱۸۷۲] . ایکنجی ایمپراطورلق زماننده وقریم
محاربه‌سی هنکامنده سرای ایمپراطوری بیوك مارەشالی وحربیه ناظری ایدی .
جزایرده وروما نك محاصره‌سی هنکامنده تمیزایله خدمت ایتمشدر .
(۳) — « آرمان ژاق له‌روا دوسنت آرنو ـ Aramand Jaques
Leroy de saint arnaud .no) » : فرانسه مارەشالیدر . پارسده طوغمش
وقریمدن عودتده راکب بولندیغی « برتوله » سفینه‌سی داخلنده ارتحال ایتمشدر
[۱۸۰۱ـ۱۸٥٤] . مشارالیه جزایرده بك زیاده تمیز ایتمش و ۲ کانون اول
ضربهٔ حکومتنك باشلوجه مرتبلرندن بری تشکیل ایلمش وقریم سفرنده الما ـ Alma
میدان محاربه‌سنی قزانمق صورتیله روسلره غالب کلمشدر . قریم سفرینه عائد مشارالیهك
موجب استفاده مکتوبلری نشر ایدلمشدر .
(٤) — « قاروبه‌ر ـ Canrobert » : فرانسه مارەشالیدر .
« سن سه‌ره — Saint-cère » ده طوغمش ، پارسده ارتحال ایلمشدر

[۱۸۰۹ - ۱۸۹۰] . مشارالیه جزایره کوندرلمش وبتون جزایر سفرلری اثناسنده اون بش سنه اوراده بولنمش و « زاآچا - Zaatcha »نك ضبطنده تمیز ایتمشدر .

قریم حرکت اردوسنك قوماندانلغنده مارەشال « سنت آرنو » یی استخلاف ایلمش ، « انکرمان » محاربه سنده یاره لانمقله باش قوماندانلغی جنرال « په لیسیه » یه تودیعه مجبور قالمشدر . [۱۸۷۰ - ۷۱] سفرنده « سن پریوا » مدافعه سنده بیوك شان وشرف قزانمش (۱۸ اغستوس ۱۸۷۰) وبعده مجلس اعیان اعضاسی انتخاب ایدلمشدر .

(٥)-« پیه رژان فرانسووا بوسکه - Peirre-Jean François Basquet» : فرانسه ماره شالی واعیان اعضاسندندر . « مونت دومارسان - Mont de marsan » ده تولد وارتحال ایتمشدر [۱۸۱۰ - ۱۸٦۱] . مشارالیه « قابیلی - Kabylie » سفری هنكامنده جزایرده وبالخاصه قریمده تمیز واشبو قریم سفرنده ماهرانه برمانوره ایله « آلمالو - Alma » میدان محاربه سنك قزانلسنه خدمت ایتمش و « مالاقوف » هجومنده یارالانمشدر .

(٦)-« ئه مابل ژان ژاق په لیسیه - Aimable-Jean JaquesPelissier» :

مالاقوف دوقه سی وفرانسه ماره شالیدر . « ماروم - Maromme » ده طوغمش وجزایرده ارتحال ایلمشدر [۱۷۹٤ - ۱۸٦٤] . مشارالیه اولا جزایرده تمیز ایلمش وبعده سیواستپولی ضبط ایتمش ، مجلس اعیان ریاست ثانیه سنه ، لوندره سفارتنه والحاصل جزایر والیء عمومیلکنه نصب و تعیین قلنمشدر

چکن واپورکده درت طرفی سقعلنوب قپودانی و بر طاقم طائفه‌سیده داخل بولندیغی حالده روسلره (۳۰۰) ی متجاوز تلفات‌ویردیرلمش بولندیغی کبی (۲۳ محرم ۱۲۷۰) و (۲٦ تشرین اول ۱۸۵۳) تاریخنه مصادف صالی کیجه‌سی وایرتسی کونی وقوعه کلن «شوکتیل» محاربه‌سنده [*] دخی باصقین صورتیله روسلر تپه‌لنه‌رك بر یوز باشی و (۲۰۰) روس عسکری اسیر ، اوراده‌کی دشمن طابیه‌سی طاقمیله ضبط ، طابیه جبخانه‌سنده بولنان (۲۰۰۰) عدد نوایجاد ششخانه‌لی تفنك اغتنام ایدیله‌رك بونلردن بر مقداری بعض اسرا ایله برابر نمونه صورتنده درسعادته ارسال قلنمشدر .

[« کوستاو مارشال» قریم محاربه‌سی نامنده‌کی اثرنده « ایساقجی » محاربه‌سنی شو وجهله بیان ایده‌یور : ۲۳ تشرین اولده ـ روسلر جبخانه، ارزاق، مهمات ایله مملو ـ برکوچك فیلویی طونه‌ایچرولرینه طوغری سوق وتحریکه چالشمشلر ایسه‌ده « ایساقجی » قلعه‌سنك آتشی بو تشبثی بوشه چیقارمشدر .]

(١٤ محرم ۱۲۷۰) و (۱۷ تشرین اول ۱۸۵۳) تاریخندن اعتباراً عثمانلیلر «ویدین» دن خروج ایده‌رك بو شهر ایله قارشوسنده وطونه‌نك صول ساحلنده کائن « قلفات » آره‌سنده‌کی بر اطه‌یی ضبط ووقوعه کلن تعرضلری دفع ایله اورایه استحکاملر انشاسیله قوتلیجه یرلشدیلر .

---

[*] « صاعقهٔ ظفر » ده ـ شوکتیل محاربه‌سی : (صحیفه ۸۹ ـ ۹۵) مراجعت بیوریله .

«قریم سفری» نامنده بولنان سالف العرض اثر مصورك مؤلف شهیری «کوستاو مارشال» بو صره‌لرده‌کی طونه وقایع حربیه‌سی وبتخصیص «قلفات» ایله جوارنده، «طوتره‌قان» قارشوسنده‌کی «اولته‌نیچه» وحوالیسنده وقوعه‌کلن محاربه‌لر حقنده قیمتدار معلومات اعطا ایده‌یور. بو معلومات «صاعقهٔ ظفر»ك مطبوع ومنتشر بولنان برنجی قسمنده‌کی معلومات متعلقه‌دن خیلی فرقلی وپك فائده‌لی ایدوکنه بناءً معلومات مذکوره‌یی عیناً بالترجمه آتی‌یه درج ایدیورز:

١٨٥٣ سنهٔ میلادیه‌سی تشرین اول ماهنك صوك کونلریله سنهٔ مذکوره تشرین ثانیسی بدایتنده تورکلر - ایلری حرکتدن مقدم امدادلرك ورودینی بکلیان - روس اردوسنك عدم فعالیتدن تزیید جسارت ایده‌رك درت مختلف نقطه اوزرنده تعرضه قیام ایلدیلر.

٢٧ تشرین اول ١٨٥٤ [٢٥ محرم ١٢٧٠] تاریخنده (١٢,٠٠٠) کشی قوتنده بولنان عثمانلی صول جناحی «ویدین» دن چیقه‌رق «قلفات» ی ضبط ایتدی و اوراده پك قوتلی و دهشت انکیز بر سرکوپری وجوده کتیرمکله بلافاصله چالیشوب آتی (٢٥٠) قطعه طوپچی افواه ناریه‌سیله تجهیز وتسلیح ایلدی. [١]

عثمانلیلرك اشبو موضع جدیدده یرلشمسی روس اردوسنك صاغ جناحنی بر وضعیت مشکله‌یه القا ایدیوردی؛ بوکا مبنی روس باش قوماندانی پرنس «قورچاقوف» کندی صاغ جناحنی تقویه ایچون

[١] قلفات وحوالیسنده‌کی محاربات حقنده بوراده اعطا قلنان معلومات مفصله‌نك «صاعقهٔ ظفر» ده (صحیفه ٩٥ : ٩٩) قلفات محاربه‌سی حقنده ویریلان معلومات ایله مقایسه‌یی توصیه قلنور.

مركزندن تفریق قوته مجبور قالدی. بوندن باشقه «قلفات» لڭ ضیاعی -برمدتدنبرو روس مأمورلرینڭ قیام واختلال ایتدیرمکه چالشدقلری- صربستان وبلغارستان اهالیسی ایله روسلرڭ پیدای ارتباط ایتلرینی مشکل قیلمق کبی بر محذوری‌ده حاوی ایدی.

بوندن صوکره روس اردوسنڭ «دانه‌نبرغ - Dannenberg » قولندن متشکل مرکزی تورکلرڭ هدف هجوم وتعرضاتی تشکیل ایلدی: روسجقدن « یرکوکی - Gürgeuvo » و سلستره‌دن « قره‌لاش - Kara-lasch » اوزرینه ساخته هجوملر اجرا قلندیغی اثناده بر عثمانلی قولی - کندی حرکاتنی بر صورت ماهرانه‌ده ستر واخفا ایتمك اوزره - « طوتره‌قان » دن اوزاق بولنمیان بر محلده تجمع ایلدی. ۱ ، ۲ تشرین ثانی ۱۸۵۳ تاریخلرنده بو کوچك عثمانلی اردوسنڭ بر قسمی طونه اوزرنده بولنان « موقان - Mokan » آطه‌سنه آیاق باصدی. بر هجومڭ اجراسنی مأمول ایتمیان روس ایلری قره‌غوللری دیکر بر عثمانلی مفرزه‌سنڭ طونه‌نڭ صول ساحلنه چیقمسنی واوراده «اولته‌نچه - Oltenitza » قصبه‌سنی ضبط ایتمسنی منع ایده‌مدی. اشبو موضعی الده ایدر ایتمز تورکلر اوراده طوپراق ردوتلر انشا واقامه‌سنه، بونلرڭ ایچنه « شمنی »دن جلب ایدلمش بیوك چاپده برقاچ طوپ وضعنه، طاشدن متین کمرلر ایله مجهز تحفظخانه [قارنتنه‌خانه] داخلنده بر رجتکاه حصوله کتیرمکه استعجال کوستردیلر [۱].

[۱] « طوتره‌قان » و « اولته‌نچه » طرافنده وقوعه کلن محاربات حقنده

(٤ تشرين ثانی ٨٥٣) ده علی الصباح روسلر « اولته نیچه » یی استرداده چالشدیلر . بر قاچ طوپ ایله حمایه ایدلمش ایکی طابور روس عسکری عثمانلیلرك صولنی راحتسز ایدیور ایدی . سواری وطوپجی یه استناد ایدن ٦ طابورلق بر روس قولیده عثمانلیلرك صاغنی چویرمك ایچون حرکت ومانوره اجرا ایلیوردی . اشبو حرکتلر مقدار کفایه ترسیم واجرا ایدیلنجه روسلرك مرکزی ایلری حرکت ایتدی . لکن روسلر حرکات وصولتلرینك معندانه بر صورتده اجراسنه رغماً موضعی ضبط و تسخیره موفق اوله‌مدیلر : « اولته نیچه » دن و « موقان » اطه‌سندن ، طونه‌نك صول ساحله حاکم صاغ ساحلی اوزرینه موضوع بطریه‌لردن توجیه ایدیلن شدید بر آتشه معروض قالان روسلر (٤٠٠) مقتول و(١٥٠٠) مجروح مقدارنده بر ضایعات ایله رجعته مجبور قالدیلر . تورکلر روسلره نظراً چوق آز ضایعات ویرمشدیلر .

عثمانلیلری « اولته نیچه » یه صاحب کورمکدن و بورادن روس اردوسنك خط مواصله‌سی اوزرینه یالسهوله دوشه‌بیله‌جکلرندن اضطرابه دوشن روس اردوسی قوماندانی — « عمر پاشا » طرفندن اقتطاف ایدیلن موفقیتك آجیسنی چیقارمق اوزره — بکرشدن قوای عظیمه جلب وجمع ایلدی ؛ لکن طالعك کندوسنه بخش ایتدیکی

بوراده اعطا قلنان معلومات مفصله‌نك « صاعقهٔ ظفر » ده «طوتره‌قان محاربه‌سی» سرلوحه‌سی آلتنده (صحیفه ١٠١ : ١٣٦) ده اعطا قلنان معلومات مهمه ایله مقایسه واکمالی توصیه قلنور .

«اولته نیچه» مظفریتیله قناعتی لوازم حالدن کورن عمر پاشا کمال مهارتله تکرار طونه‌نك صاغ ساحلنه چکلدی .

« قریم سفری » مؤلفنك بیاناتنی بر لحظه بوراده کسوب وقعهٔ معروضه حقنده‌کی « صاعقهٔ ظفر » بیاناتنی تدقیق ومقایسه ایده‌لم :

بو اثر « اولته نیچه » حوالیسنده‌کی محاربهٔ شدیده‌دن بحث ایلدیکی حالده — هنکام محاربه‌ده باش قوماندان عمر پاشانك طوتره قانده بولنمسی واورادن طوپلرله محاربه‌یه یاردم ایدلمسی طولاییسی ایله محاربه‌یه « طوتره‌قان محاربه‌سی » نامنی ویره‌یور .

اثر مذکوره کوره : عمر پاشا «طوتره‌قان» قارشوسنده بولنان اطه‌نك ضبط وتسخیریله اوراده اهم والزم بولنان استحکامات ترابیه‌نك سرعت انشا واکمالنی او وقت مأموراً طوتره‌قانده بولنان دار شورای عسکری اعضاسندن فریق مصطفی پاشایه امر وحواله ایتمش ، اوده آلدیغی امری بتمامها اجرا ایلمش ایدی . « عمر پاشا » او آره‌لق تحدث ایدن بر کثیف سیس‌دن استفاده ایتمك اوزره بر مفرزهٔ عسکریه ومخترعات جدیده‌دن آلتی قطعه پکساتس طوپی مستصحباً (١ صفر ١٢٧٠) چهارشنبه کونی مستوراً طوتره‌قانه کیرمش ، ترتیبات لازمه‌یی اخذ اوامر مقتضیه‌یی اعطا ایلمش وطوتره‌قان اوکنده‌کی آطه قارشوسنده بولنان کارکیر ومتین قارانتینه‌خانه وحوالیسنك ضبط وتسخیرینه خاصه اردوی همایون ایکنجی موظف آلایی قائممقامی کوتاهیه‌لی حسین بکی مأمور ایدوب معیتنه اقتضاسی قدر عسکر وطوپ وطوپجی ترفیق ایتمش ایدی . مومی‌الیه طونه‌نك صول ساحلنه کچوب پك شجیعانه

وبهادرانه حرب وافعال وحركاتی ونطقلریله معیتده‌كی عساكرك شجاعتنی تحریك ایلیه‌رك بالدفعات روسلری مغلوب وپریشان ایتمش ، سالف العرض قارانتینه خانه‌یی ، او جوارده‌كی « اولته‌نیچه » قصبه‌سنی تسخیر ایله روسلرك بالدفعات وقوعه كلن شدید مقابل تعرضلرینی عقامته اوغراتمش والحاصل (٤٨٠٠) روسیه‌لونك قانی صو یرینه طونه نهرینه آقیدوب بدایت سفرده دولتمزه ، تاریخ عسكریمزه پك شانلی برمحاربه‌قزاندیرمش ، شجاعت وبسالت وقهرمانلغی وباش پارمغندن یاره‌لاندیغی حالده محاربه‌یه دوامی ایله اركان وامرای عسكریه‌مزه ، ضابطانمزه بر نمونهٔ مبجله تشكیل ایلمشدر .

محاربهٔ مذكوره‌ده خدمات مبرورهٔ شجیعانه‌سی كوریلن میرلوا خالد پاشا ، كوتاهیه‌لی موسی الیه قائممقام حسین بك ، بیكباشی حسین اغا ، طوپجی یوزباشی عرب ابراهیم اغا برر درجه ترفیع وبكر ومحمد چاوشلر ملازم رتبه‌سی ایله تلطیف وتسریر قلنمش ومحمد چاوش عمر پاشا یدیله كوكسنه طاقیلان بشنجی رتبه‌دن برقطعه مجیدیه نشان ذیشانی ایله‌ده آیروجه تلطیف ایدلمشدر .

بو محاربه اثناسنده عمر پاشانك طونه‌نك ایكی ساحلنده واطه‌ده بولنان عثمانلی بطریه‌لرینه آتشه باشلاتمسی امرینی بوریلرله‌ویردیكی وموسیقه‌لرك بو صره‌ده یكی چیقمش بولنان :

محاربه شرقیسی

امواج خونه غرق اولوب صحرالر اولسون لاله‌زار

دونسون باشنده دشمنك بیكلرجه سیف شعله‌بار

ایلر بو کون خاك وطن اولادلریله افتخار
سرحدی دشمن چیکنه‌مش ای ملت عالی تبار
نقرات
باشلر کسلسون سرتسر دهشتلی طوپلر پاتلاسون
آرسلان یورکلی تورکاری کورسونده دشمن چاتلاسون

هواسنی ترنم ایتمکله عساکر عثمانیه‌نك حمیت دینیه و وطنیه‌سنك بر قات دها غلیانه کلدیکی « صاعقهٔ ظفر » ده محرردر .

ایشته مبحوث طونه سفری اوائلنده طونه بوینده طرف طرف بویله شانلی غلبات ومظفریات وقوعه کلدیکی ، بونلر بتون عالم مدنیتك انظار تقدیراتنی اوزرمزه جلب واسکی جلادتك عثمانلیلرده حالا دائم وباقی بولندیغنی ارائه واثبات ایلدیکی صره‌لرده بر مقتضای حکم تقدیر بر وقعهٔ الیمه ، سینوب فجیعهٔ جانخراشی بتون عثمانلیلره عالم اسلامه قان آغلاتمشدر ؛ شویله‌که :

عثمانلی سفن حربیه‌سندن (۷) قطعه فرقتین ، (۳) قطعه قوروت ، (۲) قطعه واپورکه جمعاً (۱۲) سفینه‌دن مرکب وقپودان « عثمان پاشا » قوماندەسنده بولنان بر عثمانلی دونناسی آناطولی وباطوم اردوی همایونلری ایچون باطومه ارزاق و مهمات نقل ایتمك اوزره قره‌دکزه چیقمش وهوانك پك فورتنه‌لی بولنمسی سببیله « سینوب » لیمانه دخول والتجا ایتمش ایدی . بو دونمانك بر ایکی هفته‌دنبرو اورایه طیقیلوب توقف ایتدیکنی خبر آلان روس ویس آمیرالی « ناخیموف ـ Nakhimof » ـ بو صره‌لرده فرانسز ، انکلیز متفق دونمالرینك قره‌دکز بوغازنده لنکرانداز ودها هنوز متفقین طرفندن

روسیه‌یه رسماً اعلان حرب ایدلمامش بولنمسنه رغماً ـ عثمانلی دونماسی اوزرینه کستاخانه بر باصغین اجراسنه قرار ویره‌رك تحت قوماندەسنه مودوع اوچ قطعه‌سی اوچ کوکرته‌لی [اوچ آنبارلی] (٦) قطعه یلکنلی سفینهٔ حربیهٔ جسیمه ، (٢) قطعه فرقتین ایله (٢) واپوردن عبارت روس بحر سیاه دونماسیله آنسزین « سیواستپول لیماننـدن چیقـه‌رق (٣٠ تشرین ثانی ١٨٥٣) تاریخیله سینوب اوکلرنده کوروندی .

عثمانلی دونماسی قوماندانی قپودان عثمان پاشانك ـ داها هنوز متفقلر طرفندن روسیه‌یه اعلان حرب ایدلمامش و فرانسز و انکلیز دونمالرینك قره دکز بوغازنده بولنمسی و بر حرکت خصمانه‌نك درحال متفقین دونماسنك قره دکزه خروجنه ، اعلان حرب ایله درلو خسارات و تخریبات ایقاع ایلمسنه سببیت ویره‌بیله‌جکی طولاییسیله ـ روسلرك چکیلوب کیده‌جکلرینی ظن و تخمین ایده‌رك [*] تدابیر مقتضیه‌یه ، محاربه حاضرلغنه توسلده قصوره‌ایتمش بولنمسنه بناءً روس

[*] سینوب وقعهٔ فجیعه‌سی هنگامنده فرانسه وانکلتره دولتلری استانبول اوکنده وحوالیسنده بولنمق‌اوزره ـ (١٢٣٩) قطعه‌طوپ ایله‌مسلح ودرونلرنده (٢٢,٠٠٠) معلم عساکر بحریه‌یی حاوی ـ (٥٣) قطعه سفن حربیه‌یه مالك ایدیلر . وقعه‌دن صوکره (٤ کانون ثانی ١٨٥٤) تاریخنده هرایکی دولتك دونمالری بحر سیاهه دخول ایلدیلر . بونلرك او وقتکی ایلك وظیفه‌سی روسیه طرفندن مملکتینك (افلاق و بغدان قطعه‌لرینك) اشغالنه قارشو بر نوع ضمان ورهن تشکیل ایتمك ، بحرسیاهده پولیسلك وظیفه‌سنی واوراده روسلر ایله تورکلر آره‌سنده یکی حادثه حصولنی منع ایلمك ایدی . حال ایجاب ایتدیررسه بونلرك درحال حربه مباشرتی طبیعی بولنه‌یوردی .

لوحه : ٦

فريق : احمد مختار

٢٨ صفر ١٢٧٠ (٣٠ تشرین ثانی ١٨٥٣) تاریخیله قپودان عثمان پاشا قومانداسندەکی تورك دونماسنك روس آمیرالی « ناخیموف » قوماندەسندەکی روس دونماسی طرفندن سینوبده تخریبی .

Des Truction de la flotte Ottomane par la flotte russe à Sinope (30 novembre (I853).

(صحیفه : ٤٨)

آمیرالی‌بوندن استفاده قیدینه دوشوب دونماسیله درحال لیمانده محصور عثمانلی دونماسی اوزرینه بالهجوم ایکی ساعت ، قرق دقیقه بر مدتده ساحل بطریه‌لرینی تخریب ، سفن عثمانیه‌یی غرق و احراق ایتمش ، روس دونماسی طرفندن انداخت ایدیلن مرمیات و باخصوص مواد انفلاقیه ایله مملو بر ایجاد دانه‌لرك [احراق دانه‌لرینك] تأثیراتیله شهرك بیوك بر قسمی یانمش ؛ سفن عثمانیه‌دن یالکز بر واپور بو فلاکتدن قاچه‌بیلوب استانبوله ورود ایله کیفیتی‌اخبار ایده‌بیلمشدر.

عثمانلی قپودانی تدابیر لازمهٔ حربیه‌ده بروجه معروض قصور ایتمش بولنمغله برابر بو وقعهٔ فجیعه‌ده عثمانلی بحریه ضابطانی وعساکر بحریه‌سی کندی اجدادلرینك تاریخ‌شهامت وحماستنه لایق برصورتده استحقار موت ایله بلاپروا — آتش سوزان دشمنله یانجه‌یه، قعردریاده غیبوبت ایدنجه‌یه‌دکین — محاربه‌یی براقمیوب آرسلانلرکبی‌قحبه دشمنلریله جنکلشمشلر، دشمن‌سفن‌حربیه‌سنه خسارات‌عظیمه وافرادعسکریه‌سنه تلفات کلیه ایقاع ایله سفن مذکوره‌دن بر طاقمی‌ده قعر دریایه ایندیرمشلر ، کندولری‌ده (الله الله) صیحه‌لریله رحمت‌سبحانیه‌یه اقتران ایلمشلردر . (رحمةالله علیهم اجمعین) .

بو محاربه‌ده دشمنده باصقین اجراسنه موفقیت کبی بر تفوقك وقوعی درکار بولنمغله برابر ارباب‌فنك تدقیقات اخیره‌سنه کوره‌حرب مذکورده روس سفن حربیه‌سنده بولنان اکثر طوپلرك عثمانلی طوپلرینه نظراً دها بیوك منزللی بولنمسی وبناءً علیه — بالقان حربنده

چناق‌قلعه بوغازی خارجنده عثمانلی دونتماسیله یونان دونتماسی آره‌سنده وقوعه کلن « لمنی » میدان محاربۀ بحریه‌سنده وقوعه کلدیکی مثللو ـ دشمن سفینه‌لرینك عثمانلی سفائنی آتش منطقه‌سـنك خارجنده قالمق اوزره بالعکس انلر اوزرینه مرمیات یاغدیرمغه موفقیتی ویرده عثمانلیلر نزدنده هنوز موجود بولنمیان نوایجاد موادانفلاقیه‌ایله مملوطوپ دانه‌لرینك دشمن طرفندن کرك عثمانلی سفن حربیه‌سی وکرك ساحل بطریه‌لری وشهر علیهنه بالاستعمال مادةً ومعناً تأثیرات مدهشه‌حصوله کتیرملری سینوب محاربۀ بحریه‌سنك روسـلر طرفندن کمال موفقیتله قزانلمسنی انتاج ایلمشدر .

« سینوب » فلاکت بحریه‌سی : « چشمه »و« ناوارین » وقایع مدهشۀ بحریه‌سی درجه‌سنده قلوب عثمانیه‌یه الی‌الابد قان آغلاده‌جق وقایع مدهشه‌دندی .

بعدالمحاربه دوراخیره طوغری‌روسلرك «چشمه»، «ناوارین» ، «سینوب» نامیلرندا اوچ بیوك‌زرهلی‌سفینه‌یی‌ودهاصکره‌سائر برطاقم‌سفن حربیه‌مدهشه‌یی« قره دکز روس دونتماسی» میانه بالادخال هروقت توالئ موفقیات بحریه‌یه ، استانبولی تهدیده چالیشـدقلری میدانده ایکن بوغازمزه قدر دیوناته اسـتغراق ایله دور سـلطان عبدالعزیز خانیده ألده‌ایتدکمز استقراضات اقچه‌سندن قسم‌کلیسنی‌فدا ایله تدارك ایتدیکمز زرهلی سفن حربیه‌دن مرکب و اووقت آوروپاده ایکنجی درجه‌ده عد ایدیلن « کنیج عثمانلی‌دونتماسی »نی اوزون سنه‌لرخلیجك راکد ، بطاقلی صـولرنده حبس ایتمك ، بو یولده هر دائم خطالر

ایتمك ، مبالاتسزلقلر کوسترمك، حرامیلره ملعبه ایتمك صورتیله بالقان حرب عظیمی اثناسنده اساساً قوتلی بر دونمایه عدم مالکیتمز ، سوقیات عسکریه‌یی قره‌دن اجرایه مجبوریتمز وسائره یوزندن روم ایلنده طرف طرف مغلوبیتلره اوغرامقلغمز ، نهایت اجدادمزك مقدس قانلریله یوغورلمش بتون روم‌ایلی قطعه‌سنی دشمنلرمزه ترکه مجبورقالمقلغمز جمله‌مزی- سینوب وامثالی بحری فلاکتلرمز درجه‌سنده- آغلاته‌جق، الی‌لابداونودلمیه‌جق برفلاکت الیمهٔ عثمانیه‌در. مادامکه دکزلره، مهم سواحل عظیمه ومدیده‌یه مالکز دکزجی بولنمقلغمز ، تجارت ومدافعهٔ بحریه‌یه الك بیوك اهمیتلر ویرمکلکمز حیات ملیه‌مزه تعلق ایدن الك بیوك ومهم مسائلدندر. ایجابات حال نه‌یی مستلزم ایسه مساعدهٔ حال وامکانه کوره بونی بلا افاتهٔ زمان موقع اجرایه قویمغه چالشمق رجال دولت وارکان بحریه‌مزه ، عموم عثمانلیلره ترتب ایدن وظائف مهمهٔ حیاتیه‌دندر؛ خلافی هردائم موجب خسران وفلاکتدر.

مبحوث طونه سفرمز صره‌لرنده وقوعه‌کلن سالف‌العرض سینوب فلاکت فجیعه‌سی قلوب عثمانیه واسلامیه‌یی نه قدر دلخون ایتمش ایسه سفر مذکور هنکامنده طونه بوینده توالی ایده‌کلن موفقیات ومظفریات عثمانیه ده اودرجه‌لرده داعیٔ فخر ومباهات ایدی. ایشته بوموفقیات ومظفریاتدرکه بتون آوروپا افکارعمومیه‌سنی لهمزه چویرمش ونهایت انکلتره وفرانسه دول فخیمه‌سنك ، نیجه عصرلردنبرو بزه هردائم دوستلق، عالی‌جنابلق کوسترمکی عنعنات درجه‌سنه کتیرمش بو ایکی

معظم ملتك حقوقنزی سلاح قوتیله مدافعه ایچون روسیه‌یه رسماً اعلان حرب و سفر ایتلرینه سببیت ویرمشدر ؛ شویله‌که :

سینوب وقعه‌سی عقبنده بر فرانسز فرقتینی بحر سیاه بوغازندن خروج ایله سیواستپوله ویا اك یقین بر لیمانه چکلمسنی روس آمیرالنه تکلیف ، عکسی حالنده بتون مسئولیتی آکا ترك ایتلمش ایسه‌ده بوندن بر ثمره حصوله کلمامش ایدی .

سینوب وقعهٔ فجیعه‌سی نهایت حربه مباشرت حقنده آوروپاده دوام ایده‌کلن ترددی رفع وازاله ایلدی : وقعهٔ مذکوره‌یی متعاقب قره‌دکز بوغازنده ، بیوکدره وبکقوز پیشکاهنده لنکر انداز بولنان فرانسه ، انکلتره ، دولت علیه مختلط دونماسی ١٨٥٤ کانون ثانیسی بدایتنده بحر سیاهه خروج امری آلوب روسیه عساکری طرفندن اشغال ایدلمش مملکتین قطعه‌سنك بوندن اول بیان ایدلدیکی اوزره ـ ٣٠ نیسان ١٨٥٤ تاریخندن اول تخلیه‌سی ایچون ٢٧ شباط ١٨٥٤ تاریخیله چاره براولتیماتوم ویرلمش ایسه‌ده جوابسز براقلمش وبوصره‌لرده فرانسه ایمپراطوری اوچنجی «ناپولئون»ك دخی شخصی اوله‌رق تشبثنك بوشه چیقمسی وچاره‌یازدیغی (٢٩ کانون ثانی ١٨٥٤) تاریخلو مکتوب جوابنك میدان اوقومغی احتوا ایده‌رك بو تشبث صلحپرورانه‌نك دخی عقامت وحقارته دوچار ومردود قالمسی اوزرینه فرانسه وانکلتره دولتلری طرفندن اولجه‌ده بیان ایدلدیکی وجهله (٢٧ مارت ١٨٥٤) تاریخیله روسیه دولتنه رسماً اعلان حرب ایدلمش ایدی .

— استطراد —

[طونه وقریم سفرلری هنگامنده دول مختلفهٔ بحریه نزدنده‌کی سفن حربیه حقنده وقره دکزده چیقان شدید بر فورتنه‌نك متفقین دونتماسنه ایقاع ایلدیکی خسارات عظیمه‌یه متعلق معلومات مخصوصه‌یی حاویدر .]

انکلتره ، فرانسه ، دولت عثمانیه متفق ومختلط دونتمالرینك ١٨٥٤ سنه‌سی کانون ثانیسی بدایتنده بحر سیاهه خروج ایتدیکنی برآز اول بیان ایتمش ایدك . اشبو دونتمایی ترکیب ایدن او وقتکی سفن حربیه‌نك ، بونلرك احوال وکمیت وکیفیتلرینك حربك روش عمومیسی وروس اردولرینك حرکات سوق‌الجیشیه ومحاربات اوزرینه تأثیرات عظیمه‌سی بولندیغی ، طونه سفری نهایتنده روسلرك سلستره محاصره‌سنی رفع ایله کیرویه چکلملرینه ونهایت افلاق وبغدان قطعه‌لرینی ترك وتخلیه ایله قریم قطعه‌سنی صحنهٔ حرب اتخاذ ایلملرینه سببیت ویردیکی ، الحاصل حرکات خصمانه‌نك نهایت انتاج ایتدیکی قریم سفری اساساً « اکسپه‌دیسیون » دنیلان واسفار عادیه‌یه نسبتله هرحالده مشکل ایدوکی شبهه‌سز بولنان سوقیات بعیدهٔ بحریه‌سفرلرینك برمهمندن باشقه برشی اولمدیغی جهتله بورایه قدر امور وخصوصات بحریه حقنده‌کی بیاناتمزی تنویر واکمال ایچون ـ طونه بوینده وقوعه کلن وقایع حربیهٔ سائره‌یی بیاندن مقدم ـ اوزمانکی حرب سفینه‌لری وعلاوةً هنکام سفرده قره‌دکزده ظهور ایده‌رك متفقین دونتماسنه ایقاع ایتدیکی عظیم خسارات وضایعاتدن طولایی سوقیات وحرکات عسکریه‌یی

رخنه‌دار و قریم سفری اوزرینه بر تأثیر الیم اجرا ایدان قاصرغه صورتنده پك شدید ومدید بر فورتنه حقنده آتیده علی طریق الاستطراد بعض معلومات اعطاسنی لوازم ضروریه‌دن عد ایلدك :

« طونه سفری » وآنی تعقیب ایدن « قریم سفری » هنگامنده - آوروپا دولتلری وبالخاصه دول معظمهٔ بحریه دونمالرینی ترکیب ایدن سفن حربیه میاننده دها هنوز یقین برزماندنبرو استعماللرینه باشلانوب چرخلی ویا اسقورلی [ویده‌لی] دنیلان بخارلی حرب ونقلیه سفینه‌لری [وابورلر] موجود بولنمقله برابر هنوز حال ابتدائیده بولنان بو سفینه‌لرك عددلری، استعماللری محدود بولنمغله - دول مختلفهٔ بحریه‌نك اصل حرب سفینه‌لرینی صنفنه كوره اك كوچكدن اك بیوكنه قدر مختلف جسامتلره مالك « یلكنلی سفینه‌لر » ترکیب ایدردی . او وقتده دخی بو نوع سفن حربیه‌نك اك مكمللرینه ، اك جسیملرینه و دول سائره‌یه نسبتله اك چوق بخارلی سفائنه « انكلتره » دولت فخیمه‌سی و اندن صوكره « فرانسه » دولت معظمه‌سی مالك مالك بولنه‌یوردی. اوزمانده دخی روسیه دولتنك « بحر بالق دونماسی »، « قره دكزدونماسی » نامیله ایكی فیلوسی بولنمغله برابر همان اكثریسی یلكن سفینه‌لرندن مركب بولنان روس فیلولری هرایكی دكزده‌ده هر حالده كیفیت و كمیت جهتیله بالوجوه متفقین فیلولرینك مادوننده ایدی .

بو دورده سفن حربیه باشلوجه درت بیوك صنفه منقسم ایدی؛ بونلردن :

« برنجی صنف » سفن حربیه: « قالیون » دنیلان اوچ آنبارلی [اوچ کوکرته‌لی] و درونلرنده (۱۰۲ : ۱۳۱) قطعه طوپی حاوی خط حرب سفینه‌لریدرکه زمانمزك اك بیوك یعنی [سوپه‌ر] دنیلان دره‌دنوطلرینه متناظردر .

«ایکنجی صنف» سفن حربیه: «قپاق» تعبیر ایدیلن ودرونلرنده (۷۰ : ۹۱) قطعه طوپی احتوا ایله‌ین سفن حربیهٔ عظیمه ایدی‌که حالاً دره‌دنوطلر مقابلیدر .

« اوچنجی صنف » سفینه‌لر: «فرقتین» تعبیر ایدیلن ودرونلرنده (۱٦ : ٦۰) قطعه طوپی بولنان سفینه‌لردر؛ حالاً بونلرده موده‌سی کچمش بولنان اسکی زرهلی خط حرب سفینه‌لری وبعض‌دولتلرده الآن استعمالدن اسقاط‌ایدلمامش بولنان « زرهلی فرقتین‌لر»مقابلیدر.

« دردنجی صنف » حرب کمیلری ایسه: « قوروه‌ت » دنیلان و ایچلرنده (۳ : ۱٤) قطعه طوپ بولنان حرب سفینه‌لری ایدی.

[او وقتکی دونمانك وجه معروض اوزره صنوف اربعه‌یه تقسیمنده او زمانك اك مدهش فیلوسی بولنان انکلیز دونماسی‌اساس اتخاذ قیلنمشدر .]

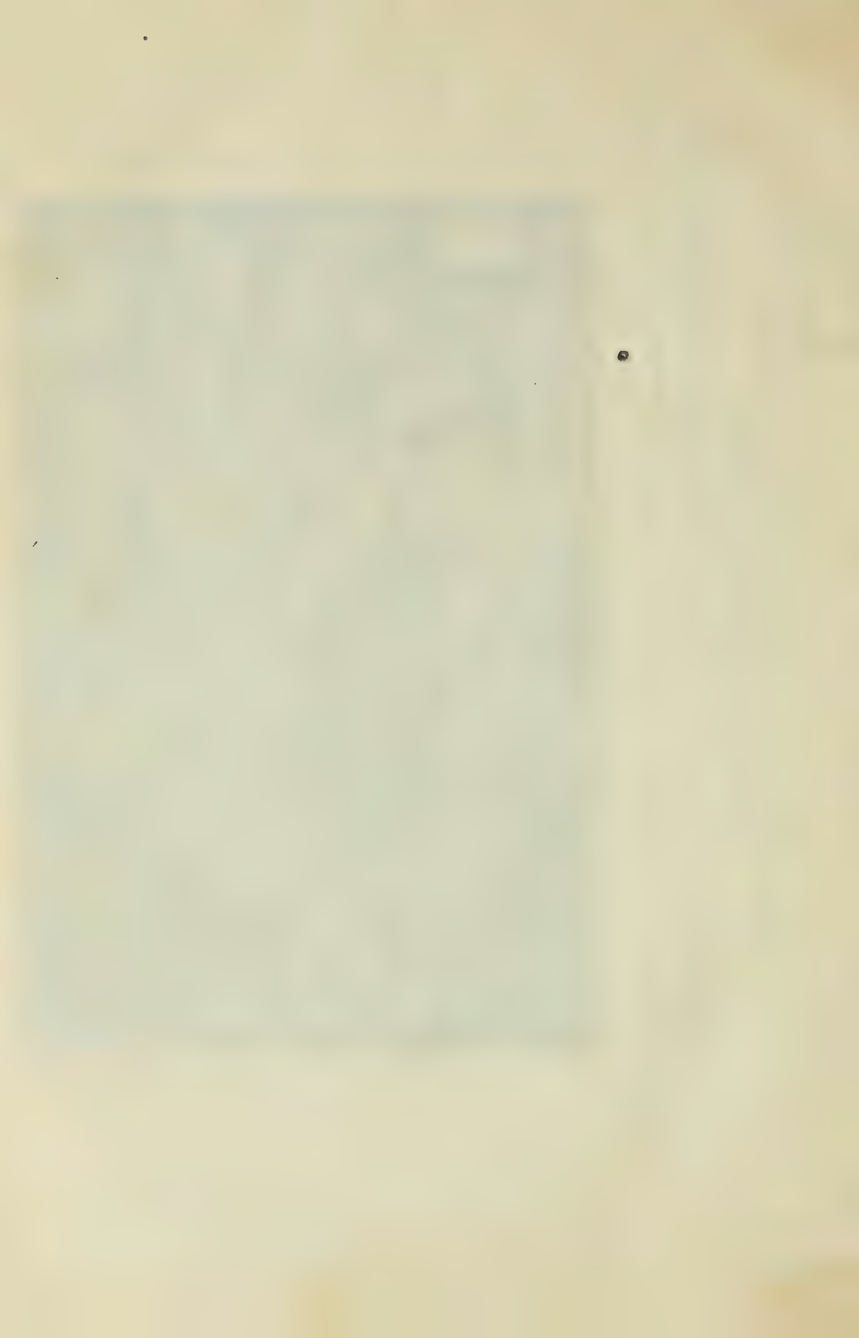
ایشته متفقینك قره دکزه چیقاردیغی دونمالر : عادی و واپور جنسندن بیوك کوچوك برخیلی نقلیه‌سفینه‌لری ایله‌برابر بالاده مذکور درت نوعدن و اکثریسی جسیم و مدهش بر چوق سفائنی احتوا ایتمکده وانکلتره‌دولت‌فخیمه‌سنك‌بحریالطقده «قرونشتاد» ده‌کی‌روس قلاع واستحکاماتنی، اوراده‌کی روسیه‌نك بحر بالق دونماسنی تخریب

ایچون اورایه سوق و ارسال ایتدیکی انکلیزك مرتب بحر بالطق فیلوسی دخی اکثریسی جسیم بولنمق اوزره مذکور درت نوعدن بر چوق سفائن حربیه‌یی احتوا ایلمکده ایدی . [١]

٢٣ صفر ١٢٧١ صالی تاریخیله قره‌دکزده امثالی پك اندر کوریلن شدید فورطنه‌لردن ، « قاصرغه » نوعندن پك مدهش بر فورطنه ظهور وخیلی مدت دوام ایدوب قره دکزك روس لیمانلری داخلنده وبالخاصه سیواستپول لیماننده‌کی روس سفن حربیه وتجاریه‌سنه‌ده ایقاع خسارات ایتمکله برابر مذکور لیمانلرله سائر سربست لیمانلر اوکلرنده وداخللرنده واکثریا آچیق قیلرده وعلی الخصوص «حاچه»، «کوزلوه» ، «بالاقلوا» پیشکاهنده لنکر انداز بولنان متفقینك ــ یلکنلی سفینه ، بخارلی کمی [واپور] جنسندن ــ حرب ونقلیه سفینه‌لرینك بحکمة الله تعالی بر آفت سماوی صورتنده پك عظیم خسارات وتخریبات عظیمه‌یه اوغرامسنه ، بر طاقمنك‌ده قورتلمق ایچون بتون طوپلرینی دکزه آتمسنه... سببیت ویرمش وبو حادثه بتون آوروپاده ، هله انکلتره وفرانسه‌ده عظیم آلام وتأثرات اویاندیرمشدر .

قریم سفرندن باحث بعض آوروپا مؤلفانی وقعهٔ الیمهٔ مذکوره‌یه دائر وبو صره‌ده قره‌یه دوشن ، اوطوران متفقین سفائنی مرتبانه قارشو

[١] قریم سفری بدایتنده قریم شبه جزیره‌سنده دول متفقه عساکری طرفندن کمال شان وشرفله احراز واستانبولده وآوروپا پایتختلرنده طوپلر انداختی وشنلك اجراسی صورتیله تسعید ایدیلن « آلما » [آلماو] میدان محاربهٔ مشهوره‌سی مظفریتنك ابقای نامی ایچون بو ظفری متعاقب انکلتره‌ده « آلماو » نامیله غایت جسیم وبدهلی [اسقورلی] بر قپاق انشاسنه باشلانمش ایدی .

(١٢٧٠-٧١) طونه وقريم سفرى هنكامنده ٢٣ صفر ١٢٧١ تاريخيله قره‌دكزده ظهور وخيلى مدت دوام ايدن قصرغه نوعندن شديد فورتنه اثناسنده متفقين سفن حربيه‌سنك احوالى وبوهنكامده قزاقلرك سواحله التجاوخروج ايتمش متفقين عساكرينه هجوم وتعرضلرى مناظرندن.

Pendant l'ouragan de la mer noir (I4 novembre I854)

(صحيفه : ٥٦)

قزاقلرك اللرندەکی مزراقلرله مدهش وبی‌رحمانه برصورتده هجوملری حقنده رسملریله برابر تفصيلات ويرمكدەدرلر .

مبحوث آفتدن متفقين سـفن حربیەسی میاننده بولنان عثمانلی حرب سفینەلری دخی آزاده قالەمیوب غرق ، تخریبات ، خسارات کبی حادثات الیمه بزم سفینەلرمزك بعضیلرندەده کورلمشدر : ایشته بو صورتله دوچار خسارات بولنان سـفن عثمانیەدن دونمای همایون باش قوماندانی « احمد پاشـا » نك راکب بولندیغی یلکنلی « تشریفیه » قالیون‌همایونی ـ «سائق‌شادی» و«شهپر» واپورلری طرفندن‌چکیلەرك ـ «بالچق» ه واورادن ۱۲۷۱ ربیع‌الاولنده درسعادتەکتیرلمش بولندیغی کبی طون‌مدت عثمانلی دونماسنده جسامت ومهابتیله کسب‌تمایزایدەرك سیواستپول‌بومباردمانندەکی خدمات دهشتکارانەسیله دیللرده داستان تشکیل ایدن میرآلای قپودان آتش محمد بکك [۱] راکب بولندیغی اوچ آنبارلی « محمودیه قالیون همایونی » دخی بعض مرتبه خسارات کورمش بولنمسنه مبنی « شهپر » واپوریله چکیلەرك ۲۹ صفر ۱۲۷۱ صالی کونی ترسانۀ عامرەیه ادخال قلنمشدر . [۲]

مبحوث فورطنه طولاییسیله قرەدکزده متفقين دونماواردولرینه

[۱] میرمومی‌الیه‌جنتمکان سلطان‌عبدالعزیز خان‌حضرتلری دورنده و۱۲۷۹ ده بحریه ناظرلغی مقامنه قدر ارتقا و تام ایکی سنه ترسانۀ عامرەیی حسن‌اداره ایدن و الك مقتدر بحریه ناظرلرمزدن عارف‌پاشا مرحومك پدری بولنان‌متأخرین مشیران بحریەدن مرحوم « آتش محمد پاشا » در .

[۲] اشبو « محمودیه قالیون همایونی » اواخردور سلطان عبدالمجید خانیده استعمالدن‌اسقاط ایدلدکدن صوکرەدور سلطان عبدالحمید خان‌ثانی اوائلنه قدر کمال عظمت و مهابتیله خلیجك الك بیوك و تاریخی بر زینتنی تشکیل ایدردی .

ترتب ایدن خسارات وضایعات عظیمه سفرك كمال مشكلات ایچنده اوزامسی اسباب اصلیه سندن بولنمغله بوبابده كی تدقیقات و تعقیباتی ارباب مطالعه یه براقه رق بحثی صددنده بولندیغمز طونه سفری وقایعنی آتی ده تعقیبه دوام ایده یورز.

(۳۰ تشرین ثانی ۱۸۵۳) تاریخنده كی سینوب وقعهٔ فجیعه سندن صوكره موسم شتانك اجرای احكامه باشلامسنه و وقعهٔ مذكوره اوزرینه صلحك یكیدن تأسیسی ایچون بین الدول كمال كرمی ایله دوام ایدن بر چوق اقدامات ومساعی دیپلوماتیقیه یه رغماً طونه اوزرنده كی حركات عسكریه ترك وتعطیل ایدلمامشدی.

اولجه موضوع بحث بولنان «قریم سفری» نام كتابك مؤلف شهیری «كوستاو مارشال» بوندن اقدم قطع ایتدیكمز سوزینه دوام ایله دییوركه:

۱۸۵۳ سنهٔ میلادیه سنك نهایتنه طوغری روس اردوسی آلمش بولندیغی امدادلر ایله (۱٤۰,۰۰۰) كشی یه وارمش ایدی. روس طوپچیسی ایسه (۳۱۲) قطعه افواه ناریه یه مالك بولنه یوردی.

۱۸٥٤ سنه سی كانون ثانیسی بدایتنده روس اردوسنك صاغ جناحی طونه یه تقرب ایتدی؛ (۳,٥۰۰) پیاده، بر آلای هوسار سواریسی، بر قزاق سواری مفرزه سی قوتنده بولنان روس پیشداری «چه تات ـ Tschétate» [چه تانه] [۱] ایله «سالسه آ ـ Salcea» ده بولنمق اوزره «قلفات» جوارینه كلوب یرلشدی [۲].

[۱] «چه تات» قلفاتك جهت شمالیسنده بر قصبه در.

[۲] «صاعقهٔ ظفر» ده قلفات محاربتندن باحث [صحیفه ۹۰ : ۹۹] ده كی معلومات ایله مقایسه ایدیله.

اشبو عساکر جنرال «آنره‌پ ـ Anrep » قولنه متعلق ایدی.

٦/٥ کانون ثانی ١٨٥٤ کیجه‌سنده ـ روس پیشدارینك وصولنی کورمش بولنان ـ تورکلر آنك اوزرینه باصقین اجراسیچون قلفاتدن خروج ایتدیلر.

عثمانلی قوتلری ـ (٢٠) قطعه طوپه مستند بولنحق اولمق اوزره ـ (١١،٠٠٠) کشی‌یی بولیوردی. بونلر فوق‌العاده برشدت وصولت ایله روس مواضعی اوزرینه هجوم و برمحاربهٔ مدهشه‌یی متعاقب «چه‌تات»ك بالجمله خانه‌لرینی بربرینی متعاقب ضبط واشغال ایلدیلر. « چه‌تات » دن طرد ایدیلن روسلر بر طوپراق ردوت داخلنه رجعت ایتدیلر.

عثمانلیلر روسلری بورادن چیقارمغه چالیشمشلر ایسه‌ده موفق اوله‌مدیلر. محاربه درت ساعتدنبرو دوام ایده‌یوردی.

(١٠،٠٠٠) کشی قوتنده برامدادك ورودی روسلرك تکرار ایلری یوریملرینه مساعده وخدمت ایتدی. شیمدی روسلر بر تفوق عددی‌یه مالك ایدیلر وخصملرینی احاطه ایده‌جك وجهله مانوره وحرکت اجرا ایلیورلردی؛ لکن کندی طوپجیلری طرفندن ایوجه حمایه ایدلمامش بولندقلرندن ـ انداختی شایان دقت وتقدیر برصورتده طوغری وموثر بولنان ـ عثمانلی طوپلرینك آتشیله ایوجه أزیلوب تلفات عظیمه‌یه اوغرادقدن صوکره کنـدی ردوتلرینك حمایه‌سی آلتنه قارمه قاریشیق بر صورتده چکلمکه اجبار ایدلدیلر؛ تورکلر بو ردوتی‌ده ضبطه چالیشدیلرسه‌ده موفق اوله‌مدیلر. محاربه پك شدتلی برصورتده وقوعه کلمش، عثمانلی جنراللرینك [پاشالرینك] همان جمله‌سی مجروح

دوشمش ایدی . لکن روسلرك تلفاتی تورکلرك تلفاتندن بك زیاده بولندیغندن تورکلر متعاقب کونلرده علی‌الدوام متفرع هجوملر ایله روسلری بیحضور ایتمکدن فارغ اولمدیلر .

شباط ۱۸٥٤ ماهنك حین کذرانده (٥٠,٠٠٠) کشی‌قوتنده تخمین ایدیلن جنرال « لیپراندی ــ Liprandi » قولی « قلفات » قارشوسنه کلوب یرلشدی؛ دیکر نقطه‌لر اوزرنده همان‌عمومیتله‌اهمیتسز بعض چرخه‌جی محاربه‌لریله اکتفا قلندی .

شباط ۱۸٥٤ نهایتنده شتانك شدائدی جنرال « لیپراندی » یی « قلفات » آبلوقه‌سنی رفع ایتمکه ، افلاق صغیر قطعه‌سنه چکلمکه اجبار ایتدی . مومی‌الیه « قلفات » قارشوسنده (١٠,٠٠٠) کشی قوتنده بر ترصد قولی براقمشدی .

مارت ۱۸٥٤ بدایتنده ــ موسم شتانك اولانجه شدتیله اجرای احکام ــ ایلدیکی برزمانده روسیه‌دن تخمیناً اللی‌منزل قطع ایتمك‌اوزره مورود ــ یکی‌امدادلری آلمش‌بولنان روسیه طونه‌اردوسی (١٦٠,٠٠٠) کشی‌ایله (٣٦٠)طوپ قوتنده تخمین‌ایدیله‌بیلیوردی. باش‌قوماندان‌پرنس «قورچاقوف» ك اجراایلدیکی حرکات‌عسکریه‌نك عاقبتندن‌ممنون‌قاله‌میان روسیه‌ایمپراطوری «نیقولا» ١٠ مارت ١٨٥٤ده روس‌طونه اردوسی باش قوماندانلغنه اختیار مارشال « پاسکیه‌ویچ ــ Paskiewitch » ی دعوت ایلدی . مومی‌الیهك وصولندن اول پرنس « قورچاقوف » تورکلره مهم بر ضربه حواله ایتمك هوسنه دوشدی : (١٠,٠٠٠) کشی قوتنده و اوچ قوله منقسم بولنان کندی صول جناحی باشنده

بولنمق اوزره (٢٨ مارت ١٨٥٤) ده اوچ نقطه‌دن طونه‌یی کچدی. «لوده‌رس_Lüders » قولی «قلاص» ده، «اوچاقوف_Ouschakof» قولی « اسماعیل » قلعه‌سی قربنده ـ عثمانلیلرك مقاومت شـدیده و مدهشه‌سـنه رغماً ـ طونه کچیدلرینی زورلادیلر. بو منطقه‌نك قلاع صغیره‌سی آبلوقه ایدلدیلر .

(٢٨ مارت ١٨٥٤) ده روسلرك پیشداری « حیرسـوا » یه کیردی ؛ ٢٩ مایسده « ماچین » عرض تسلیمیت ایلدی و « مصطفی پاشا » اردوسی اول امرده قدیم « تراژان » سورلری آرقه‌سنه وبعده دها جنوبه چکلمکه مجبور قالدی .

روسلر طونه کچیدلرینه صاحب بولندقلری حالده اورالردن: وقوعه کله‌جك مدافعاتی آرقه‌دن اورمغه ، « سلستره » یی محاصره وضبط ایتمکه ، روسجغی ستر ایلمکه، موسم صیفك شدید حرارتلی زمانلرندن اول « دوبریجه »نك ساری خسته‌لقلی اووالرینی وطونه‌نك بطاقلقلی کنارلرینی ترك ایتمکه والحاصل ـ حضرت پادشاهه متفقلر طرفندن وعد ایدیلن امداد اردولرینه سفره دخول ایچون وقت براقمقسزین ـ تورکلر ایله ایشی بیترمکه کسب اقتدار ایلیه بیلور ایدیلر ؛ لکن بونتیجه‌یی استحصال ایچون سرعت وشدت ایله اجرای تأثیر ایدلمك، بیوك وکثیف کتله‌لر ایله قطعی بر حرکت عسـکریه اجرا قلنمق ، تورکلر طرفندن طونه بوینجه تأسیس وترتیب ایدلمش قوردوئی کسر ایلك والحاصل اندن صوکره یعنی ١٨٥٤ سنه‌سنك نیسان ومایس آیلری اثناسنده علی الاکثر وقوعه کلدیکی وجهله عساکری شورایه بورایه

طاغتمق ، آنلری فنا ترکیب وترتیب ایدلمش مشیتلرده توکتمك، أیوجه تعیین ایدلمش بر مقصدده استناد ایتدیرلمکسزین ویریلن محاربه‌لرده افراد عسکریه‌نك قانلرینی بیهوده صرف وهبا ایتمك کبی احوال ألیمه‌دن اجتناب قلنمق اقتضا ایتمکده ایدی .

مؤلف شهیر «کوستاومارشال»ك بیاناتی ـ مباحث سائره حقنده‌کی بیاناتندن دخی ایلرووده استفاده قلنمق اوزره ـ بورادہ کسه‌یورز .

افادات سالفه‌دن بالوجوه تظاهر ایدرکه قریم سفرینه تقدم ایدن ۱۲۷۰ طونه سفرینك سلستره مدافعهٔ شدیده وقهرمانانه‌سنه دکین امتداد ایدن ایالك دورنده طونه بوینده عثمانلیلر طرف طرف انواع موفقیات ، غلبات ومظفریاته نائلیتله یکیدن اکتساب شان وشرف ایلمشلر و قلفات ، طوتره‌قان ـ اولته‌نیچه ، چه‌تات [چتانه ـ چتینا] پارلاق مظفریتلرینی احراز ایلمشلردر .

بوصره‌لرده دول متحابه طرفندن طونه بوینده‌کی قلاع واستحکامات ومواقع مستحکمه‌یی ، عساکر عثمانیه‌نك احوالنی کوروب اکلامق ایچون او حوالی‌یه کلمش ، «قلفات» محارباتیله « طوتره‌قان ـ اولته‌نیچه» وقایع حربیه‌سنی بالفعل کورمش بولنان بعض آوروپا امرا وارکان حربیه ضابطانیله‌ك نامدار اسپانیا ارکان عسکریه‌سندن مشهور جنرال «پریم»[۱] وبعض امثالی محاربات ووقایع حربیهٔ مذکورده او وقت روم‌ایلی

[۱] مشارالیه ۱۲۷۰ سنهٔ هجریه‌سنده درسعادته کلوب روم ایلی اردوی همایونه عزیمت ونزد سردار اکرمیده برخیلی مدت بولنه‌رق طونه قلاع ومواقع عسکریه‌سنی ، محاربات واقعه‌یی کوردکدنصوکره عودت ایدوب ۱۲۷۱ صفرنده « مادرید » ه مواصلت ایلمشدر .

اردوی همایونی باش قوماندانی بولنان وبعده قریم محاربه‌سی بدایتنده' عهده‌سنه « سردار اکرملك » عنوان و منصب جلیلی جلیلی تفویض بیویلان مشیران فخام سلطنت سنیه‌دن « عمر پاشا » مرحومك تدابیرحسنه‌سنی، ترتیبات واجراآت عسکریه وحربیه‌ده‌کی اصابت و موفقیت تامه‌سنی [١] ، عساکر عثمانیه‌ده‌کی مهارت وفرط

[١] « عمر پاشا » آدریاتیق دکزی ساحلنده کائن واخیراً بالوجوه کسب اهمیت ایتمش « فیوم » بلدهٔ مشهوره‌سندن برآز اوزاق برخروات مملکتی بولنان « ولاسکی - Vlaski » شهرنده ١٨٠١ سنهٔ میلادیه‌سنده تولد ایتمش وبناءً علیه آوستریا تبعه‌سندن ایدی. مشارالیهك اسم اصلیسی « میشل لاتتاس - Michel Lattas » در. اول امرده آوستریا خدمت عسکریه‌سنده استخدام قلنمش وتدقیقات دینیه‌سی نتیجه‌سنده توفیق خدا و کندی آرزوی وجدانیسی اوزرینه بالاهتدا دین مبین احمدی‌یی قبول ایده‌رك دور سلطان محمود خان عدلیده و ١٨٣٠ سنهٔ میلادیه‌سنده کوکالی عسکر یازیله‌رق عثمانلی خدمت عسکریه‌سنه کیرمشدر. بعده تدریجاً قطع مراتب عسکریه ایده‌رك روم ایلی اردوی همایونی مشیرلکنه ارتقا ایتمش و قریم سفرینه تقدم ایدن مبحوث طونه سفرنده باش قوماندانلقله و سلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سی اوزرینه روسلر طرفندن محاصره‌نك رفع وفککندن بر آزصوکره شان وشرفله « بکرشه » ه دخولی متعاقب ١٣ محرم ١٢٧١ تاریخنده [یعنی قریم سفری باشلادیغی صره‌لرده] احراز ایتدیکی « سردار اکرملك » منصب جلیلی ایله روم ایلنده، قریم شبه جزیره‌سنده و بر آرالق باطوم اردوی همایونی باشنده بولنه‌رق کرجستان و قفقاس حدودلرنده ومبحوث حربدن صوکره دخی طول مدت وقایع مختلفهٔ عسکریه و حربیه‌ده، برچوق محال ومواقع عسکریه ومتنوع مناصب ومأموریتلرده عثمانلی دولت و ملتنه، اوز تورکلك ودین مبین اسلامه کمال صدق و صداقت وفرط استقامت و اهلیت وفطانتله پك بیوك خدمتلر ایفا ایده‌رك پك عظیم شان وشرف قزانمش، تاریخ عسکریٔ عثمانیه‌ده ، عثمانلی تاریخ ملیسنده الی الابد ابقای نام ایلمشدو .

مشارالیه باش قوماندانلق ایچون الك الزم بولنان بتون خواص و مزیتلری جامع بر بیوك عسکردی . الك بیوك مهارتی کندی آثار ذکا وسنوحات فکریهٔ

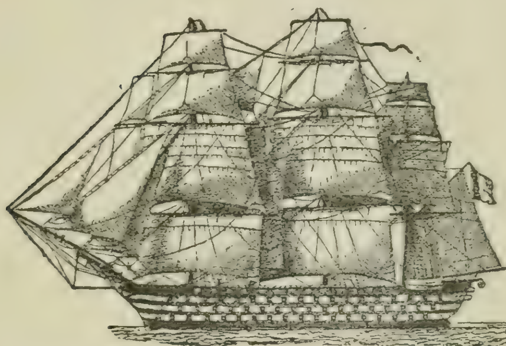
اطاعت وانقياد، نظام وانتظام وانضباطى، هنكام محاربه‌ده كوستردكلرى
فرط شجاعت و حماستى فوق‌العاده تقدير و تحسين ايليه‌رك موفقيات
ومظفريات مكتسبه‌يى تبريك ايتمشلر ومشهودات واقعه‌لرينى بر تفصيل
آوروپايه بازوب غزته‌لر ورسائل موقوته ايله نشر واعلان ايتمشلردى.
يكيچريلرك الغاسى زماننه [١٢٤١] تقدم ايدن، هر دوره‌سى
وهن وفتور و احتراصات و فلاكتلر ايله مشبوع بولنان ادوار
اخيرهٔ انحطاطيه‌مزده من‌الباب الى‌المحراب شعبات اداره‌وتأسيساتمزك،
احوال وشئونات علميه وصناعيه ووقايع شخصيه ومليه‌مزك، حالات
اجتماعيه ومدنيه‌مزك ... هر برلرنده صورت تدريجيه‌ده بولنق اوزره
حس ايدلمكسزين حصوله كلمش بولنان تدنيات اسكى اردومزده،

عسكريه‌سنى قوماندە ايتديكى عساكر عثمانيه‌نك طبيعت و مزاجنه توفيق ايتمكده
ايدى؛ وچونكه عساكر عثمانيه محاربهٔ تدافعيه‌يه دها خصوصى بر صورتده مستعد
بولندقلرندن وسفر مبحوثده عساكر مذكوره‌نك اشغال ايتدكلرى مواضع بوجنس
حركات عسكريه‌يه پك كوزل توافق ايلديكندن « عمر پاشا » سوق‌الجيش نقطهٔ
نظرندن مدافعه‌ده قالوب ـ مدافعه‌نك دشمنه حاصل ايده‌جكى بالجمله منافعى كندى
خصملرينه ترك ايتامك ايچون ـ تعبيه‌ده اثرتلى تعرض استعمال ايلمكى يعنى « مدافعهٔ
متعديه » اصولنى قوللانمغى تصميم ايتمش، مسلك مخصوص اتخاذ ايلمش و سلستره
وقعه‌سنك بوبولده‌كى مدافعهٔ متعديه‌يه پك كوزل بر نمونه و اورنك تشكيل ايتديكى
ـ باخصوص « پلونه » مدافعهٔ جلادتكارانه‌سندن صكره ـ هر طرفده تصديق وقبول
ايدلمش ايدى. الحاصل عمر پاشا مرصورتله شايان تبجيل بيوك بر عسكردى. « رحمة الله عليه »
[موزهٔ عسكرئ عثمانى مشاراليهك مخدوم مكرم و عائلهٔ محترمه‌سى طرفندن
اهدا و ارسال قلنمش برى صغير وديكرى جسيم، چرچيوه‌لى ايكى قطعه ياغلى بويا
رسميله كندوسنك دخى بالذات حاضر بولنديغى « طوترمقان ـ اولته‌نيچه » محاربهٔ
مشهوره‌سنك بيوك قطعه‌ده برياغلى بويا تابلوسنى وچرچيوه‌لى بعض فرمانلرينى احتوا
ايتمكله مفتخر ومزيندر.]

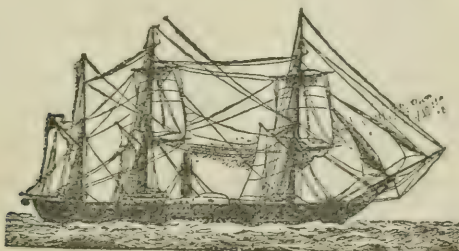
(۱)

قپودان دریا بارباروس خیرالدین پاشا
Barbarosse Haïreddin Pacha.

(۲)

« غالیون » دینلان ۱۲۰ طوپ ایله مسلح اوچ انبارلی [کوکرته‌لی] کمی. [۱۹ نجی عصرمیلادی].
Vaisseau à trois ponts, 120 canons. (19e Siècle).

یاندن چرخلی فرقتین (۱۸٤٥ سنهٔ میلادیه و ۱۲٦۱ سنهٔ هجریه‌سنده).
Frégate à roues 1845.

(صحیفه: ٦٤)

(١) — باربروس خیرالدین پاشا

باربروس جزایره صاحب مشهور قوماندانلردن ایکی برادرك اسمیدر . بونلردن «اوروج بك» نامنده برنجیسی «تلمسان ـ iTelemcen» اوکنده شهید دوشمشدر . آمیرال بولنان ایکنجیسی خیرالدین پاشا جزایری تحکیم ایتمش و سلطان سلیمانه دخالتله عهده‌سنه قپودان پاشالق توجیه ایدلسیله « پره‌وزه » اوکلرنده « آندراسی ـ Andracie » کورفزنده « آندره دوریا » قوماندا‌سنده ونديك دونانماسنی پریشان ایتمشدر . فرانسزلره دوست صورتیله فرانسه قرالی برنجی فرانسوایه امداد ایچون دونانما‌سیله مارسلیایه کلمش و ١٥٦٤ سنهٔ میلادیسنده درسعادتده بالارتحال بشکطاشده‌کی تربه‌سنه دفن ایدلمشدر .

(٢) و (٣) — (١٢٧٠ـ٧٢) طونه وقریم سفری هنکامنده‌کی حرب ونقلیه سفائنی

(١٢٧٠ـ٧٢) طونه وقریم سفری اثناسنده کرك نزد دولت علیه‌ده وکرك انکلتره وفرانسه دولتلری وسائر دول بحریه نزدنده استعمال قلنان حرب ونقلیه سفینه‌لرینه برنمونه تشکیل ایتمك اوزره (٢) و (٣) ده ارائه قلنان سفینه‌لر اعطا قلنمشدر. بونلردن (٣) نومرولی سفینه اوزمان دهایکی استعمال قلنمغه باشلامش بولنان یاندن چرخلی بخارایله ایشلر برسفینه [یعنی واپور] در . (١) برنومرولو کمی ایسه اوزمانك الك بیوك سفائن حربیه‌سندن یلکنلی برسفینه‌در .

[١٨ و ١٩ نجی لوحه‌لره مراجعت بیوریله]

(۱۲۷۰ - ۷۲) دەکی عثمانلی دونانماسی حقندە معلومات :

عثمانلیلر اولا « قاییولی » دە دونانما وجودە کتیردیلر . عثمانلی دونانماسی استانبولك زمان فتحندە - اووقت « فدالیالیمانی » دنیلن وجوزلك طریقیلە قرەدن سفائنك خلیجە نقلنە خادم بولنان - بالطە لیمانندە جمع واحضار ایدلمش وبلغار نسلندن بالطە اوغلی سلیمان بك قوماندەسندە بولنمش ایدی . عثمانلی دونانماسی او زمان لانغە اوکلرندەکی محاربۀ بحریەدە دشمن سفائن بحریۀ عظیمەسنە قارشو احراز ظفر ایدەمامکلە برابر قرەدن (بالطەلیمانی - زنجیرلی قویو) طریقیلە خلیجە ایندیرلدکدن صوکرە مهم خدمتلر ایتمش وسلطان سلیمان قانونی زماننده وقپودان دریا بارباروس خیرالدین پاشا زماننده « پروزە » مظفریت عظیمەسی کبی بر بیوك مظفریت بحریە احراز وبالدفعات بحرسفیدە ونەدیك واسپانیول وسائرە دونانمالرینی بوزوب بحرسفید سواحلنی تترەتمش ، فرانسەنك امدادینە کیتمش والحاصل خیلی مدت بحر سفیدە فرمانفرما بولنمش ایسەدە صوکرەلری وبالخاصە چشمە دە روس دونانماسی ، ناوارین‌دە متفقین دونانماسی طرفندن احراق ایدلدکدن صوکرە کرکی کبی ضعیفلانمش وسلطان سلیم ثالث وسلطان محمودخانك همتلریلە یکیدن کسب قوت ایتمکە باشلامش ایکن قریم سفرینە تقدم ایدن طونە سفری هنکامندە بر بیوك قسمنك « سینوب » دە روس دونانماسی طرفندن احراق ایدلمسی اوزرینە تکرار ضعیفلانمش ایسەدە قریم سفری اثناسندە « محمودیە » قالیون همایونی وسائرە بعض سفائن حربیۀ متباقیە خیلی مهم خدمتلر کورمشدر .

اشبو محمودیە قالیونی ترسانە معماری محمد افندینك محصول دست همتی بولنوب زیب واندام وخفت وسرعت ایلە دول متفقە کمیلری ایچندە یکتا و (لوحە ۸) دە (۲) ایلە کوستریلان سفینەیە مشابە ایدی . سواریسی « آتش محمد بك » اوتوز اوچ اوتوز درت یاشلرندە بر مرد جوان همت بولنمقلە ایلك اوکجە کندوسنی استخفاف ایدن انکلیز آمیراللرندن بری سفر عودتندە « سن بوکمینك أری ایمشسك » دیەرك کندوسنی تبریك ایتمشدر .

عسکری اوجاقلرمزده، تأسیسات وتشکیلات عسکریه‌مزده دخی حصوله کلمکله او زمانلرمزده‌کی سفرلرمزده بعض استثنالرله برابر همان متوالیاً هزیمتلر وقوعه کلمکه باشلامش و آوروپا اصول وقواعد عسکریه ومدنیه‌سنی ادخال مقصد اساسیسنه مستند بولنان « یکیچریلرك الغاسی » امر عظیم ومهمندن صوکره آوروپا طرز واصولنده‌کی یکی اردومزله روسلره قارشو اجرا ایتدیکمز ۱۲۴٤ ـ ٤٥ [۱۸۲۸ـ۲۹ م] سفرمز دخی هزیمت وفلاکت وضایعات عظیمه ایله نهایتلنمش بولنقله بو دولت وملت ایچون امید نجات وسلامت قلمدیغنه ذاهب بولنان آوروپالیلر آرتق دولت علیه‌یی اسماً موجود، جسماً مفقود بیلمکده وبونی شفاهاً، قلماً لزوم وایجاب مس ایلدکجه سرد وبیاندن خالی قالمامقده ایکن اشبو طونه وقایع حربیه‌سی اثناسنده بیوك پترو زمانندنبرو شدت انضباط وکمال انتظام واطاعت ایله مألوف، پك مکمل اسلحه وتجهیزات حربیه‌ئه ماهر ومعلم قوماندانلر وارکان وامرا وضابطان عسکریه‌یه مالك کثرت ودهشتلی روس اردولرینه قارشو غیرمدنی ومتفسخ عد ایتدکلری تورکلرك بویله هر درلو امید ومأمولك فوقنده موفقیات ومظفریاتیه نائلیتلری و « قوجه رشید پاشا »، « عالی پاشا » وامثالی مثللو ذوات عالیه ودیپلوماتلرمز سایه‌سنده سیاست دولیه، اصول ومعاملات مدنیه‌ده کیاست ومهارت، مدافعهٔ حقوقده متانت وقوت کوسترملری بتون آوروپا افکار عمومیه‌سنی لهمزه چویرمش، بونك ثمرهٔ نجات آوری بولنمق اوزره فرانسه وانکلتره دولت فخیمه‌لری وصوکره ساردنیا [ایتالیا] دولت نجیبه‌سی تمامیت ملکیه واستقلال عثمانینك مدافعه ومحافظه‌سی ایچون نهایت سلاحه طاریلوب سفره آتلمغله قریم سفر عظیم ومشهوری وقوعه کلمشدر.

سفرده‌کی عساکر عثمانیه حقنده بعض معلومات و مطالعات مخصوصه

مبحوث طونه سفری محاربانده عساکر عثمانیه‌نك ظفردن ظفره قوشمسی و آنی تعقیب ایدن قریم سفری هنگامنده‌دخی اوموز اوموزه سلاح ارقداشلغی ، محاربه قرداشلغی ایتدکاری فرانسز وانکلیز ، وساردنیا عساکرندن ـ نظام وانتظام، تعلیم وتربیه، اطاعت وانقیاد وانضباط ومهارت عسکریه خصوصلرنده ـ هیچده کیرو قالمیوب مظفریات واقعه‌یی احرازده بر عنصر اساسی ، بر عامل تام تشکیل ایلدکلری طالع وتصادف اثری بولنیوب مذکور سفرلردن مقدم عساکر عثمانیه‌نك اصول وقواعد موضوعهٔ حربیه وقوانین ونظامات عسکریه‌یه بر تعصب تام عسکری ایله باتمام رعایت ایدلمك اوزره عسکرك یتیشدیرلمسنك ، اره صره بیوك تعلیملر ، مانوره‌لر یاپدیریله‌رق مهارت عسکریه وحربیه‌لرینك ازدیاد ونشو ونماسنه، افکار عسکریه واحتساسات جنکاورانه‌لرینك تعالی وانکشافنه فرط اعتنا ودقت ایدلمسنك وبرده یکیچریلرك الغاسندن صوکرا روسلرك آوروپا اصولنده کنج عثمانلی اردولرینك اکمال تنسیقات وتکملاتنه میدان ووقت وفرصت ویرمامك ایچون آچدیغی (١٢٤٤ ـ ٤٥) سفرینك قلبلرده فکر انتقام اویاندیرمسنك نتایج نافعه‌سیدر . فی‌الحقیقه سفره اشتراك ایدن عساکر عثمانیه‌دن عساکر مصریهٔ شاهانه دور سلطان محمود خانیده یکیچریلرك الغاسیله « عساکر منصورهٔ محمدیه » نامی ویریلان نظام جدید عساکرینك احداثندن اول مصر والیسی محمدعلی پاشا طرفندن

دها اول احداث ایدلمش ، ودولابی ومورهٔ وقعه‌لرنده دولتمزه بیوك خدمتلر ایتمش ، قوانین ونظامات وتشکیلاتیله‌لرندن ، معلملرندن نظام جدید اردوسی ایچون کلی استفاده قلنمش اوتهدنبرو ماهر ومعلم عساکر منتظمه‌دن بولندقلری کبی تونس والیلری [بکلری] همتیله کیتدکجه کسب انتظام ایدن تونس عساکری ده بونلردن کیکده کیرو قالمامقده ایدی. سیاه اطلس یوزلی باغلی ، سوبیه واصغیلی ، باشی بول بوسکول و فراجی وتپه‌لکلی ، مسلك عسکریسنده یك جدی وپر وقار ، او وقتکی ضابطلرمز قطعات عسکریه‌یی عادتا برمنکنه کبی ایشله‌تیورلردی. تعبیر عوام اوزره فرعون بر ستندن دها یوکسك عدادن یوزباشیلق بوستنده اوطوردرق محافظهٔ انضباط قصدیله رفقاسنده بولنان ، اوطه‌سنده باتان ملازمنی ضرورت حس ایتمدیجه ساعتلرجه آیاقده طوتمقدن ذوق آلمق اعتیادنده، فقط آمرلری کبی مادوننده کیلرده حقیقی برپدردن دها مشفق بولنان اوزمانده‌کی یوزباشیلردن ذات اندرذات زیاده مراسم وتشریفات واصول وقواعد عسکریه‌یه ظنفیه‌لر [تعلیماتنامه‌لر] [١] و داخلیه وسفریه‌وجزا واداره قانوننامه‌لری احکامنه قیلی قیلنه رعایتی عسکرلکك اس الاساسی بیلمش نجه امرا وارکان عسکریه‌یه مالك بولنان اوردوده‌کی صنوف مختلفه‌دن عساکر نظامیهٔ شاهانه دخی تعلیم وتربیه واطاعت

---

[١] دور سلطان محمود خان عدلیده ایجاد بیورلیلان لفاسنده عساکر «عساکر منصورهٔ محمودیه» نامیله احداث ایدیلن نظام جدید عساکردن پیاده عساکرینك اعمال و حرکات و تعلیمات و امدخت و محاربه‌سنه دائر اصول و قواعدی جامع بولنان ایلك بیده تعلیمنامه‌سی «تعلیماتنامهٔ پیادگان» نامیله علی طریق الترجمه جوده کتیریلوب نهایتنده اشکالی ورسملری الواحنی احتوا ایلمك اوزره

و انضباطجه [١] و الحاصل هر صورتله پك منتظم ایدی . کوکللی باشی بوزوق عساکری البته هیچ بر صورتله آنلرك کعبنه واصل اولامامقله برابر آنلرده دین و دولته خدمت امل مقدسی سائقه‌سیله اطاعت و انقیاد تام ایله میدان جلادتده عساکر نظامیه یه توفیق حرکت ایدرلر وایکیسی آره‌سی بولنان عساکر ردیفه ایسه تعلیملرینه دقت و اعتنا قلندیغی زمانلرده پك چابوق عساکر نظامیه درجه‌سنی بولورلردی.

طونه وقریم سفرلرندن اول تعلیمات عسکریه‌یه واوزمانلر « آتش تعلیمی » دنیلن محاربه تعلیملرینه مانورلره ویریلان اهمیت عظیمه‌یی کوسترمك اوزره « تاریخ لطفی »نك اخیراً مطبوع سکزنجی جلدندن [صحیفه ٧٩] مقتبس بعض معلوماتی عیناً آتی‌یه درج ایدییورز :

[١٢٦١ سنهٔ هجریه‌سنده (یعنی قریم سفرندن ٩ سنه اول)

اسکدر جهتنده‌کائن فنار اووه‌سنده غایت منتظم وجمعیتلی بر آتش تعلیمی اجرا قلندی . محل مذکوره تشریف شاهانه بیورلدی . ارکان ووکلای دولت موجود وحاضر ایدیلر.

خاصه ونظامیه‌دن سکز آلای ایله استحکامات نمونه‌لرندن مرکب بر هیئت منتظمهٔ عسکریه حضور شاهانه‌ده اجرای حرکات عسکریه ایله اثبات مدعای وظائف ایتمشلردر . اشبو حرکات عسکریه‌نك نزد عالیٔ شاهانه‌ده قرین شاباش بولندیغنه نشانهٔ بی‌بهانه تشکیل ایتمك اوزره برقاچ کون صکره حضور شاهانه‌یه جلبله سرعسکر پاشایه

---

[١] الیوم موزهٔ عسکری‌ده محفوظ و سلطان محمود خان ثانی حضرتلری طرفندن ومشاهده بیورلرك مذهب برستونه ربطیله محافظه‌سی امرمان بیورلمش تاریخی بر تفنکك مشاهده و آثارینك مطالعه بیورلمسنی توصیه ایلدرز .

غایت گرانبها مرصع برقطعه سیف وخاصه مشیری رشید پاشا ودار شورای عسکری رئیسی ظریف مصطفی پاشایه طغرای غرای ملوکانه ایله مزین برقطعه ذیقیمت قوطی احسان بیورلدی .]

اسکدارده « فنار اووه‌سی » دنیلان محل فنار ایله کوزتپه آره‌سنده‌کی ـ اوزمان اووه صورتنده بسبتون خالی بولنان ـ اراضیدر. کوزتپه استاسیونی جوارنده مهاجر خانه‌لری قربنده طاش اوجاقلری دنیلان محلده حالا موجود بولنان مربعی برطابیه [ردوت] بوحرب مانوره‌سی صره‌سنده انشا قلنمش، مانوره‌نك اساسی ایسه دونمادن فناره عسکر دوکن بردشمنه قارشو بوحوالینك محافظه ومدافعه‌سندن عبارت ایدوکی بعض قدمای ارکان عسکریه‌دن ایشیدلمشدر .

وینه « تاریخ لطفی »نك سکزنجی جلدنده [صحیفه ١٦٥] مندرج بولنان بوبولده‌کی دیکر معلومات دخی عیناً آتی‌یه درج ایدلمشدر :

[١٢٦٤ سنهٔ هجریه‌سنده ولی افندی صحراسنده (١٦) طابور پیاده، (٢) آلای سواری، (٧٢) قطعه طوپدن مرکب عظیم برهیئت عسکریه مانوره اجرا ایتمشدرکه اوزمانه دکین مثلی کورلمش شی دکل ایدی . ذات پادشاهی ووکلا ومأمورین تماشاسنده حاضر ایدیلر . تجمع ایدن اهالینك تعدادی کلور شی دکل ایدی .]

بومانوره کمال مهارتله اجرا قلنمش، حین اجراسنده حالا موجود بر فابریقه‌سنك اوکنه موضوع طوپلردن چریجی چایرنده الیوم خالی و یکه‌لرك بیقاندیغی حوض جوارنده الآن موجود مربعی بر طابیه [ردوت] اوزرینه مرمیات انداخت ایدیله‌رك بوجوارده استانبول جهتنده‌کی صیرتده تدجیتدن انشا قلنان ابنی کوشکدن ذات حضرت

پادشاهی بو مانوره و انداختلری سیر ایلمشدر . [موزهٔ عسکری کتبخانه‌سنده مبحوث مانوره‌نك چرچیوه‌لی بر خریطه‌سی موجوددر] .

وینه « تاریخ لطفی » سکزنجی جلدنده [صحیفه ۱۹۱] عیناً مواد آتیه محرردر :

[۱۲۰۵ سنهٔ هجریه‌سنده دولتجه بعض تشبثات احتیاطیه اوزرینه گوریلان لزومه مبنی افراد ردیفه‌نك بر قسمی استانبوله جلب ایدلمشدی . بونلرك ایچنده بیکس ومعیشتسز بولونانلر وطنلرینه اعاده قیلندی . عساکر مذکوره‌نك هیئت انتظامیه‌لریله تعلیم وتعلمجه مهارت عسکریه‌لرینك تجربه‌سی ضمننده ولی افندی صحراسنده مثلی نامسبوق هیئت عسکریه مجمعیله بیوك بر تعلیم مانوره‌سی اجرا قلندی . ذات شاهانه ، وکلا ، امرا واعیان واركان دولت اورایه عزیمت ایتدیلر . او آقشام ذات حضرت پادشاهی بوراده کائن « عمر پاشا » چفتلکنده آرام بیوردیلر . میرآلای ادهم بکه [۱] ارکان حربیه لوالی ویرلدی .]

بو تعلیم مبحوث طونه سفرندن تقریباً بش سنه مقدم یاپلمشدی ؛ روسلرك دها اوزمانلر دنسزلکه ، احضارات ومعاملات تجاوزیه‌یه ابتدار ایلملری کندولرینی هروقت تحت ترصدده طوتان رجال عسکریه‌مزی بویولده تعلیملره ، احضاراته سائق بولنه‌یوردی .

« داود پاشا — ولی افندی » صحراسنك یکیچریلر ادوارنده همان دائمی بر اردوگاه حالنده وهر نوع بیوك تعلیملرك بوراده یاپلمقده بولنمسی ، سفرلره باشلانه‌جغی صره‌لرده درسعادت وحوالیسنده طوپلانه‌رق

[۱] مؤخراً رتبهٔ صدارته قدر ارتقا ایدن ادهم پاشا مرحومدر .

سفره كيده‌جك عساكرك بوراده اجتماع ايدوب توغ اخراجی مراسم مخصوصه‌سی كوننده توغلرك طوپقپوسرای همايوننده بورايه چيقارلمسی و بوصرده پادشاه زمانك عنعنات قديمه‌يه توفيقاً الای والا و كمال احتشام ايله ووكلا ووزرای دولت، اركان ورجال سلطنت آتلره راكباً پك مشعشع برصورتده ركابلرنده بولونمق اوزره مذكور صحراده‌كی اردوگاهه كلوب [١] اردوی همايونك ايالك دشيت عسكريه‌يه - كوچك چكمجه كوپريسنده اصولاً تعداد عسكر [تصحيح بدرگاه] معامله‌ٔ قديمه‌سی اجرا قلنمق اوزره - بوراسی باشلانمسی [٢] و (١٢٩٣ - ٩٤) سفری متعاقب روسلرك « قليتاريا » قريه‌سی جوارنده‌كی بركنارنده صوكره هدم ايديلن روس ابده‌سنی ياپدقلری « داود پاشا - كوچك چكمجه » شهراه عسكريسنی بالتعقيب ادرنه‌يه طوغری حركتی و سفر نهايتنده عينی طريقدن عين مراسم ايله استانبوله عودت و دخولی عنعنات قديمه‌سی هيچ دكلسه قسماً نوعما احيا ايدلمك صورتيله دور سلطان عبدالمجيد خان و بعده سلطان عبدالعزيز خان حضراتی دورلرنده ولی افندی صحراسنده آره‌صره آتشلی تعليملر [مانوره‌لر] اجراسنه باشلانمش و چيرچی چايری صرتلرنده جنديلكك ادامه وترقيسی اساسنه مستند بولنمق اوزره دور سلطان

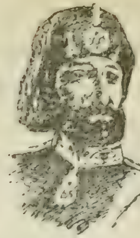
[١] «مورد عساكری رهبری» نك بوكره طبعی امكان بولنه‌مز ايدی. ... ايكنجی جزؤی نهايتنده‌كی «نوت ...» ه مراجعت بيوريله.

[٢] ادوار قديمده ادرنه قپوسی خارجنده‌كی «... طوپجيلر» سمتی طوپجی عساكرينك وار ايدی. ... قپوسی ايله ايوب آره‌سنده بولنان اوتاقچيلر محله‌سی عساكره چادر و اوتاغ كمال ... اعطا ايديلان اوتاقچيلرك قريه‌كاهی ... ايدی. ... سفر و اردو « داوود پاشا - ولی افندی » رديفكاهنه چيقديغی هنگامنده عساكر مذكوره اوولردن اردوگاهده‌كی ... كله‌بيليرلردی.

عبدالعزیز خان ثانی الخاقانه قدر هوسكاران اهالی طرفندن جمعیتلری
جریده ایدیلنلر سنه بسنه دوام ایدیلیه کلمش ایسه ده بوکونکی اعلان مشروطیتدن
صوکره‌ده ولی‌الدین افندینک سعی حمیتلریله بر صورت جدیده‌ده تمکن ایدن
حربیه سواری عیالتلری دائره‌سنده اولدیغی یرلیان بار « سپاهی ایله اوجاغی »
طرفندن آورپاده کیلری آکدیران بر «آت آقوشو محلی»نک انتی ترتیبی
واحداثیله اوراده آت یاریشلری وصوك زمانلرده طالمونیه یاریشلرینک
اجرالرینه باشلانلمشدر. تاریخی عصر سلطان عبدالمجید خان حضرتلرینک بو یولده کی
تشبثاتی اولوب اجرا آتلری تماشا ایدلمشدر. تفرعات اخیرسندن بو لنمیه‌جقدر

---

(١)

سلطان محمود خان ثانى
Sultan Mahmoud Khan II.

(٢)

سلطان عبدالمجيد خان
Sultan Abdul-medjid Khan.

(٣)

(١٧) نجى عصر ميلادده يكيچريلر :
1، 2 يكيچرى نفراتى - 3 يكيچرى اغاسى
Janissaires (XVII. s.)
1,2 soldats; 3 Agha

(٤)

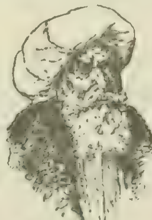
« مملوك » ويا « كولمن » دنيلن
مصر سواريسى
Mameluck (sorte cavalerie
en Egyple.)

(٥)

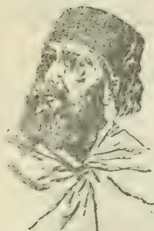
مصرده كولمن امراسندن
مراد بك
Murad Bye. un des
chefs Mamelucks.

(٦)

مصر واليسى محمدعلى پاشا
Mehemmed Ali
Pacha. vice-roi
d'Egypte.

(٧)

مصرلى محمدعلى پاشا مخدومى
مشهور ابراهيم پاشا
Ibrahim Pacha, commandan en chef de
l'armée d'Egypte.

(١) ـ سلطان محمود خان ثانی: ١٢٢٣ سنهٔ هجریه‌سندن ١٢٥٥ سنهٔ هجریه‌سنه [١٨٠٩ : ١٨٣٩ م] قدر ٣٢ سنه کمال شدت ایله اجرای حکومت ایتمش ، صربلیلرله موره روملرینی تحت اطاعته آلمش ، تپه‌دلنلی علی پاشا ایله مجادله ایدوب آنی تأدیب ایلمش و ینکیچریلری واصول قدیمهٔ عسکریه ومدنیه‌یی قالدیروب آوروپا اصول عسکریه ومدنیه‌سنی ادخال ایلمش ، موره وقعه‌سنده دونمامی « ناوارین » ده احراق بالنار ایدلمش ، زماننده مصر والیسی محمد علی پاشانك (٦) مخدومی « ابراهیم پاشا » (٧) عصیان ایتمکله قومانده‌سنده‌کی مصر اردوسی سوریه‌یی وحلب واطنه ولایتنی اشغال وگولك بوغازینی گچوب قونیه‌یی ضبط ایله کوتاهیه‌یه‌قدر گلمش وروسیه ایله خنکار اسکله‌سی معاهده‌سیله عقد اتفاق ایتمسی اوزرینه مصرعسکری گیرو چکلمشه‌ده اطنه ولایتنی الی سنه ید ضبطنده طوتوب نهایت ٥ نزیب ٥ هزیمتی (١٨٣٩) صره‌سنده ارتحال ایلمشدر . ینکیچریلرك (٣) الغاسندن صوکره عساکر منصورهٔ محمدیه نامیله احداث ایتدیکی آوروپا اصولی عساکر منتظمه گیتدکجه کسب انتظام وتکمل ایدرك دور سلطان عبدالمجید خانیده ١٢٧٠ طونه سفرنده و (١٢٧٠ ـ ٧١) قریم سفری هنگامنده دول متفقهٔ عساکریله برلکده بیوك مظفریتلر احراز ایلمشدر .

(٢) ـــ سلطان عبدالمجید خان: پدری سلطان محمود خان ثانی‌یی استخلاف و ١٢٥٥ سنهٔ هجریه‌سندن ١٢٧٧ سنهٔ هجریه‌سنه (١٨٣٩ : ١٨٦١ م)قدر اجرای سلطنت ایتمش و ١٨٢٣ ده تولد ایلمشدر. انواع مظفریتلرله مالی ١٢٠٠ سفری وبونك نهایتنده‌کی سلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سی زماننده وقوعه گلوب ١٢٧٠ ـ ٧٢ (١٨٥٤ ـ ٥٥) ده فرانسه ، انکلتره ، پیه‌مونت (ایتالیا) دولتلریله متفقاً قریم سفر مشهورینی اجرا و ٢٥ شباط ١٨٥٦ تاریخنده انعقاد ایدن پارس قونغره‌سنی متعاقب عقد ایدیلن پارس معاهده‌سیله دولت عثمانیه‌یه بردور سعادت کشاد ایلمش وفقط اعلان ایلدیکی تنظیمات خیریه‌ده مظهر موفقیات تامه اوله‌مامشدر .

(٣) ـ ینکیچریلر : ١٤ نجی عصر میلادیده‌ تأسیس واحداث ایدیلن اشبو گزیده وممتاز عساکر وقتیله تورك دولتنه نیجه غلبات ومظفریات وفتوحات ایله بیوك خدمتلر ایتمش ایکن شماره‌رق وبونلرنك دیندار وخادم شریعت غزا بولنورکن آره‌لرینه مفسدلر نفوذیله گیتدکجه بوزلمش واکثك باباسی (ولی نعمت) بیلدکلری پادشاهلرینك اسکی خواص قهرمانانه وجوانمردانه‌لرینی آسرایلره قیانه‌رق صنایع

ایده‌کلری اوزرینه انلرك علیهنه عصیان وقیامی معتاد ایدنمش وبو وجهله ضایعات عظیمه‌یه سببیت ویرمش بولنملریله ۱۲۴۱ (۱۸۲٦ م) ده نهایت سلطان محمود خان ثانی طرفندن چوغی قتل واعدام ایدلمك اوزره الغا ایدلمش وفقط بونلرك الغاسیله برابر توزکارك مهابت وسطوتی‌ده آوروپالیلر اوزرنده قالقوب هنکام الغاسنده آوروپا حکمدارلری بربریله اوپوشمش وتاریخ جودتده بیان ایدلدیکی اوزره بعض آوروپا حکما وارباب قلمی اصلاحلرینه یول بولنمیه‌رق بونلرك عادات وعنعنات قدیمه ایله برابر الغاسنی تنقید ایلمشدر .

(٤) ـ مملوك دنیلان کولمنلر : قدیما مصرده ملك صلاح الدین ایوبی کورجستان وترکستاندن برچوق اسرا صاتون آلوب بونلری مصره کتیرمش ، انلر زمان صوریله مصر حکومتنی اله کچیروب حکمران بولنمغه ، حکومت ایتمکه باشلامش ، صوکره بونلره چرکسلرده التحاق ایتمش ، حکومت بونلره انتقال ایلمش ایدی . تورك . کورجی ، چرکس اسیرلردن متشکل برنوع سواری عسکری تشکیل ایدن بونلره « مملوك » ویاخود « کولمن » اسمی ویرلمشدر .

یاوز سلطان سلیم مصری فتح ایدنجه بونلری ابقا ایتمش ، عساکر مذکوره مصرده‌کی (عثمانلی ـ مصر یرلی عساکرندن معدود بولنمق اوزره اك مکمل ، ممتاز وکزیده عثمانلی سوارسی تشکیل ایتمکده بولنمش ایدی . بونلرك بکلری (امراسی) واردی ؛ « مرادبك » انلرك اك صوك کلن مشهور امراسندن بریدر .

عثمانلی والیلری ومحمد علی پاشا بونلرله خیلی اوغراشمش ایدی . نهایت محمد علی پاشا مصرده کسب استقلال ایدنجه خیله ایله برضیافتده بونلرك امراسنی همان کاملاً معدوم واطرافه طاغیلان مملوکلری یاقالادقجه محو ایلمشدر .

ناپوئون بوناپارت مصره استیلا ایلدیکی زمان انلرده‌کی جندیلك وخوارقه حیران قاله‌رق فرانسه‌ده انلره مشابه وبرچوقلری اعضادن بر « مملوك سواری بلوکی » تشکیل واحداث ایتمش ایمش ایسه‌ده « تەررور ـ بلانسی » وقعه‌سنده بونلر کاملاً اعدام ایدلمشلردر .

(٥) کولمن امراسندن مشهور مرادبك : ۱۷۵۰ سنهٔ میلادیه‌سنه طوغری تولد ایتمش و ۱۷۹۸ ده قاهره جوارنده مصروالیسی بکر پاشا قومانداسنده بولنان عساکر عثمانیه ایله کولمن امراسندن « ابراهیم بك » وکندی قوماندانسنده بولنان کولمن (مملوك) سواری عساکری آره‌سنده وقوعه کلن اهراملر میدان محاربه‌سنده « بوناپارت » طرفندن مغلوب ایدلمشدر ؛ بعده غالب فرانسزلرله اتفاق ایتمش و ۱۸۰۱

ده فرانسزلری ابلوقه‌دن قورتارمق ایچون قاهره‌یه کلورکن قوله‌ران ارتحال ایتمشدر .

(٦)ـ مصر والیسی محمد علی پاشا : قواله چورباجیسی حسین اغانك یکنی‌در . سلطان سلیم ثالث زماننده مصرك فرانسزلردن استردادی ایچون کیدن عساکر میاننده برایکی یوزکزیده عسکر سرکرده‌لکی ایله مصره کیتمش ایدی . قاهره‌ده مرتحلدر (١٧٦٩ ـ ١٨٤٩). فرط ذکاوفعالیتی سایه‌سنده مصر حکومتنی اله کچیروب آوروپا اصولنده ومؤخراً عثمانلیلره نمونه تشکیل ایدن قوتلی ومنتظم براردو تشکیل ، زراعت وصنایعی تشویق ، مملکتی اعمار ایلمش ، وهابی عصیانی تسکین ایتمش ، موره اختلالنی تسکین ایچون دولت عثمانیه‌یه اردو ودونانما ارساليله معاونت ومشهور حالت افندی فساداتیله دولت علیه‌یه عصیان ایدوب سوریه واطنه‌یی کچه‌رك کوتاهیه‌یه قدر اناطولی‌یه استیلا ایتمش ونهایت وراثتله اداره ایدلمك اوزره مصر والیلکنی احراز ایله (١٨٤١) سلطان عبدالمجیده عرض مطاوعت ایلمش وروفاتنده اخلافی مصر خدیویتنی وزمانمزده مصر سلطانلغنی احراز ایلمشدر .

(٧) مصرلی ابراهیم پاشا : مصر والیسی محمد علی پاشانك اوغلی‌در (١٧٨٩ ـ ١٨٤٨) . ماهر برجنکاور ، اعلا براداره آدمی وفقط خیله کاروظالم ایدی . موره اختلالی وقاینده تمیز ایده‌رك اختلالی کاملاً باصدیرمش وفقط تورکلره قارشو عصیان ایده‌رك سوریه واطنه‌ ووالیسنی کوتاهیه‌قدر استیلا ایلمش ایسه‌ده آوروپا مداخله‌سی انلری ترکه کندوسنی مجبور ایلمشدر .

ابراهیم پاشا سوریه‌ده عکا قلعه‌سنی حرباً ضبط ایتمش بولندیغی کبی قونیه محاربه‌سنده صدراعظم رشید محمد پاشایی‌ده بوزمش (رجب ١٢٤٨) و « نزیب » ده « مولتکه » نك رفاقت ایتدیکی حافظ پاشایی‌ده منهزم ایلمش ، آلتی سنه‌قدر اطنه ولایتی عهداً یدضبطنده طوتمش ایدی .

— لاحقهٔ قسم ثانی —

[هكذا سفرنامه‌نك ... [illegible] ... انكلتره عساكرينك ... [illegible]
ازدوزی ... [illegible] ... و ... [illegible]
روسيه ... معلومات مخصوصه‌يی حاويدر]

قريم سفرينه تقدم ايدن بو نهايتده سلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سی
وقوعه كلن طونه سفرينك دورنا واقعاتنك كوزل بر تاريخچهٔ اساسيه‌سی حقنده
ويره‌جكمز معلومات بو برداده ختام بولملیدر. سفرنامه‌نك نهايتنده‌كی
سلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سی و قايغی دار مهم اساسلره مستنداً آتيده
قسم ثانیده تفصيلاً مصور اوله‌رق يازيلاجقدر. «قريم سفری» وقايعی اساساً
پروغراممز خارجنده بولنديغندن اورايه دائر بحث ايتميه‌جكز. بو بابده مفصل
بر كتاب يازلمسی لازمدر. بناءً عليه تخصيص و تحرير عسكريه‌مزدن طالب
و تمنی ايده‌رز. مع هذا احوال حاضره‌مزه تعلقی حسبيله اگر امر محبوث
طونه سفری كوكلرينی تعقيب ايدن قريم سفری هنگامنده درسعادتده
بولنان انكليز و فرانسز عسكرلری بو سفرده عسكرلرمز كوره
باش ... [illegible] ... انكليز و فرانسز ... الله ... بعض
رجال ... [illegible] ... بولنانلر و روس ... جاری
حقنده بعض ... [illegible] ... «لاحقه» صورتيله
بياننی مناسب كوردك :

محبوث طونه سفری آقدن آنده كوره كرك قريم سفری هنگامنده اول
امرده ... [illegible] ... اجتماع ايدن ... «...» طريقيله
قره ... [illegible] ... «...» نقل

ایدیلن انکلیز وفرانسز عساکرندن بر مقداری استانبوله چیقارلمش بولندیغی کبی اندن صوکره دخی کرك فرانسه وانکلتره لیمانلری ومحال سائره ومالطه‌دن کله‌رك قریمه سوق ونقل ایدیلن فرانسز و انکلیز عساکرندن بر طاقمی حسب الایجاب درسعادتده آلیقونمق وبونلردن لازم کلنلر قریمه سوق ایدلدکجه یرلرینه باشقه‌لری جلب ویا تبدیل موقع ایله اقامه ایدلمك صورتیله (١٢٧٠) طونه سفری اواخرینه طوغری وباالذات قریم سفری هنکامنده استانبول وحوالیسنده بر خیلی انکلیز وفرانسز عساکری بولنه‌یوردی .

اناطولی جهتی و بالخاصه اسکدارده سلیمیه قشلهٔ همایوننك قسم اعظمی ایله قله‌لی قشلهٔ همایونی و بو جهتده‌کی سائر بعض اماکن عسکریه و محالر انکلیز عساکرینه تخصیص ایدلمش وبو صره‌لرده اسکدار چارشولرنده تورکلرله انکلیز عساکری و بالخاصه بر شکل غریبده‌کی اسقوچیا عسکرلری و دیدونلر آره‌سنده تماس عظیم ودوستلق حصوله کلمش ایدی . بك اوغلی جهتنده‌کی تقسیم قشله‌سی، لوند چفتلکی وماصلاق حوالیسی واستانبول سورلری خارجنده‌کی رامی‌قشله‌سی، داود پاشا قشله‌سی ایله سائر بعض اماکن عسکریه‌دخی فرانسز عساکرینه تخصیص قلنمش، مالتپه‌ده « ورامین چفتلکی » نام محلده فرانسز عساکری ایچون بر چوق باراقه‌لر انشا ایدیله‌رك بر قسم فرانسز عساکریده بوراده اقامه ایدلمش [١] ایدی . قسم اعظمی اعتباریله حیدرپاشا خسته‌خانه‌سی ایله قله‌لی قشله‌سی جوارنده‌کی قله‌لی خسته‌خانه‌سی انکلیز خسته‌کان ومجروحلرینه، پانغالتیده‌کائن مکتب حربیهٔ شاهانه ایله مالتپه‌خسته‌خانه‌سی دخی فرانسز خسته‌کان ومجروحلرینه

[١] قریم سفری نهایتنده استانبولك متفقین عساکری طرفندن تخلیه‌سی صره‌سنده بو باراقه‌لر نقاضی مزایده ایله اهالی‌یه صاتلمشدر .

تخصیص قلنمش [۱] و کالیپولی و ازمیر و مالطه کبی بعض محللرده ده فرانسز و انکلیز عساکری ایچون خسته‌خانه‌لر تأسیس قلنمشیدی .

حیدرپاشا خسته‌خانه‌سی جوارنده بولنان و درونده قریم سفرینه عائد بر آبده‌یی [اوستی یازیلی دیکیلی طاشی] احتوا ایدن انکلیز قبرستانی ایله درونده الیوم ارمنی ایتامی اقامت ایدن قوله‌لی قشله‌سی جوارنده‌کی اطرافی دیوارله محاط انکلیز قبرستانی و کلیسا ایده بولنوب اخیراً صورت مکمله‌ده تعمیراتی اجرا ایدلمش . فرانسز قبرستانی سفر مبحوث هنکامنده وجوده کتیرلمشدر .

قوله‌لی قشلهٔ همایوننده انکلیز سواری عسکری و (۲٦ ذی الحجه ۱۲۷۰) تاریخنده انکلیز سواری ایکنجی آلایی اقامت ایتمش بولنمغله برابر بوراسی لزوم و ایجابنه کوره سائر انکلیز عساکرینك اقامتی ایچون ده ترك اولنمش و « اذیت » ده دخی خیلی انکلیز عساکر بولندیرلمشدر . قریم سفری نهایتنده بو محلده بولنان اوچ انکلیز آلایی اوراده واپورلره ارکاب قلنمشیدی .

[قوله‌لی قشله‌سی دخی هنکام سفرده بر آزه‌لق یانغله یکیدن انشا قلنمش ، قرشوسنده‌کی بوژ دکرمنی ایله بیکده برسواری قشله‌سی صورتنده استعمال ایدلن [illegible] سلطان عبدالعزیز خانیده ماچقه سلاحخانه‌سنك انشاسی زماننده مکتب اعدادی عسکری اتخاذ قلنمش ایدی] .

فرانسه دولت علیه‌سنك خارجه چیقارلق اصولی بولنمان خاصه عساکرندن بدایتده کرك سواری و کرك پیاده بر مقداری

[۱] فرانسز خسته‌کانی و مجروحلرینك اقامت ایتدیکی پانغالتیده کائن مکتب حربیه‌نك (۲۲ جمادی الآخر ۱۲۷۱) بازار کیجه‌سی آتش ظهور ایدرك هوانك روزکارلی و وقعه‌نك مرتفع بولندیغی سببیله اطفاسی ممکن اوله‌مدیغندن مکتب بتون یانمش . یالکز بر بیوك قوغوشله بیلمش ایدی .

عثمانلولرك پك بيوك دوستی بولنان ايمپراطور « اوچنجی ناپولئون » جنابلرينك امريله سفره سوق ايدلمش و مؤخراً قسم كليسی آنی تعقيب ايتمش ايدی . (١١ رجب ١٢٧١) تاريخيله مجوث خاصه عسا كرندن بر طابور درسعادته ورود ايتمكله لوند چفتلكنده اقامه ايدلمش و آندن صوكره بونلردن برخيليسی قريمه ارسال قلنمق اوزره پيدرپی استانبوله ورود ايتمش ايدی . « ادرنه » ده بولنديريلان ايكيسی زرهلی سواری آلايندن عبارت – يدی فرانسز سواری آلايی دها اول يعنی (٢٨ ربيع الاول ١٢٧١) تاريخنده و آندن صكره قريمه سوق ايدلمك اوزره پيدرپی درسعادته جلب و « ماصلاق » حواليسنده ومحال سائره‌ده اقامه ايدلمش بولنه‌يوردی .

وجه معروض اوزره درسعادتده بولنان فرانسز احتياط اردوسی ماصلاق حواليسنده اردو قورمشيدی . اشبو احتياط اردوسنی كورمك اوزره فردوس آشيان سلطان « عبدالمجيد » خان غازی حضرتلری لوند چفتلكنی (٢ رمضان ١٢٧١) تاريخيله تشريف بيوره‌رق اوراده‌كی فرانسز خاصه عسكرينی ، ايكی فرانسز زرهلی سواری آلايی وعساكر سائره‌يی آتله اوكلرندن مرور صورتيله معاينه وتدقيق ايلدكدن صوكره سلطان مشاراليه حضرتلری حضورنده عساكر مذكوره طرفلرندن مكمل بر « رسم تجيد » اجرا قلنمش ومؤخراً عساكر مذكوره پيدرپی قريمه سوق و ارسال ايدلمشيدی .

درسعادتده بولندقلری هنگامده و پيدرپی ورود وعزيمتلری زماننده كرك فرانسه ايمپراطوری « اوچنجی ناپولئون » جنابلرينك اقرباسندن « پرنس ناپولئون » وامثالنه وكرك قريم سفری هنگامنده

متعاقباً باش قوماندانلقده بولنان و « مارەشاللق » رتبەسی احراز
ایدن مارەشال «سنت آرنود» ، جنرال « قارویەر »، مارەشال «لورد
راغلان » کبی متفقین اعاظم ارکان عسکریەسنە اقامتلری ایچون
سرایلر ، سلطان سرایلری ، مکلف یالیلر تخصیص قلنمش وهنکام
سفرده «غلطه سرایی» فرانسز قرارگاه عمومیسی اتخاذ ایدلمش وسفر
نهایتنه طوغری تقسیم میدانیله تپەباشنده اك مشهور فرانسز وانکلیز
عسکری باندولرینه ایام واوقات معینەلرنده نوبتلر اوردیریلەرق ،
قونسرلر ویردیریلەرك بو صورتله وصور سائره ایله باوجوه عثمانلولره
دوستلق ومخادنت کوسترلمش وفرانسەوانکلترە سفارتخانەلرندە ویریلن
مضطن رسمی بالولره جنتمکان سلطان « عبدالمجید » خان حضرتلرینك
وپارسده عثمانلی سفارتخانەسنده ویریلن بربالویەدخی فرانسه ایمپراطوری
« اوچنجی ناپولئون » جنابلرینك تشریفی صورتیله انکلیز و فرانسز
دوستلغی پك زیاده تقویه وشعشعەدار ایدلمش وبو صرەلرده (ربیع
الاول ۱۲۷۴) اکمال تحصیل واتمام معلومات عسکریه ایتمك اوزره
مکتب حربیه شاکردانندن بر طاقم افندیلرك وبعض ارکان حربیه
ضابط شاکردانك فرانسه ایمپراطوری «اوچنجی ناپولئون» جنابلری
وعالیجناب فرانسز ملتنك عثمانلیلر حقنده‌کی عنعناته مستند حسیات
دوستانه وصمیمەلرینك نشانەسی صورتنده فرانسه مکاتب عسکریەسنه
قبول وارسالی وبو مدت ضوکره فنون وصنایع بحریه تحصیلی ایچون
دخی پك قدیمدنبرو دوستمز ، اوتەدنبرو اك مشکل قارلوفچه، پساروفچه،
قاینارجه، ایاستفانوس معاهدەلری ادواری مثللو ــ زمانلرمزده
محارب بولندیغمز دولتلرله عقدصلح ایچون همان دائما رهبر ومتوسطمز

بولنان انكلتره دولت فخيمه‌سی پایتختنه وسفن حربیه‌سنه انکلتره قرالیچه‌سی « ویقتوریا » جنابلرینك ارادەلریله بحریه طلبه‌سی ارسالی وبونلرك حرمتله قبولیله برابر ترسانۀ عامره وطوپخانه فابریقه‌لرنده استخدام ایدلمك اوزره بر طاقم ماهر انکلیز اوسته‌لرینك ، بحریه ضابطلرینك دخی درسعادته ارسالی عثمانلیلرله فرانسز وانکلیزلر آره‌سنده‌کی دوستلغك پك زیاده کسب قوت ایتمسنه خدمت ایتمش ایدی.

الحاصل « سیواستپول » ضبط ایدیله‌رك « پارس معاهده‌سی »ایله سفره ختام ویرلدیکی صرده درسعادتده بولنان انکلتره دولت فخیمه‌سی عساکری (١٤ ذی الحجه ١٢٧٢ جمعه) وفرانسه دولت فخیمه‌سی عساکری‌ده (١٧ ذی‌الحجه ١٢٧٢ بازارایرتسی) کونی قوماندانلر وبتون ارکان وامرا وضابطانیله برابر واپورلره ارکاباً کاملاً حرکت ایتمش بولنملریله استانبولده ، اسکداره وبونلرك حوالیسنده هیچ بر فرانسز وانکلیز عساکری قالمامش ایدی .

اولجه بالمناسبه بیان ایدلدیکی اوزره بدایت سفرده فرانسز حرکت اردوسنك باش قوماندانلغنه مارشال «سنت آرنود_Saint Arnaud » فرانسه‌ده (٢ کانون اول) ضربۀ حکومتنك باشلوجه مرتبلرندن بری وقریم سفرنده « آلما _ Alma » [آلمالو] میدان محاربۀ مشهوره‌سی غالبی بولنغله مشهور بولنوب ١٨٠١ سنۀ میلادیه‌سنده تولد ایتمکله ١٨٥٤ قریم سفری اوائلنده باش قوماندانلغه تعیین ایدلدیکی زمان ٥٣ یاشنده ایدی. حقنده اولجه معلومات کافیه ویرلمش بولنان مشارالیه خسته‌لنه‌رق سیواستپول ساحۀ حربنده (٨ محرم ١٢٧١)جمعه‌ایرتسی

منسوب بولندیغی بیوك فرانسز ملتنك اعتلای شان وشهرتی ایچون بو مجه خدمات فوق العادهٔ سالفه سنه علاوةً سیواستپول ساحهٔ شان وشرفنده صوك دم حیاتنه قدر ثبات ومتانت کوسترمش بولنان بوشانلی بیوك فرانسز مارشالنك جسدی «بره له» واپوریله مارسلیایه بالوصول فوق العاده مراسم واحتفالات ایله واپوردن چیقاریله رق شمندوفرله پاریسه نقل وفرانسه مارشاللرینه مخصوص تربه ده دفن ایدلمشدر .

فرانسه نك قدر شناس ایمپراطوری مشار الیهك فاملیاسنه خط دستیله غایت تقدیرکارانه بر مکتوب یازمش ، اکا سنوی یوز بیك غروش معاش تخصیص ایتمش وطاشدن معمول مکمل بر هیکلنك یاپیله رق ورسای سراینه وضعنی اراده ایتمش ایدی .

فرانسز اردوسی فرقه قوماندانلرندن « پرنس ناپولئون » اولجه بیان ایدلدیکی وجهله فرقه قوماندانلغی ایله سفره اشتراك ایده رك قریمده (١٤ صفر ١٢٧١) پازار کونی وقوعه کلن « اینکرمان » محاربه سندن اول اقدمجه بعض مرتبه نامزاج ایکن یوم مذکورده آقشامه قدر بالذات عسکره قوماندا ایده رك خسته لندیغندن اطبا طرفندن توصیه اوزرینه مشار الیه «پاناما» واپورینه راکباً (٤ صفر ١٢٧١) صالی کونی درسعادته کله رك بکلربکی سرای همایونه مسافر ایدلمش ایدی . [١]

---

[١] مشار الیه اوچنجی ناپولئون)ك مخدومی دکلدر ایمپراطورك فرانسه ایمپراطوری بجه سی « وژه نی دومونتیژو » دن ١٨٥٦ سنه سنده یعنی (١٨٥٤ـ٥٦) قریم سفری نهایتنده بکانه بر ولایتی دنیایه کلمش و« ناپولئون ـ اوژه ن ـ لوئی »

سالف العرض «پرنس ناپولئون» بیوك ناپولئونك اك كوچك قرنداشی «ژه‌روم»ك مخدومی اولوب «بوناپارت — ناپولئون — ژوزف — شارل — پول» نامنی حائز و ١٨٢٢ سنهٔ میلادیه‌سنده «تریسته» ده تولد ایتمش، بالخاصه فرقه قوماندانلغیله سفره مأمور ایدلدیکی زمان (٣١) یاشنده ایدی. مشارالیهك كنجلكی قسماً [یعنی ١٨٣٥ه] دك عموجه زاده‌سی «لوئی ناپولئون» [مؤخراً فرانسه تختنه قعود ایتمش بولنان «اوچنجی ناپولئون»] رفاقتنده كچمش و ١٨٥٣ ده فریقلك ایله قریم اردوسی فرقه‌لرندن برینه قوماندان نصب و تعیین قلنمش و ١٨٥٩ ده ساردینیا [ایتالیا] قرالی «ویقتور امانوئل»ك قزی ایله ازدواج ایدوب (١٨٧٠ — ٧١) سفری اوائلنده قائن پدری ملاحظه‌سیله ایتالیا دولتنی فرانسه ایله برلكده سفره اشتراك ایتدیرمك ایچون خیلی چالیشمش ایسه ده موفق اوله‌مامش ایدی. ١٨٩٢ سنه‌سنده «روما» ده مرتحلدر.

مارشال «سنت آرنود»ك بالارتحال انفكاكندن صوكره قریمده‌كی فرانسز اردوسی باش قوماندانلغی جنرال «قانروبه‌ر» ه احاله ایدلمش و مشارالیه بر مدت ایفای خدمتدن صوكرا امپراطور طرفندن فرانسه‌یه چاغریلمغله قریمده‌كی فرانسز اردوسی باش قوماندانلغنه

جمهوریتك اعلانندن صوكره بوذات هنوز (١٤) یاشنده ایكن والده‌سی «وژه‌نی» ایله برلكده انكلتره‌یه چكیلوب مؤخراً انكلتره خدمت عسكریه‌سنه كیرمش و ١٨٧٩ سنه‌سنده آفریقاده «زولولر» محاربه‌سنده (٢٣) یاشنده بر انكلیز ضابطی صفتیله قطعه‌سی ایله حربه كیروب مقتول دوشمش بولنمغله حرب عمومی‌یه قدر یاشایان والده‌سی «اوژه‌نی» نك حیات حزینانه‌سنی اضطراباتی بو قدر اوزاتمش ایدی.

قريم سفربله بدايتنده‌كی طونه سفری و سلستره محاصره‌سنه تعلق واجرای تأثير ايدن بعض اشخاص :

(٢)

(١)

لورد « راغلان ».
Lord Raglan.

انكلتره قراليچه‌سی « برنجی ويقتوريا ».
Victoria I.

(٤)

(٣)

انكليز آميرالی « سيدنه‌ی‌سميت » .
Amiral Sydney Smith.

سردار اكرم عمر پاشا .
Omer Pacha, commandant en chef (Serdari-Ekrem).

(٥)

سلستره قهرمانلرندن عبدالله چاوش
Abdullah-Tchiavouch (Sergent Abdullah).

ایضاحات

(۱) ـــ انکلتره قرالیچه‌سی ویقتوریا : « لوندره » ده طوغمش ۸۲ یاشنده بولندیغی حالده « اوبســبورن ـ Obsborne » ده ارتحال ایتمشدر [۱۸۱۹ ـ ۱۹۰۱] و ۱۸۳۷ ده تخته چیقدقله ٦٤ سنه اجرای حکومت ایلمشدر . مشارالیه ۱۸۵۲ ده انکلتره‌یی فرانسه‌یه تقرب ایتدیره‌رك (۱۸۵٤ ـ ۵۵) ده قریم سفرینه اشتراك ایتمش وهندستان اختلال ومصالحه‌سنی کوروب ۱۸۷٦ ده « هندستان ایمپراطوریچه‌سی » اعلان ایدلمشدر . صلح ومسالمته زیاده میل ومحبتنه رغماً حیاتنك صوك کونلرینی بوڭلره قارشو وقوعه کلن « ترانسوال سفری » واسطه‌سیله حزنلی وألیم برصورتده کچیرمشدر . مشارالیها « ساقس قوبورغ » فاملیاسندن پرنس « آلبەر ـ Albert » ایله ازدواج ایتمش ایدی . وفاتندن صکره کندوسنك مکاتیب وخاطراتی نشرایدلمشدرکه بونلر مشارالیهانك امور سیاسیه حقنده‌کی حسیاتی وکندی حال وطبیعتی حقنده بك یوکسك برفکر اعطا ایدرلر .

(۲) ـــ لورد « راغلان » انکلیز جنرالی بولنوب « بادمنغتون — Badmington » ده تولد ایتمش و « سیواستپول » محاصره‌سنده ٦۷ یاشنده ایکن قولەرادن ارتحال ایلمشدر [۱۷۸۸ ـ ۱۸۵۵] . طونه و قریم سفرلری هنکامنده سفربر انکلیز عساکرینك باش قوماندانی بولنوب « أللو ـ Alma » میدان محاربه‌سنده تمیز ایتمش ، انکلیز ماره شاللغی رتبه‌سیله قرالچه طرفندن تلطیف قلنمشدر . پورتکیزده فرانسزلره قارشو مشهور « توروس وەدراس » مدافعه‌سنی یاپمش ، « أبوقیر » ده فرانسز دونمانسی یاقتق ایله مشهور « وەللینغتون » ك یاورحربی و « واترلو » محاربلرندن واووقعه‌ده صاغ‌قولی غائب‌ایتمش بولنمقله متعارفدر .

(۳) سردار اکرم عمر لطفی پاشا : خرواتستانده طوغمش و اولجه « میشل لاتتاس ـ Michel Lattas » نامنی حائز وخرستیان ایکن کندی آرزوی وجدانیسیله اهتدا ایدوب (۱۱٤٤ ـ ٤۵)سفری هنکامنده عسکر یازیله‌رق سفر مذکوره وصکره برچوق محاربات ووقایع عثمانیه‌یه بیوك رتبه‌لر و قوماندانلق ایله اشتراك، تورکلك وعالم اسلامیته بك مبرور خدمات صادقانه ایفاسیله اك بیوك تورك قوماندانلری ، سردارلری صره‌سنه کچوب ٦۵ یاشنده بولندیغی حالده بك اوغانده ارتحال داربقا ایلشدر [۱۸۰٦ ـ ۱۸۷۱].

۱۲۷۰ [۱۸۵٤] ده روسلری سلستره محاصره‌سنی رفعه اجبار ایتمش ، عساکر عثمانیه سردار اکرملکیله قریم سفرینه‌بالاشتراك اوراده‌خدمات‌مبروره ایفا ودورسلطان عبدالعزیز خانیده کرید اختلالنی تسکین ایلمشدر .

(٤) ـــ انکلیز آمیرالی « سیدنه‌ی سمیت-Villiam - Sedney» Smith» مشهور انکلیز آمیرالی‌بولنوب « وست‌منستر - west - Minster » ده‌طوغمش و ۷٦ یاشنده‌بولندیغی‌حالده‌پارسده‌ارتحال ایلمشدر [۱۷٦٤-۱۸٤۰]. « بوناپارت»ك‌مصره وصکره سوریه‌یه استیلاسی زماننده سلطان سلیم خان ثالثك ورود ایدن ایلك نظام‌عساکریله‌برابر « عکا » قلعه‌سنی بوناپارت اردوسنه قارشو شدتله مدافعه ایدن قلعه قوماندان ومحافظی جزار احمدپاشایه معاونت ایچون تحت قوماندا‌سنده‌کی انکلیز دونتماسیله کاوب (۱۲۱٤) بوقلعه‌نك مدافعهٔ شدیده‌سنه اشتراك ایتمش وبوناپارتك محاصره ایدوبده آله‌مدیغی یکانه برقلعه بولنان عکانك تخلیصندن صکره فرانسزلرله « العریش » معاهده‌سنك عقدینه خیلی اجرای تأثیر وخدمت‌ایتمش [شعبان ۱۲۱۵] واوچ‌سنه‌یه‌قریب مصرده اقامت ایدن فرانسز عساکری اشبومعاهده‌نك عقدندن صکره فرانسه‌یه عودت ایلمشدر [۱۲۱٦].

(۵) ـــ عبدالله چاوش: بوندن (۷۲) سنه اقدم وقوعبولان سلستره مدافعه‌سنده عثمانلی نامنی اعلا ایدن قهرمانلرمزدن بولنوب‌تقسیم قشله‌سنده‌استحکام آلاینی افرادندن ایکن (۱۲۷۰) طونه سفری هنکامنده « شمنی » واورادن سلستره قلعه‌سنه کوندرلمش وپك شجیع وجسور بولنمغله چاوشلقله سلستره‌ده خارقه‌لر کوسترمشدر . [نامق کمال بك مرحوم مناقبی سفر صره‌سنده دیللرده طولاشان سرقومی وطن یاخود سلستره سنده بر پیه‌سه وفا ایده‌جك تعدیلاتله تشهیر ایتمش. آنی توزلکده اونودلیه‌جق برسیما حالنه کتیرمشدر .] عبدالله‌چاوش ازمیر ولایتنده «منمن» جوارنده « امیر عالم »قریه‌سنده‌تولد ایتمش و اعلان مشروطیت صره‌لرنده یعنی بوندن تقریبا اون درت سنه اول تقریباً ۸۵ یاشنده‌بولندیغی‌حالده موزهٔ‌عسکری‌یه‌کلوب کندوسنی‌وثاتقله‌طانتمش،موزه‌ده انظار عمومیه‌یه قونیله‌رق حقنده قونفرانسلر ویرلمش. کوچلدیلن بوراده‌کی رسم فطوغرافیسنی اوزمان آلدیرمشدر . کوکسنده بولنان بشنجی رتبه‌دن برقطعه مجیدی نشانیله ایکی‌افتخار مدالیه‌سی [سلستره‌وقریم محاربه مدالیه‌لری] سلستره وقریم‌ده فوق‌العاده شجاعت وحماستنك نشانه‌لریدر .

جنرال «بلیسیه» تعیین قلنمغله مشارالیه ختام سفره دکین باش قوماندانلق وظائفنی حسن ایفا ایتمشدر .

قریم سفرینك ختامنه طوغری مشارالیه جنرال « قانروبه‌ر » ایله خدمات عظیمه‌سی کوریلن جنرال « بوسکه » نك عهده‌لرینه ایمپراطور طرفندن «فرانسه مارشاللغی» رتبهٔ رفیعه‌سی توجیه قلندیغی کبی[*] سیواستپولده برهجوم عمومی ایله « مالاقوف» طابیه‌سنی شجیع جزائر زخافلرینی ایلری سوره‌رك شانلی وپك شجیعانه بر صورتده ضبط ایتمك صورتیله بتون سیواستپولی فتح و سفری مظفراً اتمام ایلمسکه موفق بولنان مشارالیه قریم فرانسز اردوسی صوك باش قوماندانی جنرال« پلیسیه »یه‌ده ایمپراطور طرفندن «فرانسه مارەشاللغی» رتبه‌سی وبوکا علاوة « دوق دومالاقوف » عنوان عالیسی توجیه قلنمش و کندوسی آیروجه ایمپراطور طرفندن کندی خط دستیله یازلمش پك تقدیرکارانه بر التفاتنامه ایله‌ده تلطیف وتسریر ایدلمشیدی .

مشارالیه سفر نهایتنده قریمده‌کی فرانسز اردوسنك آرقه‌سنی آلدقدن صوکره (٤ ذی القعده ١٢٧٢) پازار ایرتسی کونی درسعادته کلوب فوق العاده برصورتده قارشولانمش و حضور شاهانه‌یه چیقه‌رق شانته لایق التفات شهریاری ایله تلطیف بیورلمش ایدی .

انکلتره دولت فخیمه‌سنك شرق حرکت اردوسی باش قوماندانی « لورد راغلان » حقنده اولجه اعطای معلومات ایدلمش ایدی .

---

[*] (١٨٧٠ـ٧١) سفری بدایتنده ماره‌شال « قانروبه‌ر » ـ ایمپراطور اوچنجی « ناپولئون » ك بالذات تحت قوماندەسنده آلدیغی سکز قول اردودن متشکل ـ « رەن » اردوسنك شالون اردوکاهنده تجمع ایدن التنجی قول اردوسی قوماندانلغنه تعیین قلنمش ، سفر مزبورده خدمات مهمه ایفا ایتمشدر .

مشاراليه ذاتاً یاشلی ومشاق سفریه ایله ضعیف دوشمش، خسته‌لنمش بولندیغی حالده (٢٣ شوال ١٢٧١) تاریخیله یعنی سفرك شدتله‌دوامی صره‌لرنده سیواستپول ساحهٔ حربنده ارتحال ایده‌رك جسدی واپورله قریمدن استانبوله وبورادن انکلتره‌یه نقل ایدلمشدر. «اینکرمان» محاربه‌سنك وقوعه کلدیکی (٢ ربیع الاول ١٢٧١) تاریخیله‌عهده‌سنه قدردان انکلتره قرالیچه‌سی طرفندن ـ انکلتره‌ده ماره‌شال آللنبی کبی بك اندر کشیلره میسر بولنان ـ «انکلتره اردوسی ماره‌شاللغی» رتبهٔ رفیعه‌سی توجیه قلنمش وانکلتره حکومتی طرفندن بك امکدار، پك شان وشرفلی بو اسکی عسکرك، بو بیوك ونامدار انکلیز ماره‌شالنك ایکی قرنه قدر اولادینه سنوی ایکی بیك لیرا وآیروجه زوجه‌سنه‌ده قیدحیات شرطیله سنوی بیك لیرا معاش تخصیص ایدلمش ایدی.

فرط احتراصاتیله آچدیغی سفرلرده نیجه بیکلرجه انسان قاننه کیرمش، نیجه خانمانك سونمسنه سببیت ویرمش بولنان روسیه‌ایمپراری «برنجی نیقولا» برنجی پولك مخدومی بولنوب ١٧٩٦ سنه‌سنده پترسبورغده طوغمش، ١٨٢٥ سنه‌سندن ١٨٥٥ تاریخنه یعنی قریم‌سفری اواخرینه‌قدر اوتوزسنه چارلق ایتمش، ١٨٢٦ سنه‌سنده‌ایرانیلراوزرینه غلبه ایدرك «ئەریوان» ی ضبط ایلمش، موره وقعه‌سنده‌بیزانسه‌وراثت امنیه‌سیله یونانیلره صحابت و (١٨٢٧ ـ ١٨٢٩) ده علناً طرفدارلق کوستره‌رك دولت عثمانیه‌یه قارشو میلادی (١٨٢٨ ـ ٢٩)، هجری [١٢٤٤ـ٤٥] سفرألیمنی آچمش و ١٨٤٨ ده‌آوستریایه معاونت‌صورتیله مجارستان اختلالنی خونریزانه برصورتده‌اطفا ایتمش و ١٨٥٣ ده دولت عثمانیه‌علیهنده‌کی سؤقصدی ـ انکلتره وفرانسه دولتلرینك حقانیتی یعنی

دولت عثمانیه طرفنی التزاملری اوزرینه ـ بوشه چیقمشدر .

الك بیوك تورك واسلام دشمنی طانمش، زمان حکومتنده سیللر کبی تورك‌قانی آقتمش بولنان بومتعصب وخریص، مغرور وبدبخت روس چاری طونه وقریم سفرلری هنکامنده برچوق آجی مغلوبیتلر، بونلره انضمام ایدن درلو فلاکتلر و عائله‌وی اضطرابات آلتنده ازلدکدن و سیواستپول فلاکتلرندن ملهم «تولستوی» وامثالی ارباب تجددو اختلاله قوتلی زمینلر وآتیاً کندی خاندانته، چارلق تاجنه، روس ملتنه موجب انواع فلاکت وانقراض وخیم اساسلر حاضرلادقدن صوکره ـ ۱۸۵۵ سنهٔ میلادیه‌سنه مصادف (١٤ جماذی الاخر ۱۲۷۱) جمعه ایرتسی کونی ـ قریم محاربه‌سنك شدتلی طوپ سسلری آفاقی تتر تمکده بردوام ایکن ترك جهان ایلمش وبیوك اوغلی وولیعهدی « غراندوق آلکساندر » (ایکنجی آلکساندر) نامیله چارلر تختنه جلوس ایلمش ایدی

«ایکنجی آلکساندر» جلوسندن برآز صوکره تورکلر ایچون پك مسعودانه برعهد نامه‌تشکیل ایدن «پارس معاهده‌سی» نی امضالامغه مجبور قالمش وبر آره‌لق حقنده‌وقوعه کلن برسؤ قصددن بر کویلی نك‌دست معاونتیله قورتلمش ایسه‌ده بوده باباسندن کندوسنه موروث احتراص وتعصب ساٸقه‌سیله تورکلر علیهنه اولا صربلولری ایلری سوره‌رك ۱۸۷٦ صرب سفرینی و صوکره (۱۸۷۷ـ۷۸) سفرینی آچمش و«سلستره» محاصرهٔ شدیده‌سنه برایکنجی نظیره تشکیل ایدن پلونه ملحمهٔ کبراسنده نیجه بیکلرجه روسك، سفر امتدادنجه نیجه یوزبیکلرجه تورك معصومین ومهاجرینك محو وتلفنه سببیت ویردکدن صوکره ۱۸۸۱ ده کندی پایتختی بولنان پترسبورغ شهرنده « نیهلیستلر » طرفندن آرابه‌سنه آتیله‌رق انفلاق ایدن بر بومبانك تأثیراتیله پارچه‌لنوب چارلق تختنی ترك ایلمشدر .

— ایکنجی قسم —

۱۲۷۰ (عثمانلی - روس) طونه سفرنده

سلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سی

۱ — معلومات عمومیه

اجمال : [فرانسز وانکلیز قوای عسکریه‌سنك کلیبولی شبه جزیره‌سنه اخراجلری صره‌سنده روسیه حرکت اردوسی باش قوماندانی مارهشال « پاسکه‌ویچ » ك « سلستره » قلعه‌سنی محاصره‌یه باشلامسی وبونك اوزرینه متفقین اس الحرکاتنك کلیبولیدن «وارنه» یه نقلی آواننده « سلستره » مدافعه‌سنك «کیلوساق» قانون حکمیسنه متوافق برصورت شدیده‌ده وقوعی — سلستره مدافعهٔ قهرمانانه سنك بتون آوروپاده اویاندردیغی تعجب وحیرتلر — صورت اجراسی ووقایع جلادتکارانه‌سی حقنده معلومات کافیه آلنه‌مامقدن طولایی طول مدت همان مجهول قالمش کبی بولنان « سلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سی » حقنده بر مدتدنبرو معلومات کافیه آلمغه خادم بولنان اول وآخر منتشر بویولده‌کی بعض آثار اجنبیه وانلردن اقتباساتمز حقنده معلومات .]

اولجه بالمناسبه بیان ایدلدیکی اوزره ۱۸۵٤ سنه‌سی مایس آینده فرانسه‌نك اك مشهور جنراللرندن « قانروبه‌ر » ، « بوسکه » ایله « پرنس ناپولئون » قوماندەلرنده‌کی اوچ فرانسز فرقه‌سیله بر انکلیز فرقه‌سنك احتوا ایلدیکی جمعاً (۳۰,۰۰۰) کشینك چناق‌قلعه‌بوغازی جوارنده قره‌یه چیقاریله‌رق کلیبولی اطرافنده اجتماع و « بولایر »

خط مدافعه‌سنی تأسیس وانشـا ایتمك اوزره او حوالیده بر صورت تدافعیه‌ده اس‌الحرکه‌لرنی تأسیسلری صره‌سنده مشهور مارشال «پاسکیه‌وچ» طونه‌یی کچه‌رك (سلستره ـ شـمنی ـ وارنه ـ روسـجق) قلاع اربعه‌سنك تشکیل ایتدیکی مشهور بلغارستان ذوالاربعة الاضلاعنك مفتاحنی تشکیل ایدن سلستره قلعه‌سی اوزرینه پك شدید برصورتله هجوم وصولتلر کوسترمکه، آنی محاصره ایتمکه باشلامشیدی. (١٨٢٨ ـ ٢٩) سـفرنده‌کی کبی « ادرنه » یی آنی بر ضربه وتسـخیردن ، استانبولی عظیم تهدید وتهلکه‌دن قورتارمق مجبوریت عاجله‌سنده‌قالان متفقلر حزیران ١٨٥٤ ماهی ایچنده کلیبولی اطرافنده وبولایرده‌کی اس‌الحرکه‌لرنی «وارنه»یه نقل ایله اشتغال ایتمشلر وکلیبولی حوالیسنده‌کی عساکری ـ بالقانلری یوریه‌رك کچمك اوزره براً وسفینه‌لره ارکاب صورتیله بحراً ـ « وارنه » یه سوق ونقله چالشمش بولندقلری کبی کمیلرله یکیدن مرسـول عساکری‌ده طوغریجه اورایه نقل وسـوقه دوام ایلمشلردی..

ایشته بوصره‌لرده ایدی‌که ـ آتیاً وقایعی کونی کونه‌بر تفصیل ذکر وبیان ایدیلن ـ (١٢٧٠ هـ ـ ١٨٥٤ م) سلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سی کمال شدت وبسالت ایله دوام ایده‌کلمش وحکمت طبیعیه‌نك «کیلوساق» قانوننه توافق ایدر بر طرز وصـورتده هاجمینك قلعه اوزرینه جبر وتضـییقلری آرتدقجه قلعه مدافعلرینك دخی قوهٔ دافعه‌سی کیتدکجه تزاید وکسب اشتداد ایده‌رك، نهایت شدید خروجلر اجراسی صورتیله پاتلاق ویره‌رك هاجمینی تشکیل ایدن روسـلری قسماً ... هلاك

سروب قسم کلیسنیده بکرشه طوغری رومانیا ایچرولرینه فرلاتمش یعنی نك محاصره ایله فرار ورجعته مجبور ایلمشدر .

سالف العرض طونه سفری قسم اولنده کی موفقیات و مظفریاته انضمام صورتیله وقوعه کلان (١٢٧٠ هـ _ ١٨٥٤ م) سلستره مدافعهٔ شدیده وقهرمانانه‌سی یکیدن آوروپاده بر بیوك ولوله وحیرت اویاندرمشیدی: تشکیلات وتنسیقات عسکریه‌سی، مالزمه وتجهیزات حربیه‌سی یولنده وامر قوماندهسی احتیاج شدیده کافی کورلمیان (١٢٠٠٠) الی (١٥٠٠٠) عثمانلینك _ بو یولده کی حرکات واجراآت عسکریه وحربیه ایچون طول مدتدنبرو جمع واحضار ایدلمش وهجوم وتعرض مالزمه ووسائط مقتضیه‌سنك هرنوعی ایله مکملاً تجهیز قلنمش _ (٩٠٠٠٠) کشی‌یی متجاوز بر قوتده کی روس اردوسنك هجوم وصولتلرینه ضعیف تراب استحکاملر آرقه‌سنده ناصل مقاومت ومدافعه ایده‌بیلمش بولندیغنی ایوجه اکلامق آوروپاجه ، بتون عالم عسکری وجهان مدنیتجه طول مدت مشکل قالمش وعادتا ممکن اوله‌مامش ایدی.

بر مدتدنبرو اشبو محاصره محاربه‌سی حقنده روس ، انکلیز ، فرانسز منابعندن ترشح ایدن بر خیلی روایتلره مالکیت میسر بولنمقده وبو روایتلر جداً مراق آور وهرکس ایچون فائده‌لی وبالخاصه بزم ایچون پك مبهم بولنان مسئلهٔ معروضه‌یی باتمام تنویر وایضاح ایتمکده‌در.

بیان ایتدیکمز روایاتك الك صحیح وقطعیسی، ونسبتاً متأخری _ وقایعك روس نقطهٔ نظرینه کوره جریانی کوسترن وبو یولده کی معلومات

سائره‌یی مقایسه‌یه مدار مهم تشکیل ایلیان ـ بر اثر مهمك احتوا ایلدیکی روایتدر ؛ او اثرده : روس محررین مشهورهٔ عسکریه‌سندن « م. قووالهوسکی » طرفندن « ۱۸۵۳ و ۱۸۵٤ ده ترکیا علیهنده سفر » نامیله روسجه یازیله‌رق ۱۸٦۸ سنهٔ میلادیه‌سنده یعنی مذکور محاصره محاربه‌سندن ۱۳ سنه صوکره « سن پترسبورغ » شهرنده طبع ونشر ایدلمش کتابدر [۱] . بزایلروده بو روایتك مواد اساسیه‌سی خلاصه‌لرینی بالترجمه نقل واعطا ایده‌جکز ؛ فقط بو خلاصه‌لردن اول انکلیز غزته‌لرندن «مورنیغ هه‌رالد» غزته‌سنك اوزمان صحنهٔ حربده بولندردیغی مخابری مستر « آ. وودس » طرفندن انکلیزجه تحریر ایدیله‌رك ۱۸۵۵ سنهٔ میلادیه‌سنده یعنی سیواستپول سفری نهایتنده لوندره‌ده طبع ونشر ایدلمش بولنان « صوك سفر ، شرق محاربه‌سنك وقایع اصلیه‌سی » نام اثرك [۲] مباحث متعلقه‌سنی درج ایتمکی مناسب کوردك وسلستره قلعه‌سنك مدافعه‌سی هنکامنده قلعه‌ده بولنه‌رق مدافعه‌یه اشتراك وبر طاقم امور وخصوصات فنیه‌ده مهم خدمتلر ایفا ایلیان وعلی روایةٍ بو مدافعه‌ده باشلوجه روللری ایفا ایتمش بولنان « بوتله‌ر ـ Butler» و « ناسمیت ـ Nasmyth »ناملرنده‌کی ملازم رتبه‌سنده ایکی انکلیز مهندس ضابطندن « بوتله‌ر » ك ـ محاصره نهایتنه طوغری اوموزندن

[۱] اثرك فرانسزجه آدرسی شودر :
Guerre contre la Turquie en 1853 et 1854, par M. Kovalewski. Saint-Petersbour, 1868.

[۲] فرانسزجه آدرسی آتیده محرردر :
La dernière campaqne, Esquisse de la guerre d'Orient, par A. Woods, Correspondant du Morning Herald, publié à Londres en 1855.

بر قورشونله جریحه آلنجه‌یه دکین - بهر کونکی وقایع حربیه‌یی احتوا ایتلك اوزره کونی کونه یازمش بولندیغی « سلستره محاصره ژورنالی » نی‌ده اثر مذکوردن اقتباس طریقیله عیناً درج وترجمه ایتمکی واثرك بو ژورناله متعلق وآنی تعقیب ایدن وقایع حقنده‌کی بیاناتنی دخی تحریر ایتمکی وجیبه‌دن عد ایلدك .

اویله تأمل ایده‌یورز که هر بری طرفین محاربیندن برینه - یعنی هاجمیتی تشکیل ایدن روسلرله مدافعیندن عبارت عثمانلیلره - عائد سالف‌العرض ایکی نوع روایتله امثالنك تاریخ وقوعلری دلالتیله یکدیکرینه تطبیق ومقایسه‌سی هرحالده بر طاقم فوائد تأمین ایده‌جك، وقعه‌نك تنویرینی پك زیاده تهوین ایلیه‌جکدر . بوکا بناءً مقایسه‌یی تسهیل ضمننده روسجه اثره تعلق ایدن رومی تاریخلرله سائر مقتبساتده موجود آلافرانغه تاریخلر آره‌سنده‌کی تناظر وتوافقی یعنی هر رومی تاریخك متناظر بولندیغی آلافرانغه تاریخی کوسترمك ومحاصره‌یه متعلق باشلوجه وقایعی بو تاریخلر حذالرنده مجملاً قید واشارت ایتلك اوزره بر جدول مخصوص ترتیب ایده‌رك بونی نهایت اثره علاوه وتذییل ایلدك .

شونیده علاوةً بیان ایده‌لم که مبحوث سلستره محاصره‌سی حقنده اعطای معلومات ایدن ، بو مسئلهٔ مهمه‌نك تنورینه خدمت ایلیه‌بیلن دها سائر بعض اثرلرده موجوددر :

از جمله فرانسه‌نك الك مشهور رسائل موقوتهٔ عسکریه‌سندن « سپه‌قتاتور میلیتر » نام مجموعهٔ عسکریه‌نك قریم سفرینك ایلك سنهٔ

وقوعی بولنان ۱۸٥٤ سنهٔ میلادیه‌سنده منتشر نسخه‌لرنده [۱] بو یولده خیلی معلومات مهمه‌یه تصادف ایدلمکده‌در. بوندن باشقه سلستره شهرینك تاریخی و ۱۸۲۹ سنه‌سنه دکین ـ افلاق یقه‌سیله بلغارستان آره‌سنده طونه اطه‌لری و احوال طبیعیه‌سی طولاییسی ایله هر وقت بر نجید نقطه‌سی، برسرکوپری تشکیل ایتمکدن طولایی پك مهم بولنان ـ بو قلعه علیهنه اجرا قلنان حرکات عسکریه، آنك معروض قالدیغی محاصره‌لر حقنده بر اثر مهم بر خیلی معلومات نافعه‌یی احتوا ایتمکده‌در که اوده: (۱۸٤۰) سنهٔ میلادیه‌سنه طوغری میرآلای «بارون دومولتکه» [۲] طرفندن آلمانجه تحریر و ۱۸٥٤ سنه‌سنده موسیو «دمله‌ر» طرفندن فرانسزجه‌یه نقل و ترجمه وطبع ایدلمش بولنان (۱۸۲۸ و ۱۸۲۹ ده روسلرك آوروپای عثمانیده‌کی سفرلری) نامنی حائز، ایکی جلده منقسم و بر اطلسی حاوی بولنان کتابدر [۳].

بونلردن باشقه ـ پیدرپی کسب اطلاع وجمع ایدیلن الك مهم و موثوق منابع مختلفه ورسمیه‌یه مراجعت ایدلمك اوزره قریم

[۱] آدرسی:
Spectateur militaire, 2^e^série, 8^e^volume (Octobre, novembre et décembre 1854), page 75.

[۲] (۱۸۷۰ — ۷۱) سفری هنکامنده آلمانیا اردوسنك ارکان حربیهٔ عمومیه رئیسی بولنان مشهور مارهشال «قونت دو مولتکه» در.

[۳] آدرسی:
Campagnes des russes dans la Turquie d'Europe, en 1828 et 1829, traduit en français par Demmler. — Deux volumes avec atlas. Paris— Dumaine, 1854.

سفرندن ۳٤ سنه صوکره ـ « قریم محاربه‌سی » نامیله « کوستاو مارشال » طرفندن تحریر ایدیله‌رك متن کتاب خارجنده ۲٦ قطعه مکمل رسم ایله مصور بولنمق اوزره ۱۸۸۸ سنهٔ میلادیه‌سنده پارسده طبع ونشر ایدیلان کتاب دخی[۱] آثار مخلده‌دن بولنوب بوبابده معلومات مهمه‌یی احتوا ایلمکده‌در. [اشبو کتابده (۱۲۷۰هـ ـ ۱۸۵۳م) طونه محاربانی ایچون (فصل ۲ ـ صحیفه ۲۸) و(۱۲۷۰ هـ ـ ۱۸۵٤م) سلستره محاصره‌سی ایچون (فصل ۳ـ صحیفه ۳۸) ومابعدلری مطالعه بیوریله] .

مبحوث طونه سفری ایله و نهایتنده وقوعه کلن سلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سی واندن صوکره وقوعه کلن (۱۲۷۰ـ ۱۲۷۲ هـ) و(۱۸۵٤ ـ ۱۸٥٦م) سیواستپول [قریم] سفری ایچون غایت مهم وهنوز غیرمطبوع براثر مهم ، برمنبع صحیح دها واردرکه اوده وقعه نویس دولت « لطفی افندی » مرحومك « تاریخ لطفی » نامنده‌کی تاریخنك هنوز غیر مطبوع طقوزنجی جلدیدر [۲] .

---

[۱] آدره‌سی بروجه آتیدر :

La guerre de crimée, par Gustave marchal, ouvrage illustré de 26 gravures, Paris 1888. libraire de Firmin-Didot. Rue Jacob, 56.

[۲] بوندن اقدم وقعه‌نویس دولت بولنان « لطفی افندی » مرحوم سلفی « جودت پاشا » مرحومك براقدیغی (۱۲٤۱) سنه‌سندن بدأ ایله (۱۲٦۰) سنه‌سی نهایتنه قدر وقایع دولت عثمانیه‌یی تحریر ویدی جلد اوزرینه طبع ونشر ایتمش ومشارالیهدن صوکره اعلان مشروطیتی متعاقب وقعه‌نویس دولت تعیین بیوریلان استاد حکیم و محترم « عبدالرحمن شرف » بك افندی (۱۲٦۱) سنهٔ هجریه‌سندن اعتباراً وقایع دولت علیه‌یی تحریره باشلامشدر..

مع‌مافیه لطفی افندی مرحوم (۱۲٦۰) تاریخنده وظیفه‌سنه ختام ویرمیوب سنین اخیره وقوعاتی دخی تسوید و ژورنال قورقوسندمی هرنه‌دن ایسه طبع

٢ — طونه‌دارالحركاتی وسلستره قلعه‌سنك احوال جغرافیه وتاریخیه‌سی بو بابده‌كی بعض معلومات حربیه

اجمال . [سلستره قلعه‌سنك موقعی ، بلغارستان یایلاسی ، « وارنه » ایله «سلستره» آره‌سنده وانلرك حوالیسنده بولنان اراضینك احوال طبیعیه‌وزراعیه واهالیسی حقنده معلومات - «دلی اورمان» وانك سلستره‌مدافعه‌سنجه اهمیت مخصوصه‌سی - « سلستره » نك قلعه وشهری و اهالیسی ومعروض قالدیغی محاصره‌لر و انلرك خساراتی حقنده معلومات - سلستره‌نك قهرمان محافظ و مدافعلرینك مقداری وبدایت سفرده‌كی انقسام عساكره كوره بوقلعه‌نك مدافعه‌سنه اشتراكی لازمكلن عساكر حقنده معلومات .]

« سلستره قلعه‌سی » طونه اوزرنده وبلغارستان بیوك یایلاسنی بردنبره دیك برصورتله نهایتله‌تن میللرك اتكنده كائندر . بویایلانك

ونشر ایتدیرمیه‌رك مسوداتی صره‌سیله خاقان اسبق سلطان عبدالحمید خان مغفوره تقدیم ایتمش بولندیغی استخبار ایدلمسی اوزرینه یلدیز كتبخانه‌سنده اجرای تحریات ایدلدكده (١٢٨٤) سنه‌سی نهایتنه قدر وقایع تاریخیه‌یی حاوی درت جلد كتاب مشارالیه عبدالرحمن شرف بك افندینك النه كچمش ایدی اشبو درت جلدك عیناً طبع و نشرینه مباشرت ایدیله‌رك انلردن برنجیسنی تشكیل ایدن (١٢٦١ : ١٢٦٥) سنهٔ هجریه‌لری وقایعنی یعنی بش سنه‌لك وقوعاتی حاوی كتاب « تاریخ لطفی » نك مابعدینی [سكزنجی جلدینی] تشكیل ایتمك اوزره مشارالیه عبدالرحمن شرف بك واسطه‌سیله ١٣٢٨ تاریخنده « صباح » مطبعه‌سنده طبع ونشر ایدلمش و ١٢٦٥ دن ١٢٨٤ سنه‌سنه قدر (١٩) سنه‌لك وقایعی جامع بولنمسی وبومیانده (١٢٧٠) و (١٢٧٠ — ١٢٧١) طونه وقریم سفرلری وقایعیله بونلرك اوائل واواخرنده‌كی وقایعی یعنی [١٢٦٩ : ١٢٧٢ درت سنه‌لك وقوعاتی] احتوا ایلدیكی لازمكلن متباقی اوچ جلد هنوز باصلمامشدر .

مشارالیه عبدالرحمن بك افندینك مبحوث سكزنجی جلد مقدمه‌سنده بیان بیوردقلری وجهله تاریخ لطفینك مابعدینی تشكیل ایدن مبحوث درت جلدك محتویاتیله‌ده تتبعات جدیده وتنقیدات فنیه‌یه مستند اولمیه‌رق « تقویم وقایع » نسخه‌

هیئت عمومیه‌سی اعتباریله فرانسه‌ده « آمیه‌ن » ك غربنده کائن « پیقاردی » یایلالرینه چوق مشابهتی واردر. مذکور یایلا «وارنه» « شمنی » ، « سلستره » قلعه‌لری آره‌سنده ـ دکز تسویه‌سنك فوقنده بولنحق اوزره ـ همان ثابت برصورتده (٨٠ : ١٠٠) متره مقداری برراقمی محافظه ایدر.

« وارنه » ایله « سلستره » آره‌سنده مملکت صورت عمومیه‌ده اورمانلق وخالی اراضی طالغه‌لریله باشلایان وبعده برطرز واضحده ، واسع وپایانسز برصورتده محال مذروعه ترسیم ایدن وادیلر ایله مقطوعدر. دها شرقده یعنی « دوبریجه » قطعه‌سنده یایلاآچیقدر . « وارنه »دن « سلستره» یه کیدیلورکن بربری آردنجه توالی ایدن اورمانلره ، ایشلنه‌رك زرع ایدلمش واسع ساحه‌لره تصادف ایدیلور وبونلرك آره‌لرنده همان‌هرفرسخده بلغارلر، روملر، تورکلر (بعدالفتح احداث قلنمش مستعمرات خلقی) ایله مسکون بر چوق کویلره تصادف ایدیلور .

لری خلاصه‌سندن وبعض اوراق رسمیه مندرجاتندن عبارت کبی ایسه‌ده وقایع داخلیه‌یی و بالخاصه بحثی صددنده بولندیغمز « ١٢٧٠ طونه سفری » وآنك نهایتنده‌کی « سلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سی » ایله بزم ایچون حرب عمومی نتایجی طولاییسیله باوجوه کسب اهمیت ونزاکت ایلمش بولنان « قریم سفر مشهوری» حقنده قیمتدار معلوماتی جامع بولنمسی واحوال اخیره‌منه کوره تاریخ ملیمزك اك مهم دورلرندن عد ایدلمسی لازم‌کلن سلطان « عبدالمجید » خان غازی دورینك اواخریله سلطان « عبدالعزیز » خان حضرتلری دوری اوائلنك مهم وقایعنی احتوا ایتمسی لازم کلن متباقی اوچ جلدکده بر آن اول طبع ونشرینه لطف وهمت بیورلمسی « وقعه‌نویسلك » مقام مهمنك بحق اهل وفریدی بولنان استاد فاضل مشارالیهدن تمنی ایدر وبو اثرمز نقصانلرینك واجنبی مأخذلریله مراجعتمز طولاییسی ایله ابدلمسی تحت امکانده بولنان خطالرك آتیاً انلر واسطه‌سیله قابل اکمال وتصحیح بولندیغنی طبیعی عد ایلرم .

« سلستره »یه یاقلاشلدقجه اورمانلر دهازیاده صیقلاشیر وبوصیقلق اورمانلر هیئت مجموعه‌لری اعتباریله « دلی اورمان » نامیله توسیم قلنور. « سلستره »نك يك یقیننه دکین امتداد ایدن بو «دلی اورمان» ـ سلستره قلعه‌سی مفرز طابیه‌لرله احاله ایدلدیکی وقتدنبرو ـ اشبو قلعه‌یه بر بیوك قوت اعطا ایتمکده‌در. مذکور اورمان قلعه‌یه الك اول امداده قوشان عساکر معاونه‌دن عبارت چرخه‌جیلرك، امدادقوللرینك دشمن طرفندن کوریلوب اذعاج ایدلمکسزین قلعه‌یه تقربنه مساعددر. بو کیفیت ١٨٥٤ سنه‌سنده هیچ دکلسه قلعه‌نك روسلر طرفندن بسبتون آبلوقه‌سنی مشکل قیلان اسبابدن بریدر.

١٨٥٤ طونه سفرنده سلستره قلعه‌سنك کوکده‌سی [محیط اصلیسی] حالا « مولتکه »نك بوندن اول بحث ایدیلن کتابنده تعریف ایتدیکی شکل وصورتده بولنه‌یوردی.

دور سلطان محمود خان ثانی اوائلنده روسلره قارشو وقوعه کلوب « بکرش» معاهده‌سیله نهایتله‌نن ١٨١٠ [١٢٢٤ ﻫ] سفرنده سلستره قلعه‌سی روسلر طرفندن ضبط ایدلمش و قسماً تخریب قلنمشیدی. تکرار انشا ایدلمش بولنان شهر ١٨٢٨ [١٢٤٤ﻫ] سفرنده (٢٠٠٠٠) نفوسی احتوا ایتدیکی حالده ٢١ تموزدن تشرین اول نهایتنه قدر آبلوقه ایدلمش وبعده ١٨٢٩ [١٢٤٥ ﻫ] سفرنده ١٧ مایسدن ٢٩ حزیرانه قدر شدتله تحت محاصره‌یه آلنمش ایدی.

اشبو دور اخیر اثناسنده روسلر قلعه کوکده‌سی استحکاماتی یعنی محیط اصلی وشهر اوزرینه (٢٩٥٧٦) مرمی انداخت ایتدیلر.

بومرمياتك تأثيراتى اوقدر فلاكت انكيز ايدى كه خانه‌لر قسم اعظمى اعتباريله يكيدن اورمان اتكارنده انشا ايدلمش، قلعه هرطرفدن آتشلر ايله احاطه قلنمش ايدى.

موضوع بحث بولنان ١٨٥٤ [١٢٧٠ ﻫ] سفرنده ايسه شهريالكز اطه‌لر اوزرنده وطونه‌نك صول ساحلنده تأسيس ايدلمش بطريه‌لر طرفندن انداخت قلنان مرميات ايله دوكلدى. جامعلر، طاشدن ياپلمش بعض بنالر محاصره‌دن صوكره قفس كبى دليك دشيك ايدلمش برحالده كورلدى. نه‌برخانه، نه‌ده سوقاقلرده‌كى برميدان خمبره‌لر دانه‌لردن مصون ومحفوظ قالمامشيدى. مع مافيه اخشابدن مساكن صغيره تشكيل ايدن وبرقاتلى بولنان خانه‌لرك هيئت عموميه‌سى محترق اولمامش ورفع محاصره‌دن يكرمى كون صوكره خساراتك قسم اعظمى تعمير ايديله‌بيلمش ايدى.

تقريباً (٨٠٠٠) راده‌سنه چيقه‌بيلن و نصفى تورك و نصف ديكرى بلغار بولنان يالكز اهالى دشمن آتشندن متأثر وخسارديده بولنه‌بورلردى [اهاليدن ٤٠٠ كشى مهلك وموت انكيز برصورتده يارالانمش ايدى]؛ فقط استحكامات مفرزه آلتنده اردو قورمش قلعه عساكر محافظه‌سنك كافه‌سى سالف العرض بومباردماندن آز ضرر وخسار كورمش بولنملريله بونلر قلعه كوكده‌سى [محيط اصليسى] عليهنه برهجوم جبرى احضار وتوجيهى حالنده تأثيرات نافعه اجرا ايده‌بيله‌جكلردى.

مبحوث ١٨٥٤ [١٢٧٠ ﻫ] طونه سفرنده سلستره‌ده

بولنان عثمانلى مدافعلرينك عددى محاصره‌نك نهايتلرينه طوغرى ورود ايدن امدادلرله بر آز تزايد ايتمش بولنغله برابر دشمنك قواى عظيمه‌سى، موقعك اهميتى سببيله لزوم واحتياجك هر حالده پك مادوننده ايدى كه مقدارى آتيده محرردر .

سفر بدايتنده تحت سلاحه آلنمش بولنان عساكر عثمانيه وبونلرك مراكز ومواقع عسكريه‌يه تقسيمى حقنده بوندن اول بحث مخصوصنده اعطا ايتديكمز معلوماتدن بالوجوه اكلاشيله‌جغى اوزره سفرمز بورده روم‌ايلنه تخصيص قلنان قواى عثمانيه ـ بتون نقاط مهمهٔ عسكريه وقلاع خاقانيه‌يى دشمنك تجاوز واستيلاسندن مصون ومحفوظ بولندرمق امليله ـ « دليك طيقامه » تعبير ايديلن اصول قديمه‌يه توفيقاً بتون مواقع ومراكز عسكريه‌يه تقسيم ايديله‌رك بو ميانده اك مهم برسوق الجيش نقطه‌سى ، اسفار سالفه‌نك جمله‌سنده روم‌ايلندن افلاق يقه‌سنه اوجهتدن روم‌ايلنه كچلمك ايچون دائما كچيد محلى اتخاذ قلنه كلمش برطونه دارالجهادى بولنان « سلستره قلعه‌سى » نه بدايت سفرده‌كى انقسام عسكرده آيروجه بر قوهٔ محافظه تخصيص ايدلمامشدر. قرق بيك كشى ايله « شمنى » ده بولنان عمر پاشا قواى عسكريه‌سندن كوريله‌جك لزوم واحتياجه كوره اورايه قواى مدافعه ومحافظه تفريق وارسالى ولدى الايجاب عمر پاشانك بتون قواى موجوده‌سيله قلعه‌مذ كوره‌نك مدافعه‌سنه شتاب ايلمسى تحت قراره آلنمش بولنديغى انقسام عسكرك بوندن اقدم محرر شكل عموميسندن اكلاشلمقده‌در . ايشته بوكا بناءً دركه ١٨٥٤ [١٢٧٠ هـ] سلستره محاصره‌سنك بدايتنده سلستره قلعه‌سنده يالكز سكز بيك راده‌سنده عسكر بولنديريله‌رق بو مقدار

کوندریلن امدادلر ، ورود ایلیان کوکللی عساکر معاونه ایله پیدرپی تزاید ایده‌رك اون بیك ونهایت اون بش بیك راده‌لرینه واره بیلمش وعمر پاشانك « سلستره » نك الك تهلکه‌لی وقتلرنده موجود معیتنك متباقیسنی تشکیل ایدن وایلروده مناسبت دوشدکجه ذکروبیان ایدیلن (٣٠٠٠٠) کشیلك اردوسیله قلعه‌نك امدادینه یتشمسی لازم کلورکن امداده کیتمامش ویا کیده‌مامش ویا دشمن . فك محاصره ایلمکله اکا لزوم قالمامشدرکه بو بابده‌کی حقایق ایلروده ویردیکمز تفصیلاتدن تظاهر ایده‌جکدر .

• ۱۲۷۰-۷۲ » طونه وقریم سفرلری هنگامنده انکلیز عساکرینك احوال وقیافتلری.

(أنكرمان محاربه‌سی هنگامنده روسلرك انكليز اردوگاهنه هجوملری) .

Les troupes anglaies pendant la guerre de Crimée (1854-55)

(les russe attaquent le camp anglais à Inkermann)

(صحیفه : ۹۶)

« مورنینغ هەرلد » عزتەسنك مخابری مستر « آ. وودس » طرفندن تحریر ایدیلەرك ١٨٥٥ سنۀمیلادیەسندە « لوندره »دە نشر ایدلمش بولنان:

« صوك سفر وشرق محاربەسنك وقایع اصلیەسی » عنوانلی

انکلیزجە کتابە کورە [١]

سلستره محاصرەسی [٢]

اجمال : [سلسترەنك امدادینە کیدلمك کیفیتنك تنقیق ایچون عدم امکانی — متفقلرجە لوازم مبرمە و ضروریەنك بیله فقدانی — متفقلرك وسائط نقلیەسی — قومیسرلك و سیار خستەخانەلر — دفع محاصرەیە شتاب ایدیلەجکنە دائر عمرپاشایە بیهودە امداد وعدلری — اولجە ملازم ایکن رتبەسی « قولدیستزام غارد » دنیلان انکلیز عساکری بیکباشیلغنە ترفیع قلنان متوفی « ژ. آ. بوتلەر » ك سلستره محاصره ژورنالی خلاصەسی — موی الیهك مدافعە زماننده آلدیغی جریحەنك وخامت کسب ایتمسی — وفاتی ومراسم تدفینیەسی — بوحادثەنك عموماً هرکسدە اسف عظیم حاصل ایتمسی.]

متفقلرك وارنە قلعەسنك سورلری آلتندە یرلشملری هنکامندە پرنس « پاسکەویچ _ Paskewitch » ك تحت قوماندا‌سنده بولنان (٤٠٠٠٠) کشی قوتندەکی روسلر سلستره محاصرەسنی شدید بر

[١] بو کتابدە سلستره محاصرەسی ایچون [جلد ١ — صحیفە ٧٠] ە مراجعت ایدلملیدر.

[٢] عیناً بالترجمە ـ هرحالدە نظر دقتە آلنمسی لازمکان ـ بعض حاشیەلر علاوەسیلە درج و تحریر قلنمشدر.

صورتده صیقیشدیردیلر. موسی پاشا [١] : تورکلر، آرنبودلر، مصرلی عربلر، تونسلیلردن متشکل و جمعاً (٨٠٠٠) کشی قوتنده بر قول ایله قلعه‌یی مدافعه ایلمکده و آنی اصلا دشمنه تسلیم ایتمامکه قطعیاً عزم و قصد ایتمش بولنمقده ایدی.

شایان تأسفدرکه شهر بر محاصره‌یه مقاومت ایتمك ایچون مقدار کفایه ارزاق، مأکولات و مهماته مالك دکل ایدی. اسکی سیستمده انشا قلنمش، جوارده‌کی تپه‌لرك حاکمیت و حواله‌سی تحتنده قالمش بولنان استحکامات بوزمانده مدافعه ایچون صورت حسنه ومطلوبه‌ده ترتیب و تنظیم ایدلمکه مستعد دکل ایدیلر.

« موسی پاشا » نك شجاعت و بسالتنی حقیله تقدیر و اعتراف ایده‌رك تصدیق و تسلیم ایلمك لازمدرکه عساکرده نظام و انتظام و انضباطك مفقودیتنه، استحکاماتك احوال ناقصه و الیمه‌سنه انك

---

[١] موسی پاشا مرحوم طوپخانه ارکانندن واك متحیز طوپجی فریقلرمزدن بولنوب بعض قدمای رجال عسکریه‌مزدن استخبار اتمزه کوره اعلان حربی متعاقب سلستره قلعه‌سی طوپجی قوماندانی صفتیله سلستره‌ده بولنورکن روسلرك افلاق قطعه‌سنه استیلا ایله سلستره‌یی آبلوقه و محاصره‌یه قالقشملرینه و دها هنوز قلعه محافظ و قوماندانننك تعیین قلنمامش بولنمسنه بناءً باش قوماندان عمرپاشانك امری اوزرینه وکالةً سلستره قلعه‌سی محافظلق و قوماندانلغنی درعهده ایتمش و آتیده تفصیل ایدیله‌جکی اوزره قلعه‌یی پك شانلی وقهرمانانه بر صورتله مدافعه‌یه دوام ایدرکن قلعه محیط اصلیسنده‌کی استانبول قپوسی اوکنده آبدست آلیرکن بر کله پارچه‌سی اصابتیله شهیداً رحمت حقه اقتران ایلمشدر. حلیله‌سی قره‌جه احمد تربه‌سی جوارنده مدفون، طاشی موجوددر. بر مخدومی موجود وحالاً برحیات ایدوکی ایشیدلمش ایسه‌ده بو بابده فضله معلومات آلنه‌مامشدر.

دوننده هیچ بر کیمسه چاره بولمغه مقتدر اوله‌مازدی [١] . قالدیکه دولت عثمانیه شـو حاله ، مسئله‌نك ایچ یوزینه وقتیله کسب وقوف ایتمش بولنمق کرکدرکه سلستره تهدید ایدیلور ایدلمز اووقت استانبولده طوپجی معلمی بولنان پروسیا ضابطاندن میرآلای «غراخ- Grach»ی [غراق بکی] سلستره‌یه کوندرمش ایدی .

میرآلای « غراخ » طوپجی ضابطی صفتیله بو صنفك خدمات مختلفه‌سنه تعلق ایدن بتون خصوصـاتی بیلیور ولکن انك اهلیت و لیاقتی بوراده محدود و مقصور قالیوردی . مهندس [استحکام‌ضابطی] صفتیله مومی‌الیه استحکام فنی حقنده آنجق آز عمیق بر وقوف و معلومات کوستره بیلمش و هله محاصره نهایتنه طوغری استحکامات مفرزه‌نك [مفرز طابیه‌لرك] مقاومتی حقنده‌کی اعتماد و امنیتی‌ضایع ایلمش ایدی . ایشـته بو وجهله اکر سلسـتره‌نك مدافعه‌سی یالکز مومی‌الیهك رأینه متعلق و مربوط قالسه ایدی اشبو قلعه ـ استقبال ایچون هیچ بر ثمره اقتطـاف ایدلمکسزین ـ دشمن النه دوشـه‌جك ایدی [٢] . شـایان شکراندرکه کرك تورکلر و کرك متفقلرك نفع و

[١] آتیده کوریله‌جکدرکه مشارالیهك شهادتندن صوکره یرینـه مکتب حربیهٔ شـاهانه‌نك ثانیسی ، فرانسـه‌ده‌کی مشهور « سنسیر مکتب خصـوصی عسکریسی » مأذونلرندن و اوز تیمور اوغللرندن «محمدرفعت‌پاشا»ـ صوفیه‌احتیاط اردوسی قوماندانلغندن نقل صورتیله ـ عاجلاً سلسـتره‌یه کاوب قلعه محافظلق و قوماندانلق وظیفه‌سنی درعهده ایلمش و شجاعت و حماست و کارکذارلقده شهید مشارالیهه بحق خیرالخلف بولنمقله کسب اشتهار ایتمشدر .

[٢] بعض فرانسز محررین عسکریه‌سی انکلیز مؤلفنك بیانات معروضه‌سنه قارشو مطالعات آتیه‌یی سرد ودرمیان ایده‌یورلر : میرالای « غراخ » حقنده

فائدەسی ایچون احوال آخر بر انجام و نتیجەیە اقتران ایتمشدر :

ایکی انکلیز ضابطی ظاهردە تنزهجی و حقیقتدە محاربەنك نتایج وطوالعنی ترصد ایتمك اوزرە طونە ساحللری اوزرندەبولنەیورلردی. مذکور ایکی انکلیز ضابطندن بری، مؤخراً انکلترەدە « سلسترەنك شانلی قهرمانی » عنواننی اکتساب ایدن ملازم «بوتلەر ـ Butler»

انکلیز مؤلف طرفندن پك شدتلە ادارۀ قلم ایدلدیکی کورلمکدەدر . بو ضابط سلسترە مدافعەسنە غیر قابل انکار برصورتدە بیوك برحصە ایلە اشتراك ایتمشدر. اکر مومی الیە سلسترە محاصرەسی وقعەسندە پك چوق ذکری سبقت ایدن وبومحاصرەدە بولنمش اجنبی ضابطاندن ایکی انکلیز ملازمی معرفتیلە تأسیس وانشا قلنمش بولنان استحکامات مفرزەدن «عرب طابیەسی» ایلە «یلانلی طابیە» نك ترکنی تصمیم وتکلیف ایتمش ایسە بوکیفیت هیچ شبهەسز انلرك مدافعۀ قلعەیەالزم اولمدیغنی اکلامسندن ایلری کلمشدر : روسلر بونلری ضبط ایتدکدن صوکرە کندی اوکارندە قلعەنك باشلوجە طابیەلرینك اك مهمی بولنان « مجیدیە طابیەسی » ایلە « اردو طابیەسی » وسائرەدن متشکل برخط مدهش ایلە قلعە کوکدەسنی [محیط اصلی‌یی] بولەجقلر ایدی .

مبحوث ایکی انکلیز ضابطنە مدافعەیە القا ایتمك وقوفندە بولندقلری شدت ایچون حقکویانە تقدیرات تامەدە بولنمق اوزرە بزە وصول بولان روایاتدن شونی استنتاج ایدەبیلورزکە ایچلرندە تورك ضابطی صفتیلە «میرآلای مراد بك» [اصلاً « سنت آندرە »] نامنی حائز و اورادە باشی بوزوق عساکرینك برقولنەقوماندان برفرانسز ضابطی‌دە بولنان ـ سالف‌العرض ایکی انکلیز ملازمنك غیری ـ سائر بر طاقم عثمانلی و اجنبی ضابطلرینك‌دە مهندس صفتیلە قلعەنك استحکامات خارجیەسنك. عملیات تدافعیەنك احداث و تشکیل و ترتیب و انشاسندە بر بیوك حصۀ اشتراکلری واردر.

بو بابدە محرر عاجزك مطالعۀ ذاتیەسنە کلنجە :

بر محیط اصلی ایلە اطرافندەکی استحکامات مفرزەدن [مفرز طابیەلردن] متشکل قلعەلردە استحکامات مفرزە خطی خارجندە ـ احوال اراضی ایجاباتی طولاییسیلە ـ بعض نقاط مهمەدە انشا قلنەبیلن و استحکامات مفرزە خطندن پك

[انكليزجه تلفظنه كوره Beutlère] وديكرى آنك آرقداشى بولنان
و مدافعه‌نك شدتله اداره‌سنده آنى ترك ايتميان ملازم « ناسميت –
Nasmyth » ايدى . بونلرك هر ايكيسى دخى مهندس [استحكام]
ضابطى بولنوب محاصره‌نك ختامندن اول انكليز اردوسنده بيكباشى
و عثمانلى خدمت عسكريه‌سنده ميرآلاى نصب وتعيين ايدلمشلرايدى.

اوزاق اولملرى لازم كلن «استحكامات مخرجه» دن انجق برمدت معينه ايچون
استفاده قلنه‌رق ، بو وجهله وقت قزانيله‌رق بعده اوورالردن استحكامات مفرزه
خطنه چكلمك ون استحكام و اصول مدافعه‌نك قواعد مخصوصه وايجابات طبيعيه
سندندر. بوكا كوره سلستره مدافعه‌سنده ميرالاى «غراخ» بكك ايلروده مفصلاً
مذكور و مبحوث « عرب طابيه‌سى » ايله « ييلانلى طابيه » و انلرك على الدوام
محافظه‌سى حقنده مخالف رأيده بولنمسى تخطئه ايديله‌مز .

ايلروده محاصره وقايعنك حكايه وتفصيلى صره‌سنده كوريله‌جكدركه بوطابيه‌لره
قارشو حاضرلنان ايلك بيوك هجوم انجق ساخته رجعت بوريسى چالديريله‌رق
دشمنك بالاغفال رجعتى ايله بشه چيقارلمشدر . النهايت روسلرجه بونلره قارشو
اجراسنه قرار ويريلن وهرصورتله نتيجه‌پذير بوله‌جغنه كندولرنجه اشتباه ايدلمه‌ين
ايكنجى شدتلى هجوم عموميه ايسه روسيه اردوسنك بوصره‌لرده طونه‌نك صول ساحلنه
رجعت امرى كلسيله ترك و تعطيل ايدلمشدر . شو ايكى حال « غراخ بك »
طرفندن وقوعه كلن اعتراضك يكده بيهوده اولديغنى كوسترمكده‌در . اكر بو
ايكى هجوم جبريدن برى فعلاً وقوعه كلوبده ظفرله نتيجه‌لنسه ايدى عساكر
محافظه‌نك بر بيوك قسمى بوايكى استحكامات مخرجه‌نك محافظه‌سنده اصرار ايدلمسى
يوزندن كلى تناقص ايده‌جك و بلكه او زمان اصل استحكامات مفرزه خطيله قلعه
محيط اصليسنك محافظه‌لرينه كافى الده عسكر قالميه‌جق ايدى .

واقعا « دلى اورمان » دن مستوراً كچمك صورتيله شمنيدن كله‌بيله‌جك
امداد اردوسنك ورودينه دكين مذكور ايكى طابيه‌يى الده طوتمق عظيم فوائدى
تأمين ايده‌بيلور ايديسه‌ده نه « شمنى » ده‌كى عمرپاشا اردوسنك و نه‌ده «وارنه»
ده‌كى متفقين عساكرينك امداده شتاب ايلمكه نه‌قدر اولمه‌مدقلرينه ، قملدانه‌مدقلرينه
باقيلورسه او فوائدك دائما خيالى قالمسى احتمالدن بعيد دكل ايدى .

مارەشال «پاسكەويچ» قلعەيە هجومە باشلاديغى صرەلردە بونلرك معاونت ويارديمى ـ مدافعەنك ترتيبات و تشكيلاتى ايچون ـ عظيم نفع وفائدە حصولە كتيرمش و بعدە سلسترە صحنەسندە باشلوجە رول آنلرە ترتب ايلمشدر .

«بوتلەر» سلسترەيە مواصلت ايدنجە شهرە حاكم تپەلرى، وادينك يماجلرينى معاينە ايتدى و انلر اوزرينە «عرب طابيەسى» ، «ييلانلى طابيە» ناملرى ويريلن استحكامات انشا قلندى . موسى اليهك تجربۀ عسكريەسى درحال كندوسنە انلرك اهميتنى كوسترمشيدى. بوطابيەلرك مدافعەسنى بالذات كندوسى درعهدە ايلدى. هرنوع مشكلاتە وپروسيالى ميرآلاى « غراخ » ك عرب طابيەسنى ترك ايتديرمك ايچون بونجە مساعيسنە رغماً موسى اليهك بو بابدە ناصل موفقيتە اقتران ايلديكنى بو كون هركس بيليور .

روسلر قلعەيى يقيندن تضييق ايتدكلرى، انسان وارزاق ومهماتجە امدادلرك الزميتى حس ايلديكى وقتدە موسى اليە «بوتلەر» متفقلرك قلعەنك امدادينە كلەجكلرى حقندە عمر پاشادن تأمينات آلدى [١].

(١) اولجە ويريلن وبوندن صوكرە اعطاسى مقرر بولنان معلوماتدن تظاهر ايدەجكى اوزرە سلسترەدە نامدار و مقتدر بر قلعە محافظى [موسى پاشا - رفعت پاشا] ، مير آلاى رتبەسندە بر اركان حربيە رئيسى ، بالفعل عسكرە قوماندا ايدن مركز قوماندانى بر ميرلوا ، بونلردن باشقە اولجە استانبولدە طوپجى معلمى بولنان پروسيالى برميرالاى [فراخ بك]، كوكللى عساكرك برقولنە قوماندا ايدن بر فرانسز ميرآلايى [مراد بك] وسائر برطاقم متحيز عثمانلى امرا و ضابطانى و اجانب بولنديغى حالدە كتابى مندرجاتنى تعقيب ايتديكمز انكليز مؤلفنك اول وآخر ملازم «بوتلەر»ى سلسترەدە حاكم وعادتا (نفس متكلم وحدە) صورتندە كوسترمسى

مع مافیه ـ او صره‌ده متفقلرك نسبةً دها زیاده امداده یورمك حال و اقتدارنده وعمر پاشانك بو بابده‌كی امید و خیاللرینی ادامه ایتمكده بولنملرینه رغماً ـ محاصره‌نك ختامندن اول انلر طرفندن فعلاً بر مداخله و معاونت امیدندن واز كچیلمك اقتضا ایتمكده ایدی. رفع محاصره‌دن برقاچ كون اول سلستره كاملاً آبلوقه ایدلمش بولنه‌یوردی.

شمدی انكلیزلر و فرانسزلر ایچون قلعه‌نك امدادینه كیدلمك ممكن بولنوب بولنمدیغنی تدقیق ایده‌جكز :

هركس اویله تأمل ایده‌یور ایدی‌كه نه قدر فداكارلق اختیاری لازم كلورسه كلسون سلستره‌یی روسلرك النه دوشمكدن منع ایتمك مقتضی و الزم ایدی وچونكه مؤخراً بلغارستان وروم‌ایلنده اجرای حركات ایچون روسلر اوراده قوتلی بر اس‌الحركه بوله‌جقلردی. لكن « وارنه » ده هركس شونیده متفقاً تصدیق، اعتراف و تسلیم ایده‌یور ایدی‌كه فرانسزلر سلستره آبلوقه‌سنی كسر و الغا ایچون كافی

وشیوۀ افاده‌سنك موسی الیهی همان قلعه محافظنه بیله متقدم وحتی قلعه‌نك محافظ حقیقیسی بواپمش كبی برطرزده كوسترمكه مائل بولنمسی غرائبدندر. بعضی فرانسز محررینك اثرلرنده دیدكاری وجهله موسی‌الیهك سلستره‌ده‌كی موقعی مقتدر، فعال وجسور برمهندس وبالكه برارکان حرب ضابطی درجه‌سندن باشقه برشی اولمدیغی كندی « محاصره ژورنالی »نك بیله محاكمه ودقتله مطالعه‌سی، تدقیقی ایله تظاهر ایدر. [شیخك كرامتی كندندن منقول بولنمامق كرك !]. شوراسی قطعیاً بیلنملیدركه سلستره‌ده (سلستره مدافعۀ قهرمانه‌سی » نی وجوده كتیرن هیچ بر شخص اجنبی دكل اوراده پك مبذول وفداكارانه صورتده آقیدلمش تورك، آرناود، عرب قانی وهرحالده عثمانلی بسالت وحماستیدر (عكا ! پلونه ! چناق قلعه !..) شوده ابدیاً اونودولمامیدركه : سلستره‌نك شانلی قهرمانی ملازم « بوتله‌ر » دكل مجاهد نامدار « موسی پاشا » وانك خیرالخلفی « محمد رفعت پاشا» در.

قوتلره مالك بولنمدقلری کبی انکلیزلر دخی سلستره اوزرینه یوریمکه باشلایه‌میه‌جق بر حالده ایدی . انکلیز اردوسنك سفری حسن ختامه ایرشدیرمك ایچون لازم کلن شیلر ایله مجهز ایدوکنه انکلتره‌ده قناعت کتیرلمش ایدی؛ فقط بوکا رغماً مذکور اردو الك اساسلی ولازم بولنان شیلردن بیله محروم ایدی .

(١٦ حزیران ١٨٥٤) ده انکلیز اردوسی باش قوماندانی لورد « راغلان » وارنه‌یه مواصلت ایلدی ؛ اوراسنی بسبتون نظامسز ، قارمه قاریشیق بولدی . انکلیز و فرانسز قوتلرینك [١] موجودی ٣٠,٠٠٠ کشی‌یی تجاوز ایتمیوردی؛ سواری عساکرینی تشکیل ایتمك اوزره متفقلر نزدنده انکلیز و فرانسزلردن طوپی ٦٥٠ قیلیج [حرب ایده‌بیله‌جك سواری] موجود ایدی. اکر ایلرویه یورونیله‌جك ایسه تام بو زمانده و بلکه دها اول حرکات عسکریه اجراسی اقتضا ایده‌یور و فرانسز باش قوماندانی مارەشـال « سنت آرنولد » ایله انکلیز باش قوماندانی لورد « راغلان » ك سلستره اوکنده‌کی ـ روسلر طرفندن ٤٠,٠٠٠ پیاده و کثرتلی سواری ایله تحت مدافعه‌یه آلنمش ـ روس مستحکم اردوکاهنه هجوم ایتملری لازم کلیوردی [٢] .

[١] فرانسزلرك فرقه‌لری (٢٨ : ٣١) مایس ده « وارنه‌یه » کیتمك ایچون کلیبولی‌یی ترك ایلدیلر . برنجی فرقه (٢ : ١٤) حزیرانده دکزدن ، ایکنجی فرقه (٦ : ٨) تموزده قره‌دن ، اوچنجی فرقه (١٩ : ٢٤) حزیرانده کذلك قره‌دن وارنه‌یه مواصلت ایتمشلردی .

(٢) بعض محررین عسکریهٔ اجنبیه دیرلرکه : هر نه قدر « وارنه » ده اجتماع ایدن متفقین قوتلری کاملاً سلسترەنك امدادینه یوریمکه غیر مقتدر ایسه‌لرده هیچ دکلسه ـ آلات وادوات لازمه ایله ایوجه تجهیز ایدلمش منتخب

معمافیه شایان دقتدرکه متفقلرجه یالکز بر بیوك عدم کفایت عددی، طوپجی وسواریجه فقدان عظیم انلرك حرکاتنه الك قوی مانع تشکیل ایتمیوردی : متفقلرك ۳۰،۰۰۰ مقداری عسکری بولندیغی حالده انلر نزدنده بو عساکردن یالکز بر انکلیز فرقه‌سنك بیله احمال و اثقال عادیه‌سنی [آغیرلغنی] براً نقل ایچون مقتضی وسائط نقلیهٔ کافیه یوق ایدی. بسبتون اخشابدن اعمال ایدلمش بولنان سفیل یرلی آرابه‌لرك اشبو آن مشکلده نقلیاتده قوللانیله‌بیلمسی ایچون یوللر پك فنا وغیر مساعد و بو نوع آرابه‌لر متفقین طرفندن الك بیوك بر آرزو و احتیاج ایله تحری ایدلدکلری حالده انلری بولمغه امکان مفقود ایدی .

یالکز انکلیز اردوسنك نقلیاتی ایچون ۱۳،۰۰۰ بارکیر اقتضا ایدرایکن الده یالکز ۱،۲۰۰ بارکیر موجود بولنه‌یور ومتباقی حیواناتی بولمق امیدینك فقدانی دها الیم، دها فنا بر حال تشکیل ایدیوردی. اکر متفقین طونه اوزرینه یوریمکه قالقشمش بولنسه‌لر ایدی افراد عسکریه احمال و اثقالسز ، ارزاق و مأکولاتسز یول آلمغه مجبور قاله‌جقلردی. مأمورین عثمانیه وعمر پاشا انکلیزلری بوچیقماز سوقاغه

اشخاصدن متشکل ـ برطاقم کوچوك معرزه‌لرك و بالخاصه خصوصی ضابطانك قلعه داخلنه صوقلمسنه امکان موجود ایدی . بونلر عثمانیلره کندی معلومات عسکریه‌لریله معاونتده بولنه‌بیله‌جکلر ، عین زمانده کندی موجودیتلریله روس عساکرینك جسارتدن دوشمسنه یاردم وخدمت ایده‌بیله‌جکلردی وچونکه روسلر بونلرك عددینی ، فعل وعمللرینك اهمیتنی حال اقتضاسی مبالغه ایله تلقی ایده‌جکلر وتورك عساکری آراسنده کورینه‌جك قرمزی اونیفورمه‌لرك آرقه‌سنده‌فرانسز وانکلیز اردولرینك استنادگاه تشکیل ایتدکلرینی فرض وقبول ایلیه‌جکلردی .

[سلستره كريوه‌سنه] چكمك آرزوسيله « وارنه »يه آرابه‌جيلريله برابر (٣٥٠) آرابه كوندرديلر . اشبو آرابه‌لرك اكثريسى قوميسرلك اداره‌سنه‌ترك ايدلدى. مأمورين‌عثمانيه نه‌كبى آدملرله پيداى مناسبتده بولندقلرينى‌پك‌اعلا بيلدكلرندن‌آرابه‌لرى‌وآرابه‌جيلرى ألدن‌چيقارمقى صاوشمقدن منع ايچون يانلرينه نظارتجيلر ترفيقنى تكليف ايتمشلر ايسه‌ده انكليزلر بو تكليفى قبول ايتميوب نظارتجيلرى رد و يالكز آرابه‌لرى اخذ ايلديلر ؛ ايشته بو وجهله (١٥) كون نهايتنده برحال غريب حصوله كلدى‌كه اوده (٣٥٠) آرابه‌دن يالكز (٥٠) آرابه‌نك ألده قالمش بولنمسيدر . آرابه‌لرى سوق‌ايدن آرابه‌جيلره يالكز‌مناسب بر اجرت يوميه ويرلمامك دكل بلكه بونلرك ٨ و حتى ١٥ كون متوالياً يوميه ومعاش‌دن محروم براغلمسى شوحادثه‌نك سبب حصول و انبعاثى ايدى . بوكا بناءً دركه بونلر ايلك فرصتده آرابه‌لرينى دها استفاده‌لى بر طرزده قوللانمق ايچون فرار ايتمشلردى. وسائط نقليهٔ مذكوره‌دن هرنه‌يه دكرسه دكسون استفاده‌يه مجبور بولنديغى بر زمانده وجه معروض اوزره آنلر ألدن چيقمش و بو يولده‌آرابه‌لرك تداكى ايچون اك مناسب وباشلوجه بر محل تشكيل ايدن استانبولدن آرابه كتيردلمك كيفيتى ايسه فكر و تأمل بيله ايدلمامشدر .

براً نقليات وسائطنك اشبو نقصانى ودها طوغريسى مفقوديت كامله‌سى قوميسرلك اداره‌سنده، سيار خسته خانه طاقملرنده والحاصل خدمتك اك مهم قوللرنده پك مضر وباعث مشكلات عظيمه ايدى . بالخاصه قوميسرلك اداره‌سى اك زياده آجينه‌جق ، باعث تأسف بر

حالده بولنه‌یوردی. «وارنه» ده قومیسرلر آره‌سنده بالسهوله برخدمت منتظمه تأسیسی قابل ایکن بو بابده اصلا هیچ بر شی یاپلمامشیدی. اردونك ارزاق ومأکولاتی تدارکنه مأمور قومیسرلرك ـ طلب ایدیلن اکمك ولحم تعییناتنك کندولرنجه تدارکی غیرممکن ایدوکنی ـ پوسته ایله آرقداشلرینه اخبار ایتلری کیفیتی همان هر کون وقوعه کله‌یوردی. متفقین فیلوسنك کوزی اوکنده‌کی بر اراضی اوزرنده احتیاط بولنان طوزلی أتلر صرف و استهلاك ایدیله‌یوردی.

انکلتره حکومتی طرفندن انجق ٨،٠٠٠ لیوره [٤،٠٠٠ کیلوغرام] چای کوندرلمش وبو ایسه « وارنه » یه وصولدن بر قاچ کون صکره توکنمش ایدی؛ الده دها ٨،٠٠٠ لیوره قهوه قالمش ایسه‌ده لکن قومیسرلر انلری توزیع ایده‌بیله‌جك آرابه‌لری سربست براقوب ألدن چیقارمش ایدیلر.

انکلیز مؤلفی سوزینه دوام ایله دییورکه:

عالم بیلملیدرکه اردو متعهدلری، قونطوراتجیلری ده کندی کندی خدمتلرینه شرف ویرمکه غیرمقتدر و تعبیر آخرله کلیتله مبایعه ایچون الزم بولنان سرمایه‌نك اونده برینه غیر مالك بولنه‌یورلردی. باشلوجه متعهدلردن بری برایکی آی اول ازمیرده اعلان افلاس ایتمش بر ترزی ایدی. اکمکدن بشقه بر شی تدارکی ایچون او یولده‌کی آدملرله هیچ بر قونطورات عقد ایدلمامش و بو صورتله تدارك واعطا ایدیلن اکمکده روایته نظراً ایو پشیرلمامش و فنا جنسدن ایدی. آربه، قوری اوت، لحم، تسخینات ایچون اودون ویره‌سی‌یه یعنی

ساده‌جه بر تأدیه وعدی اوزرینه تسلیم ایدیلیوردی! بوندن طولاییدرکه هیچ بر کیمسه تدارکات وتسلیماتك دوام ایدوب ایتمیه‌جکنی بیلمیوردی. علاوةً شونی ده بیان ایده‌لم‌که قومیسرلك اداره‌سنك مادون اعضالری کندی مافوقلری طرفندن مملکتی، انك منابعنی، قوت واستطاعتنی بیلمامك یوزندن ایدیلن خطالری تعمیر ایچون اختیار زحمتده قصور ایتمکده ایدیلر.

مأکولات ایچون وسائط نقلیه‌نك فقدانی بو بولده‌کی مشکلاتی مهلك صورتده تزیید ایلیوردی. وارنه‌نك جنوبنده‌کی تپه‌لر اوزرنده «علاءالدین» قریه‌سی قربنده اردو قورمش بولنان انکلیز عساکری کندی تام تعیینلرینی نادراً آلیورلردی؛ انلر ایچون بعض دفعه شکر، بعض دفعه قهوه بولنمیوردی؛ علی الاکثر بونلر طعام مقامنده اکمك ایله صودن باشقه برشیئه مالك دکل ایدیلر. حتی یك مناسب وموافق بر منبع تشکیل ایدن پرنج بیله اکثریا مفقود ایدی. بعض دفعه بوراده‌کی کوچك انکلیز قول اردوسی اوکله طعامی ایچون صورت مطلقه‌ده هیچ بر شیئه مالك بولنمامغله افراد عسکریه کندی کونده‌لکلرینی ــ اکر آله‌بیلورلر ایسه ــ اردوکاه بقالنده اسمر وبیات، اکشی یعنی ککرمسی برلذتده صغیر اکمکلر، شراب مبایعه‌سی ایچون صرف ایده‌یورلردی.

صحیه قولی ده آرابه‌لرك فقدانندن آز متأثر دکل ایدی؛ عساکره هیچ بر سیار خسته‌خانه رفاقت ایتمیوردی. صحیه ضابطلری ألنده ــ چادرلرك وبتون خسته‌خانه‌لر آلات وادوات وطاقملرینك نقلی ایچون ــ آلای باشنه اوکوز ایله چکیلور یالکز ایکی آرابه موجود ایدی:

برنجی آرابه‌یه قازمه‌لر وچیوی وجیواطه‌لر وامثالی محمول ، ایکنجی آرابه تیمور چبوقلری ، یتاق ادواتنی وعلاج صندقلرینی حاوی‌ایدی. پك زیاده لزومی درکار بولنان مذکور علاج صندقلرینك نقللرینی تسهیل ضمننده حجملری پك آزنوع معالجاتی احتوا ایده‌جك‌صورتده او قدر تقلیل ایدلمش ایدی‌که بونلره عادتا اساسسز وبیهوده دینه بیلوردی . درت شیشه زاقی ، بو مقداوده شراب ، آلتی شیشه آراروت ، آز بر مقدارده الك زیاده لازم اجزاء طبیه وعطاریه ، بر قاچ جراح آلات وادواتی!.. ایشته صندق حموله‌سنك جمله‌سی! ظن ایدیله‌یور ایدی‌که بو ساده وبسیط آلت، صندوقچهٔ مداوات آوروپانك الك مضرالصحه وفنا هوالی بر مملکتنده سفره گیدلدیکی صره‌ده ١٠٠٠ کشیلك بهر آلایه کفایت ایده‌جك ایدی . طبیبلر ایصتمه‌یه طوتلمش درت آدمی تداوی ایچون کفایت مقداری علاجه مالك اولمدقلرینی وباصوره طوتیلانلر ایچون الزم بولنان قابض ماده‌لردن ، علاجلردن محروم بولندقلرینی بیان واعلانده تردد ایتمامشلردی .

ایشته (١٨ حزیران ١٨٥٤) تاریخیله « وارنه » ده متفقین اردوسنك او صره‌لرده الك قوتلی طانیلان انکلیز عساکری قسمنك حال ووضعیتی وجه معروض اوزره ایدی . مع‌مافیه قارئین کرام « بوتله‌ر » طرفندن تنظیم ایدلمش محاصره ژورنالنده کوره‌جکلردرکه ١٨ مایس‌ده عثمانلی باش‌قوماندانی عمر پاشا سلستره عساکرمحافظه‌سنه خطاباً رسمی بر بیاننامه کوندرمش وبو بیاننامه‌یه کوره متفقین عساکرینك ١٥ کون ایچنده یعنی حزیرانك برنجی هفته‌سی ظرفنده

وسلستره‌یه کلملری لازم کلمکده بولنمش ایدی. محررمومی الیه اشبو مکتوبك تاریخندن واضح صورتده استنتاج ایده‌یورکه عمرپاشا مذکور مکتوبی «شمنی»ده‌کی انکلیز قرارکاه مأمورمخصوصی «لورد روس ـ Lord Ros» ایله مکالمه‌سی عقبنده درحال سلستره‌یه کوندرمشدر. لورد «روس» انکلیز قوتلرینك وصولنه متعلق احضارات ایچون «وارنه»یه‌وصوکره «شمنی» یه کلمش وهرحالده انکلیزلرك سفره دخول ایده بیله‌جك حالده بولندقلری بیلنمك لازم کلمکله برابر عثمانلی باش‌قوماندانی‌بونك عکسنی بیان ایتمشدر. بونك سبب وحکمتی واضحاً اکلاشلمیور!

٢٤مایسده «سلستره» یقیندن تضییق ایدلدیکی صره‌ده دخی عمرپاشا اك نهایت سکز کون‌صوکره متفقلرك سلستره‌یه مواصلت ایلیه‌جکلرینی سلستره‌ده‌کی «موسی‌پاشا» یه ـکندوسنی صورت‌محققه ومثبته‌ده‌تأمین ایتمك اوزره ـ یازمشیدی. بو بیاننامه «عمرپاشا» ایله لوردر«اغلان» ومارەشال «سنت آرنولد» آره‌سنده ـ متفقین اردوسنك الك‌باشلوجه ضابطانی ایله دولت عثمانیه حربیه وداخلیه ناظرلری‌ده حاضر بولنمق اوزره ـ عقد ایدیلن بر بیوك مجلسدن صوکره قلعه قوماندانه کوندرلمش ایدی. شو حالده عمر پاشانك احوال متفقین حقنده سالف‌العرض مجلسده ایشتدیکندن غیری بر شیئه واقف اولمدیغی حقلی بر صورتده فرض وقبول ایدیله بیلور.

مبحوث انکلیز مؤلفی بوبابده ویردیکی قرارصورتنده دیبورکه: معلومات مسروده‌دن آتی‌الذکر ایکی نوع نتیجهٔ مؤلمه چیقاریله بیلورکه انلرده یا عمر پاشانك متفقین جنراللری طرفندن ـ کندوسنه

ارسال ایده بیله‌جکلری عسکرك مقداری حقنده ـ اغفال ایدلمش بولنمسندن ویاخود اشبو جنراللرك بالذات کندی اردولری احوالنه وداخلنده سفره کیرمك اوزره بولندقلری مملکتك منابعنه غیرواقف بولنملرندن عبارتدر .

مومی‌الیه سوزه دوام ایله دییور : بوندن صوکره سلستره‌نك پارلاق مدافعه‌سنه متعلق بالجمله تفصیلاتی احتوا ایدن « بوتله‌ر » ك محاصره ژورنالنی ـ مؤلف غیوری طرفندن کونی کونه قلمه النمش بولندیغی وجهله وتك بر کلمه‌سنی بیله دکشدیرمکسزین ـ عیناً درج وتحریر ایده‌یورز . باشندن نهایتنه قدر مؤلفنك جسارتی برهانلرینی کوسترن وانك حسیات حسنه‌سنی ، ایولکنی میدانه قویان بر روایت وحکایت تاریخیه‌یه هرنه صورتله بولنورسه بولنسون قلم قارشدیرمق ژورنالك روحنی ، بسیطلك وصحت وسلامتنی تغییر وتحریف ایده‌جکی جهتله بز آنی بیهوده وبی‌لزوم کوردك .

«قولدیستریم غارد» نامنده‌کی انکلیز عسکری بیکباشیلرندن «ژ. ا. بوتلر ـ J. A. Butler» طرفندن ۱۸۰٤ سنه‌سنده‌کی سلستره محاصره‌سی هنکامنده کونی کوننه طوتلمش :

سلستره محاصره ژورنالی

(محاصره محاربه‌لری خریطه‌لرینه مراجعت)

سلستره ۱۱ مایس ۱۸۰٤ ـ بو کون صباحك ساعت دردندن اعتباراً باشلامش بولنان طوپ آتشی اوچ بچق ساعت شدتله دوام ایلمشدر . بارکیرلرمز اکرلنمش و حرکته حاضر و مهیادر . بارکیره راکباً « چنکل باستونی » نه [طابیه‌سنه] کیتدك ؛ اوراده قلعه قوماندانی « موسی پاشا » یه تصادف ایلدك . بزم طوپلرمز عاطلانه یعنی بطی آتش ایله اجرای انداخت ایلیان دشمن طوپلرینه شدتله جواب ویره‌یورلر ؛ تورکلر کندی طوپلری یکدیگرده شایان ممنونیت بر صورتده اولمامقله برابر ایو برحالده بولنه‌یورلر. عثمانلی طوپچیلری طوپلرینی صورت مناسبه‌ده قوللانیورلرایسه‌ده لکن هیئت عمومیه‌لری اعتباریله خیلی نقصانیت کوریلمیور .

۱۲، ۱۳؛ ۱٤ مایس ۱۸۰٤ ـ طونه اوزرنده بولنان « چیلاق اطه » قارشوسنده دشمنك برحرکتنی امید ایدییوردق . روسلر زیقراق [یلانقاوی] برعملیات حفریه [طرق تقربیه] یاپمش ایدیلر. بتون احوال برمحاربه‌نك قریب الوقوع ایدوکنی ارائه واعلان ایده‌یور ایدی . بز انلره حسن صورتله مقابله ایچون حاضرلانیور ایدك ؛ تهدید ایدیلن نقاط اوزرینه بطریه‌لر ترتیب وانشا ایدلمش ایدی.

(۱۲۷۰-۷۲) طونه و قریم سفرنده فرانسز عساکرینك احوال و قیافتلری. (حفر خندکی‌یعنی متریس محافظلری).
Troupes francaies pendant la guerre de Crimée. (Gardes de tranchée. 1854-55.

(صحیفه : ۱۱۳)

۱۵ مایس ۱۸۵٤ — بزروس قوننك « راسسوا » جهتندن[۱]
قلعه اوزرینه یوریمك اوزره بولندیغی اخبار ایدلمش ایدی .
(۲۰۰۰) نوكللی آناطولی باشی‌بوزوق سواریسی استكشافاته‌چیقه‌رق
« روسچق » كوپریسنده دشمن پیشدارینه تصادف ایتمشلر وآنی
پوسكورته‌رك طرد ودفع ایتمشلر ایسه‌ده چوق زمان گچمه‌دن بعض
تلفات ایله كیرویه عودت ایتدیرلمشلردی .

« ناسمیت — Nasmyth » میرآلای «غراخ Grach »
ایله بن آقشام‌اوستی « اطه‌كوی » دن ایلروله‌مش كوچك مفرزه‌مزی
بوقلامغه كیتدك ؛ محل مذكورده پیاده پوسكوردلمش ایدی . بو
نقطه‌دن ٦ الی ۷ میل [یعنی تقریباً ۹,۵ الی ۱۱,۵ كیلومتره] [۲]
مسافه‌ده ، یاقلمش دشمن آتشلرینی مشاهده ایدیورز . مفرزه‌مز
اوچ طابور پیاده ، برآلای نظامیه‌سواریسی ایله اناطولی‌باشی‌بوزوق
سواریلرندن وایكی قطعه صحرا طوپندن‌تركب ایده‌یوردی . بزدشمن
پیشدارینه قارشو قویمق ایسته‌یور ایدك ؛ لكن بو فكر مؤخراً ترك
ایدلدی ؛ پیاده ، نظامیه سواریسی ، صحرا طوپلری وكذلك مقابل
اطه‌دن وقوعه كله‌جك تشبثات وحركاته مانع تشكیل ایتمك مقصدیله
ترتیب ایدلمش اشخاص وطوپلر كری‌یه آلندی . عودتمزده كیجه‌نك

[۱] « راسسووا - Rassova» قصبه‌سی « كوستنجه » ایله «چرناوودە»
آره‌سنده امتداد ایدن مشهور « ترازان - Trajans » قدیم سورلری منتهای
غربیسنده وطونه‌نك غربدن كله‌رك شماله بوكولدیكی نقطه‌ده‌در .

[۲] بر میل ۱٦۰۹ متره قدردر .

سكونتى ايچنده « هوپا » اطه‌سنده‌كى دشمن عساكرى شرقيلرينك، رقصلرينك كورولديسى بزه قدر كليوردى .

١٦ مايس ١٨٥٤ — طونه اوزرنده‌كى اطه‌لرده تأسيس ايدلمش بطريه‌لرك آتشى وسطى ساعت ٥ ده باشلادى و آزچوق شدتله آقشامك بش ويا آلتيسنه‌قدر بتون كون دوام ايلدى. بوندن‌صوكره آتشامك ساعت ٨ ويا ٩ زينه قدر آنجق زمان زمان برخمره ويا دانه انداخت ايديليوردى . نهايت آتش ايكى طرفده كسب بطائت ايلدى. بوكون روسلر ١١ مايس تاريخنه نسبتله دهازياده شدت كوستردیلر .

ديكر جهتدن صباحك ساعت ١٠ ننده « چنكل » باستيوننددن [طابيه‌سندن] « اطه‌كوى » تپه‌لرى اوزرنده دشمن پيشدارى مشاهده ايدلدى . قزاقلر كندى صحرا طوپلرى ايله برلكده باشى‌بوزوق سواريلرينى چرخه‌جى جنكلرينه [كوچك قره‌غول محاربه‌لرينه] باشلامش بولندقلرندن اشبو سوارى عساكرينه « حسين پاشا »قوماندەسيله (٢٠٠) نظاميه‌سوارى عساكرندن عبارت برامداد كوندرلدى. عساكر مذكوره‌يه ـ فائده‌لى ونافع صورتده استعماله مساعد ـ يالكز ايكى صحرا طوپيده سوق و ارسال قلندى .

وسطى ساعت ٢ ايله ٣ آره‌سنده ـ بزم كشافلرمزك چكلمش بولنديغى ردوتى تشكيل ايدن ـ عرب طابيه‌سنده « موسى‌پاشا » يى تعقيب ايديورز. ٥ دشمن بطاريه‌سى ايله ٢ ويا ٣ دشمن سوارى بلوكى مشاهده ايديله‌يور وبو بلوكلردن يالكز برى تپه‌لر اوزرنده

توقف ایدەیور . دها آشـاغیده طونه‌یه طوغری ٤٠٠٠ :
٥٠٠٠ روس – پیاده واو قدر سواریدن متشکل بولونمق اوزره –
محاربه نظامنده ایلرولیور؛ عساکرمذ کوره بوقارودەکی قوله آوجیلر
ایله مربوطدر . اوکله‌دن صوکره بونلر « چپلاق آطه » ایله طونه
صاغ ساحلی آره‌سنده برکوپری انشا ایدەیورلر و عسـاکری کمیلر
ایچنده برو طرفه کچیره‌یورلر . وجه‌معروض اوزره طونه‌نك صـاغ
ساحلنده‌قریه‌دوکولمش ٢٠٠٠ کشیلك برقولك تپه‌یه‌طوغری‌یوریدیکنی
مشاهده وترصد ایده‌یورز. بوقول اوزرینه بزم طرفدن برخیلی دانه
انداخت ایدلمکده ایدیسه‌ده بونلر هدفه اصابت ایتمیوردی .

بوندن‌صوکره « غلوب» [دکرمن] طابیه‌سی‌ایله « ویدواو» طابیه
سنده [١]«موسی‌پاشا»یه رفاقت ایده‌یورز. «دکرمن» طابیه‌سنده دائما
ایلرولمکده بولنان دشـمن طرفندن انداخت ایدلمش بعض قارابینه
قورشونلریله قارشولاندق . « ویدواو » طابیه‌سنده « موسی پاشا »
برطابوره نطق‌ایراد ایلدی وطابور افرادینی‌جناب‌رسول‌مجتبالك حائز
شان وشرف‌اصحاب ومجاهدینی‌اخفادلغنه لایق‌آثارشجاعت ومردانکی
ایله کندولرینی کوسترمکه دعوت وتشویق ولاشك غلبه وظفره نائل
بولنه‌جقلرینی‌تأمین‌ایلدی. عساکرمذ کوره « انشاالله!....» صیحه‌لریله
مشارالیهه مقابله ایلدیلر .

بز قرارکاهمزی « بنا امینی » باستیوننده [طابیه‌سنده] تأسیس
ایلیورز . میرالای «غراخ» ك‌اوطه‌سی برکوچوك باراقه داخلنده‌در.

(١) بو طابیه‌لر طونه ساحلی اوزرنده استحکامات خارجه‌در .

کیجه یك قرا كلق وكیجه‌نك بوحالی ـ شاید روسلر نردبانله بر
کیجه هجومنه تشبث ایتمك ایسته‌سه‌لر ایدی ـ بویله بر هجومه مساعد
ایدی . وضعیتلر عین‌حالده قاله‌یور .

کونك ضایعاتی: ١٢ مقتول ؛ مجروحلرك عددی مجهول .

حاشیه : مجروحلر ایچون نقلیات منتظمه مفقوددر . ـ عرب
طابیه‌سنده [عربلر طابیه‌سنده] جمعاً عساکر مصریه‌دن ـ ٣٠٠٠
کشیلك برآلای تشکیل ایدن ـ ٤ پیاده طابوری ایله ٢٠٠ نظامیه
سواریسی ، برآوجی مفرزه‌سی، ٦٠٠ کوکللی آرنبود پیاده‌سی ،
کوکللی آناطولی باشی‌بوزوق سواریلری ، ٦ قطعه طوپ بولنه‌یور .
«راسسووا» دن‌کلمش‌بولنان ١٢٠٠٠ الی ١٥٠٠٠ کشی‌قوتنده‌کی
روس قولنك طونه ساحلنده بولندیغی‌وبو قولك ـ (١١) عدد شالوپه
دنیلان بیوك صندال‌ایله‌کوچك‌قطعه‌ده برواپوردن‌مرکب ـ بر کوچك
فیلویه استناد ایتمش ایدوکی فرق وتشخیص ایدیله‌یوردی .

١٧ مایس ١٨٥٤ — صباحك وسطی ساعت بشنده باشلامش
بولنان طوپ آتشی دونکی کبی ساعت ٦ و ٧ یه قدر بتون کون
دوام ایتمشدر .

وسطی ساعت ١٠ ایله ١١ آره‌سنده « عرب طابیه‌سی » نه
طوغری تپه‌لر استقامتنده شدید برتفنك آتشی ایشیدلدی.
« شمنی » دن چیقه‌رق قلعه‌نك امدادینه یوریان بر مفرزه‌نك
دشمن ایله محاربه‌یه طوتشدیغی و دشمنك بزمکیلر اوکنده کیرو

چكلديكى سويلنيور ايدى !... آطه‌لرده‌كى بطريه‌لرك طوب آتشى كيتدكجه كسب شدت ايده‌يور !

باركيرلره راكب بولنديغمز حالده دورت نعل ايله عرب طابيه‌سنه طوغرى كيتدك؛ اوراده آكلادق كه سالف الذكر تفنك آتشى يالكز ايلرى قره‌غوللر آره‌سنده برطوتشمه ومجادله‌دن انبعاث ايتمشدر. چوق زمان تحمه‌دن بزمكيلر ـ دشمنك ١٢ طوپنه‌قارشو قويمق ايچون يالكز ٣ طوپه مالك بولوندقلرى سببيله ـ برقاچ ضايعات ايله عودت ايتمشلر ايسه‌ده دشمن كندى تعقيب حركتنى توقيف ايدرايتمز يكيدن ايلرويه آتلمشلردر .

بعدالظهر وسطى ساعت ٥ ده « موسى پاشا » ايله برلكده شهره عودت ايتدك .

مؤخراً كونك راپورلرى محتوياتنه كسب اطلاع ايچون «چنكل» باستيوننده [طابيه‌سنده] مشاراليهى كورمكه كيتدك . دشمن انداخت ايتديكى مرميلرله اشبو باستيونى قالبوركبى دليك دشيك ايتمش بولنديغندن بوزمانه دكين باربطه اوزرندن اجراى انداخت ايدن طوپلر ايچون مازغاللر كشاد وانشا ايتمك كسب الزميت ايتمشدر . بوايش ايلروليور... روسلر بتون كيجه‌دانه وخمبره انداخت ايده‌يورلر؛ بزم باستيون [برج] اوزرينه كله‌لر توجيه ايليورلر ؛ نهايت بن اويويه قاله‌يورم . ـ كونك ضايعاتى : ٦ مقتول .

١٨ مايس ١٨٥٤ — دشمن اثناى ليلده « سلخخانه آطه‌سى » اوزرنده بربطريه انشاسنه چالشدى. روسلرك وسطى ساعت ٤ ده

باشلایان آتشی بیوك تأثیر حاصل ایتمدی ؛ بتون کون غروب شمسه دکین بزه خمبره ویا دانه انداخت ایتدیلر ایسه‌ده نهایت بونلر بزه صیقنتی ویرمکدن باشقه برشی یاپه‌مامشلردی .

اوکله‌دن صوکره‌زوالی‌ساعت ٢ ایله ٣ آره‌سنده بزم کشاف سواریلرمزك باشنده برخروج حرکتی‌اجراسی ایچون « ناسمیت » ایله برابر آته راکباً عرب‌طابیه‌سنه کیتدم. صحرا طوپلرینه مالك دکل‌ایدك وآتلی اشخاصك‌انداختی اهمیتسزدی. باشی‌بوزوق سواریلری انکلیز وفرانسز عساکرینك وصولی حقنده بزدن مصرانه خبر وحوادث طلب‌ایلیورلردی. بونلرشجیعانه محاربه‌ایتمشلر ایسه‌ده لکن کندولرینه استنادکاه تشکیل ایچون نزدلرنده طوپجی بولونمق اقتضا ایتمکده ایدی .

قیصه درت نعل ایله شهره عودت ایدر ایکن بر طاقم دانه‌لر اطرافمزه دوشیوردی . آتش بتون کیجه فاصله ایله دوام ایتدی . شهر خسته‌خانه‌لرنده‌کی خسته‌لر اورالردن چیقاریله‌رق « ایچ قلعه » اتخاذ ایدیلن « مجیدیه طابیه‌سی » اوزرینه نقل ایدیله‌یور و اوراده بونلر ـ دشمن دانه‌لرندن محفوظ بولنمق ایچون ـ چادرلر آلتنده یرلشدیریلیوردی .

حاشیه : « موسی پاشا » نك کندوسی ایچون ملجأ و قرارکاه تشکیل ایتمك اوزره ترتیب وتنظیم ایلمش بولندیغی « استانبول قپوسی » قربنده کائن بر کوچك محل محفوظ [رجعتکاه قازه‌ماتی] [١]

(١) « موسی پاشا » مرحومك‌ایلروده مذکور شهادتندن صوکره مشارالیهی

مستثنا بولو نمق اوزره نفس قلعه ده خمبره تأثیرندن مصون تك بر بنا یوقدی.
اهالئ بلده محزن و بودروملرده. بر آلتلرنده كيزلندكلرندن شهر
عادتا برچوله بكزه یور و اوراده عسكرلردن، سرسریانه طولاشان
سوقاق كوپكلرندن باشقه برشی كورولمیوردی. وقوعه كلن حادثات
وقضالری، فجایعی ذكر و بیان ایتمكدن واز كچیورم؛ آنلری یازمغه قالقسه م
حقیله ذكر وتعدادلری پك مشكل بولنه جق ایدی...

١٩ مایس ١٨٥٤ — بكلدیكمزك عكس وخلافنه دشمن، قلعه دن
٢ میل [٣٢٠٠ متره] مسافه ده [٢] خفر خندكی آچق اوزره -
كندی مرتب هجوم عملیاتنه باشلادی. بز اویله تأمل ایده یور ایدك كه
دشمن عرب طابیه سی قربنده كی تپه یی یدضبطنه آلمغه كله جك وأثنای
لیلده كندی بطریه لرینی اوراده تأسیس و انشا ایده جك ایدی.
دشمن برخفر خندكنی كندی اسكی موضعنده ودیكر برینی، عرب
طابیه سی اوكنده كی یایلا ایله كسب اتصال ومواصله ایچون، بوسواليده
تأسیس وكشاد ایتمك اوزره صاغ جناحی طونه اوزرنده بولنه یور و
طونه اوستنده او صره لرده استعمال ایتدكلری بر بخارلی سفینه
[واپور] دشمنك حركات عسكریه سنه استنادكاه تشكیل ایده یوردی؛
ایشته بو وجهله دشمنك حركاتمزی تعویق و تأخیر ایده رك وقت

استخلافاً «سلستره» یه كله رك قلعه محافظلغنی درعهده بیورمش بولنان ایلروده
اوصاف فوق العاده سی مفصلاً محرر «محمد رفعت پاشا» نك دخی قرارگاهی
بورا سی ایدی.

[٢] بر انكلیز قدمی = ٠.٣٠٤٨ متره — بر انكلیز یارده سی = ٣ قدم
= ٠,٩١٤٤ متره — بر میل = ١٦٠٩,٣٢ متره در.

قزانمق ایستدیکی تظاهر ایدەیور ایدیسەده لکن کندوسیده طرف مقابلدن آز دقتله تحت ترصدده بولندیرلیوردی . بن بوبابدەوکذلك قلعەیه قارشو شدتلی برهجومك ممکن بولنوب بولنمدیغی خصوصنده پروسیالی میرآلای « غراخ » ایله برمکالمه و مباحثەده بولندم . « غراخ » ك کندی طرفندن کیفیتی « موسی پاشا » یه سویلسی اوزرینه مشارالیه شهرك عساکر محافظەسنی ۷ بلوك علاوەسیله تقویه ایلەمشدر .

مذکور عساکر محافظه یالکز ایکی طابور پیادەدن مرکب وبو وجهله نردبان ووسائط سائره ایله قلعه بدنلرینی آشمغه قالقەجق دشمنه شدتله مقاومت ایچون غیر کافی ایدی .

روس بطریەلرینك آتشی دونکی کبیدر ؛ غروب شمسەدکین شهره برقاچ عدد کله ودانه انداخت ایدلمشیدی ؛ بزم بطریەلر اول امرده جواب ویردیلرسەده بعده بوندن واز کچدیلر . فی الحقیقه بزم طوپله جواب ویریشمز بیهوده و دشمنلرمزه بزی دوکمك ایچون تعقیب ایدیلەجك استقامتی ارائه واشعاردن باشقه برشیئەخادم دکل ایدی .

روسلر بزم باستیونمزك [برجزك] آتش منزلنه وصوله باشلایورلر . بوکون اثناسنده ایدی که دشمن طرفندن محاصره یه باشلاندیغنی اعلان واخبار ایچون « شمنی » یه کوندرلمش بولنان بر ضابط ـ عمر پاشانك اونبش کوندن اول قلعەیه برامدادك ورودی بکله نلمه ملك لازم کله جکی حقنده کی جوابیله ـ عودت ایلدی ؛ مشارالیه بیاناتنده بومدت نهایتنده متفقین عساکرینك مواصلات ایلیه جکلرینی ظن وامید ایدەیور وبوندن

ماعدا «طوتره‌قان» طریقیله «شمنی» ایله اتصالاتك آچیق بولندیغنی و دشمنـك قلعه‌یی بالتمام آبلوقه ایتمك ایچون کافی قوی بولنمدیغنی بیلدیره‌یوردی .

عرب طابیه‌سی بارکیر ایله زیارت ایدلدی . اشبو نقطه‌دن طونه قربنده‌کی دشمن خفر خندکاری [متریسلری] و بعده « دکرمن » مفرز طابیه‌سنی دوکمك ایچون سلحخانه آطه‌سـنده طرف دشمندن انشا قلنمش برایکنجی بطریه معاینه وتدقیق قلندی .

استانبول قپوسی اوکنده‌کی آغاجلرك قطع ایدلمسی ایچون امر ویرلدی[مع التأسف بوامر اصلا اجرا قلنمامشدر]. قلعه بدنلری اوزرنده کیجوقته قدر قالدقدن وهوایی اهتزاز ایتدیره‌رك ایصلیقلر چالدیران دشمن دانه و خمبره‌لرینی ترصد ایلدکدن صکره - یاغمقده بولنان مرمیات کورولدیسی ایله قولاقلرم صاغرلاشمش بولندیغی حالده -- زوالی ساعت ۲ ویاخود ۳ ده یاتمغه کیتدم.

۲۰ مایس ۱۸۵٤ — دشمن ایلك محل منتخبده آچلمش خفر خندکی قربنده « برنجی موازی»یی انشا و اکمال ایتمکده‌در وبرکون اول کبی طوپ آتشنه دوام ایده‌یور . « ناسمیت » ایله برلکده آته راکباً « عرب‌طابیه‌سی » نی زیارت ایتدك ؛ موازیلر ، بیوك چاپده طوپلر ایچون آچلمش آلتی عدد مزغال مشاهده‌وترصد ایدلدی .

اوکله‌دن صوکره میرآلای « غراخ » ایله « مجیدیه طابیه‌سی» نه کیدرکن « عرب طابیه‌سی » قارشوسنده‌کی تپه اوزرنده روسـلرك قارابینه‌جی عسـاکری‌ایله محاربه‌یه‌طوتشمش بولنان‌بزم کوکالی ارنبودلر

واوجی عساکرمزك پك شدید بر تفنك آتشی ایشیدلدی . بن آته راكباً سواریلرمز ایله برلكده اورایه كیتدم ؛ عساكر مذكوره ٣٠٠ : ٤٠٠ قدر دشمن كشافلری ـ بونلرك صحرا طوپلرینك آتشنه رغماً ـ یایلادن تكرار دره ایچنه آتدیلر. بزم نزدمزده بونوع طوپلر [مسكتلی یعنی شراپنل دانه انداختی] یوق ایدی. بو اثناده احتیاط بر مصر طابوری ایلری طوغری حركت ایده‌یوردی . بو حركتك ناصل بر مقصده مستند بولندیغنی بیلمیورم [١] . دشمن اشبو طابورله شدید بر تفنك آتشنه كیریشدی ومذكورطابور اراضینك بر طالغه‌سی سیرینه دخول ایدنجه‌یه قدر انك اوزرینه دانه انداخت ایلیوردی . ایكی ویاخود اوچ عدد دشمن دانه‌سی مبحوث طابورك صره‌لرینی كسر ایتدی . بن بو طابورك باشنده بولنان ضابطه كندی عساكرینك یایلا صرتی كیروسنده یره یاتیرلمسنی توصیه ایتدم ؛ توصیه‌م اجرا ایدلدی . بو مجادله برقاچ ساعت دوام ایتدی . آتش هر ایكی طرفدن

[*] « بولله‌ر » لك ، بو محترم انكلیز دوستمزك مبحوث سلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سنده بویوك بر حصه‌سی بولندیغی غیرمنكر واول وآخر حكایات وبیاناتمزده بونی مؤیددر. فقط مشارالیهك مقدم ومؤخر بعض افاداتنده كندیسنی سلستره‌ده اولجه‌ده دیندیكی اوزره سائر بر طاقم عثمانلی و مصر اركان و امرای عسكریه‌سی و جمله‌دن اول بر اركان حربیه رئیسی ، قطعات عسكریه قوماندانی و بیوك رتبه‌لی سائر اجنبی امرای عسكریه‌سی وبالخصوص ماهر وشجیع برقلعه محافظ و قوماندانی واركن ـ بالجمله ترتیباتك مرتبی، بوتون اجراآتك سائق وعاملی كبی كوسترمكه یلتنمه‌سی فضله وافراطكارانه‌در. نته‌كیم بوراده هر درلو مدعاتنه رغماً مصرطابورینك نه مقصدله ایلری كیتدیكنی بیلمدیكنی وسائره‌یی علناً اعتراف ایده‌یور. هرحالده بیلنملیدركه مشار الیه و رفیقی قلعه‌ده قیمتدار بر فن مأمورندن باشقه برشی دكلدركه بیانات آتیه‌سی بونی بالوجوه تأیید ایده‌جكدر .

پك شديد ايدى ودشمنك كله‌لرى قوتلى ، كثرتلى وصيق برصورتده ورود ايده‌يوردى . دشمنك قارابينه‌جى عساكرى دخى ـ هرنه‌قدر بن آنلرى كوره‌مامش ايسه‌مده ـ خدمت و وظيفه‌لرينى حسن‌ايفا ايتمشلردر . ديكر طرفدن بزم كوكللى اونبودلر بر بيوك بسالت و قهرمانلق ابراز وهردرلو تقديرات ومدايحه كسب‌استحقاق ايلديلر . بنى چوق متعجب ايدن برشى واردى‌كه اوده كشافلرك [كوكللى آناطولى باشى‌بوزوق سواريسنك] دشمنله حربه طوتيشوركن رفع ايتدكلرى سرور وصفا صيحه‌لرينى ايشتمك ايدى. عساكرمذكوره احتمالكه بووجه‌ايله دشمنه قارشو ايو برتأثير حاصل ، اكا دهشت القا ايده‌يورلر ايدى . [*]

بن واديده دشمنك برچوق احتياط قوللرينى مشاهده ايلدم . عرب طابيه‌سنه عودت ايدركن عساكر مصريه ميرآلايى « مصطفى‌بك » ك چادرنده « موسى‌پاشا » « حسين پاشا » ميرآلاى « غراخ » ، « ناسميت » ايله مومى‌اليه مصطفى بكى بولدم . موسى

(*) اسكيدن عثمانلى‌سواديلرى وبالخاصه مؤخراً آوروپاليلر نزدنده(اوهلان = اوغلان) سوارى‌آلايلرينك تشكلنه سببيت ويرن سوارى عجمى اوغلانلرى دشمنه پك شديد ودهشت انكيز هجوم وصولتلرى هنكامنده اولا «الله! الله!» صيحه‌لريله آفاق تترتەرك دشمنى مجبور رجعت ايدرلر وآنك‌بوزينى آرقه‌يه‌چويرد كدنصوكره «اور ها!» «اور ها! » صيحه‌لريله تعقيب صره‌سنده حواله‌ايتدكلرى قليج ومزراق ضربه‌لريله عساكردشمنى پارەپرەدرلرايدى‌كه‌اليوم آوروپاليلرك آلقيش مقامنده استعمال ايلدكلرى«هوررا!» ندالرى مبحوث «اورها» صيحه‌لرندمقتبسدر بواصوله (۱۲۹۳ـ۹٤) عثمانلى روس سفرينه‌قدر باخصوص كوكللى باشى‌بوزوق سوارى عساكرنجه رعايت ايدلمشدر .

پاشا بزه حسن قبول كوستردی. بوملاقات اثناسنده جاسوسلغندن شبهه ایدیلن بر آدم كتیرلدی؛ كشافلر بوكا تصادف ایتمشلر، آنی برابر كتیرمشلر ایدی. بو آدم كندی تشبثات وهویتنی بر صورت كافیه ومقنعه‌ده افاده وبیان ایتمدیكندن یكیدن اجرای تحقیقات ایله معلومات متممه آلنیجه‌یه قدر توقیفنه دوام ایدلمسی مناسب كورولدی .

هپ برابر شهره عودت ایده‌یورز . بتون كیجه دوام ایدن طوپ آتشی عسا كر محافظه‌یه آز خسارات ایراث ایتدی .

كشافلردن ٤ ی مقتول و١٦ سی مجروح دوشمشدر .

٢١ مایس ١٨٥٤ ـ وسطی ساعت ١١ ره طوغری «موسی پاشا»یی بولمغه كیده‌یورز. « عرب طابیه‌سی » استقامتنده شدید بر تفنك آتشی ایشیدیيورز ؛ اوراده مشارالیهه تصادف ایلدك. كوكلی ارنبودلرمز، آوجی عسا كرمز تپه اوزرنده اخذ موقع ایتمش دشمن ایله آتشه كیریشمش ایدی . اوراده یورویش حالنده ٤ یاخود ٥ سواری بلوكی مشاهده ایده‌یورز . دشمن آتشنی صوصدیرمق ایچون مبحوث زدوتدن برقاچ عدد دانه انداخت ایلدی .

زوالی ساعت ١١ بچقده بر باشی بوزوق سواریسنك مزراغی ضربه‌سیله مهلك صورتده یارالانمش بر چركس اسیر كتیرلدی . چوق زمان كچمه‌دن بونی عین ملتدن دیكر براسیر دها تعقیب ایتدی . روسلره مجلوب بو زواللی شیطانلر كندی حیاتلری ایچون صوك درجه‌ده قورقیورلردی .

بواثناده أليم برمحنه حصوله كلدی : طوپجیلر كندی طوپلرینی

ترك ایده‌یورلر واستحكامك مدافعینی آنلری توقیف ایچون بومنظره‌یه طوغری غیر منتظم صورتده قوشیورلردی ......

« غراندوق قسطنطین » ك محاصرینه قوماندە ایتمكده بولندیغی، زوالی ساعت ۲ده بر هجوم عمومینك عرب طابیه‌سنه توجه ایده‌جكی، دشمنك (۷۰) قطعه طوب ایله برابر (۹۰,۰۰۰) كشی قوتنده بولندیغی بوصره‌ده بعض اشخاص طرفندن نقل وبیان ایدیله‌یور ودها انصافلی بولنان دیكر بر طاقملری‌ده دشمنك قوتنی یالكز (٤۰۰۰۰) كشیدن عبارت كوستریورودی؛ بنم فكرمه كلنجه بن نهرك هر ایكی ساحلی اوزرنده یرلشمش دشمن قوتلرینك (۳٥,۰۰۰) كشی تخمین قلنه‌بیله‌جكنی ظن ایده‌یوردم .

دشمن هجومنه مقاومت ایچون تداركات واحضارات یاپیله‌یوردی. بن بوقورقولر احتمالندن كندیمی تأمین جهتنده قاله‌یوردم .
« موسی پاشا » كذران ایدن احوالدن « ناسمیت » واسطه‌سیله خبردار ایدیلنجه قطعات عسكریه باش قوماندانی [قلعه مركز قوماندانی] حسین پاشایه بر امر تحریری كوندردی ؛ بو امرنامه‌ده طرفمدن ویریله‌جك امرلره [روش حاله كوره ایدیله‌جك وصایایه !] توفیق حركت ایدلمسی توصیه ایدیله‌یوردی .

صاغ جناحمز مستور بولندیغندن بوجهتده تپه‌نك آرقه طرفنده قورولمش ۲۰۰ چادرك ییقلمسنی وبوچادرلرك محلنده عساكر ایچون بر محل محفوظ وجوده كتیرلمسنی واكر دشمنك قارابینه‌جی عساكری بوجهتدن بر هجومه قالقمق ایسترلر ایسه اشبو عساكری ستر ایده‌بیله‌جك

اغاجلرك قطع ایدلمسنی توصیه ایلدم . برامداد طابوری ایله ۲ طوپ ایستدم ایسه‌ده بونلر بکا کوندریله‌مدی. بعدالزوال ساعت ۲ یه چاریك قاله ایکی سواری قولنك حرکتده بولندیغنی وبونلردن برینك‌اوانك صاغنه ودیکرینك‌ده دره طریقیله بردور یاپه‌رق بزم‌صاغمز استقامتنده ایلرولدیکنی کوره‌یور ایدك . بن مبحوث صاغمز طرفنده دشمنك هجومنی بکلیوردم . طوپلرمزدن انداخت ایدیلن ٤ یاخود ٥ عدد دانه دشمن عساکرینی کیرو چکلمکه اجبار ایتدی . بزم عساکرك بوصره‌ده رفع ایتدکاری (یوها !) صیحه‌لری کیری چکیلنلری تشییع ایده‌یوردی . بوندن باشقه حادثه حصوله کلدیکی کبی بکلنیلان هجومده وقوع بولمدی .

« مجیدیه » طابیه‌سنه بعدالزوال ساعت ٥ ده مواصلت ایدن « ناسمیت » بواستقامتده یوریان جسیم برقول مشاهده ایلمش بولندیغنی تأمین ایده‌یوردی .

غروب شمسده دشمن معتادی وجهله کندی آتشنی آغیرلاتدی . دشمنك بوحرکت و معامله‌سی کوندوزین یاپدیغی نمایشلر واسطه‌سیله عرب طابیه‌سنه هجوم تهدیدینه نظراً بزه دها مزعج کورینه‌یوردی . اثنای لیلده بو خصوص حقنده عقد مجلس ایدرك ترتیباتمزی تعدیل ایلدك ؛ شهرك عساکر محافظه‌سی ۳ بلوك ایله تقویه ایدلدی وسواری عسکری آتلی نوبتجیلر چیقارذی .

دشمن احوال عادیه‌دن برآز کچ بولنمق وفقط بتون کیجه دوام ایلمك اوزره تکرار کندی طوب آتشنه باشلادی . « ناسمیت » ایله

« غراخ » بدنلو اوزرنده یاتوب اویویورلر . بالذات بنم اویودیغم اوطه‌نك قپوسی قربنده بر دانه پاطلادی .

٢٢ مایس ١٨٥٤ — روسیه‌لی سینیورلرك كوندوز اثناسنده استراحت ایتمك ایستدكاری تظاهر ایده‌یوردی؛ چونكه اوكه‌دن اول بر خفیف طوپ آتشی استثنا ایدیلور ایسه كونك متباقیسی بر سكونت تامه ایچنده كچمشدر .

زوالی ساعت ٥ شه طوغری « موسی پاشا » ایله برلكده عرب طابیه‌سندن كه‌رك « ایچ قلعه » اتخاذ قلنان مجیدیه طابیه‌سنده [١] بولنه‌یوردق ، بواثناده « دكرمن » مفرز طابیه‌سنه قارشو « سلحخانه آطه‌سی » بطریه‌لرینك وبرنجی موازینك برقاچ خطوه ایلروسنه موضوع برچوق دشمن طوپلرینك بول و دواملی بر آتشنی ایشیده‌یوردق . برطاقم مرمیلر مبحوث بدبخت استحكامك ایچنده پاطلایورلردی .

كوندز اثناسنده هوا پك صیجاق ایدی ؛ بو آقشام بوغیجی بر سیس باروتك انفلاقیله تزاید ایتمش بولندیغی حالده شهری ستر و احاطه ایده‌یور .

« دوپیا اطه‌سی » نك كوپریسی اوزرنده بر حركت مشاهده ایده‌یورز ؛ برطاقم پیاده قوللری وادی‌یه اینیورلر؛ قالدی كه برایكنجی

---

[١] سلستره‌ده « ایچ قلعه » بولنمدیغندن « مجیدیه مفرز طابیه‌سی » نك كیرو طرفنده یعنی قلعه جهتنه بعض استحكاملر دها انشاسیله بورانك « ایچ قلعه » (ستادهل) اتخاذ قلندیغی آكلاشیلمقده‌در .

عسکر قولی ـ بالبداهه عرب طابیه‌سنه قارشو بر ضربهٔ غیرمنتظره تجربه‌سی یاپمق ایچون ـ مذکور طابیه قربنده‌کی دره‌یی طوتمق اوزره بولنه‌یور . کذلك تپه اوزرنده برجنرال وارکان حربیه‌سی ایله برلکده برکوچك سواری قولی کوریورز .

عرب طابیه‌سی اوزرینه بر هجوم وقوعه کلوب کلمدیکنی ترصد ایتمك ایچون بولندیغمز محلده توقف ایتمکده‌یز . زوالی ساعت ۷ده برپیاده قولی کورندی ایسه‌ده هرحالده برهجوم تهدیدی یوقایدی . آرنبودلر آتش آچیورلر . بز ایچ قلعه‌یی تشکیل ایدن مجیدیه طابیه‌سنك سپرلری اوزرنده اوطورمش بولنه‌یورز . فوق‌العاده لطیف ورونقلی بریاز آقشامی اولانجه روحنوازلغیله حکمفرمادر . سلستره شهرینك کندی بیاض مناره‌لری، میوه آغاجلریله محاط کندی خانه‌لری ایله عرض ایتدیکی منظره فوق‌العاده لطیف و نفیسدر . طوپلرك کورلدیسی برطرفه براقلدیغی حالده هرشی سکونت و استراحت تنفس ایده‌یوردی .

غروب شمسدن برآز صوکره شهره ایندك ؛ آقشامك زوالی ساعت سکز بچغنده آتش طوردی؛ اویقو وقتم بولنان زوالی ساعت بره دکین آرتق برشی ایشیتمیورم .

کونك ضایعاتی : ۵۰ کشی مقتول ویا مجروح .

۲۳ مایس ۱۸۵٤ — مقابل ساحل بطریه‌لرینك طوپ آتشی باشلادی؛ بتون کون دوام ایدیور .

روسلر اثنای لیلده عرب طابیه‌سنك بولندیغی تپه‌اوزرینه براوزون

فریق : احمد مختار

(۱۲۷۰-۷۱) طونه وقریم سفرینه اشتراك ایدن ایتالیان عساکرندن « برساغلیه‌ری » عساکرینك اردوکاهی .
Troupes intaliens à la guarre de Crimée (1854-55). [Campement des Bersaglieris.]
(صحیفه : ۱۲۸)

خفر خندکی ایله بطریه‌لر انشا ایتدیلر ؛ حالاً اورالردن « عرب طابیه‌سی » ایله « ییلانلی طابیه » اوزرینه آتش آچه‌یورلر .

اوکله‌دن صوکره « ناسمیت » ایله برابر آتلره راکباً « مجیدیه » طابیه‌سنه عزیمت وحرکت ایتدك. بو نقطه‌دن جسیم دشمن قوتلرینك کندی موضعلری کیروسنده‌کی تپه‌لره طرماندقلرینی مشاهده‌ایده‌یورز. کذلك بیوك بر عدده یکیدن قورلمش چادرلر کوریور وبعدالظهر زوالی ساعت بشده یدی طابورك وادی‌یه ایندیکنی وعرب طابیه‌یایلاسی اوزرنده‌کی دشمن بطریه‌لرینه طوغری یوریدیکنی مشاهده‌ایده‌یورز؛ بز کندوسنه راپورمزی تقدیم ایچون « موسی پاشا » یه طوغری قوشدق؛ مشارالیهی استانبول قپوسنده بولدق ؛ بیان ایتدیکمز حرکات اولجه کندوسنه اخبار وبیان ایدلمش ایدی . — روس قولی کندوسیله برلکده طوپجی‌یه مالك اولمدیغندن بوقولك خفر خندکاری وبطریه‌لره مخصوص آوجی عساکردن ترکب‌ایتدیکی ظن وتخمین ایدیله‌بیلوردی.

زوالی ساعت $٥\frac{١}{٢}$ ده بدبخت « ییلانلی طابیه » یه قارشو شدید بر طوپ آتشی توجه ایتدی ؛ (١٠) دشمن بطریه‌سی عین زمانده بو طابیه‌یه مرمیلرینی یاغدیره‌یورلردی [مذکور بطریه‌لرك یکی بولنان اوچی اثنای لیلده « سلخخانه » اطه‌سنده انشا قلنمش ایدی] ؛ بالجمله دانه‌لر اشبو مفرز طابیه داخلنده پاطلیوردی ؛ بزم « دیش » و « چنکل » باستیونلری [برجلری] ایله استحکام خارجیده‌کی طوپلرمز جواب ویره‌یورلر. «موسی پاشا» عاجلاً بر امداد کوندرلمسنی طلب ایتمك اوزره « عمر پاشا » یه بر مکتوب یازدی .

طوب آتشی بر قاچ ساعت اثناسنده پك شدید ایدیسه‌ده بعده هر طرفده سکوت حکمفرما بولنغه باشلادی .

زوالی ساعت ۱۱ ده « ییلانلی طابیه » دن اشارت واکتلریله «سلاح باشنه!» اشارتی ویرلدی؛ بز تفنك آتشی وروسلرك چالدقلری بورو سسلرینی ایشیده‌یورز . بو صره‌ده بزم طابیه‌مزه هجوم وقوعه کلدیکنی ظن ایده‌رك کمال استعجال ایله استانبول قپوسنه کیتدك ؛ اوراده « موسی پاشا » یی بولدق واکلادق‌که ویریلن سلاح باشنه اشارتی حقیقی دکل بلکه دشمن عملیات تقربیه‌سی جوارنده‌کی اغاجلری کسمکله مشغول بزم عساکرمزك ویردکلری اشارتلردن انبعاث ایدن یاکلش بر سلاح باشنه اشارتی ایمش .

دکرمن طابیه‌سی [تعبیر آخرله غلوب طابیه‌سی] بر قاچ عدد دانه انداخت ایتدی . روسلر اشارت مقامنده بولنمق اوزره قوری صیقی اوچ انداخت اجرا ایلدیلر و « دکرمن طابیه‌سی » اوزرینه بر ویا ایکی دانه آتدقدن صوکره اختیار سکوت ایلدیلر . ارتق اثنای لیلده بیحضور دکلز .

سالف‌العرض « سلاح باشنه ! » اشارتی هنکامنده عساکر محافظه‌نك حال واطواری اطمئنان عظیم حاصل ایده‌جك بر حالده دکلدی؛ همان هیچ برکمسه کندینه تخصیص ایدیلن موقعده بولنمیوردی. بوری ویا ترەنپته اشارتلری هیچ ویرلمدی .

۲۴ مایس ۱۸۵٤ ـ بوکون قرالیچه‌مزك یوم مخصوصی ایدی!ـ دشمن بتون کون اثناسنده سببی اکلاشلمز برسکوتی محافظه ایتمشدر.

صباح وقتی «موسی پاشا» عمرپاشادن آلمش بولندیغی حوادث وخبرلری بزه سویلمك ایچون نزدمزه کلدی ؛ بو خبرلره کوره الك کیج سکز کون ایچنده سلستره تپه‌لری اوزرنده قرمزی انکلیز البسه‌لری کوره‌جك ایدك . هورا!... دیه‌رك سویندك. مؤخراً مشارالیه ایله استانبول قپوسی قربنده ایکن « حسین پاشا » کلوب بزه التحاق ایلدی . مشارالیه حسین پاشا ایله پروسیالی میرالای « غراخ » آره‌سنده بر مکالمه ومذاکره باشلادی؛ « ییلانلی طابیه » ده‌کی قارابینه‌جی عساکری اثنای لیلده کیری‌یه چکمك اقتضا ایدوب ایتدیکنه قرار ویرلمك ایچون بم ایله استشاره ایدیله‌یوردی . « غراخ » بم جوابمی « حسین پاشایه ترجمه ایتمسنی متعاقب انکله حسین پاشا آره‌سنده شدید بر مباحثه آچلدی ؛ « حسین پاشا » قلعه‌یه معین بر هجومك اجراسی ممکن ایدوکنی اولجه تفوه وبیان ایتمش بولندیغی کنایه صورتیله ایما ایده‌رك قلعه عساکر محافظه‌سی ایچنده بر پانیك [نا کهانی خوف ودهشت] حصولنه سببیت ویرمش بولنمقدن طولایی «غراخ»ی اتهام ایده‌یوردی . شاهدلر حضورنده یکدیکره مقابل سب وشتملر ، اتهاملردن صوکره تهدیدکار اوضاعه کلندی . — بو مصلحته بر حکم وقرار ویرمك ایچون بز نوعما بر « دیوان تحقیق » صورتنده اجتماع ایتدك . نهایت مسئلهٔ مذکوره « حسین پاشا » معامله وحرکتنك اتحاد آرا ایله تقبیح وعدم تصویبی ایله نهایت بولدی .

« موسی پاشا » نزدنده اقشام طعامنی ایتدکدن صوکره انکلتره قرالیچه‌سی حضرتلرینك عید مخصوص طولاییسی ایله صحت وعافیتنه ارقداشمله برابر یرلی شرابی ایچمکه کیده‌یورز .

۲۵ مایس ۱۸۵٤ ـ سکونت ، طورغونلق دوام ایدهیور .

زوالی ساعت ۹ ده « موسی پاشا » کندوسیله بر ملاقات ایچون بزه بر دعوتنامه کوندردی . نزدینه وصولمزده « عرب طابیهسی » ایله « یيلانلی طابیه » یی ترك ایتمك مناسب بولنوب بولنمدیغنی تحت قراره آلمغی مذاکرهیه مخصوص بر مجلس حربه تصادف ایلدك . میرالای « غراخ » اشبو استحکاماتك غیر نافع وضعیتنی وانلرك دشمن الینه دوشملری حالنده ذاتاً چوق ضعیف بولنان قلعهعساکر محافظهسی ایچون بو وضعیتدن انبعاث ایدهجك ضایعاتی موضوع بحث و واضح صورتده اظهار وارائه ایدهرك انلرك ترك ایدلمسنی التزام و تصدیقده بولندی . مومیالیه دشمنك سکونتندن برضربهٔ قطعیه اورمق ایچون درین تفکرات ومطالعات واستحضاراتده بولندیغنه حکم ایدهیوردی . بن بورأی وتدبیره مخالفت ایتمك ایچون المدن کلنی یاپدم و چونکه دیهبیلورمکه بورأیی قبول ایتمك متفقینك وصولندن صوکره دشمنی محاربهیه دعوت ایچونبالکلیهفائدهلی والزم بولنان علیالاعلا برموضعی دشمنه ترك ایتمك دیمك ایدی . اکر بز بوموقعلری محافظهایدرسهك روسلرك طونه اوزرینه رجعتنی تهدید ایدهیور و بو یولدهکی خلاص وسلامت بخت وطالعنی آنلردن رفع والغا ایدهیور ایدك . بکا اویله کلیور ایدیکه روسلرك سکونت و عدم فعالیتنك ذهنمزده تولید ایتدیکی قورقولر رأی مبحوثك قبولنه کافی برسبب تشکیل ایدهمیهجك وبتون احوال ایوجه تدقیق و موازنه ایدلدکده مبحوث موقعلری صوك درجهیه قدرمدافعه ایتمك لزومی انظارمزده أرکچ تجلی ایدهجك

ایدی . تفکر ایده‌یورم‌که اورالرده احوال صوك درجه‌ده وخیم ایسه‌ده لکن بوکیفیت اراضینك نتیجه‌سیدر . رأی معروضك لهنده وعلیهنده برچوق سویلندی. الحاصل اول‌امرده میرآلای «غراخ»ك رأینه طوغری میل ایدن « موسی‌پاشا » بومذاکراتی متعاقب « عمر پاشا » ایله بوبابده استشاره ومذاکره ایدیله‌رك مشارالیه طرفندن بوخصوصده اقتضاایدن امرلرویریلنجه‌یه قدر ـ مذکور استحکاملرك اشغالنه دوام قلنمسنه قرار ویرمك صورتیله مسئله‌یه‌نهایت ویردی . ساعت ۵½ ده بردنبره طولو ایله قاریشیق شدید بر فورطنه انفلاق ایلدی . روسلر « عرب طابیه‌سی » اوزرینه شدید بر طوپ آتشی توجیه ایچون بوفورطنه‌دن استفاده ایلدیلر . آنسزین طوپچی ایله برلکده بر سواری قطعه‌سی مزبور طابیه اوکنده موضع آلدی . چوق زمان کچمه‌دن برپیاده قولی مذکور سواری عسکرینی ایلری طوغری تجاوز ایلدی . لکن « عرب‌طابیه‌سی » نك آتشی آلتنده چوق زمان کچمه‌دن سواری ـ زمین اوزرنده طاغیلمش برطوپ‌ترك ایده‌رك ـ آرقه‌یه طوغری « صاغدن گیرو ! » ایتمکه مجبور قالدیغی کبی پیاده عسکری‌ده دره ایچنده‌کی مستور محلده کندی چادیرلرینی قورمغه کیتدی .

بوصره‌لرده « قلفات » ده اسیر ایدلمش وروسلرك ألندن فرار ایتمکه موفقیتله تخلیص گریبان ایلمش بر تورك ضابطی کتیرلدی . موسی‌الیه دشمن اردوسنی (۱۰۰,۰۰۰) کشی تخمین ایده‌یوردی . بوندن باشقه قلعه‌دن درت فرسخ مسافه‌ده [*] تجمع ایتمش روس

[*] بر فرسخ مسافه درت میلدر ، بر میل ایسه ۱٦۰۹ مترەدر .

عساکرینك « شالوپا » دینلان بیوك صندالر و صالار اوزرنده طونه نهرینی برو طرفه مرور ایده‌جکلرینه دائر بر شایعه دوران ایلمکده ایدی .

وسطی ساعت ٨ ١/٢ ده بز قامتکاهمزه هنوز دخول ایلدیکمز صره‌ده یکی بر «سلاح باشنه! » اشارتنی متعاقب چالینان ترامپته سسلری محاربلری یکیدن قلعه بدنلری اوزرینه چاغیردی . تفنك آتشی کورولتیسی باشلادیغنده استانبول قپوسنه منتهی سوقاق داخلنه سرعتله کندیمزی آتدق . کیجه پك قراکلق بولندیغندن بز أول امرده هجومك قلعه کوکده‌سی [محیط اصلی] اوزرینه توجهنی تصور ایده‌یور ایدك ؛ لکن چوق زمان کچمه‌دن آکلادق که بو « عرب طابیه‌سی » اوزرینه توجه ایتمش بر هجومدر .

بر ساعتدن زیاده برمدت اثناسنده تفنك آتشی ایشیده‌یورز ؛ حالبوکه بز شهرده بالجمله استقامتلرده خمبره‌لر ؛ دانه‌لر یاغدیران شدید برطوپ آتشنه معروض وهدف بولنه‌یوردق . نهایت آتش کسیلدی وایشیدیلن « الله ! الله ! » صیحه‌لری دشمنك طرد وتعقیبی ایله مصلحتك ختامنی بزه اعلان ایلیوردی . او وقت بز پیپولرمزی [چبوقلرمزی] ایچمك ایچون « موسی پاشا » نك قرارکاهنه چکلدك .

خلاصهٔ وقوعات : یيلانلی طابیه‌ده ٢ مجروح اراٰئه و اخبار ایده‌یوردی . عرب طابیه‌سنده وقوعه کلن ضایعات حقنده ایسه حالا هیچ برقطعی معلومات یوق ایدی .

٢٦ مايس ١٨٥٤ — روسلر كنديلرينى حال سكونتده طوتيورلر ومع هذا زمانلرينى ده ضايع ايتميورلردى و چونكه تپه اوزرنده كى موضعلرينى ستر ايتمك ايچون استحكامات انشا ايده يورلر ايدى . دينه بيلوردى كه بونلر متفقينك وصولنى قارشولامغه حاضرلانيورلر وحتى بوكون بيله اكر بر آتش ضربه سنك طنين انداز بولنديغى ايشيدلسه وياخود بر خمبره نك كلديكى مشاهده ايدلسه بونى متفقينك علامت وصولى كبى تلقى ايليه جك كورينه يورلردى .

هركسجه اويله ظن ايديله يور ايدى كه « عرب طابيه سى » ايله « ييلانلى طابيه » اوكنده كى محاربه لر بالتمام جدى دكلدى ؛ حتى بنم بيله انلرك حقيقى هجوم اولمديغنه حكم ايده جكم كليوردى .

٢٧ مايس ١٨٥٤ — استانبول قپوسنه وعين زمانده «موسى پاشا»نك قرارگاهنه دها يقين بولنمق ايچون چادر آلتنده يرلشمك اوزره اقامتكاهمى تبديل ايلدم .

روسلرك آتشى اولكى كون « ييلانلى طابيه »نك بلوقهاوزينى [*] قوتلى بر صورتده خساره ديده ايلمشيدى .

دشمنك خفر خندكارى آره سنده بولنان بالجمله اغاچلر كوزدن غيبوبت ايلديلر . روسلر بزى محاربه يه دعوت وتشويق ايتمكه طالب كبى كورينه يورلردى .

بو آقشام غروب شمسده آتش « عرب طابيه سى » و « ييلانلى

[*] اشبو بلوقحاوز مبحوث استحكامك بوغازى قربنده شمال جهتنك خندكنده انشا قلنمشدر.

طابيه » اوزرنده دها زياده شدت و كثافت كسب ايلدى . بن اشبو طابيه‌لر اوزرينه اثناى ليلده دشمنك بعض حقيقى ضربه وحركتلرندن قورقديغمدن « عرب طابيه‌سى » نه كيدوب اوراده ياتدم . لكن ردوت داخلنه انداخت ايديلن بعض را كتلر ودانه‌لر مستثناطوتلديغى حالده حائز اهميت باشقه هيچ برشى وقوعه كلمدى .

٢٨ مايس ١٨٥٤ — دشمن شفق وقتى سپرلر اوزرنده كنديني كوسترن ويا موضعمزده طولاشان اشخاصه قارشو توجيه ايتديكى تفنك آتشى ايله پشرو انداختلرندن عرب طابيه‌سنده بزه‌ده حصه آييره‌يوردى . اك يقين دشمن بطريه‌لرى آرقه‌سنده « اوىقودن قالق ! » اشارتنى ويرن ترنپت‌وبورى سسلرى ايشيده‌يورز . تقريباً وسطى ساعت ٦ ده شهره عودت ايتدم . كوندوز اثناسنده طابيه اوزرينه انداخت ايديلن كله‌لر ايله دانه‌لر اسكان ايتديكمز چادر أتكنه قدر كلوب قاليورلردى .

اوكله‌دن صوكره « موسى پاشا » ـ « عرب طابيه‌سى » اوكنده دشمنه قارشو برخروج حركتى اجراسى ترتيباتنى مذاكره ايچون ـ انعقاد ايده‌جك برمجلسه بزى دعوت ايلدى . كندوسنه توديع قلنمش بولنان پلانلرى اوراده ميدانه قويدقدن صوكره بونلر حقنده احتراز كوستريور وبويولده بر تشبثك سركذشتجو يعنى طالع و قسمته باغلى بولنمغله تهلكه‌لى ، برچوق آدمك ضياع و تلفنه سببيت ويره‌بيلور بوليوردى .

بن دشمن مواضعنى ترصد ايتمك ايچون قلعه بدنلرى اوزرينه

کیدیورم. بعض عسکرلر الک اوزاق برتپه‌نك باشنده پرنس «باسکه‌ویچ» طرفندن انشا ایتدیرلمش بر ترصدکاه اوزرنده بر طاقم مادامل‌ر کورمش بولندقلرینی بکا اخبار وتأمین ایتدیلر؛ بن ایچون بونلری کوروب تشخیص ایلمك ممکن اوله‌مادی.

«ییلانلی طابیه» جوارده‌کی آغاجلر کیروسنده صاقلانمش دشمن آوجیلرندن پك مضطرب بولندیغندن اکر بکا مأذونیت کامله ایله (۱۵۰) آرنبود و (۲۵) قارابینه‌جی عسکر ویره‌بیلورسه مذکور آغاجلری ازاله وامحا وطابیه‌نك اوکنده‌کی بتون اراضی‌یی تطهیر و تسویه ایده‌جکمی «موسی پاشایه» تکلیف و بیان ایلدم. مشارالیه تکلیفمی تصدیق ایلدی؛ لکن کندوسنه آچیقجه امر ویردیرمکه وساعتنی تعیین وتثبیت ایتدیرمکه موفق اوله‌مدم.

بطریه وطابیه‌لرك آتشی دوام ایده‌یور.

نصف اللیلده عرب طابیه‌سنه قارشو توجیه قلنمش بر تفنك آتشی کورولتیسی تأثیراتیله درین براویقویه طالدم. چالینان «سلاح باشنه!» اشارتلرنده استانبول قپوسنه طوغری استعجال ایله آتلدق. عرب طابیه‌سیله ییلانلی طابیه‌یه قارشو یکی برکیجه هجومی واردی. دشمن بطریه‌لری ساکتانه قالدقلری حالده بزم بطریه‌لر بالجمله استقامتلرده بدانه صاووره‌یورلردی؛ لکن چوق زمان کچمه‌دن دشمن طوپلری‌ده جواب ویرمکه باشلادی.

برساعت مدت اثناسنده شدید و دواملی تفنك آتشی وقوعه کلدی. دشمن اون دقیقه مدت اثناسنده آتشی کسدی؛ بعده شفق

سوكونجه‌يه قدر يكى برشدتله تكرار آتشه باشلادى . او وقت بز دشمنك ضايعات عظيمه ايله اوچ دفعه طرد و دفع ايدلمش بولنديغنه كسب اطلاع ايتدك [*] . بز تكرار چادرلرمزه چكيله‌يورز؛ دشمن دفع وطرد ايديلوركن بزم ارنبودلر طرفندن رفع ايديلن «الله ! الله!» صيحه‌لرينى ايشتديكمز صره‌لرده تفنك آتشى‌يك زياده سرعت وشدت كسب ايتمشيدى . بو آتش اويويه قالديغمز آنه قدر باشلرمزى سرسملشديرمش ، بزى بهت وحيرت ايچنده براقمش ايدى .

۲۹ مايس ۱۸٥٤ — صباحله‌ين استانبول قپوسنه كيدركن « موسى پاشا » يى هجومك طرد ودفعنده مقتول دوشن روسلردن آلنمش اسلحه واغتناماتى اخذ وتسلم ايتمكله مشغول برحالده بولدق . مشاراليه عسكره مكافاتلر توزيع ايده‌يوردى . كورينه‌يور ايدى كه كيجه حادثه‌سى « عرب طابيه » محافظلرينك ليلاً باصقينه اوغرامش بولنمسندن طولايى برچوق قان دوكولمسنه سببيت ويرمشدر ؛ ايديلن

(*) برطاقم بياناتنده كنديسنى سلستره‌ده احواله حاكم واوراده‌كى اجرا آتك فاعل وعامل يكانه‌سى كوسترمكه چاليشان ، هروقوعاته قوشديغنى ، عرب طابيه‌سيله يلانلى طابيه‌نك انشا آت ومدافعه‌سنى درعهده ايلديكنى ايلرى سورەن محرر دشمنك عرب طابيه‌سنه قارشو اوچ دفعه وقوعه كلن شدتلى هجوم و بونلرك شدتله طرد و دفعى اثناسنده عجبا نه‌دن اوراده بولنمامش ، وقمه‌يه اوزاقدن سيرجى قالمش ، آتيده كندى افاده‌سى وجهله پك زياده كسب سرعت وشدت ايدن تفنك آتشنك حاصل ايتديكى سرسملك ايله اويويه قالمشدر؟ محررك بوراده‌كى حكايه وبياناتندن دخى تظاهر ايدر كه سلستره‌ده مدافعه‌يى دوشونن ، اتخاذ تدابير وآنى شدتله تطبيق واداره ايليان كندوسندن باشقه متفنن ، تجربه ديده ، كارآشنا برطاقم باشلر ، بيوك تورك باشلرى ، متفكرينى ده واردى . هرحالده محرر ورفيقنك اوراده‌كى خدمتلرى التحاق ايدن متفنن مهندس ضابطلرى ، حدودينى يچه‌مزدى . (حاشيهٔ محرر عاجز)

تحقیقه کوره دشمنك ردوت داخلنه دخولندن اول « سلاح باشنه ! » اشارتی ویرلمامشدر . باصقین اجرا ایدن روسلرك باشـنده بر روس ضابطی بولنه‌یوردی ؛ بو ضابط بر عثمانلی ملازمنی اولدیرمش ایسه‌ده لکن کندوسی دخی همان عقبنده پك مهلك بر صـورتده یاره‌لنمش بولندیغی حالده یره دورلمشدر. دشمن طابیه داخلنه مزغاللردن دخول ایلمش ایسـه‌ده لکن تکرار خندق داخلنه طرد و دفع ایدلمش ، اوزاده بزم طوپلرمز پشرو انداختی اجرا ایلیه‌رك آنلر ایچـون دهشت‌انگیز برمقاتله آچمشدر . روسلر کیرو چکلمکه مجبور قالمشلر ایدی ؛ لکن کندیلرینی یکیدن ترتیب و تنظیم ایتدکدن صـوکره مدافعلر اوزرینه دانه ، فشنك [راکت] ، پشرو انداخت ایدن کندی الکیقین بطریه‌لرینك آتشیله تحت حمایه‌یه آلنمش بولندقلری حالده ترانپته صدالریله تکرار هجومه قالقشمشلر ایسه‌ده یکیدن طرد ودفع ایدلمشلردی . بوندن صوکره جبهه وصاغ جناح اوزرینه اجرا قلنان براوچنجی هجومده عین‌عاقبت وفلاکت ایله نتیجه‌لنمش ، دشمن تلفات عظیمه ایله تکرار طرد ودفع ایدلمشیدی. جسـور آرنبودلر همان بردنبره شدتله استحکاملرندن طیشاری چیقه‌رق کندی بطریه‌لرینه قدر روسلری شجیعانه تعقیب ایلمشلردی .

دیگر بردشمن قولی‌ده « یلانلی طابیه » علیهنه یوریمش ایسه‌ده اشبو قول مذکور طابیه‌نك خندکنی آشه‌مامشدر .

سالف‌العرض « عرب طابیه » وقعهٔ حربیه‌سنده بزم طرفدن بریسی مصر عساکری بیکباشیسی ، ایکیسی یوزباشی ، بری طوپجی

ملازمی ، برقاچی سائر ضابطاندن عبارت بولنمق اوزره ٦٥ مقتول
[شهید] ، ١١٢ مجروح وقوعه کلمشدر . روسلرك تلفاتنی بالصحه
تخمین وتقدیر ایتمك مشکلدر وچونکه آنلر کندی بطریه‌لری قربنده
مقتول دوشنلرك جمله‌سنك جسدلرینی کوندز اولمزدن اول قالدیر -
مشلردر . هرنقدرتورکلر - مجروحلری داخل اولمامق اوزره - روس
مقتوللرینك عددینی (٢٠٠٠) دن زیاده تخمین ایده‌یورلر ایسه‌ده بن
روسلردن تقریباً مقتول و مجروح جمعاً (٢٠٠٠) کشینك محاربه‌دن
خارج قالمش بولندیغنی فرض وقبول ایده‌یورم . ینه بکا کوره روسلر
محاربه‌نك کاملاً تمرکز ایتمش بولندیغی « عرب طابیه‌سی» هجومنه
آنجق سکز طابور صوقمشلردر . مقتوللر ایله مجروحلر آره‌سنده‌کی
نسبت (١ : ٢) صورتنده بولنمق محتملدر [*] بن اویله‌ظن ایده‌یورم‌که

(*) شو حالده انکلیز محررك فکرینه کوره روس مقتوللرینك تقریبا
(٧٠٠) ومجروحلرینك (١٤٠٠) کشی راده‌سنده بولنمسی لازم کلورسه‌ده
محررك تورکلر (شبهه‌سز تورك ضابطانی) طرفندن مجروحلری داخل اولمامق
اوزره روس مقتوللرینك ایکی بیکدن زیاده بولنمق اوزره تخمین ایدلدیکی حقنده‌کی
روایتی دخی هرحالده شایان دقت ، دها زیاده حائز وثوق بولنمق کرکدر.
مومی‌الیه روسلرك عرب طابیه‌سی هجومنه سکز طابور سوق ایتدکارینی بیان
ایتدکده بولنمسیله طابورلر بیکر موجودلی بولنسه هجومه قالقان واوچ دفعه هجومی
تکرار ایدن سکز بیك کشیدن هیچ دکلسه ثلثنك حربدن خارج قاله‌بیله‌جکی تحت
امکانده‌در . (عکا کیجه‌هجومی ! . پلونه !) بوندن باشقه سلاستره وقایعنك اك
کوچکنده بیله کندینك مدخلدار بولندیغی ایلری سورن محررك بوعرب طابیه‌سی
وقعه‌سنده بالذات حاضر بولنمیه‌رق شدتلی آتشلرك باش دوندیریجی کورولتیلری
آره‌سنده کندی قرارکاهنده بروجه‌بالا اویقویه طالدیغنی اعتراف ایتمسی کیفیتك
کندوسنی بومسئله‌یه متعلق اموردہ بیان مطالعه‌یه یکده صلاحیتدار قیلمامسی‌ده
آیروجه شایان تأملدر. (حاشیهٔ محرر عاجز)

ويرديكم رقملر حقيقي يه پك يقيندر . «عرب طابيه‌سى» كبى بر كوچك ردوته قارشو اجرا ايديلن بر كيجه هجومى ايچون مذكور رقملر - هرشى نظر دقته آلنمق شرطيله - پك فصيح بر صورتله احوال حربيه‌يى مشعر ومربى، هر حالده پك زياده شايان حرمت و تبجيل، مستلزم تقدير و تحسين عظيم‌در.

« بوتله‌ر » دوستمزك همان‌ده كندوسنك هيچ تأثير و مداخله‌سى و حتى خبر و معلوماتى اولمقسزين - شديد تفنك و طوپ آتشلرى كورلتيلرينك كندى اعترافى وجهله اوزاقدن اجرا ايتديكى تأثيرات ايله باشى سرسملشه‌رك اويويه قالديغى اثناده - قهرمان مصر عساكر نظاميه‌سنك، شجيع و فداكار كوكللى ارنبود عساكرى و اناطولى كوكلليلرينك « عرب طابيه‌سى » داخل و پيشگاهنده كمال شان و شرفله روسلره قارشو ليلاً استحصال ايلديكى غلبه و ظفرى احتمال برغيرت تعصبيه ايله خوش كورمامش بولنمسندن وخاطراتى مؤخراً اوقويه‌جق ملتداشلرى و سائر آوروپاليلر لظرنده - دور سلطان سليم خان ثالثده‌كى « عكا » مدافعهٔ قهرمانانه‌سى وامثالى خاطرلاتان - بو پارلاق اسلام ظفرينك اشعهٔ شانى كوچلتمك، شائبه‌دار ايتمك و عين زمانده بو صورتله كندى موقع ووضعيتى يوكسك كوسترمك ايسته‌مسندن ايلرى كلسه كركدركه باقيكز بياناتنى تعقيباً نه‌لر يازه‌يور:

{ بو كون اهاليدن بر چوغى عرب طابيه‌سى اوكنده بوزيلن مغلوبلرك قفالرينى كسمك وبوقفالرى ايو بر مكافات آلمق اميديله حرب اغتنامانى مقامنده قلعه‌يه نقل ايلمك ايچون شهردن چيقديلر؛ لكن

اشبو یپرتیجی سرسریلرك بویله باشلری حامل بولنه‌رق قلعه داخلنه کیرملرینه مساعده ایدلمامشدر .

« موسی پاشـا » نزدنده بزم بولندیغمز اثنـاده بر شقی اورایه کله‌رك بر روس عسکرندن کسمش بولندیغی برچیفت قولاغی مشارالیهك ایاقلرینـه طوغری آتدی ؛ آخر بر شقی‌ده حضرت پیغمبر نامنـه کندوسـنك عفو و خلاص ایدلمسنی طلب و تمنی ایدن مجروح بر روس ضابطنی بوغازلامش بولندیغنی صغوق قان ایله مفتخرانه بیان وحکایه ایده‌یوردی . }

« بوتله‌ر » ك بو بیاناتی یسبتون وبالسهوله قابل رد و جرحدر :

« عرب طابیه‌سی » و حوالیسـنده اثنای لیلده باصقین وقوعه کلمش ، یعنی مصر عسـاکر نظامیه‌سی و اناطولی و بالخاصـه شجیع ارنبود کوکالیلری بو محاربه‌ده باصقینه اوغراملرینه رغماً پك بیوك ثبات ومقاومت و حماست کوستروب روسلرك اوچ دفعه تکرار ایدن هجوملرینی بوشه چیقارمش ، برده خروج حرکتی‌اجرا ایده‌رك آنلری بطاریه‌لرینه ، کندی موضعلرینه قدر قوغالامش ، روسـلر کندی اساس یرلرینه چکیلوب کوندزین هر ایکی طرف کندی موضعلرنده قالمش ومؤلفك اولجه دیدیکی کبی روسلر کندی بطاریه‌لری جوارنده مقتول دوشـنلرك جسـدلرینی کوندوز اولمزدن اول نقل ایده‌رك قالدرمش‌در . شو حالده اهالیدن برچوغنك محاربه‌تك ایرتسی کونی شهردن یعنی نفس قلعه‌دن خارجه چیقه‌رق خیلی مسـافه ایلریده‌کی استحکامات مفرزه خطنده بونلرك الك ایلریده برینی تشـکیل ایدن

عرب طابيه‌سنه قدر كيده‌رك آنك شديد كيجه محاربه‌سی طولاييسی ايله قانله ملمع ساحه‌سنده ، پك تهلكه‌لی اوكلرنده روسلری طوپوب قفالرينی كسملرينه ، احوال حسنه و فوق‌العاده‌سی كندوسنجه‌ده مصدق « موسی پاشا » كبی بر قلعه قوماندانـنه قفالری كتيره‌رك اياقلرينه طوغری كسيك قولاقلر آته‌رق ايو بر مكافات طلب ايتملرينه، آلملرينه عجبا حال و امكان مساعدميدر ؟

محاربه‌نك وقوعه كلديكی كيجه‌نك صباحنده دشمندن اغتنام ايديلن اسلحه‌نك قلعه‌يه كتيريله‌رك قوماندان پاشايه تسليم ايدلديكنی كورديكنی كندوسی حكايه ايتمكده ايكن بو يولده كی اغتنامات قلعه‌يه ورود ايتدكدن صوكره بر قاچ اوباشك ، سرسرينك ، شقينك اغتنامات طوپلامق ، باش قولاق كتيرمك ايچون آتش خطنه قدر كيتملری تحت امكانده‌ميدر؟ هر درلو احوال و ملاحظات بالوجوه اظهار و ارائه ايتمكده‌دركه بيانات مذكوره ياقشديرمه‌دن زياده خياليدر . ابداع ايدلمامش ايسه استماعات و خيالات باطله و قديمه‌يه مستنداً يازلمشدر . بو كبی احوال قرون وسطاوقديمه‌ده و مثلا استانبول محاصره‌سنده محصورينك اسير ايتدكلری يوركلرك قفالرينی قلعه بدن مزغاللری اوزرينه طاقلمش سيوری قازيقلره كچيروب ديزه‌رك تشهير ايتدكلری، بغدانده قازيقلی ويووده‌لرك سائقهٔ تعصبله أله كچيردكلری اسلام اسيرلرينی صره‌واری ديكلمش سيوری قازيقلره ديزديكی ويا ديری ديری ياقديغی صره‌لرده احتمالكه وقوعه كله‌بيلوردی . فقط سلستره محاصره‌سنك وقوعه كلديكی دور مثللو يوركلرك هر درلو حقوقنك آوروپاجه طانمغه باشلاديغی ، بتون ديپلوماتلرمزك ، عسكرلرمزك

هر درلو آثار تمدن وترقی‌یی کوسترمکله افتخار ایتدکلری، بر دورده بویله آثار وحشتك وقوع وارائه‌سنه امکان بولنمدیغی آدنا ملاحظه‌ایله تظاهر ایدەر . ذاتاً کندوسی‌ده بو حاله مساعده قلنمدیغنی بیان‌صورتیله اسناداتی نوعما تأویل ایتمك ایسته‌یور .

حضرت‌پیغمبر نامنه عفوینی‌طلب ایدن مجروح بر روس ضابطنك بوغازلانمسی مسئله‌سنه کلنجه : بوده متعصب مؤلفك صرف خیالی آجی بر افتراسی بولنسه کرکدر و چونکه غربیون ، هرکس بیلور وبیلمك کرکدرکه رب‌العالمین ، ارحم‌الراحمین بولنان جناب منعم وخالق متعالك عالملره رحمت بولنمق اوزره بعث و ارسال بیوردیغی جناب پیغمبر ذیشانی ، صلحك سیدالاحکام ایدوکنی بیان و تبلیغ بیوران او سیدالمجاهدینی بتون اسلاملر و بالخاصه انك دین و شریعتی، حق وعدالتك تأمینی ایچون فدای جان ایدن غزات ومجاهدین هرزمان جان وکوکلدن سورلر . شرعاً و دیناً مرحمت و شفقت ، عدل و حقانیت ایله آراسته‌درلر . بویله برشی یاپه‌ماز ، بویولده تفوهاتده بولنه‌مازلر. محاربات و غزواتده اسیر دوشمش مجروحلرك دکل حتی اك عنود و متمرد دین دشمنلرینك عفوی ، حیاتنك باغشلانمسی ایچون هر دورده و حتی زمانمز حربلرنده نام جناب رسول مجتبابی ذکر ایلمك کافی ایدوکنی ، ذاتاً اسیرلرك معافیت و حمایتی شرعاً امین و محقق ایدوکنی ـ بالذات اسلاملر آراسنده حرب ایدرکن ـ بیلمامك درجه‌سنده مؤلفك بر غفلت کوسترمسی داعئ حیرتدر . دیناً ، شرعاً و اسلام وعثمانلی عنعناتنجه امانه قلیچ یوقدر، مردوددر ، حرامدر ؛ بیوك کناهدر .

لوحه : ١٤ — فريق : احمد مختار

(١٨٧٠) طونه سفری هنكامنده « شمنی » ده كوكللی باشی بوزوق عساكرينك اردوكاهی.
Campement de Baschi-bauzouks à Schumla (1854).

(صحيفه : ١٤٤)

عرب طابیه‌سنده‌کی جهانی حیرتده براقان او پارلاق عثمانلی ظفرینی مؤلفك ـ ایچمزده کندینك ده روایتی وجهله بیوك فداکاری و همت و غیرتله خدمت ایدرکن ـ بروجه معروض شائبه‌دار ایتمکه قالقمسی ویاهرنه صورتله ایسه بویولده بر ظن باطله قاپلمسی من کل الوجوه داعی تأسفدر .

سلستره محاصره‌سی ژورنالی مؤلفی خاطراتنده ۲۹ مایس ۱۹٥٤ وقایعی ایچون سوزه دوام ایله دییور :

طلوع شمسدن صوکره آوجیلرك طوتشدیغی بر تفنك آتشندن ماعدا آرتق برمصادمه ومخاصمه وقوعه کلمامشدر .

اوکاه‌دن صوکره « ناسمیت » ایله برابر آته‌راکباً عرب طابیه‌سنه کیتدك . اورایه واردیغمزده « شمنی » دن موروود برامداد صورتنده اخبار واعلان ایدیلن عساکرك « مجیدیه » تپه‌سندن کلدیکنی کوریورز . بر طولی دیزکین آنلره طوغری قوشدق . عساکر مذکوره ساده‌جه « کوچك مصطفی » مفرز طابیه‌سنك عساکر محافظه‌سندن عبارت بولنوب « عرب طابیه‌سی » نه استنادتشکیل ایتمك اوزره کوندریله‌یوردی .

شهره عودت ایتمزدن اول حالا احراق ایدلمامش روس جسدلری کوریورز . پك چیرکین ، قورقنج منظره !.. خندك ایچنده بولنان روس جسدلری کاملاً صویلمش ، چیپلاق ایدیلر ؛ بو جسدلر ـ برطاقلری باشسز ، برطاقلری غرتلاغی نصف مقطوع وألليری

يوقاری طوغری مرفوع بولنمق وياخود خندکه دوشرکن بولندقلری وضعيتی محافظه ايتمك اوزره ـ پك مختلف وضعيتلرده طوپراق اوزرينه اوزانمش بولنه‌يورلردی . بونلردن بعضيلری حالا البسه‌لرينی محافظه ايده‌يورلردی وچونکه روس قارابينه‌جيلری کندی ئولولرينك مکملاً صويلمسنی منع ايچون کندی بطريه‌لرندن آتش ايتمکده ايديلر . متعفن فنا برقوقو غيرقابل تحمل برحال کسب ايتمکه باشلايوردی . بوراده‌ده برآز توقف ايده‌لم :

آکلاشلديغنه کوره محررك بويولده کی يازيلردن مقصدی تورکلرك ، نوعما وحشتندن بحث ايتمك‌در ! . فقط دوستمز اونوته‌يورکه بوراسی‌دوکون محلی ، سوواره دکل عثمانليلرك ، اسلامك حيات ومماتنك تعلق ايتديکی مهم برسفرك الك قانلی برمجادله محلی ، برآووج عثمانليلرك طقسان بيکی متجاوز روسله پنجه‌لشديکی برجنك ميدانی ، ناموسنی ، دينی ، وطنی شيرانه مدافعه‌يه شتاب ايليان فداکاران ملتك دوکديکی قان ايچنده يوزديکی يوواسيدر . بوراده آرتق جنوارجه اوزرمزه آتيلان دشمنلرمزدن غرتلاق غرتلاغه بوغوشه‌رق يره‌سردکلرمزك يعنی روس ئولولرينك چيپلاقلغی ، برطاقلرينك باشسز وياخود فلان يرندن مقطوع بولنمسی موضوع بحث اوله‌مز . انصاف ايده‌لم ! . ... عجبا بوراده تورك عسکری يرينه محررك کندی ملتداشلری بولنسه ايدی روسلره « صفا کلديکز ! » می ديه‌جکلردی ؟ . . بوراده روس ئولولرينك اللری دکل بلکه الله ديه قلجنه ، يتاغانه ، سونکوسنه طيانه‌رق عثمانلی شان وشوکت و سطوتی يکيدن اعلا ايدن ، کندولرينك

سکز اون مثلی رادەسندە بولنان دشمنلرینك اوچ کرە تکرر ایدن مدهش هجوملری توقیف وطرد ایتدکدن صکرە بردە خروج حرکتی اجراسیلە دشمنی بطریەلرینە ، موضعلرینە قدر قوغالایان براووج عثمانلی مجاهدینك « یاربی اغورکدە خدمت مقدسەمی یاپدم! مسعوداً حضورکە کلەیورم !... » دەین شهدای حمیتك اللری مقام شکر و محمدتدە سمایە توجە ایدەبیلیوردی!... نتەکیم دە اویلەدە یاپلشدر.

محررك اولجە بحث ایتدیکی سلسترە اهالیسندن بعض سرسریلرك ـ قهرمان مدافعین شهداسنك قانلریلەدە بویانمش ـ طابیەداخلنە، طابیە خندکنە جانیانە کیرەبیلملرینە ایسە انسانیت، دهشت احوال، هر شیدن اول نظامات عسکریە وحربیە مانعدر .

(بوتلەر) سوزە دوام ایلە دییور :

عودتمدە خصوصات معروضەیی « موسی پاشا » یە بیان و حکایە وئولولری کومدرمك ایچون همان تدابیر و تشبثات مقتضیەیە توسل ایدلمز ایسە وباعلت مستولیەسنك تحت تهدیدندە قالەجغمزە نظردقتی جلب ایلدم. ـ غروب شمسدە طوپ آتشی اجرا ایدیلەیوردی .

محاصرەنك بدایتندنبری عرب طابیەسنی اشغال وشجیعانە محافظە ایدن بو موقعدەکی عساکر شاهانۀ مصریە شهردن کلن عساکرسائرە ایلە کوندوزین تبدیل ایدلدی .

٣٠ مایس ١٨٥٤ — بتون کون طوپ و تفنك آتشی دوام ایتدی . صباحلەین ـ عرب طابیەسی قارشوسندەکی بطریەلردە بولنان روس جسدلرینك قالدیرلمسنیواندرك دفن ایدلمسنی طلب ایتمك ایچون ـ

بزم طرفدن بر بیاض بایراق چکلدی . دشمن اولامرده بو بیاض بایراق اوزرینه اجرای انداخت ایلدی ایسه‌ده لکن بر روس ضابطی آتشی تعطیل ایتدیردی .

بوندن صوکره مؤلف بالاده‌کی بیاناتی بر آزده روس جنرالنه سویلتمك ایستیه‌رك دیبورکه :

کوندریلن مکالمه‌مأمورینی قبول‌ایدن روس‌جنرالی‌آلتمشی متجاوز روس مقتولینی قفالرینك کسیلمسی داعیٔ حجاب، مقدساته تعرض ایدوکنه جلب انظار دقت ایتمش ایسه‌ده مبحوث مکالمه مأموری اشبو وقعهٔ مؤسفه‌نك حرب قارغشه‌لغی اثناسنده‌عساکر غیر منتظمه وباشی‌بوزوقلرك ایشی ایدوکنی و بعدما بو یولده حرمتسزلکلردن اجتناب ایچون هرنوع تدابیر مقتضیه‌نك اتخاذ قلندیغنی جواباً بیان ایلمشدی [١] .

«جرمینی– Djermini »یه طوغری‌خارج‌عن‌المرکز بر موضعده دشمنك وضع ایتمش بولندیغی بر طوپی ضبط ایتمك ایچون کوکللی

[١] چارلر ادوارنده روس قزاقلرنجه– دکل‌احوال‌ومحاربات فوق‌العاده‌ده– بلکه الك کوچوك وقایع حربیه‌ده بیله ارتکاب ایدیله کلدیکی هرکسجه معلوم و مصدق بولنان حرکات وحشیه و جنایتکارانه‌یه نظراً اسنادات واقعه‌نك احتمال خارجنده صحیح بیله بولنسه یك اهمیتسز قاله‌جغی وارستهٔ اشعار و ایضاحدر . بوندن باشقه‌اعلان سفری متعاقب ١٢٧٠ سنه‌سی رجبنده باشی بوزوق‌عساکرك دائرهٔ‌انضباطده بولندیریلوب حداطاعتدن، اصول وقواعد عسکریه وحربیه‌دن خارج حرکتلری وتهمت وقباحتلری وقوعنده حقلرنده مجازات‌شدیده اجراقلنمسنه دائر اوزون برامرنامه نشرایدلمش بولندیغندن باشی‌بوزوقلره اسناد قباحت‌ایدلدیکی حقنده‌کی بیانات دخی‌مجروحدر . [حاشیهٔ محرر عاجز]

عساكرك برقسمی ایله برتجاوز وخروج اجراسنی میرآلای «غراخ» بكا تكليف ايتدی . بن بو تكليفی بالطبع قبول ايلدم . لكن « موسی پاشا » بو پلانك موقع اجرايه وضعی امكانی تصديق ايله برابر اجرا امرينی ويرمك جهتنه يناشه‌مدی .

وسطی ساعت ١٠ ده « عرب طابيه‌سی » ايله « يلانلی طابيه » ده تفنك آتشی باشلادی ؛ « سلاح باشنه! » اشارتی ويرلدی ؛ بز كمال استعجال ايله استانبول قپوسنه طوغری كيده‌يورز .

برمعتاد طوپ آتشی برلكده اجرا ايدلمك اوزره مفرز طابيه‌لره يكی بركيجه هجومی وقوعه كله‌يور . محاربه راكتلری عرب طابيه‌سنی هرطرفدن احاطه ايتديلر. هجوم تقريباً بر ساعت مدت دوام ايتدی وتجديد ايدلدی. كيجه پك مظلمدر. شهرده برهجوم وقوعه كله‌جكنی اميد ايديور ايدك ؛ لكن بويله بر هجوم اصلا وقوع بولمدی .

٣١ مايس ١٨٥٤ ــ صباحلين فوق العاده دينه‌جك بر شی وقوعه كلمدی . ــ بتون كون تفنك آتشی دوام ايده‌يور .

روسلرك عرب طابيه‌سنك باستيونی [برجی] عليهنه بر لغم توجيه ايتدكلرينه شبهه‌لنيورز . لغمی پاطلاتدقدن صوكره دشمن طرفندن ايديله‌جك بر هجومك تأثيرينی حكمسز براقمق ايچون بر نوع داخلی استحكام انشا قلندی .

صوك كيجه وقعه‌سنده ٧ مقتولمز وقوعه كلدی ؛ دشمن خندكه واصل اولمقسزين پوسكورديله‌رك طرد و دفع ايدلمشدر .

تقريباً وسطی ساعت ١٠ ده عرب طابيه‌سنده آتش باشلادی

و « سلاح باشنه ! » اشارتی ویردی . لکن چوق کچمه‌دن روس بوریلری «راحت !» اشارتی چالدیلر. آتش کسیلدی و کیجه بلاحادثه کذران ایده‌یور .

١ حزیران ١٨٥٤ — بتون کون اثناسنده آتش غیر منقطع ویك قوتلی ، کثرتلی بر صورتده بردوامدر. برچوق طوپ دانه‌لری ترسانه‌ده‌کی اعمالاتخانه [دستگاه محلی] قربنده و بزم چادرلرمز جوارنده پاطلایورلر . اکلاشلدیغنه کوره روسلر قارشوده بولنان بر جامع شریف مناره‌سنی هدف اتخاذ ایتمش ایدیلر [١]

دوران ایتمکه باشلایان بر شایعه‌یه کوره : (٣٠٠٠) غیر منتظم پیاده عسکری [آرنبود کوکللیلری] ایله [٢] غیرمنتظم برسواری قولنك [کوکللی باشی بوزوق سواریلرینك] «شمنی» جهتنده برقریه‌یه وصولی

[١] قلعه داخلنده جوامع شریفه مناره‌لرندن بری طوپه‌نك صول ساحلندن آتیلان بر چوق روس مرمیلرله تخریب ایدلمشیدی ؛ روسلرهیچ شبهه‌سز بوبله بیوك برمسافه‌دن کندی انداختلرینك صحتنی ارائه و اثبات ایچون مزبور مناره‌یی هدف اتخاذ ایتمشلردی [حاشیهٔ مؤلف] .

مؤلفك بو حاشیه‌سی‌ده شایان دقت ومؤاخذه‌در :

اسکی زمانلردنبرو وقوعه کلن محاربانده علی‌الاکثر روسلرك جوامع شریفه مناره‌لرنی طوپ دانه‌لرینه هدف اتخاذ و بو صورتله مقدساتدن و جناب خالق متعال ورب‌العالمینه عبادته مخصوص بولنان جوامع شریفه‌یی تخریب ایتمکی عنعنات صرمه‌سنه قویدقلری برچوق مثاللرله مثبت امور معلومه‌دندر. روسلرك بو تجاوزنی ، بو مناره‌یه آتش ایدلمك کیفیتنی هر نه‌دن ایسه ارائهٔ صحت انداخته حمل واسناد ایلمسی کولنجدر . [حاشیهٔ محرر عاجز]

[٢] «نامق کمال بك» مرحومك مشهور «وطن یاخود سلستره» پیه‌سنده « اسلام بك» نامنده‌کی قهرمان ارنبود سرکرده‌سنك ارنبود کوکللریله سلستره‌یه وصولی بو حادثه ایله قارشولاشدیریله‌بیلور . [حاشیهٔ محرر عاجز]

اعلان ایدیله‌یور ایدی. بونلری قارشولامغه کیدلمك امری ویرلدی.

دیکر بر شـایعه‌یه کوره دخی: عثمانلی اردوسی باش قوماندانی «عمر پاشا»: ٢٨ طابور پیاده، ٦٠ قطعه طوپ، او نسبتده منتظم سواری عساکری ایله قلعه‌یه طوغری یوریمکده بولنه‌یوردی. بزجه اکر بو حرکت متفقلر ایله اشتراك صورتیله وقوعه کلمامش ایسه عقیم قاله‌جق، مغلوبیته سببیت ویره‌جك ایدی.

دشمن چوق فعالیت ابراز واظهار ایده‌یور و «عرب طابیه‌سی» او کنده‌کی بطریه‌لرینه کمال کرمی و غیرتله مالزمهٔ حربیه نقل ایدیور. بو کیجه ایچون حقیقی بر هجوم امید ایدلمکده‌در.

غروب شمسده آتش باشلادیغی صره‌لرده ٩ الی ١٠ یاشنده بر چوق چیپلاق چوجقلرك زمین اوزرنده یووارلانان پاطلامامش طوپ مرمیاتنك [کله‌لرك] آرقه‌سندن — آنجق طوپ [قریکت] اویونده کوستریله‌بیله‌جك بر قیدسزلق وچالاکی ایله — قوشمقده و بو کله‌لری حین تسلیملرنده هر بری ایچون قوماندان پاشـا طرفندن اعطا قلنان نصف غروش یعنی یکرمی پاره مقداری بر مکافات نقدیه‌یی آلمق ایچون طوپلامقده بولندقلرینی کوریوردم.

خبره‌لر، دانه‌لر بتون کیجه‌چوق صیق دوشیورلر؛ بز چادرمزك اطرافنه بونلردن بر خیلوسنك دوشدیکنی کوره‌یورز.

٢ حزیران ١٨٥٤ — بتون کون طوپ آتشی دوام ایده‌یور.

بن یازی یازمقله مشغول بولندیغم صره‌ده بر آدم کله‌نك قلعه‌نك «استانبول قپوسی» قربنده قلعه محافظ وقوماندانی «موسی پاشا»نك

شهید دوشدیکنی بزه اخبار ایلدی . کوپری‌یه طوغری قوشدق . اکلاشلدیغنه کوره مشارالیه کندی اقامتکاهی بولنان رەدووی [رجعتکاه] خارجنده اوطورر ایکن بر دانه پارچه‌سیله اوروامش ، بیره‌کلرندن یارالانمش ، (١٢) دقیقه نهایتنده ارتحال دار بقا ایتمشدر. بو حادثهٔ الیمه بعدالزوال وسطی ساعت برده وقوعه کلمشیدی.

بو صرەدە « موسی پاشا » مرحوم « عمر پاشا » طرفندن پوسته صورتیله بوله چیقارلمش بر مأمور مخصوصك کندوسنه طرف پادشاهیدن اعطا واحسان قلنان ایکنجی رتبه‌دن برقطعه مجیدیه‌نشانی کتیرمك اوزره بولندیغی حوادثی هنوز آلمش ایدی .

« موسی پاشا » خیرخواه، عنایتکستر و لطفکار، خلقت وخصلت حسنه و جمیله اصحابندن محترم برذات ایدی. ضیاعی برصورت شدیده و الیمه‌ده هرکسده حزین حسلر ، عظیم تأسفات و اضطرابلر تولید ایتمشدر .

استطراد

(« موسی پاشا » مرحوم حقنده بعض معلومات مخصوصه‌یی حاویدر)

(١٢٩٣ — ٩٤) عثمانلی روس سفرنده ارکان حربیه میرلوالغیله سلستره قلعه‌سنك و اوراده‌کی قلعه محافظی فریق سلامی پاشانك تحت قوماندەسنه ویرلمش سلستره فرقهٔ عسکریه‌سنك ارکان حربیه‌ریاستنده بولنان وسفر مزبور هنکامنده ترك قلعهٔ مذکورەنك وکرك موٴخراً نقل صورتیله ارکان حربیه ریاستنه تعیین قلندیغی روسجق قلعه‌سنك

تحکیمات ومدافعاتنده مهم خدمتلر ایفا ایدن حربیه نظارتی اسبق استحکام وانشات دائره‌سی رئیسی قانی پدرم متحیزان قدمای ارکان عسکریه‌دن مرحوم و مغفور ارکان حربیه فریقی «عابد پاشا» نك بالذات محرر عاجزه تبلیغ و بیان بیوردیغی معلومات و مسموعاتنه، مبحوث اسکی سلستره محاصره‌سنده بولنمش اختیارلردن بالذات تحقیقاتنه کوره : مشارالیه «موسی پاشا» دور سلطان « عبدالمجید» خان غازیده طوپخانهٔ عامره‌نك الك متحیز طوپجی ارکان عسکریه‌سندن بولنوب «طوپخانه میرلواسی» نامیله قلاع خاقانیه‌یه مأموراً طوپخانهٔ عامره‌ده مستخدم ایکن ١٢٦٤ سنهٔ هجریه‌سنده یعنی سلستره محاصره‌سندن التی سنه مقدم قلاع خاقانیه‌یی تفتیشه مأمور بیوریله‌رق عهده‌سنه فریقاق رتبه‌سی توجیه قلنمغله مشارالیهك یرینه میرلوا « محمد پاشا » فریقلك رتبه‌سیله قلاع خاقانیه‌یه مأمور ایدلمش ایدی.. قریم سفرینه تقدم ایدن (١٢٧٠) طونه سفری اوائلنده طوپجی فریقی بولنان مشارالیه «سلانیكلی موسی پاشا» اهمیتی درکار بولنان «سلستره قلعه‌سی» نك طوپجی قوماندانلغنه ـ ینه طوپخانه امراسندن طوپجی معلمی پروسیالی «غراق» بك ده رفاقت ومعیتنده بولنمق اوزره ـ نصب وتعیین قلنه‌رق حرب باشلادیغنده اصیلمك وصولنه دکین سلستره قلعه‌سنك قوماندانلق و محافظلق وکالتی‌ده سردار اکرم عمر پاشا طرفندن [*] مشارالیهك عهدهٔ لیاقت و حمیتنه تفویض قلنمشدر .

[*] وقعه‌نویس دولت «عبدالرحمن شرف» بك افندینك «تاریخ دولت عثمانیه» نام اثرینه کوره ٣ صفر ١٢٧٠ ده « اولتانیچه » محاربه‌سی و ٥ ربیع الاول ١٢٧٠ ده «چتانه» محاربه‌سی وقوعه‌سی کلوب هرایکیسی‌ده کمال شان و ظفرله قزانلمش و«چتانه» محاربه‌سنده اسماعیل ومصطفی پاشالر خفیفجه یارالانوب اسماعیل

تورك ملت و اردوسنك اڭ صادق وخيرخواه ومستقيم بر محبى بولنان استاد محترم متوفى مشير « غولس پاشا » نك مكتب حربيه‌ده سائر بعض رفقا ايله و يوز باشى رتبه‌سنده ايكن معاون صفتيله حاضر بولنديغمز محاربات قلاع درسلرى تدريساتنده بالذات ديدكلرى وجهله ـ قلعه مدافعه‌لرنده صوڭ دورلرده كمال موفقيتله تطبيق ايديلن ـ «مدافعهٔ متعديه » اصولنك جهان عسكريده « عكا » ، « پلونه » ، « بلفور » كبى اڭ مهم بر محل تطبيقى ١٨٥٤ ده‌كى سلستره محاصره‌سيدر. اوراده بو اصولى شعشعه‌دار بر صورتده تطبيق ايدن وخلقى بيوك قائن پدرم[١] فرانسه‌نك مشهور « سنسير مكتب حربيه‌سى » مأذونلرندن بانىٔ مكتب حربيه مشير « محمد رفعت پاشا » مرحومه ـ محاصره‌نك دور ثانيسى و مدافعهٔ متعديه اصولنى دها واسع واطرافلى بر صورتده تطبيق ايچون ـ بر نمونهٔ جلادت و حميت تشكيل ايليان موسى پاشاى دلير « سلستره » قلعهٔ متحنى محاصره‌نك دور اولنده عثمانلى عنعنات و حماستنه لايق پك قهرمانانه بر صورتده كمال وقوف و آكاهى و فطانت ، هر درلو مدحت فوقنده متانت و شجاعتله مدافعه ايتمكده ايكن قلعه‌نك « استانبول قپوسى » اتصالنده كائن قرارگاه اتخاذ

پاشانك آلتنده ايكى حيوان اورلمشدر. محاربهٔ مذ كوره‌ده حسن حسرى كوريلن امرا وضابطان عمر پاشا طرفندن على مراتبهم نشان وسيف وسائره مثلو عطاياى سنيهٔ ملوكانه ايله تلطيف ومكافات ايديله‌رك مشاراليه عمر پاشادخى قريحهٔ خسروانه‌دن «سردارا كرم» عنونيله تكريم قلنمشدر. معهذا بزم تحقيقات مخصوصه‌مزه كوره مشاراليه سردار اكرملك منصبنك توجيهى بكرشه دخولندن صوكره و ١٣ محرم ١٢٧١ تاريخنده‌در. [بالاده صحيفه ٤٦ ؛ ٥٩ ، ٦٣ مراجعت].

[١] مشاراليه مرحومه قائن والده‌مك بدريدر .

ایدندیکی و خلفنك ده اقامت ایلدیکی قره غولخانه قازاماتندن قلعه خارجنه چیقوب اوراده ابریکله اوکله اذانی اوقوندقدن صوکره آبدست آلمقده ایکن روسلر طرفندن انداخت ایدیلوب جوارده پاطلایان ظالم برطوپ دانه‌سنك صاووردیغی بردانه پارچه‌سیله بوکرندن اوریله‌رق «الله! الله» صیحه‌لریله وقلعه‌نك قطعیاً دشمنه تسلیم ایدلمامسنی یانده کیلره او حال أليم وفجیعنده توصیه واشارت ایتلك اوزره رحمت حقه اقتران ایلمشدر. [رحمة الله علیه رحمةً واسعه] .

مجاهدین سلف مکتبدن یتشمش بر مرد غیور بولنان و ١٢٧٠ طونه وقایع حربیه‌سنك الك بیوکنی تشکیل ایدن سلستره مدافعهٔ قهرمانانه‌سنده بیوك خدمتلری کوریلن موسی پاشانك شهیدك غایت مستقیم، فوق العاده براخلاق حسنه، فرط حمیت وجلادت، اطرافلی و واسع معلومات و تجارب عسکریه ایله متصف ومتحلی بر قوماندان ذیشان، بیوك برعسکر ایدوکی اول وآخر هرکسجه معروف ومصدقدر. مقدس کمیکلری سلستره‌نك شهید قانیله ملمع خاك مقدسنه ودیعه‌در؛ فجیع خبر ارتحالنی آلمق فلاکتنه معروض قالمش زوجهٔ محترمه‌سی [*] اولجه‌ده بالمناسبه دینلدیکی اوزره اسکدارده قره‌جه احمد قبرستاننده تربهٔ شریفه جوارنده مدفون وطاشی حالاموجود بولندیغی کبی برده مخدوم مکرمی بولندیغی وحالا برحیات ایدوکی استخبار قلنمش ایسه‌ده حقنده معلومات مخصوصه آلنه‌مامشدر .

---

[*] شهید مشارالیهك همت وغیرتی نزد پادشاهیده تقدیر بیورلملغله عائله‌سی افرادی جملةً ومثلی غیرمسبوق برصورتده مظهر الطاف واعطاف شهریاری بیورلمشلردی .

« بوتله ر »ك محاصره ژونالی ۲ حزیران کوننه متعلق براقدیغمز محلندن تعقیبه دوام ایده لم :

وقعه نك اقشامنده دشمن « عرب طابیه سی » نك شرق قسمنده بر لغم پاطلاتدی؛ عظیم برطاش ییغینی بو انفلاقی تعقیب ایتدی وهدفی شاشیروب کیروبه توجهله [یعنی کیرو تپه رك] [۱] روس بطریه لری اوزرینه وروسلرك بر هجوم قولی اوستنه سقوط ایلدی و بو توجهله مذکور قول تلفات عظیمه یه اوغرادی . شایان دقتدر که روس باش قوماندانی پرنس «پاسکه ویچ» ك اولجه مسبوق الذکر بوکسك ترصدگاهنده بر طاقم اشخاص فرق وتشخیص ایدیله یور و بونلر وقعه نك نتیجه وعاقبتنی بکلیور ایدی .

بو صباح (٥,٠٠٠) باشی بوزوق [اناطولی سواری کوکللی عساکری] ایله مواصلت ایتمش بولنان «محمد پاشا» ایچ قلعه اتخاذ ایدیلن «مجیدیه طابیه سی » قربنده اردو قوردی. صوك کیجه اثناسنده امدادصورتیله کلوب مواصلت ایتمش (۲,۰۰۰) ارنبود کوکللیسی ده عرب طابیه سنده احتیاط صورتنده اقامه ومحافظه ایدلدی .

۳ حزیران ١٨٥٤ — طوب آتشی بتون کون ، بتون کیجه دوام ایتدی .

بعدالزوال ساعت ٥ ده دشمن عرب طابیه سنه قارشو برایکنجی لغم پاطلاتدی ایسه ده بولغم ده برنجی لغم کبی عین نتیجه وطالعه اوغرادی [یعنی بوده کیرو تپدی] وچونکه بو لغم برهجوم قولی اوزرینه پاطلامش

[۱] « لغم کیرو تپدی » تعبیری بو یولده پاطلایان لغملر ایچوندر .

بولندیغندن بو قول بر ساعت تفنك آتشندن صوكره پوسكورتیله‌رك طرد ودفع ایدلدی وكندی بطریه‌لرینه قدر بزم عساكرمز طرفندن تعقیب قلندی .

آقشام‌وسطی ساعت ۹ ده «ناسمیت» ایله برابر «عرب طابیه‌سی»نه كیده‌یورز ؛ اورایه مواصلتمزده «لطیف بك» [١] ایله بر بیكباشی دشمنك بر لغم آچدیغندن شبهه ایدیلن برمحلی معاینه ایتمكه بزی دعوت ایتدیلر . بر مدت قولاق ویره‌رك دیكله‌دكدن صوكره قناعت واطمئنان حاصل ایلدك كه فی الحقیقه برلغم دهلیزی پیاده قدمه‌سی‌شیوی قاعده‌سندن ٦ خطوه وباستیون [برج] زاویهٔ داخلیه‌سندن برقاچ خطوه مسافه‌یه قدر مواصلت ایتمشدر . پاشایه راپوریمزی یاپوب تقدیم ایلدك . تدابیر احتیاطیه‌یه همان توسل ایدلمك اقتضا ایده‌یوردی؛ لكن «محمد بك» [٢] ایله «محمد افندی» حادثه‌یی تحقیق ایتمكه ارسال ایدیله‌رك ، بیهوده وعقیم مباحثات ومناقشات ایله اوغراشیله‌رق برساعتدن زیاده وقت غائب ایدلدی شویله كه : «ناسمیت» تهدید ایدیلن باستیونك [طابیه برجنك] رجعتكاهی مقامنده بولنق اوزره

[١] «موسی پاشا» مرحومك شهادتی اوزرینه «حسین پاشا» نك قلعه قوماندانلق ومحافظلق وكالتنی و«میرالای لطیف بك» كدخی انك یرینه قطعات عسكریه قوماندانلغی (مركز قوماندانلغی) درعهده ایتدیكی آكلاشلمقده‌در .

(٢) محررك ایلروده ویردیكی ایضاحاتنه كوره سلستره قلعه‌سنه مأمور بر استحكام بیكباشیسیدر ، آلمان لساننه آشنا بولندیغندن اول وآخر سلستره‌ده آیروجه ترجمانلق خدمتنده دخی استخدام قلنمشدر . (ایلروده ینه كندوسندن بحث ایدیله‌جكدر) .

[حاشیهٔ محرر عاجز]

معین برمسافەدە دائرەوی براستحکام انشاسی قلنمسنی توصیه ایتدی ؛ پروسیالی میرآلای « غراخ » بزه رفاقت ایتمکی وپاپلسی لازمکلن خصوصات حقندەبیان فکر ومطالعەایتمکی رد ایلدی وحتی مومی الیه موضعی [٢] ترك ایتمك [اصل مفرز طابیەلر خطنه چکیلمك] رأینده بولندی . بکا کلنجه : بن ده ایچنده بولنیلان احوال ووضعیت مشکله یه عطف نظر ایدەرك (٥٠٠٠) منتظم سواری عساکرینك [یعنی آناطولی کوکللی باشی بوزوق سواریلرینك] آتلرندن اندیریلەرك انلره پیاده کبی آیاقده جنك ایتدیرلسنی وبونلرك « عرب طابیەسی » عساکر محافظەسنه [یعنی آرنبود کوکللیلریله عساکر منتظمه یه] الحاق وعلاوه قلنمسنی وردوتك محافظەسنده ایکی عساکر نظامیه طابورینك محافظه وابقا قلنەرق عساکر متباقیه ایله دشمن بطریەلری اوزرینه برخروج حرکتی اجراسنی ولغم قویولری کشف ایدیلنجه یه قدر بوبطریەلرك اشغال ایدلمسی لازم کلدیکنی تصمیم و تکلیف ایلدم . بنم رأیمجه برده سالف الذکر روس بطریەلرینی تخریب ایتمکه، برقاچ طوب ضبط ایتمکده چالشمق اقتضا ایدیوردی .

بیهوده ونتیجەسز نطقلر !... لاف و کذاف ! . . . ایله وقتلر کچدی. بونلر نظراعتنایه آلنمدی .

نهایت « ناسمیت » ایله بن شبهەلی محلدن طوپلرمزی، جبخانه مزی آدملرمزی کیرویه چکدیردکدن صوکره ایو و مناسب کوردیکمز خصوصاتی امر ایتمك اوزره مبهم تعلیمات ایله « عرب طابیەسی » نه

(٢) یمنی ایلری پك جیقندیلی « عرب طابیەسی » ایله « بیلانلی طابیه » موضعی
(حاشیهٔ محرر عاجز)

ارسال قلندق. يولده كيدركن كوك كورلمه‌لرينه مترافق بر بيوك صاغاناقه [شديد بر ياغموره] معروض قالدق ؛ شمشك چاقمه‌لر باركيرلرمزى اوركوده‌يور، انلره ايراث خوف ودهشت ايده‌يوردى. «محمد بك»[١] اوركن كندى بينك باركيرينى بمكنك اوزرينه بنديردى وبزى شهره كيرو دونمكه دعوت ايتدى وبوكا عدم موافقتله كتمكده ثباتمزى كورنجه‌يه بزى ترك ايده‌رك عودت ايلدى. «عرب طابيه‌سى» نه وارنجه‌يه قدر چوق صيقنتى چكدك. بز اوراده - برقاچ كلمه‌دن باشقه توركجه‌يه آشنا اولمديغمز حالده - الكمظلم بر كيجه اثناسنده ترجمانسز كندى افكار و آرامزى لازمكلنلره بيان وافاده ايده‌جك وياپلمسى مقرر يكى استحكامك برصره عسكر ديزه‌رك ارائه ايده‌جكمز خطوط اساسيه‌سى [طاسلاغى] ايچون زمينى خطوه ايله اولچه‌جك ايدك. نهايت ايكى تورك استحكام [مهندس] ضابطى نزدمزه مواصلت ايلديلر؛ بونلردن آلمانجه سويله‌ين برى [١] زمينه اشارت ايديلن خط اوزرينه ديزلمش افرادى استحكامك انشاسنه بدأ ومباشرت ايتديردى وشبه‌لى محلدن طوپلرى وجبخانه‌يى كيرو چكمك ايچون لازمكلن امرلرى ويردى. بوزمان اثناسنده يكى باش قوماندان ميرالاى «لطيف بك»ى[٢] بولمق ممكن اولميور، هرشى قارمه قاريشيق كيديور ايدى. بن انجق مشكلات ايله بر ضابط بوله‌بيلمكه، بتون جبخانه‌نك كيرو چكلمش بولنديغنه دائر اطمئنان حاصل ايتمكه كسب موفقيت ايده‌بيلدم. نهايت

---

[١] مسبوق الذكر ترجمانلقده مستخدم استحكام بكباشيسى «محمد بك» در.

[٢] قطعات عسكريه باش قوماندانى (مركز قوماندانى) .

«لطيف بك» كورينديء لكن هيچ برشيئه قارشمق ايسته‌ميوردی.

بندن اك چوجقجه‌سنه ، اك مناسبتسز ومعناسز برطاقم مسئله‌لر صوريله‌يور ايدی كه مثلا : دشمن لغمی پاطلاتمقسزين هجوم اجراسنه حاضرلانديغی حالده نه‌يولده حركت ايديله‌جكی ، افرادعسكريه‌نك دشمن آتشی آلتنده استحكامده بتون كون چاليشمالری لازم كلوب كلمديكی ، حتی هجوم اثناسنده قطعات قومندانی ميرآلايك بالصحه هانكی محلده بولنمسی اقتضا ايتديكی كبی سؤاللر بو زمره‌دندر ؛ بويولده سؤاللره قارشو بن: برانكليزضابطی بولنديغمدن خدمت ووظيفهٔ عسكريه‌لرينی ايفا ايدركن كندولرينه‌قومانده‌ايتمك فكرونيتنده‌بولنمديغمی ، آنلره‌معاونته شتاب ايچون‌مقتدربولنه‌بيلديكم‌شيلری‌ياپمقده ايدوكمی ولكن كندولرينه اعطای أوامردن اجتناب ايده‌جكمی ، ميرآلايك ايسه ديله‌ديكی محلده بولنمقده سربست ايدوكنی كندولرينه بالواسطه سويلتدم .

فلا كتی توفيروتزييد ايچون دشمن ردوت [يعنی‌عرب‌طابيه‌سی] اوزرينه دانه‌لر ، خمبره‌لر و« غره‌ناد » دنيلان دانه‌لر [آل‌خمبره‌لری] ياغموری ياغديره‌يور ايدی . « ناسميت » جريان احوالدن پاشايی[١] خبردار ايتمك وكندوسندن مثبت [قطعی] تعليمات آلمق اوزره آنك نزدينه كيتدی . بوهنكامده خندك شيوی [شيوصحرا]اوزرنده اخذموقع ايتمش ارنبود كوكلليلری ايله دشمن آره‌سنده تفنك آتشی تكرار باشلادی و دشمنك‌خمبره‌لری و دانه‌لری اك مكمل و مؤثر صورتده سقوط ايده‌يورلردی .

---

[١] تنبيه : قوماندان‌ومحافظ وكيلی‌حسين پاشا ايدوكنی‌ظن وتخمين ايده‌يورز .

١٢٧٠ طونه سفرنده طونه بوینده وبالخاصه سلستره قلعه‌سنده وبعده قریمده
پیاده ویاسواری بولنمق اوزره سفره اشتراک ایدن آناطولی کوکللی باشی بوزوق
عساکرندن برحزب سلستره مجاهدینی .

Un groupe dé baschi-bouzouks à Slistrie. (1854.)

(صحیفه : ١٦٠)

بورادەده براز توقف ایده‌لم .

« بوتله‌ر » سلستره‌ده‌کی کندی افعال وحرکات و اجراآتنی بیوك کوسترمك، بعدالحرب وقوعه کلدیکی اوزره انکلتره‌ده کندوسنه «سلستره‌نك شانلی قهرمانی» دیدیرمك خصوصنی کندی محاصره ژورنالنی یازارکن اصلا خاطردن چیقارمامش وبالدفعات دیدیکیمز وجهله اوراده موجود ـ متحیز، شجیع وفداکار ومعلوماتلی ـ ارکان عسکریه‌وبرطاقمی مصرلی واجنبی امرای عسکریه‌یی وبالخاصه ارکان حرب مأموریتیله سلستره‌ده بولنه‌رق محاربه‌نك الیوم ملت کتبخانه‌سنده موجود برده ایضاحاتلی مجسم رسمنی یاپمش بولنان میرآلای صالح بك ایله ایکی عثمانلی استحکام [مهندس] ضابطی وسائره‌یی بتون یازیلرنده نظر اهمیته طوتمیه‌رق، صفرراده‌سنده تلقی ایده‌رك هرشیئی کندیسی ایله رفیقی ملازم «ناسمیت» دوستمزیاپیورمش کبی کوسترمك ایسته‌مشدر. بوبابده‌دها ایلری کیده‌رك تاریخ عسکری جهانده «سلستره مدافعهٔ متعدیهٔ قهرمانانه‌سی» کبی امثالی اندر بك شانلی برمدافعه‌یی ـ ردیف میرلواسی عبداه پاشا، بیوك پدرم یکیچری اغاسی حسن تحسین افندی زاده‌عساکر نظامیه بیکباشیسی احسن هدایت افندی کبی برطاقملری اوراده قانلرینی دوکه‌رك، شهید دوشه‌رك سلستره خاکنه ودیعه قلنمق صورتیله ـ وجوده کتیرمش بولنان شجیع و نامدار ضابطلرمزه‌ده دیل اوزاتمغه جرأت ایتمشدر. بویوللرده‌باقیکز سوزه‌دوام ایله‌حجاب ایتمه‌دن نلریازییور:

{ هجومه اوغرایه‌جغمزی ظن واکا انتظار ایده‌یورز. برچوق ضابطلر کندولرینك بیهوده قیردیرلمق ایستلدیکنی سویلیورلر !... بونلردن

بريني كوردم كه بر چوجق كبی آغلایور وقوماندەسی تحتندەكی كندی آدملری حضورنده ، طلب ایدیلەجك هردرلو فدا كارلغی اجرایه حاضر وآماده بولنان بو زواللی شیطانلر مواجهەسنده كندی كوز یاشلرینی سیلەیوردی . بن بو صرەده كندولرینه معاونت ایتمك ایچون اقتدار وقدرتم داخلندەكی بالجمله خصوصاتی یاپمش وشمدی آرتق بو خصوصده اللریمی بیقامقده بولندیغمك انلره سویلنمسنی افندیدن [*] رجا ایلدم . بونك اوزرینه مومی الیهم : «شوحالده حرب ایدەرك كیرو چكلمك لازمكلور ! » دیو جواب ویردیلر ؛ اكر كندولرینی ترك ایدرسەم موضعك احتمالكه ترك ایدیلەجكنی ایو جه نظر دقته آلەرق شفق سوكدكدن صوكره بر ساعت دها اوراده قالدم ؛ بو زماندن اول لغمك پاطلادیلەجغی فرض وقبول ایدیلەیوردی .

« ناسميت » پاشانك اویقوده بولمش وفقط میرالای « غراخ » اویاندیرمغی رد ایتمش ایدی .»

« بوتلەر » ك دیدیكی كبی بعض ضابطان كندولرینك بیهوده قیردیرلمق ایستلدیكنی سویلشلر ایسەده بو افاده یكده یابانه آتلمامق لازمكلور ؛ پروسیالی میرالای « غراخ » : اولجه موضوع بحث ایدلدیكی اوزره « عرب طابیەسی » ایلری موضعنك ـ یعنی قلعه استحكامات منفرده خطندن او وقتك طوپلری منزللرینه نظراً خیلی

[*] محررك اسمنی سویلمكدن چكنديكی ذات ترجمانلقده مستخدم استحكام بیكباشیسی محمد افندیدر. (حاشیهٔ محرر عاجز)

ایلروده وروس مواضع مستحکمه واردوگاهنه الک قریب، استحکامات
منفرده خطنده‌کی طابیه‌لردن معاونت واستناد کورمسی مشکل، دشمن
طرفندن هرجهتدن احاطه‌سی ممکن بولنان بو خارجی نقطه‌نك ـ ایلك
وظیفه‌سنی کوردکدن صوکره ترك ایدیله‌رك کیرویه قلعه‌نك استحکامات
مفرزه خطنه چکیلمسنی تکلیف ایتمش واول وآخر عرب طابیه‌سنك
محافظه‌سی حقنده کاملاً مخالف رأیده بولنمش، مسئله بر مجلس حربده
اوزون اوزادی‌یه موضوع ایدیله‌رك بو بابده خیلی مناقشات جریان
ایتمش ایدی . اندن صوکره مذکور طابیه‌یه مکرراً هجوملر وقوعه
کلمش ، اوکنده لغملر ترتیب ایدیله‌رك بعضیلریده پاطلادلمش ، اولجه
بیان ایدلدیکی اوزره اوراده کیجه باصقینی ایله باشلایان برده بیوك
محاربه‌وقوعه‌کلوب دشمنك مغلوبیتیله نتیجه‌لنمشدر. دشمن ایسه طورمیوب
مذکور طابیه اوزرینه صیچان یوللری آچمق ، یکیدن بطریه‌لر انشا
ایتمك ، پیشگاهنه یکیدن طوپلر کتیرمك صورتیله بو ایلری موضعه
قارشو مرتب هجوم قواعد اصلیه‌سنی تطبیق ایتمکده ، اوکنده یکیدن
لغم دهلیزلری آچمقده ، موضعی یاغمورکبی یاغدیردیغی طوپجی مرمیاتیله
دوکمکده‌در . اولجه تصریح ایدلدیکی اوزره پروسیالی میرالای «غراخ»
کبی حربدن اول طوپجی معلمی صفتیله آلمانیادن جلب ایدلمش متحیز
وتجربه‌کار بر طوپجی ضابطی ایله انك رأینه اشتراك ایدن قلعه ارکان
وامراسندن بعضیلری بو موضعك [یعنی ایچنده قالمسی پك زیاده
تهلکه‌لی بولنمغه باشلایان وقلعه عساکر محافظه‌سنك قسم اعظمی
باشی‌بوزوق کوکللی عساکردن وکوکللی آرنبودلردن عبارت بولنمسی

سببیله سقوطی حالنده عموم استحکامات منفرده خطی ونفس قلعه ایچون‌ده بر تهلکهٔ عظیمه تولید ایده‌بیلمسی تحت امکانده بولنان بواوك موضعك] اصول وقاعده‌سی دائره‌سنده ترکیله استحکامات مفرزه خطنه چکیلنمسی رأینده، فکر وقرارنده بولندقلری حالده هنوز ٢٧ یاشنده یعنی پك کنج بولنمقدن طولایی تجارب عسکریه وحربیه‌سی هنوز انکشاف ایده‌مه‌مش بر انکلیز مهندس ملازمی ایله همان عین حالده بولنان کنج رفیقی کاملاً مخالف رأیده بولنه‌یورلردی.

ایلروده بالوجوه تظاهر ایده‌جکی اوزره « وارنه » ده‌کی ـ تجمع سوق الجیشیسنی بردرلوا کمال ایده‌مامش، دها پك چوق نواقصی موجود، حتی آچ قالمق درجه‌سنده محرومیته معروض ـ انکلیز وفرانسز فرقه‌لرندن متشکل متفقین قوای عسکریه‌سنك سلستره‌نك امداد ومعاونتنه قوشملری حالاً بسبتون امکان خارجنده وروش حاله کوره آتیاده غیر ممکن ایکن او ایکی کنج ملازمدن بالخاصه «بوتله‌ر»ك قریباً وروداید‌ه‌جك متفقین امداد اردوسیله روس اردوکاهنی ، انی احاطه ایدن طابیه واستحکاملرله مجهز روس محیط مقابلنی بالسهوله باصه‌بیلمك، شو وجهله روسلری طونه‌یه دوکمك غایه‌سنی استهداف ایدن عرب طابیه‌سنی هرحالده محافظه وهرنه‌یه دکرسه دکسون شدتله مدافعه فکرینه تبعیتله نته‌کیم وقوعه کلدیکی اوزره اوراده برچوق عثمانلی قاننك ـ برمذبحه‌ده دوکیلورجه‌سنه ـ آقمسنه ختام ویرلمسی کیفیتی دخی هرحالده شایان تأمل وملاحظه ایدی .

شو حالده مومی الیه «بوتله‌ر» ك دیدیکی وجهله طابیه‌ده‌کی بعض

ضابطانك كندولرينك بيهوده يره قيرديرلق ايستنلمسندن بحث ايتملرى ـ اكر صحيح ايسه ـ پك معناسز بولنمسه كركدر! ..

هرحالده عرب طابيه سى : آنك عساكر محافظه سنى تشكيل ايدن زمانك اك منتظم ومعلم وكزيده مصر عساكر شجيعه سى ايله حرب ضربده قارشولرينه چيقلمقده كى مشكلات برچوق وقايع حربيه ايله مثبت بولنان شجيع ارنبود كوكلليرى واو وقت اك بيوك سرحد اسلام بولنان طونه نك مدافعه سى ايچون عنعنات قديمه يه توفيقاً كندى ارزولريله قوشوب كلمش كوكللى آناطولى مجاهدلرينك سايهٔ همت وحماستنده محافظه ايدلمش ، تاريخ عسكريده نمونهٔ جلادت تشكيل ايده جك بر صورتده مدافعه ايديله رك دشمنه ترك ايدلمامشدر . بو مدافعهٔ قهرمانانه يى « بوتله ر » و « ناسميت » كبى عثمانلى دوستى بولنمقله برابر تجارب عسكريه وحربيه لرى ـ پك كنج بولنملرندن طولايى ـ هنوز اكسيك بولنان وعلى الخصوص مزبور طابيه نك اك قانلى دورهٔ مدافعه سنده اوراده بولنميوب ومدافعه سنه شتاب ايتميوب نفس قلعه ايچنده شدت آتشدن باشلرى سرسملشمش بولنديغى حالده اويويوب قالدقلرينى اعتراف ايدن ايكى اجنبى ملازمنك ترتيبات وجسارتنه مديون براقمق البته موافق عقل وحكمت دكلدر .

« بوتله ر » دوستمز مبحوث طابيه مدافعلرندن برضابطك چوجق كبى آغلاديغندن بحث ايده يور! ... دوستمزك روحى امين بولنسونكه كرك ضابط وكرك افراددن عثمانلى عسكرى قورقه رق محاربه ده آغلامز ! .... اجدادمزك نيجه عصرلق شهامتى ، مأثر جلادت وحماست

وقهرمانیسی بتون تواریخ ملل صحائفنی اشغال ایتمکده دکلیدر ؟ بونی انکاره مجال وارمیدر ؟ ایلك نظام جدید عساکریله انکلیز آمیرالی محترم دوستمز « شمیت » ك کوزلری اوکنده اجرا ایتدیکمز « عکا » مدافعهٔ قهرمانه‌سی ، پلونه ملحمهٔ کبراسی ، سائر بر چوق مشهور محاربه ومدافعه‌لرمز .. ظن ایدیلورکه عثمانلی ضابطان ونفرلرینك محاربه‌ده آغلامیه‌جقلرینه بلیغ مثاللری احتوا ایتمکده‌در !..

برده « بوتلر » محبمز عرب طابیه مدافعلرینه قارشو اقتداری داخلنده بالجمله خصوصاتی یاپمش وآرتق بوخصوصده اللرینی یقامقده بولندیغنی کندولرینه سویلتمش ایدوکنی محاصره ژورنالنه یازمشدر. ترتیبات تدافعیه ایچون لازمکلن وصایایی اجرا ایتمش ، بو خصوصده مهم خدمتلر ایفا ایتمش بولنمسی تحت امکانده‌در ؛ فقط عرب طابیه‌سنه بر هجومك بکلندیکی ، طابیه‌نك آتش ایچنده قالدیغی بر صره‌ده کندوسنه مراجعت ایدن مدافعینه اللرینی یقامقده بولندیغنی بیان ایتمسی ـ بالخاصه عرب طابیه‌سنك هردرلو ترتیبات ومدافعه‌سنی درعهده واجرا ایتمش بولندیغنی اثرینك بر خیلی محللرنده یازه‌کلمکده بولندیغی حالده ـ پك غریب دوشمکده‌در . ذاتاً اوجه طابیه ایچنده واوکنده وقوعه کلن قانلی محاربه‌ده عسکرك یانی باشنده بولنوب بر ایش یاپمامشدرکه یکی وقوعه کله‌جك هجومده‌ده بر ایش کوره‌بیلسون!... کندیسنك یکی باشلیه‌جق هجومده‌ده اوراده وجودینه اشد احتیاج کورلسون ! ... او یکیدن هجوم بکلنیرکن خدمات فنیه‌سنی یاپمش بر مأمور صفتیله شفقدن بر ساعت صکره طابیه‌یی ترك ایتمش ، دها

طوغریسی طابیه‌نك وقوعه كله‌جك یكی هجومده‌ده جلادتكارانه مدافعه‌سنی آغلادقلرندن، قورقدقلرندن بحث ایتدیكی تورك ضابطلرینه براقه‌رق قلعه‌ده‌كی قرارگاهنه چكیلوب كیتمشدر .

«بوتله‌ر» سوزینه دوام ایله دیيور :

٤ جزیران ١٨٥٤ — اوكله‌دن صوكره ساعت ٥ ده طوغری « عرب طابیه‌سی » نك هجومه اوغرایه‌جغنی تأمل ایده‌رك یكی استحكام انشاآتنك نه راده‌یه كلدیكنی كورمك ایچون اورایه كیدیورم . میرالای « غراخ » صاغ باستیونك [برجك] دخی كذلك لغاوسنده آلنمش ایدوكنی اخبار وتأمین‌ایدن راپورلره حقلی بر صورتده استناد ایده‌رك مذكور باستیوندن طوپلرله جبخانه‌لرك كیرو چكدیرلمسنی بكا تكلیف ایتدی . بوكا بناءً طابیه‌یه مواصلتمده بو خصوصده لازمكلن امرلری ویرده ؛ دیكر باستیوندن كیرو چكلمش طوپلری الك بیوك نظامسزلق ایچنده بولدم ؛ مذكور طوپلری هانكی وضعیته قویمق لازم ایسه اووضعیتی تعیین وبیان وعین‌زمانده صاغ باستیون كیروسنده انشا ایدلمش بر دیز سپری ایله پیدای التحاق ایدن یكی بر سپرك خطوط اساسیه‌سنی [طاسلاغنی] ده ارائه واشعار ایلدم .

جریان احوالی كندوسنه بیان وارائه ایچون یكی باش قوماندان « لطیف بك » ی [١] اقامت ایتدیكی ره‌دووی ده [رجعتكاهده] كیدوب آرامغه مجبور قالدم؛ بوندن صوكره هرشیئی [هرفدا كارلغی]

[١] قطعات عسكریه باش قوماندانی [مركز قوماندانی]

یاپمغه حاضر بولندقلرینی بیان ایدن عسا کره ویره‌جکم تعلیماتی اعطا ایتدم ایسه‌ده اوراده قوماندانلری یوق ایدی . بو قوماندان نهایت ظهور ایتدی ولکن بر صورت واضحه‌ده کرهاً ، ایسته‌میه‌رك ایشه قاریشه‌یور ، هر زمان طالغین ومتأمل بولنه‌یور و ذهنی ویریله‌جك امرلردن زیاده اطرافمزه دوشن خمبره‌لر، مرمیلرله اشتغال ایلیوردی.

وسطی ساعت ۷ ده بر دشمن عسا کری مفرزه‌سنك کندوسنی طوپلو تعقیب ایلمك اوزره دره ایچنده بزم صاغ جناحمزه طوغری صوقولدیغنی کوردیکمز زمان تحقیق وتفتیش کیفیته «محمدافندی»یی [۱] کوندرمش ایدم .

بر طاقم کوکللی باشی بوزوق عسا کری دشمنه تصادفلرنده اوزرلرینه آوجی آتشی اجرا ایتمکه کیده‌یورلر. عین‌زمانده (٦) دشمن طابورینك «یپلانلی طابیه» اوزرینه توجه ایتدیکنی مشاهده ایده‌یورز .

خصوصات مذکوره بزه [عرب طابیه‌سنه] قریباً بر هجوم وقوعنی ظن وقبول ایتدیردی. بن میرآلای بکه بتون موجودمعیتنك یکی استحکام آرقه‌سنه چکدیرلمسنی توصیه ایلدم .

بر آز صوکره دشمن مفرزه‌سی کندی اسکی موضعنه عودت ایتدی . بیکباشی « محمد افندی » کندوسنك راحتسز ایدلمسندن طولایی جانی صیقیلمغله نشئه‌سز ایدی [۲] . بالذات کندم بتون

[۱] آلمان لساننه آشنا بولنمقله ترجمانلقده مستخدم استحکام بیکباشیسی محمد افندیدر . (حاشیهٔ محرر عاجز)

[۲] بر بیکباشینك ترجمانلق صفتیله براجنبی ملازمك ایستدیکی کبی امرلری آلتنده استخدامی البته بویولده نشئه‌سزلکلر تولید ایده‌بیلور .

موضعی بالذات طولاشه‌رق معاینه ایلدم . موجود عسکرلر محققدرکه هیچ بر یرده مثل ونظیری بولونمایه‌جق صورتده قصورسزدر ؛ لکن ضابطلر هیچ بر دکر وقیمتی حائز دکلدرلر ؛ بونلر هیچ بر شی یاپمغه مقتدر اولمیوب کندولرینك سلامتندن باشقه برشی دوشونمیورلر[١].

دشمن هر نوع مرمیاتدن متشکل دائمی ومهلك بر آتشی ادامه ومحافظه ایده‌یور . آقشام وسطی ساعت ٩ بچقده روسلر بر لغم پاطلاتدقدن صوکره بلا نتیجه بر تجاوز تجربه‌سی دها یاپیورلر . « سلاح باشنه ! » اشارتی چالندی . شدید تفنك آتشی !.. فقط اصلا هجوم یوق !...

٥ حزیران ١٨٥٤ ـ « قره‌چون به‌سکی ـ Gretzonbeski نامنده‌کی برسواری بیکباشیسی [٢] معیتنده‌کی اوچ سواری ایله برابر « شمنی » دن بر طاقم رسمی تحریرات ومکتوبلر کتیردی .

مومی الیه بزم چادرمزه کلدی وضابطانك احوال مادیه وروحیه‌سی وقلعه عساکر محافظه‌سی حقنده خبر آلمغه مأمور ایدلدیکنی بزه سویلدی ؛ لکن مومی الیه آنلر ایله اجرا ایلدیکی مکالمات ومحاورات، بوبابده اجرا ایتدیکی تحقیقات نتیجه‌سنده عساکرمذکوره وباخصوص ضابطان قوهٔ معنویه‌لرینك بسبتون قیرلمش بولندیغنی وقلعه‌نك ـ اکر

[١] ضابطلریمز حقنده بوندن اولکی مدافعاتمزك بورایه‌ده شمولی بولنمغله تکرار فضله سوزه لزوم کورمدك .

[٢] بوضابطك دورسلطان عبدالمجید خانیده کثریسی لهلولر وخرستیانلردن متشکل بولنمق اوزره تشکیل ایدیلان قزاق الایلری ضابطانندن ایدوکنی ظن ایده‌رز . (حاشیهٔ محرر عاجز)

كندوسنه سريعاً امداد ايدلمز ايسه ـ بالضرور سقوط ايده‌جكنى ظن وملاحظه ايده‌يوردى. ضابطان حقنده مومى اليهك رأينى تصديق وقبول ايتدم ؛ لكن افراد عسكريه‌نك بالعكس احوال وترتيبات حسنه‌ده بولنديغنه نظر دقتنى جلب ايلدم .

بتون كون عميق سكونت حكمفرمادر .

آقشام وسطى ساعت ١١ ده « سلاح باشنه ! » اشارتى چالندى؛ « عرب طابيه‌سى » ايله « ييلانلى طابيه » برهجومك تحت تهديدنده‌درلر. تقريباً بر ساعت مدت شديد بر طوپ آتشى دوام ايتدى . ـ ينه هجوم يوق !

٦ حزيران ١٨٥٤ — بيكباشى «قره‌چون‌به‌سكى» بك معيتنده‌كى اوچ سوارى ايله برابر « شمنى » يه عودت ايلدى . بن « ناسميت » ايله برابر ـ بر باشى بوزوق سواريسى قولنه قومانده ايدن اصلاً « سنت آندره ـ «Saint-andré» نامنى حائز فرانسز ضابطى ميرآلاى « مراد بك » ى كورمك ايچون ـ آته راكباً «مجيديه» طابيه‌سنه كيده‌يورم. ميرمومى اليه ايله برابر ايلروده‌كى پوسته‌لرى [ايلرى قره‌غوللرى] وآتلى نوبتچيلرى دور وتفتيش ايلدك . دشمن « عرب طابيه‌سى » اوكنده‌كى بطريه‌لردن « آلفاتلر ـ Alfatlar » قريه‌سنه دكين ممتد بولنان بر استحكامات مفرزه خطى [محيط مقابل] انشا ايتمشدر .

مؤخراً « مرادبك » ايله برابر « قاليپترى ـ Kalipetri » قريه‌سنه قدر تمديد صورتيله كزنتى‌مزه دوام ايلدك. اشبو قريه‌يه ايندكيكى زمان انسان كنديى بردنبره ـ محاربه‌ده ايكن جنك كورلتيلرندن بعيد وآزاده ،

اوقدر فرقلى ولطيف ، اوقدر آسوده وسكونتبخش ـ كوزل بر محلده بوليوريزكه پك غريب وعجيب بر تأثير واحتساسه اوغرايور :

بوراده: دانه‌لر، آتيلان مرميات وپشرولر تأثيراتيله طارمه طاغنق برحالده، قوپمش يير تيلمش انسان اعضالرى يرينه لطيف كول بغچه‌لرى، ثمره‌دار ميوه آغاجلرى ايله مستور ومزين خوش بر اسكى كاشـانه كوريورز ؛ بوراده بزم ايچون احضار وترتيب ايتدكلرى برقهوه آلتى اثناسنده بزه چبوقلر ، پك نفيس يرلى شرابلر تقديم قلنه‌يور!..

لكن بز بوراده‌كى صلح وسكون چبوغنى هنوز ايچمكه باشلاديغمز وغشى ايديجى ذوق ولذت ، اكلنجه وصـفالره طالوب قويولديغمز صره‌ده كمال استعجال ايله بر عسكر يانمزه كيره‌رك ـ بر دشمن قولنك قريه اوزرينه يوريديكنى وبزم سواريمزك كندوسيله محاربه‌يه كيرشمك ايچون آنى قارشولامغه كتديكنى افاده وبيان ايله ـ بو لطيف رؤيامزى، بو خيالات شاعرانه‌مزى كسر ، زير وزبر ايلدى. بر سـاعت دوام ايدن بو ذوق وصفالره وداع ايتمك لازم كلدى. برقاچ دقيقه صوكره سـوارى چرخه‌جى چنكلرينك حصوله كتيرديكى ولوله ، پاطردى كوراتى آره‌سنده بولنه‌يور ايدك .

قريه‌نك فوقنده‌كى تپه‌يى طيرمانير ايكن اوكمزده مؤثر ، مهييج برمنظره انكشاف، عرض اندام ايلدى: مهيب ومخوف، دهشت انكيز برطور وقيافتده (٤) وياخود (٥) عدد آناطولى كوكللى باشى‌بوزوق سـوارى آلايى كندى تفنكلرينى بوشـالته‌رق ، كندى قارغيلرينى صاللايه‌رق بتون استقامتلرده وادى‌يه آتلدى ؛ منتظم عساكر نظاميه

سواریسی‌ده طریس ایله هجومه قالقدی ؛ صولده بزم صحرا طوپلرمز دشمن اوزرینه آتش ایده‌یورلردی . دیکر طرفدن دشمن‌دخی کندی طوپجیسنه استناد ایتمش بولندیغی حالده دره‌دن چیقدی . بز فرانسز دوستمزه «سنت آنداره» نك [میرآلای مرادبکك] تحت‌قوماندا‌سنده‌کی سواری آلاینك جبهه‌سی اوکنه مواصلت ایلدك ؛ «مرادبك» دشمن بطریه‌لرینی تهدید ایده‌جك وجهله مذکور آلایی سوق وتحریك ایدیور ومیرمومی‌الیهك آلاینی دیکر ایکی سواری آلایی وقوتلی بر خفیف پیاده قولی تعقیب ایلیوردی .

(۲۰۰ الی ۳۰۰) یارده‌دن [۱] عبارت بر مسافه‌ده بزم عساکر غیرمنتظمه یعنی باشی بوزوقلر بزی ترك ایلدیلر ؛ باشلرمزك فوقنده بزه اصابت وقوعه کلمامك اوزره بر دانه پاطلادی .

دشمن کندی اسکی موضعلرینه عودتده تأخر ایتمدی ؛ آنك مقصدی هیچ شبهه‌سز «مجیدیه طابیه‌سی» اوکنده‌کی بزم طوپجی وسواری قوتلرمزی کشف وتحقیقدن عبارت ایدی [۲] .

---

[۱] برانکلیز یارده‌سی ۰,۹۱۴٤ متره بولندیغنه کوره تقریباً ۱۸۳ الی ۲۷۵ متره مسافه‌در .

[۲] ایلروده بحث مخصوصنده اعطا ایدیلن تفصیلاتدن اکلاشیله‌جغی اوزره روس باش قوماندانی «پاسکه‌ویچ» بالذات تحت قوماندەسنه آلدیغی قوتلی بر مفرزه ایله قلعه‌نك احوالنی اکلامق وپیشداری جنرال «قروله‌ف» قوماندەسنده بولنمق اوزره براستکشافات تعرضیه‌یه چیقوب «قالیپتری» قریه‌سی ومجیدیه‌طابیه‌سی حوالیسنه توجه ایتمکله کندوسنك فلاکتنی انتاج ایدن محاربهٔ معروضه وقوعه کلمشدر . دشمنك مقصدی امکان بولورسه عین زمانده بر ضربهٔ غیر منتظره اوره‌رق قلعه‌یه کیرمك ایدی . [ایلروده سلستره محاصره‌سی حقنده روس منابعنه مستنداً اعطا قلنان معلوماته مراجعت بیوریله] . (حاشیهٔ محرر عاجز)

آقشام اوستی « محمد پاشا » [۱] طرفندن « عرب طابیه‌سی » نه تام برطابور کوندرلدی و « مجیدیه » طابیه‌سنده آرتق يالکز بر طابور قالمقده بولنمسنه رغماً برده آخر بر مفرزه ترتیب وارسال ایلمشیدی .

۷ حزیران ۱۸۵٤ — قلعه قوماندانلغی [محافظلغی] درعهده ایتمك اوزره « سلستره » يه کوندرلمش وبو صباح مواصلت ایلمش بولنان « محمد رفعت پاشا » نك شرفنه بتون طابیه‌لردن سلام طوپلری آتیله‌یوردی [۲] . کلدیکی وقت مشارالیهك معیتنده محافظ صورتنده بر نظامیه سواری آلایی واردی . عثمانلی اردوسی نزدنده انکلیز

[۱] مشارالیهك اخیراً عساکر امدادیه ایله « سلستره » يه کلوب قوماندانلغی درعهده ایتمش بولنمسی محتمل « محمدپاشا » ايدوکنی ظن وتخمين ايده‌رز .

[۲] اولجه‌ده بالمناسبه بیان ایدلدیکی اوزره مشارالیه « محمد رفعت پاشا » اوز تیمور اوغللرندن چکدیره بکی امین بکك مخدومی بولنوب سلطان محمود خان عدلی طرفندن تجارتله اشتغال ایتدیکی مصرچارشوسندن قالدیریله‌رق لاجل التحصیل فرانسه‌یه بالاعزام فرانسه‌نك مشهور « سنسیر » مکتب حربیه‌سنده اکمال تحصیل ایدرك شهادتنامه آلمش ، دورسلطان « عبدالمجید » خان غازینك الك کزیده‌ومتحیز ومحترم ، الك معلوماتلی وفعال وجسور ارکان فاضله‌ء عسکریه سنك سرفرازی بولنمقله کسب اشتهار ایلمشدر . مشارالیه « پانغالتی » ده کائن مکتب حربیه‌نك بانیسی ومکتب حربیه ده مجلس معارف عسکری ریاستی وداخلیه مدیریتی ایله طول مدت خدمات برکزیده ایفا ایدن فریق « ثروت پاشا » مرحومله « دومکه » قهرمانلرندن ارکلی قوماندانی میرلوا « مظهر پاشا » و حربیه نظارت جلیله‌سی رجال قلمیه‌سندن واصف بك افندی مرحوملرك پدری ومحرر عاجزك بیوك قائن پدری [قائن والده‌سنك باباسی] درء سلستره قلعه‌سی قوماندانلق ومحافظلغنه « شمنی » ده سردار اکرم « عمر پاشا » طرفندن بالتعیین جبری يورويش ایله « سلستره » يه کوندرلدیکی زمان فریق رتبه‌سنی حائز بولنه‌یوردی [ترجمهٔ حال ومناقبی ایلروده بربحث مخصوصده برتفصیل يازیله‌جقدر] .

قومیسری « سیمون _ Simmons » ایله [١] « فه آرون _ Féaron » ، « باللارد _ Ballard » [٢] ، « قووون _ Covone » ، « قریسپی _ Crispi » مثللو بر طاقم ذوات معتبره ومنتخبه مشارالیهك رفاقتنده بولنمق اوزره « سلستره » یه کلمشلردی .

انکلیز قومیسری، « سیمون » کندیمزی تخلیص ایدلمش کورمك خصوصنده بزه آز امید ویردی ؛ مشارالیه بالعکس _ وظیفه‌مزك قلعه‌نك مدافعه‌سنه منفعت بخش بولنمقدن وهر نه یه دکرسه دکسون کندی موقعمزده قالمقدن عبارت بولندیغنی علاوه ایتمك اوزره _ تام بر متروکیته معروضیت واکا انتظار مجبوریتنده بولندیغمزی بزه آکلاتیوردی . اشبو شرائط داخلنده بوراده [سلستره‌ده] قالمق خصوصنك حقیقةً وظیفه‌مز بولنوب بولنمدیغنی واکر بز ساده‌جه محب یعنی وقایع حربیه‌یی کورمکه کلمش هوسکار کبی ملاحظه ومطالعه ایدیلیورایسه‌ك وضعیت وحال وحرکتزك کاملاً دکیشوب دکشمیه‌جکنی مشارالیهدن طلب وسؤال ایلدك. مشارالیه کیفیتی انکلیز باش قوماندانی لورد « راغلان » ه عرض وانها ایتمکی بزه وعد ایده‌رك هر صورتله کندی صلاحیتی داخلنده بولنان خصوص مذکور حقنده بزی تأمین ایلدی .

اوکله‌دن صوکره یکی قلعه قوماندانی « محمد رفعت پاشا » ده داخل

(١) انکلیز یوزباشیسی‌در.

[٢] انکلتره ذوات فخیمه‌سنك الك متحیز و محترم میرالایلرندن الیوم درسعادت بین‌المتفقین پولیس مراقبه مجلسی رئیسی قولونه‌ل « باللارد » جنابلرینك پدرلری ایدوکی مرویدر. [حاشیهٔ محرر عاجز]

بولندیغی حالده هپ برابر «اردو طابیه‌سی» ایله «ییلانلی طابیه» و «عرب طابیه‌سی» نی زیارت ایلدك .

استانبول قپوسنی ترك ایدرکن «پیسیللا آطه‌سی - Pisilla-ada » استقامتنده موضوع بر بطریه‌دن بزه برعدد دانه صاووردیلر ؛ بودانه بزم بر آز کیرومزده پاطلایه‌رق ۳ آدم تلف و ٥ کشی مجروح ایلدی . روسلر مفرز طابیه‌لر جهتندن بزه انداخت ایلدیلر .

۸ ـ حزیران ۱۸٥٤ — اشتراك ایتمکه دعوت ایلدیکمز بر مجلس حرب حضورنده بو صباح بر چوق مسئله‌لر موقع بحث ومذاکره‌یه وضع ایدلدی. انکلیز قومیسری «سیمون»ك طلبی اوزرینه بز یعنی «ناسمیت» ایله بن عثمانلی اردوسنده میرآلای نصب وتعیین ایدلدك [۱] . ایشته بو وجهله کندی پلانلریمزی وضع ایده‌بیلمکه کسب اقتدار ایده‌یور ایدك . «محمد افندی» نامنده‌کی آلمان لساننه آشنا بر استحکام بیکباشیسی [۲] یاور حرب وترجمان صفتیله معیتمزه تعیین ایدلدی .

اوکله‌دن صوکره «سیمون» «غو وون» ، «بالالارد»، «ناسمیت» وبن عرب طابیه‌سنده یکی بر استحکام ترسیم ایده‌رك زمین اوزرنده

[۱] بو ایکی انکلیز ضابطنك انکلیز اردوسنده «ملازم» درجه‌سنده بولنان رتبه‌لری عین زمانده «قولد ایستریم غاردس - Coldstream gards » نامنده‌کی انکلیز عسا کری بیکباشیلغنه ترفیع ایدلمش ایدی .

[۲] «بوتلر» دوستمز یازدیغی محاصره ژورنالنده بورایه‌قدر «محمدافندی»دن بالدفعات بحث ایتمش بولندیغی حالده امرای عسکریه‌دن لسان آشنا بر استحکام بیکباشیسی ایدوکنی بالذات کندیسنك ذکر وتحریر ایتمه‌مش بولنمسی البته بر مقصده مستند بولنسه کرکدر .   [حاشیهٔ محرر عاجز]

خطوط اساسیه‌سنی [طاسلاغنی] وجوده کتیردك . بو عملیات اثناسنده
بن بر قارابینه قورشونی ایله اوموزه‌دن اورولدم ایسه‌ده مجروحیتم
صورت خفیفه‌ده ایدی . بعده انکلیز قومیسری «سیمون»ك بر مجوعه
اوغرامسندن قورقدیغی « یبلانلی طابیه » یه کیتدم ؛ بن ینه کوکللی
ارنبودلرك متریسلرینی [سپرلرینی] زیارت وبو جهتده‌کی دشمن
بطریه‌لرینی معاینه ایلدم .

« سیمون » ، « غووون » ایله مأموراً کلن هیئتك سائر اعضالری
« عرب طابیه‌سی » کبی پك ضعیف بر استحکامك ناصل ونه وجهله
دشمنك مساعی‌واقدامات وهجمات‌متوالیه وثابته‌سنه مقاومت ایده‌بیلمش
ایدوکنی بر درلو فهم وادراك ایده‌میور ، اکا عقل ایردیره‌میورلر
ایدی. آنلر استغراب‌وحیرتلرینی، تقدیرات‌وتحسینلرینی الکستایشکارانه
تعبیرات ایله افاده وبیاندن کندیلرینی آله‌میورلردی [*] . بو کونك
آقشامنده مشارالیهم یکی قلعه قوماندانی «سلستره»یه کتیرمش بولنان
نظامیه سواری آلاینك تحت‌محافظه‌سنده « شمنی » یه عودت ایلدیلر .

٩ حزیران ١٨٥٤ — اوکله‌دن صوکره بر دشمن مفرزه‌سنك
« مجیدیه طابیه‌سی » استقامتنده یوریمکده بولندیغی خبر ویرلدی .

[*] شایان تشکردرکه عرب طابیه‌سنك مدافعه‌سنده‌کی فوق‌العاده‌لکی محترم « بوتلر » بو بیاناتیله انظار دقت وغبرته وضع ایتمکده‌در ؛ اوراده کوریلن بو فوق‌العاده‌لك هر شیدن اول عثمانلی جلادت وقهرمانلغنه مدیوندر . اول و آخر دیدیکمز کبی آنی شو بو دکل عساکر نظامیهٔ مصریه‌نك انتظام تام وصلابت دینیهٔ ممتازه‌سی ، کوکلی آناطولی باشی بوزوقلرینك فرط حمیت وحماستی و هله آرنبود کوکللولرینك هر درلو مدایحك فوقنده بولنان جلادت‌وقهرمانلغی‌وجوده کتیرمشدر . ایشته او قدر ! . . . (حاشیهٔ محرر عاجز)

« سلستره » قلعه‌سی حوالیسنده کوکللی آناطولی باشی بوزوق سواریسنك استکشافاتی (١٢٧٠).
Reconnaissances de la cavalerie turque irreguliere. diteis «Baschi-bouzouk» autour de Silistrée (1854).

(صحیفه : ١٧٦)

« سلاح باشنه ! » اشارتی چالندی . طوپجی « مجیدیه » ، « کوچك مصطفی » طابیه‌لری جهتندن آتش آچدی . بن « ناسمیت » ایله برابر آنه‌راکباً « مجیدیه طابیه‌سی » اوکنده‌کی یایلا اوزرینه چیقدق؛ ورادە شدید بر مصادمه ومحاربه‌یه شاهد بولنه‌یورز ؛ شویله‌که :

دشمن سواریسی « قالیپتری » قریه‌سنی اشغال ایلدی . بو صیره‌ده مذکور قریه‌نك بر قسمی یاندی . بر خیلی روس سواری بلوکلری رفاقتلرنده صحرا طوپلری و احتیاط بر پیاده قولی بولندیغی حالده محاربه نظامنی آلدیلر . بونلرك صاغی منتهاسنده وبزم صولمزده کائن بر دره ایچنده ٦ دشمن طابوری بزم طوپلرمزك منزلی داخلنده بولنه‌یورلر . بز طرف دشمن‌ده ۳ سواری آلایی ایله ۸ ویا ۹ طابور پیاده ، ۱۲ صحرا طوپی تعداد ایدییورز .

بزم ایکی نظامیه سواری آلایمز ایله ٦ قطعه خفیف طوپمز « مجیدیه طابیه‌سی » اوکنده ترتیب وتنظیم ایدیله‌رك محاربه نظامنی آلدیلر . بو اثناده باشی بوزوق سواریلری بزم صاغمزده ، « کوچك مصطفی » طابیه‌سی اوکنده « قالیپتری » قریه‌سنك اوست طرفنده آتش اجرا ایده‌یورلر .

قارشولقلی ایکی قولك طوپلریله «مجیدیه» و « کوچوك مصطفی» طابیه‌لرینك طوپلری بر صورت شدیده‌ده آتش ایده‌رك [طوپجی دوللوسی اجرا ایلیه‌رك] آفاقی صارصیورلر . روس سواریسی «قالیپتری» قریه‌سنه طوغری ایکی قوتلی هجوم اجرا ایتدی ؛ باشی بوزوق

سواریلرینی پوسکورتدی؛ بعده روسلر ایکی قولدن آنسزین قریه‌دن ایلری آتلدیلر وجسورانه تپه‌یی ضبط واشغال ایتدیلر؛ لکن «کوچك مصطفی» طابیه‌سنك طوپلری طرفندن تلفات عظیمه‌یه اوغرادیله‌رق توقیف ایدلدیلر. وقعهٔ مذکوره‌یی بزم عساکر مزك ایلری بر حرکتی تعقیب ایتدی؛ بوحرکتده عساکر مذکوره صحرا طوپلرمزه استناد ایتمك اوزره روسلری «قالیپتری» قریه‌سندن سوروب چیقمغه اجبار ایتمشلردر.

وقعه‌نك آقشامنده دشمن اراضی‌یی ترك ایده‌رك چکلدی کیتدی. [*]

اثنای لیلده بن استحکام بیکباشیسی «محمد افندی» ایله برلکده عرب طابیه‌سنده انشاقلنان یکی استحکامی تفتیش ومعاینه‌یه کیده‌یورم.

١٠ حزیران ١٨٥٤ — صباح وقتی ساعت ٣ ده روسلر عرب طابیه‌سنك صول باستیونی آلتنده بر لغم انفلاق ایتدیردی وصاغناق حالنده شدید بر یاغمور آلتنده استحکام داخلنه نفوذ ودخول ایلدی. قطعات عسکریه باش قوماندانی [مرکز قوماندانی] «لطیف بك» طرفندن اعطا ایدیلن امرلر خلافنده وبوامرلره کوره بر نوبتجی خطی مستثنا بولنمق اوزره هرکسك یکی استحکام داخلنده قالمسی لازم کلور ایکن دشمنك بروجه معروض هجومی آننده باستیون [برج] داخلنده ٣ بلوك موجود ایدی. روس قوللری ـ صول باستیونی قطع ایتمك ایچون انشا وتأسیس ایدلمش ـ برنجی استحکام اوزرینه آتیلدیلر

[*] سلستره محاصره‌سنه دائر روس منابعنه مستنداً ایلروده اعطا ایتدیکمز معلومات نهایتلرینه طوغری بوخصوصده ویریلن ایضاحاته مراجعت وانکله‌مقایسه بیوریله.

واوستنه چیقدیلر ؟ بونك اوزونلغنجه یاپیلدیلر ؟ ایشـته بو وجهله برقسمی صولده‌کی مزغالدن صاغ باسـتیون داخلنه نفوذ و دخول ایلدی . لکن او صره‌ده هنوز اکمال ایدلمه‌مش بولنان یکی سـپردن توجیه ایدلمش قوتلی ودواملی بر پشرو وتفنك آتشی ایله‌قارشولاندی وبوصورتله دشمن ضایعات عظیمه ایله پوسـکوردیلوب طرد ودفع ایدلدی . تفنك آتشی تخمیناً بر ساعت امتداد ایتمشدر . بوآتشدن صوکره آرنبودلرك متریسی ایله روس بطریه‌لری آره‌سـنده مبادله وتعاطی قلنمش برقاچ عدد دانه مصلحته نهایت ویردیلر [١].

وسطی ساعت ٨ ده « ناسمیت » ایله بن جریان احوالی تدقیق واستکشافه کوندرلمك ایچون قلعه قوماندانی [محافظی] «محمدرفعت» پاشا طرفندن جلب ودعوت ایدلدك . بز بو خصوصـده تقریباً ایکی ساعت صرف ایله دشمنك هرنوع هجوم عملیاتی [عملیات‌تقربیه‌سی] وکوزلومز اوکنده یاپلمش بر خروج حرکتنك نتیجه‌لری حقنده

[١] روس محررلرندن « قوواله‌وسکی » طرفندن روسجه یازیلان اثرك سلستره محاصره‌سنی حکایه ایدن و بو اثرمزك نهایتنده بشنجی قسمنی تشکیل ایتمك اوزره بالترجمه تحریر و اعطا قلنمش بولنان قسم مخصوصنده (٢٨/٢٩) مایس رومی (١٠/١١) حزیران افرنجی کیجه‌سی عرب طابیه‌سی‌اوکنده برلغمك برهوا ایدلدیکی‌و بو وجهله هجوم ایدیلان عرب طابیه‌سنك بر چیقنتی تشکیل ایدن صیوری قسمنك تخریب قلندیغی وبعده روسـلرك لغم حونیه‌ی اوزرندن هجومه قالقه‌رق وبیدربی امدادلر آله‌رق طابیه‌نك سیپرلرینه وداخلنه مستولی بولندقلری وتورکلرك اولا کیرو چکیلمکله برابر تکرار عودتله پك شـدتلی هجوملره ، محاربه‌لره کیریشدکلری وروسـلره کلیتلی تلفات ویردیروب همان بتون « براغا » آلاینك مقتول و مجروح دوشدیکی محرردر . [بالاده اعطا قلنان معلومات ایله مقایسه ایچون بحث مذکوره مراجعت بیورلیه.]

استحصال معلومات ایلدك . بو خروج حركتی سایه‌سنده‌درکه اسکی استحکام خندکی محلی اوزرینه انشا قلنمش بر خفر خندکنك [تاج موازینك] وبوندن باشقه ١٠ یارده [تقریباً ٩ متره] مقداری بر امتداد اوزرنده کندیمی سوروکلیه‌رك ایچنه داخل بولندیغم برلغم دهلیزینك موضع صحیحنه کسب اطلاع ایتدم .

بوندن صوکره « بیلانلی طابیه » یی زیارت ایلدم . ضایعاتمز ٤٣ مقتول ایله ٩٢ مجروحدن عبارت بولنوب بونلر میاننده ٢ضابط مقتول و٣ ضابط مجروحدر [١] .

١١ حزیران ١٨٥٤ ــ خبرآلدمکه « بهرام پاشا » [٢] کندی فرقه‌سی ایله ورود ایلدکله قلعه حوالیسنده بولنمقده‌درلر ؛ عثمانلی اردوسی باش قوماندانی « عمرپاشا » نك اوامری موجبنجه‌مشارالیهه اقتضا ایدن معلومات وخبرلر ارسال وایصال قلندی .

---

[١] بوضایعات نسبةً مهمدر. اشبوضایعاتك « بونلر » دوستمزك بالاده‌کی بیانانه کوره ـ هرکسك یکی استحکام داخلنده بولنمسی لازم کلور ایکن هجوم زماننده باستیون داخلنده اوچ بلوك بولنمسندن انبعاث ایتدیکی آکلاشیله‌بیلور . دوستمز بونی « لطیف بك » طرفندن ویریلان امرلرك اجرا ایدلمامش بولنمسنه عطف ایتمك ایستمکده ایسه‌ده هروقت بیاناتنده موی الیه حقنده طولاییسی ایله علیهدار بولنمقده ایکن بوراده آنك طرفنی التزام ایتمسنه باقیلورسه ترتیبات وتعبیه واوامر اعطاسنجه هرکیمك طرفندن ایسه بر خطا ایدلمش ، نسبةً کثیر شهدا و مجروحلرك بو خطایه قربان دوشمش بولنمسی‌ده وارد خاطر و محتملدر . معهذا مبحوث روس منبعنه کوره بو کثرت ضایعاته محاربه‌نك شدتلی و دواملی بولنمسنك سببیت ویردیکی‌ده قبول ایدیله‌بیلور . [حاشیهٔ محرر عاجز]

[٢] جنرال «قاننون ـ Cannon» نامیله متعارف بولنان عثمانلی خدمت عسکریه‌سنده‌کی ذاتدر .

بن یکی استحکاملک انشاسنه نظارت ایتمك ایچون «عرب طابیه‌سی» نه کیده‌یورم .

دشمن کثرتله خنبره‌لر ، دانه‌لر آتمقده‌در .

۱۲ حزیران ۱۸۵٤ — ٤ طابور پیاده ، ۱ آوجی طابوری ، ٤۰۰ عرب سواریسی و ٦ قطعه قاطر طوپی [استر قوشولمش طوپ] قوتنده بولنان « بهرام پاشا فرقه‌سی » قلعه‌یه مواصلت ودخول ایلدی .

قلعه قوماندانی « محمد رفعت پاشا » نزدینه چاغیرلمش بولندیغمدن همان کیدوب « بهرام پاشا » ایله « مه‌ی‌نل ـ Meynell » ی اوراده یعنی قوماندان پاشا نزدنده بولدم . بعده آته راکباً « اوژیل‌وی ـ Ogilvy » و « هند ـ Hinde » ایله برابر [۱] « مجیدیه » مفرز طابیه‌سنه کیتدك . بهرام پاشا فرقه‌سی بو طابیه پیشکاهنده یرلشه‌رك اخذ موقع ایده‌یور .

« بهرام پاشا » ترسانه انشاآت محلی داخلنده بر بیوك چادر رکز ایتدیرمکله بو چادر « پیسیللا ـ Pisilla » ده‌کی دشمن مرمیاتنك باشلوجه هدفنی تشکیل ایلدی .

کیجه عرب طابیه‌سنده بر لغم انفلاق ایلدی ؛ بر هجوم اجراسندن قورقیله‌یوردی .

۱۳ حزیران ۱۸۵٤ — بو آقشام ایچون قلعه‌دن بر خروج اجراسی تصمیم ایدلمش ایدی . خروج قوللرندن برینك قوماندەسنی

[۱] مذکور اوچ ذاتك هویت و شخصیتلری حقنده مؤلف هیچ برشی یازمیور . [حاشیهٔ محرر عاجز]

بن درعهده ایده‌جك ایدم ؛ دیكرینك قوماندەسـنه‌ده « ناسمیت » تعیین قلنه‌جق ایدی . [*]

لازم كلن ترتیباتمزی آلمق ایچون « یلانلی طـابیه »یه كیتدك . اوزرینه خروج اجرا ایده‌جكمز دشمن موازیسنی تدقیق و معاینه ایچون یكی برمزغال داخلنده ایلرولیور ایدم . بو آنده بر قارابینه

[*] «بونلر» ك شمدی‌یه قدر بیاناتندن تظاهر ایدركه موی‌الیه سلستره مدافعه‌سنك الكمهم ومؤثر عامللرندن، فعالیتلرندن برینی تشكیل ایدن ومدافعلرك شجاعت وبسالت فوق‌العاده‌سنك‌اك‌جلی وبویوك دلیل برهانلرندن بولنوب سلستره مدافعه‌سنی بر « مدافعهٔ‌متمدیه » حالنه افراغ ایله‌بن مشهور خروجلرندن - احتمال كندوسنك تأثیرواشتراكی بولنمامقدن‌طولایی- نادراً واهمیتسزصورتده‌بحث‌ایتمشدر .
روس‌محرربن‌عسكریه‌سندن«قوواله‌وسكی» نك‌روسجه اثرینك سلستره‌محاصره‌سی بحثنی‌ترجمه صورتیله وجوده كتیردیكمز كتابمزك بشنجی قسمنده اتیاً كوریله‌جكی اوزره بك‌مظلم بولنان (۱۶/۱۷) مایس رومی و (۲۸/۲۹) مایس افرنجی كیجه‌سی توركار روس عملیات حفریه‌سی [هجوم خندق ومتریسلری] اوزرینه بیوك وبك شدید برخروج حركتی اجرا ایتمش، روسلرك مقابله ومدافعه‌یه قیامی واطرافدن امدادلرك ورودی ایله بك شـدید محاربه‌لر وقوعه كلش وبوصره‌لرده عرب طابیه‌سنك خروج حركتی طولاییسیله بوش براقلدیغنی ظن ایله آنی‌ضبط ایتمك قالقیشان اك‌جسور ونامدار روس‌جنراللرندن‌جنرال«سلوان- Selvan»ك مذكور طابیه‌یه امررسمی آلمقسزبن بدعت‌ذاتیه‌سیله هجوم ایتمسیله بوطابیه اوكنده وداخلنده بك خونریزانه محاربه‌لر وقوعه كلمشدر . بومحاربه‌لرده توركار بك‌بیوك بسالت كوستردكلری و بوجنرالك اوراده اتلاف وروسلرك پریشان صورتده طرد ایدلدیكی ومذكور جنرالدن بشقه بیوك رتبه‌لی بر روس ضابطیله ۳۱۵ روس عسكرینك مقتول وبرچوغی بیوك رتبه‌لی بولنمق اوزره ۲۵ ضابط ایله جنرال «پوپوف-Popof» ك و ۵۴۸ روس‌عسكرینك مجروح دوشدیكی یعنی‌روسلرك ۹۰۰ قدر ضایعاتی وقوعه كلدیكی مذكور اثرك منقولاتندن بولندیغی كبی (۲۲ مایس رومی) و (۳ حزیران افرنجی) كونی دخی‌توركارك سلستره‌دن چیقه‌رق روسلرك صول جناحنی حمایه ایدن بر ردوت اوزرینه شدید بر خروج

قورشونی ایله آلنمدن اورولدم؛ لکن قفا طاسمك صلابی برکتیله درکه مرمی ـ دها یوکسلمدلمامش بر تراب سپری دلوب کچه‌رك کلمش بولنمسنك دخی انضمامیله ـ باش داخلنه درجه نفوذ ایتمدی واوراده یالکز اولدقجه مهم بردلیك حصوله کتیردی. بن بوحادثه‌یی اهمیتسز برشی مثابه‌سنده تلقی ایلدم. بوحال خروج اجراسنی آنی‌یه تأخیر ایتدیردی.

شهر داخلنده برعملیهٔ جراحیه‌یه معروض بولندم. [*]

۱٤حزیران ۱۸٥٤ — ملازم «باللارد ـ Ballard» دوستمز «شمنی»دن مواصلت ایلدی؛ مومی الیه «عمرپاشا» نك ـ بزم عثمانلی اردوسنده میرآلایلق رتبه‌سنه نصب وتعیینمزی تصدیق ایدن وسلستره‌ده باش قوماندان [قلعه محافظی] رفعت پاشا ایله محمدپاشا، ناسمیت، باللارد،

حرکتی اجرا واشبو ردوته شدتله هجوم ایلمرندن بربیوك محاربه وقوعه کلوب بو محاربه‌ده روسلرك ضایعات عظیمه‌یه اوغرادقلری و مشهور روس جنرالی «وه‌ژه‌لیچکی -Véselitski» نك یاره‌لندیغی‌ده اثر مذکورده واضحاً روایت ایدلمکده‌در، حال بو سرکذده‌ایکن «بوتلر» محاصره‌ژورنالنده بونلردن لزوم واهمیتلری درجه‌سنده بحث ایتمامش وکندی افاده‌سی وجهله ۱۳ حزیران اقشامنده اجراسی تصمیم ایدیلان خروجه اشتراك آرزوسنی کوسترمکله برابر طالعی بو خروجه‌ده اشترا کنه مساعده ایتمامشدر [مبحوث خروج حرکتلری ایچون مبحوث بشنجی قسمده تفصیلات موجود بولنمقله مراجعت بیوریله‌بیلور.]

[*] ۱۸٥٤ سنهٔ میلادیه‌سی مایس رومیسنك برنجی کوننه مصادف (۱۳ حزیران افرنجی) تاریخنده «سلستره» ده «بوتلر» یاره‌لندیغی مثللو روسلر طرفنده دخی هجوم عملیاتی قوماندانی‌الك متحیز والك جسور روس جنراللرندن جنرال آدژودان «شیلده‌رس — Chiders» هجوم عملیاتنی تفتیش ایدرکن پك مهلك صورتده برخمپاره پارچه‌سیله صاغ باجاغندن یارالانمش وایاغی قطع ایدلمش ایسه‌ده قورتیله‌میوب ٦۷ یاشنده بولندیغی حالده ۱۲ کون صوکره «قالاراش» ده وفات ایتمش و بو تاریخدن اعتباراً محاصره عملیاتی هرطرفدن دها شدتله اجرا ایدلمکه باشلانمشدر.

غراخ و بنم داخل بولنه‌جغمز برمجلس حربك تركيب و تشـكيلنی و خصوصات سائرهٔ مقتضیه‌یی اشعار و بیان ایلیان ـ اوامر و تعلیماتی بزه كتیردی .

اوامر وتعلیمات مذكوره‌یه كوره بزم رضا وموافقت رسمیه‌مز اولمقسزین ترتیبات مهمه‌دن برینك اخذ واتخاذ ایدلمامسی لازم كلمكده ایدی[!] . «باللارد» ایشك صوك كرته‌سنه واصل بولندیغمز تقدیرده بزه ترتب ایدن خط حركت ایچون دخی سائر اوامر و تعلیمات كتیرمشیدی وچونكه روسلر طرفندن محاصره‌نك پك شدید برصورتده ایدی كوتورلدیكنك كوریله‌جكی مأمول ایدیله‌یوردی .

پروسیالی میرآلای « غراخ » بزه قارشو مخالفته قالقشمغه بنه شروع ایلدی ؛ اول درجه‌ده‌كه قلعه‌نك مدافعه‌سی هان غیرقابل امكان برصورت كسب ایده‌یوردی [*] « ناسمیت » كیفیتدن « عمرپاشا » یی كیدوب خبردار ایتمكه مأمور ایدلدی . قلعه قوماندانی « محمدرفعت پاشا » اخیراً فرقه‌سیله كلمش بولنان «بهرام پاشا» نك كندوسنه عرض ایتدیكی استعفایی قبول ایتمك ایستمدی .

۱۵ حزیران ۱۸٥٤ — دشمن مواضـعنده حركت عظیمه كوریله‌یور ، مالزمه وجبخانه نقلیاتی خبر ویریله‌یوردی . بیـوك رتبه‌لی برجنراله متعلق بولندیغی ظن وتخمین ایدیلن براشیاولوازم طاقمی

. . . .

. . . .

[*] بالاده صحیفه (۹۹ : ۱۰۱) ده‌كی مطالعاته مراجعت .

« بوتله‌ر » ك سلستره وقايع حربيه‌سنى كونى كونه بيان ايدن « سلستره محاصره ژورنالى » بوراده ختام بولمشدر . [١]

« مورنينغ هه‌رالد » غزته‌سنك محاربه‌ده بولنديرديغى مخابرى « آ. وودس » طرفندن ١٨٥٥ سنه‌سنده يعنى قريم محاربه‌سى هنكامنده « لوندره » ده نشر ايدلمش بولنان ومأخذلرمزك الك مهمنى تشكيل ايدن بوندن اول بالدفعات ذكرى مسبوق [٢] « صوك سفر وشرق محاربه‌سنك وقايع اصليه‌سى » عنوانلى انكليزجه كتابده سالف العرض مستر « آ. وودس » صورت مترجمه‌سنى شيمدى‌يه قدر اعطا ايتديكمز « بوتله‌ر » ك محاصره ژورنالنى عيناً درج ايتدكدن صوكره مومى اليهك

---

[١] « قوواله وسكى » نك (صحيفه ٨٧ ده) مذكور واولجه مبحوث روسجه اثرينه كوره :

١٣ حزيران ١٨٥٤ تاريخندن اعتباراً روسلر طرفندن محاصره محاربه‌سنه هر يوزدن دها شدتله دوام ايدلمشدر.

١٩ حزيران ١٨٥٤ [٧ حزيران رومى] تاريخنده عرب طابيه‌سنك سپرى آلتنده برانم دها پاطلادلمش وبتون تورك بطريه‌لرى يارم ساعت مدت شدتله طوپه طوتلمشدر .

٢٠ حزيران ١٨٥٤ [٨ حزيران رومى] تاريخنده عرب طابيه‌سنك جيقينتيلى قسمى روسلر طرفندن ضبط ايدلمش وتخصيص ايديلان بتون روس عسكرى هجوم عمومى‌يه حاضرلانمشدر .

٢٠/٢١ حزيران ١٨٥٤ [٨/٩ حزيران رومى] كيجه‌سى عرب طابيه‌سى ايله يلانلى طابيه اوزرينه - ويريله‌جك اشارتى متعاقب - تخصيص واحضار ايديلان روس هجوم قوللرى طرفندن صوك دفعه بر هجوم عمومى اجراسى تقرر ايتمش ايكن نصف الليلده باش قوماندان فلدمارشال « پاسكه‌ويچ » طرفندن ورود ايدن برياور حربك كتيرديكى امر اوزرينه هجوم ترك وتعطيل ايديله‌رك روسلر موضعلرينى براقوب طونه‌نك صول ساحلنه كچمكه باشلامشلردر [بشنجى قسمه مراجعت].

[٢] بالاده (صحيفه ٨٧) مراجعت.

افول حزینی انتاج ایدن خستەلغنك کسب وخامت ایلمسنی متعاقب « سلستره » ده کذران ایدن احوالی بیان ضمننده مبحوث محاصره ژورنالی عباراتی نهایتنده تکرار سوزه بدأ ایله دیبورکه :

« بوتلەر » ك ألی ایله یازیلن صوك کلمەلربالاده محرردر .

مومیالیهك اهمیتسز تلقی ایتمش بولندیغی جریحه ـ کندوسی: بتون موجودیتنی مادةً ومعناً أموبتوکەتنمدافعه حقندهکیاهتمامات ودقتلرله مهیج بولنمقده ایکن ـ آنسزین خوف وتلاش ویریجی ألیم بر حال و صورت کسب ایتدی. مومیالیه کان نوبتلرله أریمکده، یتاغندن چیقهمیهجق و کندی سلستره ژورنالنی تحریره دوام ایدهمیهجك برحالده بولنمقده ایکن اخذ و اتخاذ ایدیلن بالجمله ترتیباتی کندی نصائح وتوصیهلریله، کندی افکار و آرا و بیاناتیله اداره ایتمکدن فراغت ایتمیوردی .

ملازم « باللارد » نولوم یتاغنده بولنان کندی دوستنی بر آن ترك ایتمدی . قوتلری نهایته ایرمکله آرتق کندی شدتیله ، کندیغیرت وفعالیتی ایله تحت حمایهیه آلنهمدیغندن ماهر وحاذق طبیبلرك تقیدات وتداویلرندن محروم بولندیغی حالده بیچارهنك بینی التهابلندیرن خستهلنی کوندن کونه کندوسنی فنالشدیردی .

٢١ حزیران ١٨٥٤ صباحنده مهلك مرض علامتلری ظهور ایتدی . اعضای وجودی سیاهلشدی ؛ صایقلامه ، هزیان کندوسنی ضبط واستیلا ایلدی .

٢٢ حزیران ١٨٥٤ کوننده براویوشوقلغه، راحتسزلغه دوشدی،

وآرتق آندن برده‌ها اویانمدی ؛ دشمنك رجعتنه معلومات حصولندن بش‌اون ساعت اول آهسته آهسته سوندی کیتدی . .

هرنقدر کندی وظیفه‌سی ختام بولمش ، کندی قهرمانانه مساعیسنك ثمره‌سی بولنان ظفرك [١] قوللری آره‌سنده ئولمش ایسه‌ده بتون قلعه عساکر محافظه‌سی آنك وفاتنه غیرقابل تعمیر برضیاع صورتنده کدر ایتمشیدی .

مومی‌الیه الك بیوك مراسم واحتفالات عسکریه ایله سلستره‌نك سورلری آلتنده بولنان برکوچك روم قبرستاننه دفن ایدلمشدر . بوصره‌ده ملازم « باللارد » آنك مدفنی اوکنده بر نطق ایرادیله کندوسنه صوك وداعلری خطاب و تقدیم ایتمش و قلعه عساکر محافظه‌سندن برمفرزه دخی قورشونله طولدیرلمش تفنکلر ایله برصوك یایلم آتش ایده‌رك کندوسنی سلاملامشدر . [٢]

مراسم تدفینیه‌سنك ایرتسی کونی « سلستره » یه مواصلت ایدن عثمانلی اردوسی باش قوماندانی « عمرپاشا » کنج ضابطك وفاتنه پك زیاده اسف وکدر ایتمش ومومی‌الیهك جسدینك دشمنه قارشو اوقدر قهرمانانه ، اوقدر اوزون مدت مجادله‌ده بولنان او عرب طابیه‌سی استحکاماتنه دفن وتودیع ایدلدیکنی کورمك آرزوسنی اظهار وبیان ایله‌مش ایسه‌ده لکن « بوتله‌ر » ك دوستلری ـ عثمانلی حکومتنك انشا ایده‌جکی تربه‌نك : جسدی ، بقیهٔ عظامی استراحتگاه ابدیسنی ارائه

[١] عجبا ! . . (بو بحث نهایتنده‌کی مطالعاته مراجعت) .

[٢] عثمانلی وطنی ایچون عثمانلی قوجاغنده مرتحل بو کنج انکلیز ضابطنه تورکلك نامنه مرحمت آلهیه‌یی تضرع ایلرز . (حاشیهٔ محرر عاجز)

ایتمسی بکلنملك اوزره ـ کوکده سنك کوملمش بولندیغی محلده قالمسی رأی و ومطالعه سنده بولنمشلردر .

کندی خدمت ووظیفهٔ عسکریه لرینی هنوز ۲۷ یاشنده اکمال و اتمام ایتمك اوزره کندی جسارتلریله ، کندی اقتدار عسکریلریله ـ بیکباشی « بوتله ر » لك کنه فائق ومرجح ـ بر شهرت اکتساب ایدن ضابطان پك قلیل واندردر . مومی الیه منابع ضعیفه و محدوده ایله روسلرك قاهر قوتلرینی متوازن قیلمش و آلتی هفته لق آزغین وشدید بر مجادله دن صوکره دشمنی قدرتسز ، ، عاجز وناتوان بر حاله کرفتار ایلمشدر . ناصلسه بو مجادله نك حماست انکیز حال و طبیعتی وظفرك اهمیتی ـ ایجابی درجه سنده ـ زیاده مظهر تقدیر وتحسین اولمدی . بتون ضابطلرمز [*] عثمانلی ، انکلیز ، فرانسز دولتلری طرفندن مومی الیه حقنده بی دریغ بیورلمسی ، مبذول طوتلمسی لازم کلن مکافاتلر ابهنده مطالبات ومستدعیاتده بولنلمق ایچون متحدالافکار ایدیلر . هیهات!.. واقعا «بوتله ر» دنیا شان وشرفلرندن، مراسم واکراماتندن ذوق آلمغه ، انتفاع واستفاده ایتمکه مقتدر اوله مدی ؛ فقط مومی الیهك دوستلری کندی وظیفه سنی اکمال نهایتنده آنك اصیلانه سقوطنی کورمك ایله تسلیت بولمشلردر . کندوسنه شان و شرف قزاندیران حربك سفالت وفلاکتلری مصال حالنه کچدکلری وقتده آنك نامی کندی وطنداشلری خاطره سنده ابدیاً یشایه جقدر .

(*) انکلیز ضابطلری .

انکلیز محرری سوزینه دوام ایله‌دیورکه :

سلستره محاصره‌سنك رفع ایدلدیکی تاریخده « وارنه » نك قرب وحوالیسنده بولنان انکلیز عساکری مختلف سببلردن طولایی غیر ممنون ایدی. عساکر مذکوره عدم فعالیت وحرکتسزلکده قالیور و تعییناتلری غیر منتظم و فنا صورتده چیقمقده، توزیع ایدلمکده بولنه‌یوردی . خفیف انکلیز فرقه‌سنك افرادی کوندزك صیجاغی حکمفرما بولنورکن کندولرینه بلافاصله یاپدیریلان تعلیمات ومانوره‌لرك ویردکلری یورغونلقلردن طولایی بی‌تاب ایدی .

انکلتره عائلهٔ قرالیسنه منسوب «دوق دوقامبریج ـ Le duc de Cambridge» جنابلری برلطف ومروت خاطرنوازی صورتنده افراد عسکریه‌نك تراش اولمالرینه [صقال براقمالرینه] مساعده بیورمشلردی؛ بو لطفك جنراللر طرفندن ترویج و مساعده اولنمدیغی فرقه‌لرده برچوق آدملر دوداق وچکه‌لری فنا اوسطوره و تراشدن چیرکین و هولناك برصورتده مقطوع بولنمق اوزره عرض اندام ایده‌یورلردی . هرکسده عدم ممنونیت درجهٔ قصواسنه وصول بولمش ایدی .

« وارنه » یه بربیوك مقدارده « پورته‌ر » دنیلان انکلیز بیراسی کلمش واشبو بیرادن شهرك اطرافنده‌اردو قورمش عساکره بول بول توزیعات یاپلمش‌ایدی ؛ لکن « علاءالدین ـ Alyden» قریه‌سنده‌کی خفیف انکلیز فرقه‌سنك عسکرلری کندولرینه « بیرا » توزیع قلنمامقده واکثریا « روم » دخی ویرلمامکده بولنمسی سببیله بالطبع میرلدانوب طوریورلردی . فرقه‌نك باشلوجه ضابطلری «علاءالدین»

قریه‌سنه بیرا [پورته‌ر] کتیرمه‌سی ایچون بوخصوصده « سور جورج براون ـ Sir George Browne » ه مراجعت ایتمشلر ایسه‌ده رد ایدلمشلردر .

اشبو جریان‌حال ١٨٥٤ سنه‌سی ٢٠ حزیرانه یعنی «پرنس ناپولئون» فرقه‌سنك برقسمی و « سور له‌سی ئه‌وانس ـ Sir Lasy Evans» قوماندەسنده‌کی ایکنجی انکلیز فرقه‌سیله « سور ر . اینغلاند ـ Sir R. England » قوماندەسنده‌کی اوچنجی انکلیز فرقه‌سی برقسمنك « وارنه » یه چیقدقلری تاریخه دکین امتداد ایلمشدر .

واقعا هرنقدر اشبو عسا کر متفقلرك قوتلرینی تزیید ایتمکه کلشلر ایسه‌ده حال ووضعیت دها ایولشوب کسب‌صلاح ایده‌مامشدر . آرابه‌لرك عددی نقدر تناقص ایدرسه احتیاج‌ده او نسبتده کندینی حس ایتدیره‌یوردی . مملکتده آرتق آرابه‌بولمق قابل اولمیوردی . حریص بولغارلر کندولرینه عرض ایتدیکمز یوکسك فیئاتلودن ممنون ومتشکر قاله‌جقلری یرده شیماروب آهنکی بوزمقده ایدیلر ؛ بونلر کندولرینی بعض مرتبه تهلکه‌یه دوچار ایده‌بیله‌جك خدمتلره کیرشمکدن ایسه بلااجرت برمعاونت ایتمکی دهازیاده‌سویورلردی .

« سلستره » نك وضعیت مشکله‌سی ایوجه‌معلوم‌ایدی ؛ بوقلعه‌نك امدادینه قوشولمق ایچون متفقینك بو خصوصده بعض تشبثلرده بولنمسی امید ایدیله‌بیلوردی . متفقین جنراللرینك مقصد و امللرینه واقف بولندقلری ادعا ایدنلر بوشهره کوندریله‌جك امداددن عبث ومناسبتسز برشی ایمش کبی بحث ایده‌یورلردی و برچوق ضابطلر

دیورلردی‌که : فقیرلشمش ، تخریب و ویران ایدلمش بر مملکتده غیرمکمل برقومیسرلك قوهٔ عسکریه‌سی ایله « سلستره » اوزرینه یورینك موفقیت حصولی قبول ایدلسه‌بیله تهلکه‌لی و هزیمت حالنده ایسه بسبتون فلاکت‌انکیز بولنه‌جقدی . بونلر ، علاوة شونی‌ده سویلیوردی‌که: اکر امداده کیدرسه‌ك احتمالکه «سلستره»یی قورتاره‌جق وفقط کندیمزی بالوجوه خطر وتهلکه‌یه قویه‌جق ایدك .غیرقابل رد وجرح کورینان اشبو سببلر بیوك خطالر ارتکاب ایدلمش بولندیغنه دائر صورت عمومیه‌ده قبول ایدلمش فکری ضعیفلتمکه مدار اوله‌مدیلر. الحاصل اولجه بیان ایتدیکم وجهله اردوده عدم ممنونیت اسبابی اکسیك دکل ایدی .

متفقین جنراللری اشبو ألیم ، مشکوك و مبهم حال و وضعیتدن « سلستره » محاصره‌سنك غیرمأمول‌ومنتظر رفعی وطونه ساحللرندن روسلرك رجعتی واسطه‌سیله تخلیص کریبان ایتدیلر . هیچ بر کمسه بو وقعه‌یی اولدن کشف وتخمین ایده‌میوردی ؛ بو سببه مبنی‌درکه هرکسجه حصوله کلن ممنونیت عظیمه ، تحصل ایدن بیوك استغراب وحیرته مساوی کلمش یعنی هرکس حاصل ایتدکلری ممنونیت عظیمه درجه‌سنده بیوك حیرت و تعجبه استغراق ایلمشدر . « بوتله‌ر » ك عین زمانده کلمش بولنان خبرلر تحالی‌ـ آره‌لرنده‌کی مکالمه ومحاوره‌لرنده علی‌الدوام کندوسندن بحث ایدن‌ـ انکلیز ضابطانجه برصورت‌شدیده‌ده حزن واسف حصوله کتیرمشدر .

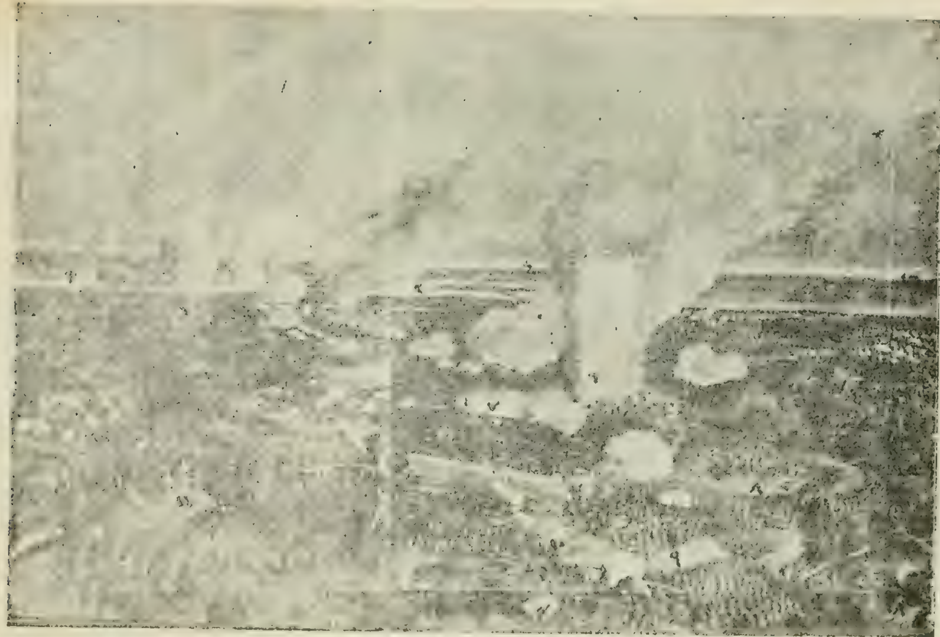
— حاشیهٔ مخصوصه —

(مستر « آ . وودس »ك « بوتله‌ر » طرفندن یازلمش سلستره محاصره ژورنالی تعقیب ایدن تلاده محرر افاداتی حقنده بعض تنقیدات ومطالعاتی حاویدر)

«آ.وودس » جنابلری اثرلرینی ۱۸۵۵ سنه‌سنده یعنی ـ ۱۸۵۶ پارس معاهده‌سیله نهایت بولان ـ قریم سفرینك وقوعی هنکامنده لوندره‌ده نشر ایتمشدر . « بوتله‌ر » دوستمز کندی محاصره ژورنالنه سلستره‌یه کلن بتون اجانبی یازدقلری حالده بواثرنده کندوسندن اصلا بحث ایتمامسندن مومی‌الیهك « مورنینغ هه‌رالد » غزته‌سنك قریم سفری هنکامنده حرب مخابری بولنمغله برابر برسنه أول یعنی ۱۸۵٤ده وقوعه کلن سلستره محاصره‌سنده بالذات حاضر بولنمدقلری واورایه ولو تفتیش واستخبار طریقیله بولنسون کلوب عودت ایتمدکلری آکلاشلمقده‌در . شوحالده « بوتله‌ر »ك وفاتی اوزرینه اکسیك قالان مومی‌الیهك سلستره محاصره ژورنالنی اکمال ایتمك ایچون لازمکلن معلوماتی ، بوخصوصده‌کی مطالعات وتنقیداته متدائر افکار وحسیاتی یامومی‌الیهك رفیقی « ناسمیت » دن ویاخود بالذات محاصره‌ده بولنمش ویا بولنمامش شوندن بوندن آلمش ، ایشتمش و بو صورتله ایدندیکی معلوماته کوره یازیلرینی یازمش بولنمسی لازم کلمکده و کندوسنك سلستره حقنده‌کی معلومات متممه‌یی « ناسمیت » دن آلدیغی بیان ایتمامسنه نظراً شق ثانی‌یه کوره ادارهٔ قلم ایتمش ایدوکی آکلاشلمقده‌در . اشبو یازیلرینك شکل وصورتنه دقتله باقیلورسه

لوحه : ١٧ فريق : احمد مختار

١٢٧٠ [١٨٥٤ م] سلستره محاصره‌سنده قلعه‌نك (١٩ حزيران افرنجى) تاريخنده‌كى منظره‌سى .

بردورهٔ متصله ايله محاط سلستره شهرى ايله اطرافنده‌كى استحكامات مفرزه‌دن متشكل (سلستره قلعه‌سى) نك جهت شرقيه‌سنده‌كى روس مواضع و اردوكاهى وطونه نهر و آطه‌لريله اولاق ساحانى كوسترن منظرهٔ عموميه‌سى

Silistrte et ses environs pedaut le siège(1854-19 juin).

[قلعه قوماندن ومحافظى (رفعت پاشا) مرحومك نزدنده بولنوب عائله‌سى طرفندن موزه‌يه اهدا قلنان اليوم موزهٔ عسكريده

ایضاحات

۱ — سلستره شهری [نفس قلعه] - یاعقده .

۲ — اوزرینه کوپری تمدید ایدیلن (آطه کوی) جزیره‌سی.

۳ — طونه نهری منبع طرفی (روزکار جهتی). [صاغه طوغری ممتد بولنان طرفی آقینتی جهتیدر.]

٤ — طونه‌نك افلاق ساحلی .

٥ — روس اردوکاهی — « ألمالی » قریه‌سی جهتنده .

٦ — « عرب طابیه‌سی » اوکنده روسلر طرفندن ترتیب ایدیلوب ۱۹ حزیران افرنجی ۱۸٥٤ تاریخنده پاطلادیلان لغم .

۷ — عرب طابیه‌سی [عربلر طابیه‌سی] . - عساکر منتظمهٔ مصریه‌دن عربلر و بره‌قدار تونس عساکری طرفندن انشا و محافظه ایدلمکدن طولایی بو نامی آلمشدر .

۸ — عرب طابیه‌سی اوکنده وجوده کتیریلان موضع مدافعه [استحکام خارجی] .

۹ — عرب طابیه‌سنه هجوم ایدن روس عساکری .

۱۰ — عرب طابیه‌سی جنوبنده‌کی عثمانلی متریسلری .

۱۱ — ۱۹ حزیران افرنجی تاریخلی هجومده امداد عسکرینی مستصحباً آتنه راکباً عرب طابیه‌سنك امدادینه شتاب ایدن قلعه قومندانی محمد رفعت پاشا ایله معیتنده بولنوب شهید دوشن ردیف میرلواسی عبدالله پاشا وارکان حربیه میرالایی صالح بك .

۱۲ — (ستاده‌ل) یعنی ایچ قلعه صورتنده استعمال قلنان (مجیدیه طابیه‌سی) جوارنده‌کی عثمانلی خسته‌خانه چادرلری .

۱۳ — ییلانلی طابیه (ییلانلی)

۱٤ — (ییلانلی طابیه) شمالنده‌کی عثمانلی موضعی [متریسلری] .

۱٥ — حفر خندکلری ایچندن هجومه‌کلن روس عساکری .

۱٦ — طونه‌نك صول جهتنده افلاقده بولنان (قالاراش) قصبه‌سی .

١٧ — روس حفر خندكلری [متریسلری] .

١٨ — عرب طابیه‌سنك شرق جنوبیسنده‌كی دره .

١٩ — طونه كنارنده‌كی روس اردوكاهی .

٢٠ — روس متریسلری وجوارنده‌كی روس بطریه‌سی .

حاشیه : هنكام محاصره‌ده اركان‌حرب مأموریتی‌ایله موقع حربده بولنه‌رق وقایع حربیه‌یی رأی‌العین مشاهده ایتمش بولنان میرآلای صالح بك طرفندن ٢ رمضان ١٢٧٠ تاریخنده موقع حربده محاصره محاربه‌سنك مجسم بر رسمی یاپلمشدركه الیوم ملت كتبخانه‌سنده محفوظ وبوراده‌كی رسمنه‌مو افقدر. بورسملر روسلرك عرب طابیه‌سنه حفراتدیكی لغمی آتشلدكده بحكمة‌الله كیرویه تپوب خیلی عسكرینی تلف ایتدیكنی ، طرفین عسكرینك بربرلرینه هجومنی كوستر .

مومی الیهك متوفی دوستی حقنده طریق مبالغه‌یه صاپدیغی، ۲۷ یاشنده بر مهندس ملازمندن «شانلی قوجه بر سلستره قهرمانی» چیقارمق صورتیله هم او رفیقنی یوکسلتمك ، نامنی ابدی قیلمق و عین زمانده همنده منسوب بولندیغی ملت ایچون طونه ساحلنده برشان و شرف ساحه‌سی تولید ایتمك طرفنه کیتدیکی ویاخود احتساسات تهییج کارانه‌سنك کندوسنی ایسته‌میه‌رك بویوله سوق ایلدیکی کندی کندینه تظاهر ایدر . بوبابده بروجه آتی کشیدهٔ سلك سطور ایتدیکمز بعض تنقیدات ومطالعاتمزه جلب انظار دقت ایلرز :

« بوتله‌ر » کبی بدایت محاصره‌ده محب صفتیله یعنی کندی آرزوسیله ویا که غیر رسمی برصورتده سلستره‌یه کله‌رك کنج بر انکلیز مهندس ضابطی صفتیله اوراده هرکسجه شایان تقدیر و تحسین خدمات فنیهٔ برگزیده ایفا ایدن ، جسورانه برطاقم تشبثات ایله انشاآت استحکامیه واجرا آت حربیه‌ده حال وموقعنك مساعد بولندیغی مرتبه‌ده پارلقلو کوسترن ونهایت بواغورده شانلی بر یاره آله‌رق هنوز پك کنج ایکن محاصره‌نك صوکنه طوغری الك شدید بر زماننده کندی وطنندن ، اقربا وتعلقاتندن و حتی همشهریلرندن بعید بولنمق اوزره غربت ومحرومیت ایچنده دنیاسنه وداع ایدن عثمانلی دوستی بوغیور ومتفنن انکلیز ضابطنه ـ دکل یالکز سلستره مجاهدین و اهالیسی ایچنده ، بلکه زمانمزه قدر همان بتون عثمانلیلر آره‌سنده ـ آجیمیه‌جق وحتی روحی ایچون دعا خوان بولنمیه‌جق بر عثمانلی

تصور ایده‌میورم [جناب الله روحنی دیننجه دیکلندیرسون] ؛ فقط بوبابده طریق افراط ومبالغه‌یه صاپوبده اول وآخر دیدیکمز وجهله موسی‌انیهی سلستره‌ده‌کی بالجمله اجراآت فنیه و عسکریه و حربیه‌نك فاعل وعامل مستقلی طایمق ، قلعه‌ده عثمانلی ومصرلی واجنبی برطاقم متحیز وشجیع، نامدار ومعلوماتلی برچوق ارکان وامرای عسکریه، عسکرلکده کوکدن یتشمش و وظیفه وخدمت عسکریه‌لرنده پك صلابتکار سیاه جانفس بیون باغلی اسکی تربیه‌ده فداکار برخیلی ضابطانز وار ایکن ـ « بوتله‌ر » ورفیقنك یوکسلمسی غایه‌سی استهداف ایدلمك اوزره ـ بونلری عادتا هیچ برایشه یارامازکوسترمك هیچده طوغری دکلدر. هله یکدیکرینی متعاقب قلعه قوماندانلق ومحافظلغنده بولنه‌رق حماست وفطانت ، معلومات مکمله وایشکذارلق و حمیتده یکدیکرینه مسابقت ایدرجه‌سنه جانسپارانه قلعه‌نك مدافعه‌سنه وقف وجود ایتمش، حتی بریسی سلستره میدان جلادتنده قانلره بویانه‌رق شهید دوشمش، بتون عثمانلیلرك ، بتون جهانك مظهر تقدیرات و تبجیلاتی بولنمغله ابدی نام وشانلر قزانمش ایکی قوماندان ذیشان یعنی شهید مبجل موسی پاشای نامدار ایله خلفی قهرمان مفخم محمد رفعت پاشای شهرتشعار کبی ایکی قوماندان ذیشان موجود و سلستره‌نك هر درلو امور وخصوصات تحکیمیه وفنیه‌سی، هر درلو وقایع واجراآت عسکریه وحربیه‌سی آنلرك تدابیر وامرلری وقلعه ارکان عسکریه وحربیه‌سنك غیرت وهمتلری ایله وقوعه کلمش و خصوصات مذکوره روس آثار عسکریه‌سیله‌ده موید بولنمش ایکن روسلر هنوز فك محاصره ایتمه‌دن اکمال حیات ایتمش ملازم «بوتله‌ر»ی بالذات ظفری استحصال ایتمش

« سلستره‌نك شانلى قهرمانى » صورتنده آوروپاليلرك وبتون جهانك وبخصيص بومسئله‌ده اك زياده حصه‌دار عثمانليلرك انظار دقتنه وضع ايتمك البته حق وحقيقت ايله قابل تأليف اوله‌ماز. سلستره محاصره‌سنه دائر يازيلان روس اثارنده مومى اليه «بوتله‌ر»ك نامى بيله مذكور اولماسى بومطالعه‌مزى مؤيددر.

سلستره‌ده روم قبرستاننه دفن ايدلمش بولنان « بوتله‌ر» ايچون — متفنن وفدا كار ، كزيده خدمات فنيه ايفا ايتمش، عثمانلولغى مدافعه يولنده فداى جان ايتمش، نيجه عصرلردنبرو عثمانلى دوستلغى عنعناتى صره‌سنه كچيرمش انكليز ملتى كبى بر ملت معظمه‌يه منسوب بر كنج ضابط بولنمسى طولاييسى ايله — بعدالمحاربه مدفنى اوزرينه نامنى ابقا ايده‌جك آبده‌كارى بر لحد محتشم ياپلسى و اوزرينه مثلا « عثمانليلرك ١٨٥٤ سلستره مدافعه‌سنده كوكللى صورتيله حربه اشتراكله عثمانليلغه خدمات بركزيده ايفا ايده‌رك بو اغورده فداى جان ايدن انكليز بيكباشسى « بوتله‌ر » رك مرقديدر . » صورتنده بر كتابه يازلسى لازم، خصلت بركزيدهٔ قدرشناسى بونى مستلزم عد ايديله‌بيلور ايدى ؛ فقط سلستره محاصره ومدافعه‌سنجه « بوتله‌ر » ه نظراً قياس قبول ايتميه‌جك درجه برفائقيت ورجحانيتى حائز بولنديغنه هيچ بركمسه طرفندن شبهه ايديله‌مه‌ين سلستره قوماندان ومحافظ سابقى موسى پاشاى شهيد وسعيدك سلستره‌ده‌كى مرقد ومشهد پاك ومقدسى اوزرينه بيله تربه دكل مكلف وشان وشهرت قهرمانانه‌سيله متناسب بر لحد محتشم ياپيله‌مامشدركه محترم « بوتله‌ر» ك مدفننده برآبدهٔ شرف اقامه ايديله بيلمش بولنسون !

مستر «آ. وودس» دوستمز» متفقین جنراللرینك مقصد واملارینه واقف بولندقلرینی ادعا ایدنلر بوشهره کوندریله‌جك امداددن عبث و مناسبتسز برشی ایمش بحث ایده‌یورلردی » دییور ؛ بوافاده‌دن وبویولده‌کی سائر بیاناتدن اکلاشیله‌یورکه متفقین طرفندن کندوسنه امداد ایدلمکه بردرلو یاناشلمیان ودها طوغریسی یاناشیله‌میان« سلستره » کاملاً کندی مقدراتنه، عثمانلی قوت بازوسنه ترك ایدلمش ایدی .

«سلستره» ده عثمانلیلرك پك جلادتکارانه» فداکارانه، دینداارانه بولنان مدافعهٔ قهرمانانه‌سی، بالدفعات وقوعه کلن خروج حرکتلری روسلری بی‌تاب دوشوره‌رك قلعه‌اوکنده‌طوردیرمش، انلری استحصال غلبه وظفردن قطعیاً نومید ایتمش ونهایت متفقلرك وارنه‌ده کیتدکجه تکثر ایتمکده وترتیبات سفریه‌لری اکمال ایتمکده بولنملریله یکی بر سفرپلانی قبولنه مجبوریت قطعیه کورن روس باش قوماندانی طرفندن اشبو پلان موجبنجه باشقه برداراالحرکات اوزرنده حرب وسفر ایدلمك اوزره « سلستره » اوکنده طونه‌نك ایکی ساحلندن چکلمك ایچون هردرلو امید و کشف و تخمینك خارجنده عموم روس اردوسنه رجعت امری ویرلمك صورتیله سلستره محاصره‌سی آنسزین فك ایدلمشدر . ایشته بووجهله پك مذبوحانه بر صورتده اپجه بر مدت دوام ایتمش برمقاتله ومحاربه‌یه نهایت ویرن بومصلحت مهمه، بوموفقیت ومظفریت عظیمهٔ عثمانیه «بوتله‌ر»ك ترتیبات مستحضره‌سی وصور سائره ایله دکل بلکه عثمانلی جلادتی سایه‌سنده کندی کندینه حصوله کله‌رك عثمانلیلر طرفندن روسلرك بکرشه قدر تعقیبی صورتیله تتویج ایدلمشدر .

فرانسه مشاهیر محررین عسکریه‌سندن «کوستاو مارشال» طرفندن ۱۸۸۸ سنهٔ
میلادیه‌سنده پارسده رسملی وبرچوق وثائق رسمیه و منابع مهمه‌یه مستند بولنمق
اوزره تحریر وطبع ونشر ایدلمش بولنان :

«قریم محاربه‌سی» نامنده‌کی اثر مهم عسکری‌یه کوره [*]

سلستره محاصره‌سی

وقایعنه‌واشبو محاصره محاربه‌سی اوائلنده و وقوعی صره‌لرنده تحدث
ایدوب انکله بالوجوه علاقه‌دار وصورت‌وقوع وختامنه مناسبت‌مهمه
و قطعیه‌سی بولنان احوال وحرکات عسکریه وحربیه‌یه متعلق معلومات اساسیه

(محاصره محاربه‌سی خریطه و پلانلرینه مراجعت)

اجمال : [سلستره محاصره ایدیله‌جکی صره‌ده روسلرك قوتی وآوستریا
تحشیداتنك تأثیراتی وروس ترتیباتجه سببیت ویردیکی تبدلات ؛
«وارنه»ده‌ایلك قونفرانس ومارشال «سنت آرنو»نك عثمانلی اردوسی باش قوماندانی
حقنده‌کی معلوماتی وبوبابده‌کی مکتوبنك مندرجات اساسیه‌سی - مبحوث مکتوب
مندرجاتنی تصحیحه خادم بولنمق اوزره «سفرده‌کی عثمانلی اردو وعساکرینك
احوال حقیقیه‌سی» سرلوحه‌سی آلتنده قلمه آلنان مقاله مخصوصه - متفقین باش
قوماندانلری آره‌سنده «وارنه» ده ۱۹ مایس تاریخیله انعقاد ایدن ایلك قونفرانسك
مذاکراتی وباش قوماندانلرك افکار ومطالعات، مقررات وپلانلری حقنده معلومات؛
متفقین باش قوماندانلرینك هپ برلکده «شمنی» یه عزیمتی؛ سلستره قلعه‌سنك
وضعیت مشکله‌سی وقوهٔ عسکریه وتدافعیه‌سی واوکنده‌کی روسلرك قوتی وایلك
اجراآت حربیه‌سی - مارشال «سنت آرنو» نك متفقین اس الحرکاتنك کلیبولیدن

[*] فرانسزجه آدرسی ایچون (صحیفه ۹۰) نه مراجعت بیوریله .

وارنه‌یه نقلی وروسلرله محاربه وبونك منافعی حقنده‌كی ملاحظاتی وبوبابده‌كی مشكلات؛ متفقین باش قوماندانلری وآمیراللری آره‌سنده ٢٢/٢٣ مایس كیجه‌سی عقد ایدیلن ایكنجی قونفرانسده نقلیات بحریه حقنده قرار؛ متفقین اس الحركاتنك كلیبولی‌دن وارنه‌یه نقلنه فرانسه بحر محیط دونانماسنك تخصیصی وفرانسه بحریه‌سنجه صورت مخصوصه‌ده اوچ حرب فیلوبی تشكیلی وبونلرك تجربه‌كار وصنعتلرنده ماهر فرانسز كمیجیلری ایله تجهیزی وهر نوع سفائنك جبراً استیجاری حقنده‌كی تشبثات واجراآت فداكارانه وبووجهله تدارك ایدیلن بیوك كوچوك هر نوع كمیلرله نقلیاتنده‌كی مشكلات عظیمه حقنده وثائقه مستند معلومات؛ فرانسزلره قارشو تهدیدكار وخائنانه بر وضعیت آلان یونانلولره قارشو «آتنه» و «پیره» ده فرانسز عساكری براقلمسی - تقرر ایتمش سفر پلاننك تعدیلی وبونك انكلیزلرجه مشكلاتله قبولی ومتفقین عساكری پیشدارینك بحراً «وارنه» یه وبر فرانسز فرقه‌سنك قره‌دن «استانبول» و دیگر بر فرانسز فرقه‌سنك‌ده مع سواری ینه قره‌دن «ادرنه) اوزرینه حركتی؛ یكی پلانه فرانسه حربیه ناظرینك اعتراضی وبوبابده‌كی توصیه‌لری وقرارگاه عمومی واردو خدمات عمومیه‌سنك (وارنه) ده تأسیسی. وبوراده اجتماع ایدن متفقین قوتلری؛ مارشالك سلستره‌یی قورتارمق ایچون روسلره طوغری یوریمك فكری و فرانسه‌یه یازدیغی ایكی مكتوبنك بوبابده‌كی مطالعاتی واجراسنده‌كی تهلكه‌لری كوسترن مندرجات مهمه‌لری - سلستره محاصره‌سی وقایعنك خلاصة الخلاصه‌سی.]

١٨٥٤ سنه‌سنده‌كی «سلستره محاصره‌سی» اوائلنده ووقوعی هنگامنده متفقین عساكرینك احوال ومواضع ووقایع حربیه‌سی؛ سلستره قلعه‌سنك امدادینه شتاب ایتمك خصوصنده متفقین باش قوماندانلرینك مذاكرات ومقرراتی وسلستره‌ده‌كی وقایع حربیه حقنده كوستاو مارشالك «قریم سفری» نامنده‌كی مصور اثر عظیم و مشهورینك اوچنجی فصلنده اعطاقلنان معلومات بالوجوه حائز اهمیت وشیمدی‌یه‌قدر بو یولده أعطا ایتدیكمز وآتیاً ویره‌جكمز معلوماتی اكمال وتنویر ایلدیكی وشایان دقت نكات دقیقه‌یی احتوا ایلدیكی جهتله

بومحاصره حقنده اثرمزك بشنجی قسمنده روس منابعندن دخی اقتباساً اعطا ایدیله‌جکنی اولجه وعد بیان ایتدیکمز معلوماتك علی طریق الترجمه اعطاسندن مقدم فصل مذکورده‌کی معلومات متعلقه‌یی بعض ملاحظات مخصوصه علاوه‌سیله اتی‌یه درج وتحریر ایده‌یورز .

... سلستره محاصره ایدیله‌جکی صره‌ده روسلر ـ مجموع قوتلری تخمیناً (٢٠٠,٠٠٠) راده‌سنده ـ برطاقم بیوك کتله‌لری الده بولندیره‌یورلردی وکندی قوتلری طونه‌نك مجرای سفلاسنده جمع ایتمك ایچون « افلاق صغیر » قطعه‌سنی تخلیه ایتمش ایدیلر .

روسلری بومانوره‌یه باخصوص آوستریانك حدود جنوبیه‌سی اوزرنده برجسیم اردونك جمع وتحشیدی سوق ایتمش ایدی . اشبو آوستریا اردوسیدرکه مارەشال « پاسکەویچ ـ Paskévitch » ك حرکاتنی مفلوج و عقیم براقغه وبالقانلر خطنه هجوم ایچون کندی قوتلرینك قسم اعظمی ایله انك طونه‌یی کچمسنی منع ایتمکه قوتلی بر صورتده خدمت ایتدی و مبحوث مارەشالی عثمانلی اردوسی باش قوماندانی طونه استقامتنده چکمکه چالشمغه مجبور ومحکوم ایلدی . اشبو طونه استقامتنده چکمك بر طوزاق ایدیسه‌ده عثمانلی اردوسی باش قوماندانی آندن اجتناب ایتمك، اکا طوتلمامق بصیرت ومهارتنی کوسترمشیدی .

حال بومرکزده بولنمقله برابر روسلر « یرکوکی ـ Giurgivo » و « اولته‌نیچه ـ Olténitza » ، « قارالاش ـ Kalarasch» ده کثرتلی

برطاقم قوتلر جمع وتحشيد ايتمش بولندقلرندن [۱] بونلرك ايلرويه طوغرى برحركتندن قورقيله بيلوردى. بوندن ماعدا روسلر سلستره قلعه‌سنك قرب وجوارنده بولنان طونه اطه‌لرنده متين برصورتده يرلشدكدن صوكره ۱۱ مايس ۱۸٥٤ تاريخنده قلعهٔ مذكوره‌نك محاصره سنه بدأ ومباشرت ايتمشلردى. ۱۹ مايس ۱۸٥٤ده «وارنه»ده مارەشال «سنت آرنو Saint Arnaud» [۲]، «لورد راغلان Raglan» [۳]، «عمر پاشا» [٤] ايله دولت عليهٔ عثمانيه حربيه وبحريه ناظرلرى آره‌سنده وقوعه كلن بر قونفرانسى متعاقب مقررات مهمه اتخاذ ايدلمشدركه قريباً بوندن بحث ايديله‌جكدر.

«وارنه» ده مارەشال «سنت آرنو» ايكى فرانسز ضابطى بولنشدركه انلرده ميرالاى «ديبو Dieu» ايله بيكباشى «هانرى Henry» در؛ بونلر عمر پاشا كبى «شمنى» دن «وارنه» يه كلمشلر وعثمانلى

[۱] بالاده (صحيفه ٤۳ : ٤٤ ، ٥۸ : ٦۲) يه مراجعت بيوريله.

[۲] ايكى جلدلك بيوك «لاروس» ديقسيونرينه كوره Arnaud طبق «Arnò» كى قرائت ايديلور. مشاراليه «سنت آرنو» فرانسه مارشالى بولنوب ۱۸۰۱ده پارسده طوغمش و ۱۸٥٤ سنه‌سنده خسته‌ايكن «برتوله» سفينه‌سنده دكز اوزرنده وفات ايتمشدر. جزايرده تميز ايتمش و فرانسه‌ده ۲ كانون اول ضربهٔ حكومتنك باشلوجه مرتبلرندن برينى تشكيل ايلمش، «ألمالو Alma» ميدان محاربه‌سنده روسلرى تپه‌لمشدر. [بالاده صحيفه ۲۹ : ۳۰ و ۷۸ : ۷۹ مراجعت].

[۳] لورد «راغلان» انكليز جنرالى بولنوب ۱۷۸۸ «باد منغتون Badmington» شهرنده طوغمش وسيواستپول محاصره‌سى هنكامنده ۱۸٥٥ده قوله‌رادن وفات ايتمشدر. مشاراليه «ألمالو» محاربه‌سنده اشتهار ايلمشدر. [بالاده صحيفه ۳۱ و ۸۲ مراجعت].

[٤] بالاده صحيفه ٦۳ مراجعت].

اردوسنك حال ووضعيتى ، كذلك بو اردونك قوماندانى حقنده مشاراليه قيمتدار معلومات ايصال وابلاغ ايلمشلرايدى. عثمانلى اردوسى حقنده ـ معلومات مذكوره‌دن اقتباساً ـ ماره‌شال طرفندن فرانسه حربيه ناظرينه يازلمش بر مكتوبك شايان دقت بعض مندرجات مهمه‌سى شونلردر [*] :

﴿ ... عثمانلى اردوسنده ايكى شى واردركه آنلرده برباش قوماندان ايله افراد عسكريه‌در ؛ آره‌ده كيلر هيچ مثابه‌سنده‌در. ضابطان موجود اولمديغى كبى كوچك ضابطانده هيچ يوقدر .... « عمر پاشا » شمديده كندى امرلرى آلتنده بولنان آدملرك مقدارينى بيلميور : تحت قومانده‌سنده (٦٠,٠٠٠) كشى بولنديغنى ظن ايده‌يور؛ لكن بلوكلرى وسوارى بلوكلرينى كورمش وتعداد ايتمش بولنان ميرالاى « ديو » ايله بيكباشى « هانرى » شمنى مستحكم اردوكاهنده (٤٥,٠٠٠) كشيدن زياده آدم بولنمديغنى تأمين وتصديق ايده‌يورلر. اون اون بش كوندنبرى اشبو عساكر پكسمات ايله برنجدن باشقه ، برشى يمامشلردر. « عمر پاشا » روسلره دائر هيچ برمعلوماته، انلرك مستقبل پروژه‌لرينه [پلانلرينه] دائر هيچ برفكره مالك دكلدر : مشاراليه يالكز روس اردوسنك احتوا ايتديكى عساكرك احوال صحيه‌سى فنا بولنديغنى وبوعساكر ايله « دوبريجه » قطعه‌سنده كچيريله‌جك برماهلق

[*] بومكتوبك بوراده اعطا قلنان مندرجات مهمه‌سى موافق نفس الامر بولنمديغى ويا نقصان معلومات وياخود سوى ذهاب محصولى بولنديغى جهتله نهايتنده على طريق الاستطراد رد وتصحيحى ، بو يولده اقتضا ايدن معلوماتك اعطا وتصريحى مناسب كورلمشدر .

برمدتك كندوسی ایچون قزانلمش برمیدان محاربه‌سی تشکیل ایده‌جگنی، وچونکه دشمنك خسته‌لقلر ایله‌چوق تلفات ویره‌جکنی بیله‌یورایدی .

معین برسفر پلاننه کلنجه : عثمانلی باش قوماندانی بویولده هیچ برشیئه مالك دکلدر . « عمرپاشا » متفقین اردوسی موجوداولمقسزین آرتق هیچ برشی یاپمغه مقتدراولمدیغنی ظن وحس ایده‌یور؛ مشارالیهك صورت حقیقه‌ده مالك بولندیغی تمامیله تحت حکم و قراره آلنمش یالکز بر فکری واردرکه اوده « شمنی » ده بکلمك و اوراده (٤٥,٠٠٠) کشی ایله تحت مدافعه‌یه آلنمش کندی مستحکم اردوکاهنك پك‌چوق زمانلر روسلرك‌ویاخود کیم بولنورسه بولنسون سائر هرهانکی برملتك بتون اردوسی توقیف ایتمکه‌مقتدر بولنمسندن عبارتدر ..... }

— استطراد —

سفرده‌کی عثمانلی عساکر واردوسنك احوال حقیقیه‌سی حقنده معلوماتی شامدر)

مبحوث مکتوبده عثمانلی اردوسنده «باش قوماندان» ایله « افراد عسکریه »دن عبارت یالکز ایکی‌شی بولندیغی، آره‌ده کیلرك هیچ‌مثابه‌سنده ایدوکی‌وضابطان بولندیغی کبی کوچك ضابطانك‌ده هیچ‌موجود اولمدیغی بیان ایدیله‌یورکه بیانات مذکوره بسبتون خطاآلوددر ؛ شویله‌که :

١٢٤١ تاریخنده یکیچریلری، اصول قدیمهٔ عسکریه وملیه‌یی الغا ایدوبده آوروپا اصولنده تعلیملی عساکردن متشکل نظام جدید جدید اردوسنی ، آوروپا اصول وعادات مدنیه‌سنی اتخاذ و قبوله

ایتمکلکمز سایه‌سنده اردو وملتمزك آز وقتده یلدیرم سرعتیله ترقی ایده‌جکی ذهابنی حاصل ایدن چارلق روسیه‌سی کنج اردومز دها هنوز نشوونما بونمه‌دن — « حریقی بیومه‌دن سوندرملی !.. تیموری طاونده دوکملی !.. » قاعده‌سنه توفیقاً — هردرلو انکشافات وترقیات عسکریه وملیه‌مزی سوندرمك مقصدیله برطاقم افسادات ایله باشمزه اوچ سنه صکره [١٢٤٤ — ٤٥هـ] ، [١٨٢٨ — ٢٩م] سفرینی آچدی .

روس چارلرینك اشبو سفرده بزی غیرقابل تضمین برچوق ضایعات مادیه ومعنویه‌یه اوغراتملری وآذربایجان ، کرجستان قطعه‌لری کبی بعض ولایات وایالاتمزه وضع ید ایتملری وهرنه وقت اصلاحات عسکریه وملکیه‌یه تشبث ایلسه‌ك برمعتاد برغائله حرب و سفر چیقارملری باشده پادشاهمز بولنق اوزره بتون ملتی پك زیاده دلخون و داغدار ایتمش ، عوام وافراددن طبقات منوره‌یه قدر افراد ملتی یکی باشدن « فکر انتقام » حسلریله مشبوع قیلمش ایدی؛ ایشته بوکا مبنیدرکه دور سلطان محمود خان ثانیده وآنی متعاقب ١٢٥٥ تاریخندن ابتدا ایدن دور سلطان « عبدالمجید » خان غازی اوائلنده اومقصد مهمك حصولی ایچون هرشیدن اول — مشهور حرب داهیلرندن « مولتکه » کبی عسکرلك وحرب وجنك متخصصلرینك ، استادلرینك دلالت وهمتیله — عثمانلی اردولرینك متعاقباً ١٢٤١ ، ١٢٤٣ ، ١٢٤٩ ، ١٢٥٢ ، ١٢٥٩ سنهٔ هجریه‌لرنده — یکی باشدن اصول وقواعد ، نظامات وقوانین وضعیله — یکیدن تشکیلات وتنسیقات واصلاحات و ترقیاتنه پك بیوك همتلر صرف ایدلمش ایدی .

بونلرك واقعا (١٢٤٤ ـ ٤٥) سفرنده ظفره منتهی نتایج قطعیه‌سی کوریله‌مامکله برابر ماضی‌یه نسبتله بخش ایتدکاری انواع محاسن وموفقیات مخصوصه‌ده هرکسك انظار دقت وانتباهنی آچمشدی. جنتمکان سلطان محمود خان عدلی کبی عین زمانده خلیفهٔ روی زمین بولنان بیوك بر عثمانلی پادشاهنك ـ «لشکر خاص» ترکیبی تاریخ دوشن ـ کندی خصوصی بلوکارینه قلیج کشیده‌سیله اوکارینه چوب بالذات تعلیم ایتدیرمسندن باشلایان طرز جدیده عسکرلك فیض وصنعتی هرکسده، اعاظم دولت وملتده عسکرلکه وحرب وضربه یکی باشدن بك بیوك میلان وهوسلر اویاندرمش ایدی . هله دور سلطان عبدالمجید خان غازینك دها هیچ بر دولتده بولنمیان عساکر ردیفه‌یی بر قوهٔ عظیمه و مهمه حالنه افراغ ایلیان ١٢٥٩ تشکیلات عسکریه‌سی عثمانلی اردوسنی منتظم آوروپا اردولری صره‌سنه قویمش واشبو تنسیقات وتشکیلات متممه سایه‌سنده ـ مقدماتی ١٢٦٩ ده باشلایوب ١٢٧٠ ، ١٢٧١ سنه‌لرنده دوام ایدن طونه وقریم سفرلرندن اون سنه مقدم ـ عثمانلی اردوسی جداً ترقی‌یه باشلایوب کیتدکچه تعالی ایلمشیدی .

اشبو (١٢٦٩ — ١٢٧١) اسفارنده عثمانلی اردوسی اسلحه و تشکیلات وتنسیقات منتظمه ، تجهیزات و نظامات مکمله‌سیله ، فسی فراحیلی سیاه جانفس بویون باغلی ، آصقی وسوبیه‌لی وقور وصنعتلرنده ماهر ومغرور ، نظامات وقوانین موضوعهٔ عسکریه‌یه فرط متابعت ایله مألوف و ذوق آور و مسرور ، بر خیلیسی آوروپا مکاتب عسکریه‌سیله مکتب حربیه‌ده تحصیل وعلوم وفنون عسکریه وحربیه

ایلمش ارکان وامرا وضابطانیله اولا طونه بوینده واناطولیده وصکره متفقین اردولریله اوموز اوموزه سلاح ارقداشلغی ایتمك اوزره قریمده «کوزلوه» ومحال سائره‌ده وسیواستپول... اوکلرنده روسلرك قارشوسنه وبرچوق یرلرده‌ده غلبات و مظفریاته و حتی قریمده دول متفقه جنراللرینك اوامر یومیه‌سیله اعلان قلنان تقدیرات عظیمه‌سنه نائلیتله روسلری حیرتلره اوغراتمش ایدی.

بوندن اقدم مباحث مخصوصه‌سنده بالمناسبه بیان ایدلدیکی وجهله ١٢٧٠ طونه سفری وآنی تعقیب ایدن قریم سفری آچیلمزدن اولکی سنه‌لرده مقاصد تجاوزکارانه‌سی بالوجوه حس ایدلمکه باشلایان روسلره، هر درلو احواله قارشو تدارکلی بولنلمق امنیه‌سیله ـ وقت وقت عساکر ردیفه دخی طرف تحت سلاحه آلنمق اوزره ـ حال سفربری یه افراغ قلنان عساکر عثمانیه‌یه اوزمان «آتشلی محاربه تعلیملری» نامیله اصولاً مسائل حربیه‌یه مستند حرب مانوره‌لری یاپدیرلمسی واجابنك دخی حاضر بولندیغی بو مانوره‌لرده عساکرمزده کوریلن انتظامات جدیده وتکملات مکتسبهٔ اخیره‌نك اعاظم اجنبیه وآوروپا مطبوعاتجه دخی تقدیر ایدلمسی کبی خصوصات ومعروضات سالفه بالوجوه اثبات وارائه‌یه کافیدرکه مارشال «سنت آرنو» جنابلرینك دها هنوز عثمانلی اردوسنی بالذات کورمه‌دن ایکی فرانسز ضابطندن آلدیغی معلوماته استنادله عثمانلی اردوسنده باشقوماندانله افرادعسکریه‌دن عبارت ایکی شی موجود بولنوب بونلرك آره‌سی بوش ایدوکنه ضابطان وکوچك ضابطانك غیرموجودیتنه دائر سالف العرض مکتوبلرینه

یازدقلری خصوصات آزادهٔ سهو ومقارن حقیقت دکلدر. نته کیم بومکتوب یازلدن صوکره کرك طونه بوینده وکرك قریمده جریان ایدن احوال ووقایع حربیه حقیقتی بالوضوح کندولرینه کوسترمش واوبکه نلیان، وجودی انکار ایدیلن و «رفعت پاشا» کبی بعضیلری فرانسه نك «سن سیر» مکتب عسکریسی مأذونلرندن بولنان ارکان وامرا وضابطان یالکز سلستره اوکنده کی مدافعهٔ قهرمانانه لریله یالکز سلستره قلعه سنی دکل بلکه قریم سفری باشلامازدن اول وارنه ده طوپلانه رق نه یاپه جغنی شاشیروب قالمش بولنان متفقین اردوسنی ده محقق برفلاکتدن قورتارمشلردر[*].

«عمرپاشا» نك «شمنی» ده کندی قومانداسی آلتنده بولنان عساکرك مقداری بیلمدیکی وتحت قوماندانسنده (٦٠,٠٠٠) کشی بولندیغی ظن ایتدیکی حالده ایکی فرانسز ضابطك تحقیقات وتعدادینه کوره تحت قوماندانسنده یالکز (٤٥,٠٠٠) کشی بولندیغی حقنده کی روایت براثر سؤتلقی بولنمق کرکدر: «عمر پاشا» کبی پك فعال، معلوماتلی، قورناز وخواص علویهٔ عسکریه وحربیه سی اول وآخر هرکسجه طانمش برباش قوماندانك تفرعاتنه قدر بالجمله اموریله اوغراشدیغی، کونی کونه کلوب کیدنلریله، سوقیات وتعلیماتیله مشغول بولندیغی کندی معیتنده کی عساکرك کیفیت وکمیتنی بیلمامسی، اووقت «شمنی» ده معیتنده متحیز ومعلوماتلی وبعضیلری بروجه معروض فرانسه مکاتب عسکریه سنده

[*] اسباب حرب ایچون (صحیفه ١٨)، سفرده کی قوای عثمانیه ایچون (صحیفه ٢٣)، سفرده کی عساکر عثمانیه نك انتظامات وتشکیلاتی ایچون (صحیفه ٦٢:٦٥)، عساکر مذکوره نك تعلیمات حربیه ومانوره لری ایچون (صحیفه ٦٦:٧٢) مطالعه بیوریله.

اکمال تحصیل ایتمش ارکان وامرای عسکریه، برارکان حربیه هیئتی موجود بولندیغی حالده عسکرلك وامر قوماندا جه الك مهم بولنان کندی عساکری مقدارینه کسب وقوف ایتمامش بولنمسی ممکن دکلدر . بز بو بابده‌کی سهوی ایکی فرانسز ضابطی طرفندن عاجلاً ایدیلن تحقیقات وتعدادك یولنده بولنمدیغنه ویا مشارالیهك قریباً «شمنی» یه ورود ایتمك اوزره بولنان یولده‌کی عساکری ویا « شمنی» حوالیسنده بولنان بولنان قطعاتی دخی داخل حساب ایتمامش واحتمالکه متفقلرك شوق وامنیتی، شیوعات ایله کندی عساکرینك قوهٔ معنویه‌سنی یوکسلتمك ایچون اوراده‌کی اجنبی ضابطلرینه بو یولده اعطای معلوماتده فائده کورمش بولنمسنه عطف واسناد ایتمکده اصرار ایلرز .

مکتوبده اون بش کوندنبرو شمنی‌ده‌کی عساکرك بکسمات ایله پرنجدن باشقه برشی یمامش بولنملرندن بحث ایدلمسی غریبدر . او دورلرده محاربه‌ده‌کی عسکرلرمز عنعنات قدیمه‌مزه کوره اکمك پشیریله‌مدیکی زمانلر پکسمات یرلردی؛ نته‌کیم بوکونده بویله‌در. تورکلرك استانبولده وبالخاصه قاسم پاشاده‌کی لوازمات حربیه انبارلرندن بر قسم مهمنك‌ده احتیاطاً ودور دور تبدیل ایدلمك اوزره دهاوقت صلحده پکسمادلرله طولدیرلدیغی وبونلرك حسن محافظه ایدلدیکی معلومدر . ١٢٩٣ ـ ٩٤ «عثمانلی ـ روس» حربنده ودها اول هرسك وقره‌طاغ وقایعی و صربستان سفرنده همان بتون دارالحرکاتلرده عساکرمزك پکسماد اکل ایتمسی موجب مؤاخذه بولنمدیغی کبی پرنج اکل ایتمسی‌ده برصورتله قابل اعتراض اوله‌مار : آوروپالیلرجه « پلاو » مستعمل

اولمدیغی واکثریا بیلنمدیکی وپرنج اکلی چین وژاپون داخل بولندیغی حالده شرقلیلره منحصر ایدوکی وبتون بلاد وحوالی واقالیم شرقیه‌ده «پلاو»، «جلاو» ناملریله و«بخارا پلاوی»، «داغستان پلاوی»... اسملریله درلو درلو پلاولر طبخ وعلی الاکثر بونلر اصولاً آووج ایله اکل ایدلدیکی جهتله شرقلك الک مهم اقوامندن بولنان تورکلرکده الک چوق اکل ایدیلن طعاملرندن بریده «پلاو» یعنی پرنجدر. تورکلرك ایام مسعوده‌سندن بولنان دوکون کونلرنده، ایام رسمیه ومخصوصه‌لرنده...، علی العموم عمارتلرده قزغانلرله پشیروب توزیع ایتدکلری «پلاو ـ زرده» ایله «چوربا» اساساً پرنجدن باشقه برشی دکلدر. بوکا بناء تا بدایت تأسسندن بری قشله‌لرده، اردولرده، اردوکاهلرده وقت وحال مساعد بولندقجه عسکره پرنجدن صباح چورباسی، بیوك قزغانلرله پشیریلان اتلی پلاو، نازلانج اکل ایتدیرمسی عنعنات قدیمه‌مزدندر؛ شو حالده شمدی اردوکاهنده قزغانلرله پشیریلوب عسکره توزیعی طبیعی بولنان پرنج چوربالرندن، اتلی پلاو، پلاو زرده ونازلانجلردن طولایی عسکرمزك آج براقیلدیغی هیچ برتورکك خاطرندن کچمك شویله طورسون انلرك عنعنه‌مزه موافق الک ایو برصورتده بسلندیکنه حکم ایدلمك طبیعی وضروریدر.

دیانت جلیلهٔ احمدیه‌نك احکام علویه‌سنه توفیقاً فرانسز وسائر آوروپا عسکرینه ویرلدیکی کبی بزم عسکرمزه مواد کئولیه وبالخاصه شراب، بیرا، وودقا، ویسکی وسائر مسکرات انواعی ویریله‌مز وچونکه بونلرك جمله‌سی «خمر» در خمر ایسه صورت قطعیه‌ده حرامدر وچونکه

لوحه : ۱۸ فريق : احمد مختار

فرانسه دولتی نقلیه سفینه‌لرندن « قریستوف‌قلومب » نامنده‌کی برسفینه ایله کالیپولیده‌کی فرانسز عساکرندن برقسمنك « وارنه » یه نقلی .

Transport d' une partie des troupes prancaises de Calipoli à Varna, à bord d'un transport de l'ètat. le Christophe-Colomb (1854).

(صحیفه: ۲۰۸)

زهردر. نته‌کیم بوکون موادکئولیه‌نك زهرایدوکی بالوجوه تحقق ایتمش، فرانسه‌ده و آوروپا و آمریقانك همان اکثر یرلرنده قشله دیوارلرینه « مواد کئولیه زهردر!» صورتنده یازلمغه باشلایوب بالخاصه آمریقاده واخیراً تورك الکاسنده مسکرات کاملاً منع ویساق ایدلمشدر. بوکا بناءً « شمنی » ده‌کی عساکرمزه فرانسز عساکرینه ویرلدیکی مثللو شراب ویریله‌مامك صورتیله تورك عساکرینك غداسز براقیلدیغی موضوع بحث اوله‌میه‌جغی کبی حتی هنگام صلحده بوفتکار، قوبولتلو یمك معتادی بولنمیان واك مساعد زمانلرنده، دوکونلرنده عین وجهله پلاو، زرده، کباب، یخنی، کشکك ایله اکتفا ایدن تورکلرك «بوفتلك» سزلك یوزندن آچ قالدیغندن‌ده بحث ایدیله‌مز.

شایان دقتدرکه مذکور مکتوبده تورکلرك بکسمادله، یالکز برنجله تغدیلرندن یعنی آچلقله حاللرینك خرابلغندن بحث ایدلدیکی بوصره‌لرده متفقین‌جه ایلك اس الحرکات اتخاذ ایدیلن « کلیبولی » صحنه‌سیله مؤخراً ایکنجی اس الحرکات اتخاذ قلنمش بولنان «وارنه» وحوالیسنده‌کی فرانسز وانکلیز عساکرینك احوالی، صورت اعاشه وتغدیسی مجبا ناصل ایدی ؟.. اولجه بویولده خیلی معلومات اعطا ایتمش بولندیغمزدن بوراده تکرار بیاناته کیرشمکی فضله عد ایدر و هرحالده انلرك اعاشه‌سنك بزمکندن چوق اشاغی ایدوکنی خاطره کتیرمکله اکتفا ایلرز. [*]

(*) بالاده (صحیفه ٣٥) ده ویریلن معلوماته و « وارنه » ده‌کی متفقین عساکرینك نواقص وانتظامسزلقندن، اعاشه‌لرنده‌کی نقایص وفنالقلردن باحث ور انکلیز طرفندن یازلمش بولنان (صحیفه ١٠٤ : ١٠٩) ده‌کی مباحث متعلقه‌یه مراجعت بیوریله.

بوندن صوکره مکتوبده « عمر پاشا » نك روسلره دائر هيچ برمعلوماته، انلرك مستقبل پروژه‌لرينه [پلانلرينه] دائر هيچ برفکره وهله معين برسفر پلاننه مالك بولنمديغی ذکر وبيان ايديليه‌يور !

فسبحان‌الله ! انسان کنديسنده دخی بولنميان برشيئك آخر بر شخص‌ده موجود بولنمامسندن طولايی اوشخصی تخطئه ايده‌بيلورمی؟ آنی اوشيئك نقصانی ايله اتهام ايدرسه کولنج دوشمزمی ؛ متفقين اولا « کليبولی » و بعده « وارنه » ده تجمع واس‌الحرکاتلرينی تأسيس ايتدکلری زمان روسلره ، انلرك مستقبل پروژه وپلانلرينه دائر عجبا برشی بيله‌يورلرمی ايديکه عمر پاشاده بويولده معلوماته ، فکره مالك بولنه‌بيلسون ؟.. اکر بويولده معلومات صحيحه‌يه، افکار سالمه‌يه مالك بولنسه‌لر ايدی نه کليبولی‌ده طوپلانيرلر، نه اس‌الحرکاتك «وارنه» يه نقلنه ، عسکرلرندن برچوغنی قره‌دن يوريته‌رك کمال مشکلات ايله بالقان طاغلرندن کچيرمکه مجبوريت کوررلر ونه‌ده شدتله محاصره ايديلن وسقوط ايتمك اوزره بولنان سلستره قلعه‌سنك امدادينه عجبا کيده‌بلمی کيتميه‌لمی ؟ ديو کندولرينی بيك تردد واضطراب اچنده بولنديرمغه محکوميتله سلستره‌نك سقوطی حالنده پك کثرتلی و منتظم روس اردوسی طرفندن دکزه دوکولمکه کندولرينی معروض براقيرلر والحاصل نه‌ده روسلر طونه‌نك تکرار صول ساحلنه کچوب، رومانيا ايچرولرينه طوغری چکيلوب دالمغه باشلادقلری وقت آوی‌نی قاچيرمش طالغين آوجی کبی اطرافلرينه باقينوب « دشمن شمدی عجبا نه طرفده! نه‌جانبده ! هانکی دارالحرکاتده!.» ديمك اوزره دشمن ايله نه‌صورتله

چاریشوب دوکوشه‌بیله‌جکلرینی بر حیرت عظیمه ایچنده دوشونمکه مجبور قالمیه‌رق اکر لازم ایسه اردولرینی طوغریجه قریمه دوکوب طوغریدن طوغری‌یه قریم سفرینی آچارلر ایدی!..

عمومی سفر پلانینه کلنجه: نه ماره‌شال «سنت آرنو» نك و نه‌ده لورد «راغلان» ك والحاصل کرکسه ایکی متفق اردولر ایچون معین عمومی برسفر پلانی یوق ایدی‌که [*] «عمرپاشا» نك‌ده بویله بر پلانی بولنسون. ذاتاً بوسفر روسیه‌چارینك «اوچنجی ناپولیون» ه خطاباً یازدیغی جوابنامه‌ده روسلرك ١٨١٢ ده یاپدقلرینی ١٨٥٤ ده دخی یاپمغه حاضر بولندقلرینی بیان ایتمك صورتیله مشارالیهی اغضاب ایتمسیله مبحوث ١٨١٢ سفرینك انتقامی آلمق وانکلیزلرك فکرنجه بحرسیاهده‌کی روس قوهٔ بحریه‌سی تخریب قالمق ایچون آچلمش برسفردکلمی ایدی؛ روسلرك کوستره‌جکی اوضاعه، تجمعات سوق الجیشه‌لرینه، طرز حرکتلرینه، قوتلرینك کیفیات وکمیاتنه کوره حرب ایدیله‌جك، بونلره نظراً اورکیج اتخاذ مقررات ایدلمیه‌جك‌می ایدی؛ شو حالده متفقین ایچون سفر بدایتنده‌ناصل معین برسفر پلانی موجود بولنه‌بیلوردی؟ بوپلان ایجاب حاله، زمین و زمان و مکانه کوره بالمذاکره اتخاذ ایدیله‌جك، ایجاب ایدنجه تبدیل قلنه‌جق ایدی؛ نته‌کیم‌ده اویله حرکت ایدلدی. بویله حرکت دخی سفرك پك بیوك مشکلات ایچنده طول مدت اوزامسنی استلزام و عظیم فداکارلقلر و تلفاتله

[*] بالاده (صحیفه ٣٥) و (صحیفه ٣٧: ٣٨) ده‌کی معلومات متعلقه‌یه مراجعت بیوریله.

اقتطاف ایدیلن نتایج و منافعك پك محدود قالمسنی و۱۸۱۲ سفری انتقامنك آلنه‌مامسنی انتاج ایتدی . شوحالده سفرك شكل وصورتی، طرز جریانی ایجاباتنجه متفقینه تبعیق ، متفقین باش قوماندانلرینه مربوطیتی مجبوری وضروری بولنان «عمرپاشا» نك نه‌وجهله معین بر سفرپلانی موجود بولنه‌بیلوردی ؟ انك كندنجه اتخاذایتدیكی خصوصی سفر پلانی كندوسنه كافی كلدی: اوخصوصی سفرپلانی سایه‌سنده‌دركه مشارالیه هم سلستره قلعه‌سی اوكنده روسلری تپه‌لیه‌رك نهایتانلوی فلك محاصره ایله طونه‌نك اوته‌یاقه‌سنه كچمكه مجبور ایتمش وهم‌ده‌شمنی مستحكم اردوكاهنده بولنمق، متفقین اردوسنی صاغنده وسلستره‌قلعه‌سنی صولنده بولندیرمق صورتیله وارنه‌یه طوغری روسلرك بر تعرض محتملنی تأخیر، سلستره‌نك سقوطی‌حالنده بتون قوتلرینی جمع ایده‌رك «وارنه» یه هجومی طبیعی بولنان‌روس اردولری طرفندن «وارنه» ده متفقین اردوسنك دكزه‌دوكلمسنی منع ایتمشدر. تصحیح خطیئات‌ایچون سویلیه‌جكمز سوزلر خصوصات معروضه‌دن عبارتدر .

« كوستاو ماره‌شال » ك بیاناتنی تعقیب ایده‌لم :

« وارنه » ده انعقاد ایدن سالف‌العرض ۱۹ مایس ۱۸٥٤ قونفرانسنده ایلك اوكجه عمرپاشا سوز آلمشیدی . مشارالیه ایتالیان لسانیله بیان افكار ایده‌یور وماره‌شال «سنت آرنو» آنك بیاناتنی‌لورد « راغلان » ایچون انكلیزجه‌یه ترجمه ایده‌یور وقالدیكه بر ترجمان‌ده ایكی تورك ناظرلرینه (عثمانلی حربیه وبحریه ناظرلرینه یعنی‌سرعسكر وقپودان پاشالره) عین وجهله ترجمانلق خدمتنی ایفا ایلیوردی .

« عمرپاشا » طونه خطی ایله بالقانلر خطنی مدافعه ایدن تورك قوتلری هیئت مجموعه‌سنك تقریباً (۱۰٤,۰۰۰) کشی‌یه قدر یوکسلدیکنی میدانه قویدی . مشارالیه سلستره‌نك آلتی هفته دها مقاومت ایده‌بیله‌جکنی امید ایده‌یوردی . لکن مشارالیهه کوره بو حد مقاومت احتمالکه واصل اولنه‌میه‌جق صوك بر حد ایدی ؛ چونکه قلعهٔ مذکوره مدافعه‌سنك اون‌بش کونك ایلروسنه کوتوریله‌مامسی‌ده پك ممکن ایدی . الحاصل روش احواله کوره شهر صاغلام ومحقق برصورتده سقوط ایده‌جك وبعده روسلر هیئت مجموعه‌لریله « شمنی » اوزرینه یوریه‌جك ایدی .

« عمرپاشا » روسلری « شمنی » ده توقیف ایده‌جکنه ایوجه قانعدی . بوصره‌ده مشارالیه فعالیته کله‌رك : متفقلرك قره طریقیله وارنه‌دن یکرمی کون یورویشلك بر مسافه‌ده [کلیبولی‌ده] می بولنه‌جقلرینی، انلرك بحراً ۲٤ ساعتده « وارنه » یه کله‌بیلملری ممکن ایکن مذکور قلعه‌یی روس اردوسی طرفندن آبلوقه ایدلمکه‌می ترك ایده‌جکلرینی ، معاونتلریله دشمن عمومی‌یی برفلاکته‌اوغراتمق ممکن بولنه‌بیله‌جك‌اعلا عثمانلی عسا کرندن کندولرینی محروم‌می براقه‌جقلرینی سؤال ایتمش ایدی ؛

مارشال « سنت آرنو » هرهانکی اهمیتده بولنورسه بولنسون بر حرکت عسکریه‌یه تشبث ومباشرت ایچون کندوسنه لااقل بر ماهلق برزمان لازم بولندیغی حقنده‌کی فکر ونیتنی کتم و اخفا ایتمیوردی ؛ فی‌الحقیقه کندی قوای موجوده‌سی حالا زیاده‌سیله

نقصان ، غیرمکمل ایدی ؛ کندی مالزمهٔ حربیه‌سی ، کندی ارزاق ومهماتی آنجق بطی صورتده مواصلت ایده‌بیله‌جکدی وچونکه بونلر یلکنلی سفائن اوزرینه وغیرقابل تعریف برانتظامسزلق ایچنده تحمیل ایدلمکده بولنه‌یوردی؛ حال بومرکزده بولنمغله برابر مشارالیه عمر پاشا پاشا طرفندن اورته‌یه قونان رأیی ترویج وقبول ایتدی وبو خصوص لورد « راغلان » ك دخی قبول والتحاقنی استلزام وحاصل ایلدی . بوکا بناءً بر فرانسز فرقه‌سنك « وارنه » یه کوندرلمسی وبر انکلیز فرقه‌سنك دخی داخلده وبرقاچ ساعتلك یورویش مسافه‌سنده کائن برنقطهٔ مهمه‌دن عبارت «ده‌وینا ـ Devena » موضعنی طوتمسی تصمیم ایدلدی .

الحاصل « عمرپاشا » اگر روسلر طونه ایله بالقانلر آره‌سنده سرگذشتجویانه اجرای حرکاته قالقیشیورلرسه بونلرك جناحنه آتلمغه تخصیص ایدلمش قوتلری « وارنه » ده اجتماع ایتدیرمکله ألده ایده‌جکی منافعی استحصال ایتمش ایدی .

« شمنی » ده‌کی عثمانلی قوهٔ عسکریه‌سنی ، عثمانلی اردوسنك احوالنی بالذات کوروب تدقیق ومعاینه ایتمك آرزو وهوسنه دوشن مارەشال « سنت آرنو » ٢٠ مایس ١٨٥٤ ده لورد « راغلان » و « عمرپاشا » ایله برلکده اورایه کیتدی . بوراده « سلستره » دن کلوب قلعهٔ مذکوره‌نك قریباً سقوط ایتمك اوزره بولندیغنی قبل الوقوع ارائه و اظهار ایدن خبرلر متفقین جنراللرینی ألده موجود بتون قوتلرینی وارنه‌ده جمع وتحشید ایتمکه اجبار ایلیوردی .

سلستره قلعه‌سنك احوالی فعلاً دها هنوز امیدسز برحالده‌دکل ایدی. قلعهٔ مذکوره ١٢,٠٠٠ مقداری بر قوهٔ محافظه‌یه مالك ایدی ومتوالیاً مواصلت ایدن امدادلر بوقوتی ١٥,٠٠٠ کشی‌یه ایصال ایلدی؛ مذکور قلعه ١٢٤ قطعه طوپ ایله مسلح ومجهز و محافظی بولنمق اوزره « موسی‌پاشا » یه مالك ایدی‌که مستقیم و عفیف ، عین زمانده قوی‌الشکیمه وشدید برشخص بولنان بوذات روسلرك مساعی وتشبثات مفسدت‌کارانه‌سنی ، وقوعه کلن هجوملرینی پوسکورتمك ، طرد ودفع ایتمك وقوف واقتدارینی کوسترمشدر .

محاصرین اردوسنك قوهٔ موجوده‌سی عظیم وجسیم ایدی: مذکور اردو اووقت معیتلرنده قوتلی بر طوپجی‌یه مالك تخمیناً ٤٠,٠٠٠ کشیدن ترکب ایده‌یوردی .

محاصره عملیاتنه ١١ مایس ١٨٥٤ تاریخنده باشلانمش ایدی ؛ بو تاریخدن اعتباراً قلعه طونه‌نك صول ساحلنده و«سلخخانه ـ Salhané» اطه‌سنده بولنان روس بطریه‌لری طرفندن همان دائمی بر صورتده طوپه طوتلمشدر. متعاقب کونلرده برصره مجادلات ومخاصمات وقوعه کلمش وبونلری متعاقب سلستره مدافعینی کندی استحکاملرینه سورلمشدر.

١٩ مایس ١٨٥٤ ده روسلر قلعه کوکده‌سندن ٢٠٠٠ متره مسافه‌ده کندی برنجی موازیلرینی کشاد ایتدیلر ؛ ایرتسی کونی کندی حفر خندکلرینك [متریسلرینك] ایلروسنده ایکی بطریه انشاسنه چالیشدقلرندن بوکیفیت روسلرك شرق استقامتنده شهره

قارشو بر شدتلی هجوم تجربه‌سنه قالقملرندن قورقلمغه سببیت ویردی.
۲۰ مایس تاریخنده سلستره‌نك حال ووضعیتی بومرکزده‌ایدی.

« شمنی » ده ماره‌شال « سنت آرنو » وارنه‌یی اس‌الحرکات کبی قبول‌ایتمك قرارینی‌قطعیاً اتخاذ ایتمش‌ایدی. مشارالیه موقع مذکورده ۴۰,۰۰۰ فرانسز و ۲۰,۰۰۰ انکلیزی جمع وتحشیدایچون کندوسنه برماه مدتك کفایت ایده‌جکنی امید ایلیوردی. بوزمان اثناسنده « ویدین » و « صوفیه » قوللریله تقویه ایدلمش بولنان « عمرپاشا » اردوسی ۷۰,۰۰۰ محاربدن عبارت بر قوهٔ موجوده‌یه ایصال ایدلمش بولنه‌جقدی. اشبو شرائط داخلنده روسلر بالقان خطنی زورلامغه تشبث وتصدی ایدرلرسه کندی اوکلرنده « عمرپاشا اردوسی » نی بوله‌جقلر ایدی؛ « وارنه » ده‌کی « فرانسز — انکلیز » اردوسی ایسه روسلری‌جناحدن قوشاده‌جق وآنلری قارمه‌قاریشیق برصورتده طونه اوزرینه سوره‌جك ایدی.

ایشته ماره‌شالك امیدلری بومرکزده‌ایدی ایسه‌ده‌بوامیدلر موقع فعل وتطبیقه چیقه‌میه‌جق ایدی؛ فی‌الحقیقه‌روسلر ایچون آرقه‌لرنده بیوك بر نهر بولندیغی حالده دشمنلرینك مصادمه‌سنی قبول ایتمکه کندیلرینی معروض براقمق، کندی احتیاطلرندن و کندی انبار و دپولرندن تباعد ایتمك کیفیتلری مهلك بر غفلت وسوء تدبیر تشکیل ایده‌جکدی.

روسلر مناسب وقت کوزه‌ته‌رك وفرصته مترقب بولنه‌رق

متفقلری : کندی اس‌الحرکاتلرینی ترك ایتمکه، بلافاصله کندیلرینی ضعیف دوشورمکه والحاصل ـ ۱۵۰,۰۰۰ کشیدن زیاده بر اردو ایله مدافعه ایدلدیکی وقتده دائما کوچ بر عملیه تشکیل ایدن ـ جسیم پرصو مجراسنی مروره تشبث وسعی ایتمکه اجبار ایده‌بیلورلردی.

متفقین اردولری باش قوماندانلری، آمیرال « هاملەن — Hamelin» وآمیرال «دونداس ـ Dundas » آره‌سنده ۲۳/۲۲ مایس ۱۸۵٤ کیجه‌سی اثناسنده عقد و اجرا قلنان بر ایکنجی قونفرانسده فیلولرك ـ نقلیه سفائنی ایله برابر ـ وارنه» ده عسا کرك تجمع وتحشدینه معاونت واشتراك ایتملری تحت قراره آلندی.

ینه مبحوث ایکنجی قونفرانسده‌درکه آمیرال « هاملەن » ك کمال دقتله استکشافاتنی اجرا ایلدیکی قریم سواحلی اوزرینه آنسزین عسکر دوکه‌رك حرکات عسکریه اجراسنه جسارت ایدیلوب ایدیله‌میه‌جکی ایلك دفعه تحت مباحثه و مذاکره‌یه آلندی؛ بو بر عملیه ایدی‌که جمع ایدیلن معلومات آنك قابل اجرا کبی ملاحظه ایدلمسنه مساعد بولنه‌یورایدی. بوندن باشقه مارەشال « سنت آرنو » اولجه دها هنوز فرانسه‌یی ترك ایتمزدن اقدم آنی دوشنه‌یوردی؛ زیرا مشارالیه برادرلرندن برینه ۲۷ نیسان ۱۸۵٤ تاریخیله شویله یازییوردی :

{ ... قریم، سن بکا قریمدن بحث ایده‌یورسین !... اعلا !.... اوبرجوهردر!.. بن آنی برآرزوی شدید ایله تفکر وتخیل ایتمکده‌یم وامید ایدیورم‌که عقل وتدبیر وحکیمانه حرکت بوجوهری روسلردن

نزع وفك ایتمکدن بنی منع ایتمیه‌جك ؛ بوکیفیت آنلر ایچون بر ضربهٔ مدهشه تشکیل ایده‌جکدر...... }

آز برزماندنبری کلیبولی‌یه مواصلت ایدن‌واوج قطعه‌سی اسقورلی بولنمق اوزره آلتی قطعه خط‌حرب سفینه‌سنی محتوی بولنان آمیرال « بروآت ـ Bruat لك امرلری تحتنده‌کی بحرمحیط فیلوسی دخی عساکرك «وارنه» یه نقلنده استعماله تخصیص ایدلدی .

لکن اولجه بیان واشعار ایتدیکمز وجهله « کلیبولی » ده تجمع ایتمش عساکرك هیئت مجموعه‌سی حالا اجرای سفر ایده‌بیله‌جك حالده براردو تشکیل ایتمیوردی ؛

محققدرکه فرانسه بحریه‌سی فوق‌العاده عظیم بر صورتده بذل مساعی ایتمش، صورت مخصوصه‌ده « حرب فیلولری» تشکیل واحداث ایلمکده حصر وجود ایلمشیدی؛ آز چوق خدمت ایفاسنه حالاً مقتدر بولنان بالجمله سفائنك قابل استعمال بر حاله کتیرلمسنه حمّالی برغیرت وشدت ایله چالیشلمش ونسبةً قیصه بر فاصلهٔ زمان ایچنده اوچ فیلو تجهیز و تسلیح ایتمکه موفقیت حصوله کلمش ایدی‌که‌بوفیلولر دخی آمیرال «هاملهن ـ Hamelin » قومانده‌سنده‌کی «بحرسیاه فیلوسی » ، آمیرال « بروآت ـ Bruat » قومانده‌سنده‌کی « بحر محیط فیلوسی » ایله بحر بالطق‌ده اجرای حرکات عسکریه ایده‌جك اوچنجی برفیلو [یعنی « بحربالطق فیلوسی »] در. بوصوك فیلو ایچون بحریه نفراتی یوقدی .

خصوصات معروضه حقنده بر اثر مشهور شویله دیور :

{یکی تجهیزات وتسلیحات مصارفی سواحلده صیدماهی، سیاحت وسیر سفائن ساحلیه رسوم وحاصلاتندن تسویه قلندی. بر برنجی وحتی بر ایکنجی دور خدمت عسکریه‌لرینی ایفا ایتمش بولنان بحریه افرادینك خدمت بحریه‌یه آلنمسی امر ایدلدی . بر قاچ کون ایچنده مطلوب مرتبات نقصانسز بولنمق اوزره اکمال قلندی ؛ بونلر یالکز مکمل دکل بلکه شایان تقدیر وتحسین ، تماميله ـ قوی البنیه وصاغلام ، جنکاورلشمش وایللك کوننددن اعتباراً اجرای سفره حاضر ومهیا ـ ماهر ومقتدر افراددن مرکب ایدیلر . . . مرتبات مذکوره اکثریتی اعتباریله عائله پدرلرندن، صیدماهی پاطرونلرندن [رئیسلرندن] متشکل بولنمقله وجه معروض اوزره بونلرك بردنبره خدمت عسکریه‌یه آلنماسی اشتغالات ومساعیلرینه قیمت وامنیت عظیمه بخش ایده‌یور ایدی...} [١]

عساکرك، مالزمهٔ حربیه‌نك، ارزاق ومهماتك نقلی ایچون وسائط مفقود ایدوکندن بو خصوص ایچون هر نوع سفائنك جبراً استیجاری جهتنه کیدلدی.

بر سرکذشت نامه‌ده دینله‌یورکه :

{ ١٨٥٤ سنه‌سی نیسان ماهنده «أسپه‌رانس» نامنی حائز بر کوچك یلکنلی کمی اوزرنده برقاچ آدم وبر قاچ حیوان ایله برابر جزایردن عزیمت وحرکت ایلدم..} [٢]

---

[١] ویس امیرال « ژوریه‌ن دولا غراویه‌ر — Jurien de la gravière » طرفندن تحریر قلنان « بوکونکی بحریه — La marine d'aujour d'hui » نامنده‌کی اثرك مقدمه‌سندن مقتبسدر .

[٢] « پول دومولەن -- Paul de molénes » نام ذات طرفندن تحریر ونشر ایدیلن « برنفرك سرکذشتاری — Commentaires d'un soldat » نام اثردن مقتبسدر [صحیفه ٢٠] .

کذا بر عسکرك خاطراتنده دنیله‌یورکه :

{ خدمت عسکریه‌مزده‌کی فیلو ۲۰۰ الی ۳۰۰ طونلق بر یقلردن ترکب ایدیورایدی . یالکز بر دانه بیله بخارلی کمی [یعنی واپور] یوق‌ایدی. بر آلای عسکر کوچك پارچه‌لر حالنده سفائنه ارکاب قلندی. بزم‌حصه‌مزه دوشن بریق۲٤آدم‌ایله ۲٤ بارکیر آلدی...} [۱]

حال بومرکزده بولنقله برابراوزمان بخارلی کمیلر [یعنی‌واپورلر] موجود ایدی. مارەشال « سنت آرنو » نك مخابراتی بوبابده احتجاجه صالحدر . مشارالیه بونلرك برنده دیبورکه :

{ .. انسانلر بخارلی کمیلره [واپورلره] وارزاق ومهمات، مالزمهٔ حربیه، بارکیرلر یلکنلی کمیلره ارکاب‌ایدلدی. انسانلر‌تعیین‌ایدلدکاری یره مواصلت ایده‌یورلر وفقط کندولری ایچون الزم بولنان شیلری بوله‌میورلر . فرانسه ویا آفریقادن « کلیبولی » یه کلن یلکنلی نقلیه سفائنی ایچون لااقل قرق کونلك دکز سیاحتی لازمکلدیکنی داخل حساب ایتمك اقتضا ایدر...}

بومکتوبك مابعدی بزه‌اوکرتیورکه مایس آینك نهایتنه طوغری مارەشال « سنت آرنو » افراد و بارکیرلر و مالزمه‌جه مکمل یالکز ۲٤ قطعه طوبجی افواه ناریه‌سی‌ألده بولندیره‌بیله‌یور وغیر مکمل یالکز ایکی سواری آلاینه مالك‌ایدی ومأکولات احتیاطلری [یعنی احتیاط

---

[۱] « ق. میسمر - C. mismer » نام ذاتك « قریم اردوسندن بردراغونك خاطراتی - Souvenirs d'un dragon de l'armée de Crimée » نامنده‌کی اثرندن مقتبسدر [صحیفه ۹] .

مأكولات] همان كاملاً نقصان و مفقوددی. الحاصل « كليبولی‌ده‌كی انبارلر انجق (٢٥٠) جفت قونده‌ره ايله (٤٠) عدد قزغان وبرقاچ يوز صو مطره‌سنی احتوا ايليوردی.

بوندن ماعدا نامی دردنجی فرقه‌يه تحول ايدن احتياط فرقه‌سی يونانستانده « آتنه » پيشكاهنده توقيف ايدلمش ايدی. بوراده يونان قرالی « اوتون ـ Othon » ی ـ كنديی بيطرف اعلان ايتمكه ذهنی صلح فكرلری ايله مشحون برهيئت‌وكلا انتخاب ايتمكه ـ اجبار ايتمك ايچون مذكور فرقه‌يی اوراده براقمغه، استخدام ايتمكه مجبوريت حصوله كلمشيدی. اشبو فرقه انجق ٢٩ مايس ١٨٥٤ تاريخنده يعنی يونان قرالی « اوتون » ه امضا التديرلمش بولنان اولتيماتومك آنك طرفندن قبول ايدلديكی تاريخده سربست [الده موجود] عد ايديله‌بيلمش و مع‌هذا ينه « پيره » ليماننده ٣,٠٠٠ كشيلك برقوهٔ محافظه تركنه مجبوريت كوريلوب بوده مؤخراً فرانسه‌دن مرسول برلوا ايله تبديل ايدلمشدر [١].

سالف‌العرض شرائط داخلنده « شمنی » ايله « وارنه » ده ترتيب ايدلمش پلانك درحال موقع فعل وتطبيقه وضعی غيرممكن ايدی وبو پلان حقنده‌كی تعديلاتی انكليز اردوسی اركان حربيه‌سنه قبول ايتديرمكه

---

[١] بوسفر اثناسنده يونانيلر روس طرفدارلغی كوده‌يور، موره اختلالی نهايتنده الك اول موره‌يه عسكر دوكه‌رك يونانستانك اعلان استقلالنه بيوك خدمت ايدن عاليجناب فرانسزلره قارشو عادتا نانكورلك كوستريوردی.

موفقیت انجق زحمت ومشکلات ایله حصوله کله‌بیلمشدر؛ فی‌الحقیقه «وارنه»ده تحت‌قراره آلنمش پلانی اولجه کندی دولتنه تقدیم وایصال ایلمش بولنان لورد «راغلان» حال حاضره کلنجه‌یه قدر غیر قابل اجرا برپروژه‌یه [پلانه] طرفدارلق ایتمش بولنمقدن طولایی کندوسنه خفیفلك عزو اسناد ایدلمه‌سندن قورقه‌بیلوردی. بوندن ماعدا مشارالیهك ارکان حربیه‌سی درحال بردخول سفر [یعنی همان سفره باشلامق] طرفداری ایدی؛ حالبوکه انکلیز اردوسنك تدارکات و حاضرلقلری فرانسزلرککنه نظراً هیچ بر وجهله دها زیاده ایلرولمه‌مش دکلدی.

احوال نه مرکزده بولنورسه بولنسون — «عمرپاشا» یه ایدیلن وعدلر کاملاً انجاز ایدلمامش بولنمامق ایچون — برانکلیز فرقه‌سی ایله «قانروبه‌ر ـ Canrobert» فرقه‌سنك برنجی لواسندن مرکب بر پیشدارك ایلك ألدن «وارنه» یه سوق ایدلمسنه قرار ویرلدی. مذکور فرانسز لواسی ۳۱ مایس ۱۸۵٤ ده کلیبولی‌یی ترك ایتدی. و٤ حزیران تاریخیله «وارنه» یه اخراج قلندی. «پرنس ناپولیون» قوماندەسنده‌کی اوچنجی فرقه کلیبولیدن قره طریقیله «استانبول» اوزرینه توجه ایده‌جك ایدی؛ ایکنجی جنرال «بوسکه ـ Bosquet» فرقه‌سی ـ آلتنجی دراغون و آلتنجی زرهلی سواری آلایلرینك ألده موجود اقسامیله برابر ـ «ادرنه» یه کیتمك امرینی آلدی. دردنجی جنرال «فوره‌ی ـ Forey» فرقه‌سی ایسه یونانستاندن مواصلت ایدر ایتمز همان کیدوب «ادرنه» نك شمالنده و «یامبولی» ده اخذ موضع ایده‌جك ایدی. الحاصل مبحوث پلان اردویی: صولی «یانبولی» ده، مرکزی

« قرین آباد _ Karnabad » دن، صاغی « آیدوس » ده ، صاغی منتهاسی « وارنه » ده بولنمق اوزره بالقانلرك ظهر جنوبیسی اوزرنده یایمقدن عبارت ایدی .

ترتیبات معروضه فرانسه حربیه ناظری مارهشال «وه‌یان _ Vaillant» طرفندن تصویب وتصدیق ایدلمیوب مشارالیه مارهشال «سنت آرنو» یه: روسلرك جناحنی تهدید ایده‌جك بر محلده موضع طوتمسنی، «وارنه» یه کندوسنی قویاً ربط ایتمسنی ، بالقانلر گچیدلرینی مدافعه ایتمکه دقت واهتمام کیفیتنك تورکاره ترك واحاله قلنمسنی توصیه ایلدی. عین زمانده ناظر مشارالیه بربشنجی فرانسز فرقه‌سنك قریباً کوندریله‌جکنی مارهشاله بیان وتبلیغ ایدیوردی. لکن ناظرك مکتوبنی مواصلت ایلدیکی وقتده مارهشال کندی پلانلرینی یکیدن تعدیل ایتمش ایدی . بوجمله‌دن بولنمق اوزره مشارالیهك فکرینه یکیدن برشی توارد وسنوح ایتمشدرکه بوده کندینی روسلره یاقلاشدیرمق ومتفقین اوردولرینك هیئت مجموعه‌سنی « وارنه » ده جمع وتحشید ایتمکدر .

خصوصات معروضه‌یه بناءً ۱۱ حزیران ۱۸۵٤ ده مارهشال اردو اس الحرکه‌سنك «کلیبولی» دن « وارنه » یه نقلنی تحت قراره آلدی . ۲۷ حزیران ۱۸۵٤ ده قرارگاه عمومی واردونك خدمات عمومیه‌سی «وارنه» ده ترتیب وتأسیس ایدلدی. ۳۰ حزیرانده بونقطه اوزرنده جمع وتحشید ایدلمش قوتلر — ۳۰,۰۰۰ نی فرانسز و ۲۰,۰۰۰ نی انکلیز بولنمق اوزره _ جمعاً ۵۰,۰۰۰ کشی‌یه ترفع

ایده‌یوردی. ایکنجی فرانسز فرقه‌سی، سواری عساکری، طوپجینك بر قسمی منزل بمنزل یوریه‌رك « وارنه » یه کلمکده بولندقلریله هنوز اردویه التحاق ایتمامشلر ایدی .

اووقت مارەشال‌ده یالکز بر فکر وار ایدی: اوده سلستره‌یی قورتارمق ایچون روسلره طوغری یورومکدی ؛ مشارالیه تموزك وسطنه طوغری حرکته حاضر ومهیا بولنه‌جغنی امید ایده‌یوردی . بو یولده بر حرکت عسکریه اجراسنك تهلکه‌لرینی مشارالیهك آچیق وواضح صورتده فهم وادراك ایلدیکنی بو یولده‌کی مخابراتی تصدیق واثبات ایده‌یور .

مشارالیه ۹ حزیران ١٨٥٤ تاریخیله حربیه نظارتنه شویله یازییوردی :

{ ... اکر حاضرلانیر، تنسیق ایدیلور، تجمع ایدرسه‌ك روسلر اوزرینه کیده‌جکم؛ مع مافیه بووضعیتی ایوجه دوشون، داخل حساب ایت !... بن روسلری طونه‌نك صاغ ساحلندن طرد ایتدیکم وقتده آنلری احتیاطلری اوزرینه آتمش بولنه‌جغم !.. یاپیله‌جق بالجمله ایش بودر!.. ایشته اوقدر؛ بکا کلنجه بن کندی اس الحرکامدن تباعد ایتمش بولنه‌جغم ؛ اندن صکره انواع ایصتمه‌لر طونه اوزرنده قالملغمه مساعد بولنمیه‌جقلرندن اورادن تباعد ایتمکه اجبار ایدیله‌جکم!...}

٢٠ حزیران ١٨٥٤ تاریخلو مکتوبنده‌ده مشارالیه اضطرابات جدیده‌یه تصادف واقتحام ایدلمسندن بحث ایده‌یور :

{١٠ : ١٥ تموزده ـ سلستره اوزرینه یورومك ایچون ـ احتمالکه

لوحه . ١٩ رسام : احمد مختار

[١٢٧٠-٧٢] طونه وقريم سفرى هنكامنده حرب ونقليه سفائنى وسوقيات بحريه.
(فرانسز عساكرينك « ئولدفورت » ليماننده قره يه اخراجى).
Bateaux de guerre et transports, pendant la guerre de Crimée(1854-55)
(Débarquement des troupes francaises à Old-Fort.)

(صحيفه: ٣٢٤)

وارنه‌یی ترك ایده‌جکم؛ بم پلانم بوشهری قورتارمق وروسلری طونه‌یه دوکمکدر. لکن کیم دیه‌بیلورکه «دوبریجه» ده بولنان ٣٠٠٠٠ روسه قارشو قول باشیله صاغه تبدیل استقامت ایتمکه اجبار اولنیه‌جغم؟...}

مع مافیه بو پلانلرك جمله‌سی پروژه حالنده قالمق لازم کلدی؛ تطبیق ایدیله‌مدی و چونکه روسلر «سلستره» محاصره‌سنی فك و رفع ایتدیلر وتکرار طونه‌نك صول ساحلی اوزرینه کچدیلر.

٢٠ مایس ١٨٥٤ تاریخندن اعتباراً «سلستره» ده کذران ایدن احوال ووقایعك خلاصة الخلاصه‌سی شودر: [*]

٢٠ : ٢١ مایس کیجه‌سنده روسلر کندی ایکنجی موازیلرینی آچمش ایدیلر.

٢١ : ٢٨ مایسده روسلر عملیات تقریبه‌لرینی تعقیب، بطریه‌لرینك عددینی تکثیر، تورکلرك مواضعنه قارشو بعض هجوملر تجربه ایلدیلر ایسه‌ده اورالرده آیاق طوتدیره‌مدیلر.

٢٨ مایس ده روسلر الك ایلروده‌کی تورك استحکاماتندن یالکز ٣٠٠ متره مسافه‌ده کندی اوچنجی موازیلرینی آچدیلر.

عین کونك [٢٨ مایسك] کیجه‌سنده روسلر طونه‌دن آز بر مسافه‌ده بولنمق اوزره قلعه‌نك جنوبنده کائن، بوغازی آچیق، ضعف پروفیلده برتراب استحکامدن عبارت بولنان «عرب طابیه‌سی» نامنده‌کی مفرز طابیه‌یه قارشو برهجوم تجربه‌سی یاپدیلر ایسه‌ده تلفات عظیمه ایله طرد ودفع ایدلمشلردر.

[*] بو بحثده‌کی تاریخلر هپ تاریخ میلادی افرنجیدر.

حزيران ابتداسنده بريكى مصادمه وقوعه كلوب بوده توركلرك نفع وفائده‌سنه نتيجه‌لنمش ايسه‌ده لكن والى [يعنى قلعه محافظى] « موسى پاشا » برطوپ دانه‌سى پارچه‌سيله شهيد دوشمشدر .

بوتاريخده بالتمام احاطه و آبلوقه ايديله‌مامش بولنان قلعه بعض امدادلر آلمش ، ارزاق ومهمات اخذ وتدارك ايده‌بيلمشدر.

محاصره‌نك مابعدى هنكامنده‌شدتلى هجوملرده اصلا نائل موفقيت اوله‌ميان روسلر جسيم لغملر عمليات و حفريانه تشبث ايتديلر واله كچيرمكه مقتدر اوله‌مدقلرى استحكاماتك برقسمنى بولغملر واسطه‌سيله برهوا ايتديلر ايسه‌ده لكن داخلى استحكاملر انشاآتنده استعجال كوسترن توركلرى اورالردن طرد ايتمكه موفق اوله‌مديلر .

۹ حزان ۱۸٥٤ ده مارەشال « پاسكيه‌ويچ ـ PasKievitch » سلستره قلعه‌سى اطرافنده بر بيوك استكشافات تعرضيه اجرا ايلدى؛ اشبو استكشافات اثناسنده بو مشهور روس باش قوماندانى بر طوپ كله‌سيله قالچه‌سندن اورلمغله .بو كيفيت مومى اليهى محاصره‌نك اداره‌سنى پرنس «غورچاقوف ـ *gortschakof* » ه ترك وتوديع ايتمكه اجبار ايلدى.[*]

(*) مارەشال « پاسكه‌ويچ » ۱۸۲۸ ـ ۲۹ (عثمانلى روس) سفرنده روس قواى محدوده‌سى ايله « بايبورد » ه قدر كله‌رك « آناطولى فاتحى » نامنى آلمش وبرسنه اول روسلرله ايرانيلر آره‌سنده وقوعه كله‌رك روسلرك ظفرى و « توركمن چايى » معاهده‌سى ايله نهايت بولان سفرده دخى نائل موفقيت بولنمغله « ئه‌ريوان قونتى » نامنى احراز ايلمش ايدى . مبحوث سفرلرده حركات وتشويقات مفسدت كارانه‌سيله برطاقم نيك وبدى بيلمز جهلاى اكراد وسائره‌يى قانديره‌رق استخدام ايتمك وپيشدار صفتيله اردوسنك اوكنه دوشيرمك صورتيله

١٣ حزيرانده توركلر بر بيوك مظفريت قزانديلر وكندي دشمنلرينك حفر عملياتلرندن [متريس وطرق تقربيه يعني صيچان يوللرندن] بر بيوك قسمني تخريب ايلديلر.

١٩ حزيران تاريخنده دخي توركلر عين وجهله احراز موفقيت ايتديلر .

٢١ حزيران ١٨٥٤ ده روسلر مفرز طابيه‌لر ونفس قلعه [يعني محيط اصلي] اوزرينه فاصله‌سز بر آتش اجرا ايتديلر .

٢٢ حزيران‌ده مارەشال « پاسكيه‌ويچ » طرفندن كوندرلمش بر امر اوزرينه روسلر رجعت صورتيله طونه‌يي تكرار كچمكه‌باشلاديلر. بر قاچ كون صوكره روس عسكري طونه‌دن ٨ : ١٠ كيلومتره مسافه‌ده بولنان « قالاراش _ Kalarasch » حواليسنده تجمع ايتمشلر ايدي :

« سلستره محاصره » سي روسلرجه ٢٥,٠٠٠ كشي ضايعاتايله ختامه ايرمشدر .

« كوستاو مارشال» ك « قريم سفري » نامنده‌كي اثرندن مقدمات

كرك ايرانده وكرك آناطوليده استحصال موفقيات ايلمش ايسه‌ده سلستره‌ده بالاده سويلنديكي اوزره بالذات براستكشافات تعرضيه‌يه چيقوب حكمت خدا فانحي عنوانني هرناصلسه آلديغي آناطوليدن كلمش كوكلي باشي بوزوق تورك وكرد سواريلريله ايديلن برشديد مصادمه ومحاربه‌ده آنلر نزدنده‌كي تورك طوپلرندن آتيلان بوكله ايله اوزيلوب قالچه‌سي أزيله‌رك بروجه معروض باش قوماندانلغي تركه مجبور قالمش ونهايت تورك وكردك آهي چيقوب بوبوزدن ترك حيات ايلمشدر. (بالاده صحيفه ٧٠ ومابعدينه وآتيده‌كي مباحث متعلقه‌سنه مراجعت).

سفریه وسلستره محاصره‌سی حقنده‌کی اقتباساتمز بوراده ختام‌بولمشدر بحث آتیده روس منابعنه کوره مبحوث محاصره وقایعندن بحث ایدیله‌جك و آنی تعقیب ایدن (٦) نومرولی بحثده دخی انکلیز، فرانسز، روس منابعنه متعلق سلستره محاصره وقایعی روایاتی وسفر حقنده بعض مطالعات بیان مقایسات مقتضیه اجرا ایدیله‌جك ومنابع عثمانیه وروایات موثوقه‌یه مستند معلومات متممه‌ده علاوةً درج و تحریر قلنه‌جقدر .

« ١٨٥٣ و ١٨٥٤ ده تورك دولتی ایله محاربه و دول غربیه ایله قطع مناسبت » عنوانیله روس عسکری محررلرندن «قوواله‌وسکی» طرفندن روسجه تحریر ایدیله‌رك ١٨٦٨ سنهٔ میلادیه‌سنده « سن پترسبورغ » ده طبع ونشر ایدلمش اثر مهم عسکری‌یه کوره :

سلستره محاصره‌سی [١]

[(١ : ٥) نومرولی خریطه وقروکیلره مراجعت]

جمال : [روس عساکرینك سلستره‌یه طوغری حرکتی ـ سلستره قلعه‌سی [اوکنده روسلرك اخذ ایتدکلری ترتیبات ـ استکشافات حربیه وایلك محاصره عملیاتلری ـ تورکلر طرفندن اجرا قلنان خروج حرکتی ـ ١٦/١٧ مایس کیجه‌سی وقعهٔ حربیه‌سی [٢] ـ مذکور وقعهٔ حربیه‌ده روسلرك اوغرادقلری ضایعات ـ اینجه روس فیلوسنك محاصره‌یه اشتراکی ـ تورکلرك ٢٢ مایس رومی‌ده وقوعه کلوب پوسکوردلمش بولنان خروج حرکتی ـ جنرال فلد مارشال « پاسکه‌ویچ »ك امرلری تحتنده جسیم قوتلرله اجرا قلنان استکشافات حربیه ـ جنرال لیوتونان [٣] « قرولهت » قوماندهسنده بولنان پیشدار وقعهٔ حربیه‌سی ، جنرال فلد مارشالك یاره‌لانمسی ـ ٢٨/٢٩ مایس رومی کیجه‌سی وقعهٔ حربیه‌سی ـ جنرال « شیلدەرس »ك مهلك صورتده یاره‌لانمسی ـ تورك استحکاماتنه هجوم عمومی ایچون حاضرلقلر .)

بر ایکی سوز

سلستره محاصره‌سنده بالذات حاضر بولنان انکلیز ملازمی «بوتله‌ر»

---

(١) اثرك فرانسزجه آدرسی ایچون (صحیفه ٨٧) یه مراجعت.

(٢) بو بحثده‌کی تاریخلر روسلرك اورتودوقس بولنمسنه‌وتاریخ رومی ٬ میلادی استعمال ایلدیکنه مبنی رومی ایسه‌ده ایجاب ایتدکجه تاریخ افرنجی ٬ میلادی دخی یانلرینه یازلمشدر.

سلستره محاصره‌سی وقایعنی کندی محاصره ژورنالنه کونی کونه یازمش [٤] بوبده اکسیك قالان وقایعی انکلیز محررلرندن «آ. وودس» اکال وقریم سفری مقدماتی حقنده‌ده معلومات مهمه اعطا ایتمش [٥] ایسه‌ده مبحوث «بوتله‌ر» دوستمز بومحاصره ژورنالنده محاصره محاربه‌سنك قلعه‌جه اولان وقایع عمومیه وحربیه‌سندن برصورت عمومیه‌ده بحث ایدوب ذاتنه متعلق اجراآت وفعالیتلرینی زیاده‌جه موضوع بحث ایتمك جهتنه اهمیت ویرمشدر [٦] . سلستره مدافعه‌سنی اوجه‌ده دیدیکمز اوزره « بر مدافعهٔ متعدیهٔ قهرمانانه » حالنه قویان ، بتون جهانك تقدیرات وحیرتلرینی جلب ایدن ، تورکلر ایچون الی‌الابد بك شانلی بولنان اوشیرانه سلستره خروج حرکتلرندن وقلعه‌یه روسلر طرفندن بالدفعات وقوعه کلن شدتلی هجوم وباصقینلردن [٧] کافی درجه‌ده وضوح وتفصیلات ایله بحث ایدلمك وهله روسلرك محاصره حرکات وفعالیتلرندن و — بر طاقلری نامدار روس جنراللری و امرای

(۳) اوتاریخده روس اردوسنده ارکان عسکریه یعنی جنراللر ایچون درت رتبه موجود ایدی : برنجیسی « جنرال فلدماره‌شال » رتبه‌سیدر که بزده مشیر رتبه‌سنه معادلدر. ایکنجیسی « جنرال آدجووان » یعنی برنجی فریق رتبه‌سی ، اوچنجیسی « جنرال لیوتونان » یعنی فریق رتبه‌سی، دردنجیسی « جنرال ماژور» یعنی میرلوا رتبه‌سیدر .

(٤) بالاده صحیفه (۱۱۲ : ۱۸٤) مراجعت.

(٥) بالاده صحیفه (۹۷ : ۱۱۱ ـ ۱۸٥ : ۱۹۱) . مراجعت بیوریله .

(٦) بالاده صحیفه (۱۲۲، ۱۳۸ ـ ۱٤۱ : ۱٤٥ ـ ۱٦۲ : ۱٦۷)یه مراجعت بیوریله .

(۷) بالاده صحیفه (۱۸۲ : ۱۸۳) مراجعت.

مشهورەسندن عبارت بولنمق اوزره – ویردکلری عظیم تلفات ومجروحلردن، روسلرجه محاصره محاربەسنك طرزادارەسندەده کافی درجه وضوح ایله بحث ایدلمك لازم ومقتضی ایدی. الحاصل مومی الیه کرك انلردن وکرك محاصرەنك فك ورفعندن – اخذمعلومات ایدەمامسی ویاأفولی سببیله – لزوم وایجابی درجەسنده بحث ایتمامش ویابحثه امکان بولەمامش وهرحالدەسالف العرض مستر «آ.وودس»ك انك حقندەکی مدایحی[١]دە شایان دقت وافراطکارانه بولنمشدر.

« کوستاو مارشال » ك اثر مشهوریندن مقتبس واولجه اعطاقلنان معلوماتده دخی [٢] قریم سفری مقدماتنه وسفرك سلستره محاصرەسنه تعلق ایدن خصوصاتنه دائر معلومات مهمه اعطا وسلستره محاصرەسی وقایعی پك نافع واستفادەلی بر صورتده تلخیص ایدلمکله برابر سالف العرض خروج حرکتلری، روس هجوملری ووقایع وحرکات عسکریه وحربیەسی حقنده تفصیلات کافیه اعطا قلنمامش بولندیغندن بو بابده اکسیك قالان معلومات وخصوصاتی بالوجوه اکمال ایدن ونهایتنده روس عساکرینك احوال وتشکیلات وقوتلرینه متعلق بش قطعه جدولی [٣] احتوا ایدن سالف العرض « قووالەوسکی » نام روس

---

(١) بالاده صحیفه (١٨٥ : ١٨٨ – ١٩٢ : ١٩٦) مراجعت.

(٢) بالاده صحیفه (١٩٢ ومابعدینه) مراجعت.

(٣) اشبو بش قطعه جدول: سفر باشلادیغی صرەده، بعده مملکتین [رومانیا] ده وطونه اوزرنده، صوکره سلستره قلعەسی پیشگاهنده، سلستره محاصرەسنك فك ورفعندن صوکره روس عساکرینك احوال ووضعیتلرینی (وضع الجیشلرینی) ونهایت « فراتەشتی -Fratechti» دە تجمع سوق الجیشیسنی

محرر عسکریسی کتابنك سلستره محاصره‌سندن باحث قسمنی ـ مواد اساسیه‌سی خلاصه‌لرینك اخذی وایجابنه کوره بعض حاشیه‌لرعلاوه‌سی صورتیله ـ ترجمه وتحریر ایده‌رك اشبو اثرمزك بشنجی قسمنی تشکیل ایتمك اوزره آتیده اعطا ایلدك . بونلر نهایتنده بربحث مخصوصده‌ده طونه سفری ومبحوث سلستره محاصره‌سی حقنده عمومی ومقایسه‌یوللو بعض معلوت متممه اعطا وخصوصی مطالعات و معلومات بسط وبیان ایدیله‌جك والحاصل نهایت کتابه وقایعی تنویر ایدن بعض «ذیللر» وبرده ـ باشلوجه وقایعی تاریخ صره‌سیله بیانه وعثمانلی، فرانسزوانکلیزوروس منابعندن آثار مختلفه‌نك اعطـا ایتدکلری اکثریا یکدیکرینه اویمیان روایاتی وقوعه کلدکلری هجری، افرنجی، رومی تاریخلری دلالتی‌ایله یکدیکرینه بالمقایسه حقیقتی میدانه چیقارمغه خادم ـ مفتاح صورتنده برده « وقایع‌اساسیه ومقایسهٔ وقایع جدولی» علاوه قلنه‌رق بواثرمزه نهایت ویریله‌جکدر.

روس محرري « قوواله‌وسکی » دیورکه :

۱۸٥٤ سنه‌سی نیسان ماهی نهایتنده باشلوجه روس قوتلری نظام آتی اوزره ترتیب ایدلمشلردی :

جنرال آدجودان [برنجی‌فریق] « لوده‌رس ـ Luders » ك

ارائه ایتمکده [یعنی روسلرك سفر مبحونده رومانیا وطونه بوینده جمع وتحشید ایتمش بواندقلری روس قطعات وقوتلری وبونلرك مواقعه تقسیمی وحرکات مخصوصه‌لری وتشکیلات وقوتلری حقنده معلومات مهمه وتفصیلاتی وبوبولده معلومات عددیه‌یی احتوا ایلمکده] در.

تحت قوماندە وادارەسندە و٢٤ طابور پیادە ، ١٦ سواری بلوکی ، ١٢ قزاق سواری بلوکی [سوتنیا] ایلە ٩٢ قطعە طوپدن مرکب بولنان روس عساکری [قولی] - پیشداری « راسسووا » دە وجناح مفرزەلری « دەوی-Devi » و « ماچەوا-Maltcheva » قریەلرندە [١] بولنمق اوزرە - « چرناوودە »دە بولنەیوردی .

قزاق کشف وتجسس قوللری وکوچك غروپلر واسطەسیلە یاپیلان استکشافات « آلقمەجە - Alekhmetché » یە وحتی دها اوزاغە دکین ایلری سورلمشلر وبونلر کندی اوکلرندن تورکلرك الك ایلرودەکی ایلری قرەغول وپوستەلرینی طرد ودفع ایتمشلردی .

« قالاراش » دە ترتیب وتأسیس ایدیلن روس قولی: ٢١ طابور پیادە ، ١٤ سواری بلوکی ، اوچ قزاق سواری بلوکی [سوتنیا] ایلە ٨٨ قطعە طوپدن ترکب ایدەیوردی .

« حیرسووا » دە طونە کچیدینك مدافعەسیچون : ٣ طابور پیادە ، ٢ سواری بلوکی ، ٣ قزاق سواری بلوکی ، ٨ قطعە طوپ بولنەیوردی .

طونە آیاغی اوزرندە یعنی طونە سغلادە : ٢٨ طابور پیادە ، ١٦ سواری بلوکی ، ٩ قزاق سواری بلوکی ، ٦٨ قطعە طوپ موجود ایدی .

جنرال‌لیوتونان « پولوف- Poloff» مفرزەسی: «اولتەنجە»دە[٢]

(١) دوبریجە قطعەسندەدر.

(٢) « طوترەقان » ك قارشوسندەدر .

بولنه‌يور و ٨ طابور پياده ، ٨ سوارى بلوكى ايله ١٨ قطعه طوپى احتوا ايده‌يوردى .

جنرال ليوتونان « سوواموнوف ـ Soimonoff مفرزه‌سى « يركوكى ـ Giurgevo »[١] ده بولنوب ٨ طابور پياده ، ٨ سوارى بلوكى ، ٦ قزاق سوارى بلوكى ايله ٣٢ قطعه طوپدن تركب ايده‌يوردى .

جنرال ماژور « باوم غارته‌ن ـ Baumgarten » مفرزه‌سى « تورنو ـ Torno » ده [٢] ده بولنوب ٤ طابور پياده ، ٨ سوارى بلوكى ، ٢ قزاق سوارى بلوكى ايله ١٤ قطعه طوپه مالك ايدى .

« افلاق صغير » قولنه قوماندە ايدن جنرال ليوتونان « ليپراندى ـ Liprandi » طونه شعباتندن « اولتا ـ Olta » نهرينك صول ساحلنه كچدى . بوقولده ١٦ طابور پياده ، ١٦ سوارى بلوكى ، ١٠ قزاق سوارى بلوكى ايله ٥٦ قطعه طوپدن متركب ايدى .

الحاصل « بكرش » ده وبونك حواليسنده ٩ طابور پياده ، ٨ سوارى بلوكى ، ٦ قزاق سوارى بلوكى و ٢٤ قطعه طوپ بولنه‌يوردى .

« وارشووا » پرنسى ، « نه‌ريوان » قونتى جنرال فلد مارشال « پاسكه‌ويچ ـ Paskevitch » ك تحت قوماندەسنده بولنان مسبوق الذكر

---

(١) روسجقك قارشوسنده‌در .

(٢) نيكبولينك قارشوسنده‌در . « تورنوماغوره‌ل ـ Torno-magurele » دخى دينور .

قوتلرك جمله‌سی كیدوب « سلستره » قلعه‌سنی محاصره ایتمك ایچون حاضرلقلرینی یاپیورلردی [١] .

عساكر مذكوره‌نك حركات و افعالندن بحث ایتمزدن اقدم دشمنك [توركلرك] ترتیبات و قوتلری حقنده بر قاچ سوز سویلیه‌جكز :

افلاق صغیرده‌كی قولمزه [روس قولنه] مقابل بولنان تورك عساكری ـ (١٥,٠٠٠) كشیدن عبارت بولندقلری حالده ـ « قلفات » دن چیقدیلر [٢] و « رادووا ـ Radova » ایله بو شهرك حوالیسنده قوتلی سواری ایلری قره‌غوللر بولندیرمق اوزره « به‌له‌شتی ـ Bailechti » قریه‌سی قربنده اردو قوردیلر .

توركلر « افلاق صغیر » قطعه‌سنی ترك ایتدكجه كندی مملكتلری داخلنه طوغری كیرو چكیله‌یورلردی . « ویدین » و « قلفات » ده ترتیب ایدلمش تورك عساكرینك بر قسمی طونه سفلایه طوغری ایندی .

« طونه سفلا » تورك عساكری : تقویه ایدلمش بولندقلری حالده « پازارجق » ده تجمع ایتدیلر ؛ عساكر مذكوره « كیری ـ

---

(١) بعض فرانسز محررین عسكریه‌سی دیرلركه : روسلر « سلستره » ده برلشه‌رك متفقین عساكری طرفندن حمایه ایدلمش تورك اردوسنی هیچ شبهه‌سز طونه‌یه طوغری چكمكی فكر وتأمل ایده‌یورلردی ؛ لكن « عمر پاشا » شمنیده‌كی كندی مستحكم اردوكاهندن تباعد ایتامكی ترجیح ایتدی ؛ روسلر عمر پاشایه « چرناووده » یه طوغری یورمك فكر وتصورنده بولندقلرینی كوستریورلردی .

(٢) « ویدین » قلعه‌سنك قارشوسنده‌در .

«Kiri» پاشانك [۱] تحت قوماندەسنده و (۱۰,۰۰۰) باشی‌بوزوق عساکرندن وبوندن‌باشقه ۱۵ قطعه طوپه مالك بر عساکر نظامیه مفرزەسندن عبارت ایدی .

« شمنی » قلعەسنی : ۳۰,۰۰۰ منتظم پیاده عسکری [نظامیه پیادەسی] ، ۷,۰۰۰ منتظم‌سواری [نظامیه سواریسی] ایله ۱۲,۰۰۰ کوکللی باشی‌بوزوق عساکری اشغال ایدەیوردی .

« پرەوادی »، « یکی یازار » شهرلرینك هرنده ۱۰,۰۰۰ کیشی واردی .

« سلستره » قلعەسی ایله حوالیسندەکی تورك‌عساکری ۱۰,۰۰۰ کشیسی پیاده بولنمق اوزره ۲۰,۰۰۰ نی تجاوز ایتمیوردی . قلعه استحکاماتنده بتون قیش چالیشلمش واستحکامات مذکوره‌محاصره‌یه بدأ صره‌لرنده حسن‌حالده بولنه‌یور ایدی . [۲]

---

(۱) « فکری » ویا « کریم » پاشادن محرف بولنمق کرکدر .

(۲) برفرانسز مؤلفی دییورکه :

« عمر پاشا » وارنەدن متفقین اردولری باش قوماندانلرینه : تحت سلاحده ۱۰٤,۰۰۰ کشی‌یه مالك بولندیغنی و فقط بونلك ۱۸,۰۰۰ نی «سلستره» ده، ٤٥,۰۰۰ نی «شمنی» ده ، ۲۰,۰۰۰ نی «قلفات» و«ویدین»ده، ٦,۰۰۰ نی « وارنه »ده ومتباقیسی‌مختلف مواقع صغیرەده ایدوکنی یازییوردی. («مارەشال‌سنت آرنو» نك راپوری). اونوتمامق، تأمل‌ایدلك‌لازمدرکه متفقین باش قوماندانلرینی کندی امدادینه کلمکه‌اقناع ایتمکه بتون وسائط ایله چالشمقده بولنان « عمر پاشا » کندی عساکرینك عددینی حقیقتده کندندن دها ضعیف کوسترمکده حقلی ایدی. عمر پاشانك اردوکاهنه کوندرلمش فرانسز ارکان حربیه ضابطلری کیفیتی دها آز تماشاتکارانه بر حالده ارائه ایدەیورلر. بوندن ماعدا

۲۹ نیسان رومی [۱۱ مایس افرنجی] ۱۸۵٤ ده : طونه‌صول ساحلی بطریه‌لرینك بعضیلرندن ، عساکرمز [روس عساکری] طرفندن اشغال ایدلمش اطه‌لردن، « سلخخانه _Salhan » اطه‌سنك اوجنه طوغری ایلروله‌مش ۳ قطعه روس قانونیه‌رندن [طوپ چکرندن] سلستره سورلری آلتنده وبالذات شهر اوزرنده تأسیس ایدلمش تورك اردوکاهی اوزرینه آتش آچلدی . دشمن [تورکلر] قلعه کوکده‌سنده [محیط اصلیده] وقلعه خارجنده‌کی باجمله بطریه‌لردن غایت مؤثد ودواملی بر آتش ایله جواب ویردی ایسه‌ده لکن چوق زمان کچمه‌دن اختیار سکوته اجبار ایدلدیکندن نهرك ساحلی قربنده‌کی کندی اردوکاهنی ترك وتپه‌لره تقرب ایلدی .

بو زمان اثناسنده جنرال فلدمارشالك أمرلری موجبنجه سلستره اوزرینه یوریمش بولنان آدجودان جنرال [برنجی فریق] « لوده‌رس _ Lüders »ك تحت قوماندەسنده‌کی روس عساکری شهرك قربنده‌کی تپه‌لره طوغری کیتدی . روسلرك ۱٤ قدر مقتول ومجروح ویرمك اوزره اجرا ایتدکلری برسواری چرخه‌جی جنکندن صوکره جنرال « لوده‌رس » مذکور تپه‌لری اشغال ایلدی .

مومی‌الیهم عمر پاشانك کندی عساکرینك عددینی بیلمدیککنی ، معین بربلانه مالك بولنمدیغنی ، کندی مستحکم اردوکاهندن چیقمامغی تصمیم ایتمش ایدوکنی اعتراف وتصدیق ایده‌یورلر. فرانسز مورخلریله اکثر احوالده مباینت افکارده بولنان مورخ شهیر « روستو- Rüstowe » دخی تورك باش‌قوماندانی حقنده مدح وستایشده بولنمقدن اوزاقدر [بالاده صحیفه (۲۰۲ : ۲۱۲) ده‌کی مطالعات و تنقیداتمزه مراجعت بیوریله] .

٤ مایس رومی [١٦ مایس افرنجی] ١٨٥٤ تاریخنده جنرال « لودەرس » ك همان ٣٥ طابور پیاده ، ١٦ سواری بلوکی ، ١٠٤ قطعه طوپ، ٢ قزاق آلایی قوتنده بولنان بتون قولی « اطه کوی » قریه‌سنك یایلاسی اوزرنده یرلشـدی . ــ عین کونده قریه‌نك آقنتی طرفندەوایکی‌وەرست [تقریباً ٢ کیلومتره]برمسافەدەطونەقولی‌اوزرینه بر کوپری قورمغه باشلانلدی وبو کوپری ایرتسی کونی اقشام اوستی اکمال ایدلدی .

مبحوث کوپرینك اکمالی عقبنده جنرال فلدمارەشال ایکی طونه ساحلنك اتصالاتی ایچون « سلستره » قربنده ایکی کوپری‌یەمالکیتك [یعنی برایکنجی کوپرینك] الزمیتی کشف‌وادراك ایتمش‌بولندیغندن « حیرشووا ــ Hirschova » کوپریسنك کتیریله‌رك بوراده تکرار قورولمسنی امر وکوپری محلی قریه‌نك [« اطه کوی » قریه‌سنك] ٧ وەرست [تقریباً ٧ کیلومتره] روزکار طرفنده بولنمق اوزره تعیین‌ایدلدی. سلستره‌جهتندن کوپری‌یی سترایدن تپه‌لر تحکیم‌ایدلدیلر.

٦ مایس رومی [١٨ مایس افرنجی] ١٨٥٤ کونی اوزرنده محاصره عملیاتنه باشلانمق تصور ایدیلن اراضی‌یی معاینه ایچون‌جنرال فلدمارشالك‌حضورنده‌براستکشافات‌اجرا قلندی؛ روسلرجه‌باعث‌اسف برصورتده سلستره آبلوقه‌سنی‌صورت مکمله‌ده یعنی‌بالتمام‌تشکیل‌وتأسیسك غیرممکن‌ایدوکنه قناعت حاصل‌ایتمکله مجبوریت حصوله کلدی‌وچونکه اشبو آبلوقه عملیه‌سی قوتلرمزك [روس قوتلرینك] ١٥ وەرستلك

(١٥ كيلومترەلك) بر امتداد اوزرنده يايلمسنى استلزام ايدەيور ايدى كه بوده كثرتلى بر دشمن اردوسى جوارنده تهلكەلى بر ترتيب ايدى . بو اثناده ايسه سلستره پيشكاهنده توركلره قارشو آنجق : ٥٦ طابور پياده ، ٣٠ سوارى بلوكى، ١٥ قزاق سوارى بلوكى ايله ١٨٠ قطعه افواه ناريەدن عبارت بر قوته مالك ايدك .

اسيرلره جاسوسلرك بياناتنه كوره توركلر « شمنى » يه طوغرى تجمع ايدەيورلردى . بوتاريخده شهرمذكورده و سلستره طريقى اوزرندەكى تورك اردوكاهنده ٨٠٠٠٠ تورك عسكرى بولنەيوردى . دشمنك [توركلرك] شمنى جهتندن قلعەيه ارزاق ومهمات تدارك وادخال ايتمسنى غير ممكن قيلمق وكوندريلەجك امدادلرك قلعهٔ مذكورەيه كيرمسنى منع ايلك ايچون «قاليپترى ـ Kalipetri » و«وايدەميرون ـ Vaidemiron » و«بابوق ـ Babouk » قريەلرينه [*] قوتلى ايلرى قرەغوللر افراز ايدلدى ؛ لكن بووجه ايله تصميم قلنان مقصده بالتمام وصول ميسر اولمدى .

سلستره محاصرەسنك تفرعاتى مطالعه ايدەرك حركت عسكريەنك كسب موفقيت ايتمسنه آزچوق ايقاع موانع و مشكلات ايدن احوال آتيەيى انظار دقتدن قاچيرمامعه مجبور ايدك : روس عسكرينك اس الحركەسى طونەنك صول ساحلنده ايدى . عسكر مذكوره «برج ـ Bertch» نهرى، مختلف صو مجرالرى و بيوك نهرك [يعنى طونەنك] ايكى قولى ايله تفريق ايدلمشلر ايدى؛ بو صورتله محاصره قولنك ـ ارزاق

[*] بو قريەلر قلعەدن آز بر مسافەده كائندرلر ،

ومهماتك بولنديغى « قالاراش » قصبه‌سی ایله اولان اتصال ومواصله‌سی بش عدد کوپری واسطه‌سیله وقوعه کلیوردی . [٣ و ٥ نومرولو خریطه‌لره مراجعت] . اشبو کوپریلرك بیوك نقلیات حرکتلری سببیله هر کون تعمیرلری لازم کله‌یوردی . کوپری قورمق ایچون غیرقابل ترك واجتناب محللرده‌کی صو قیلرینك صودن خارج قسملرینك دیك وصرب بولنمسی سببیله بوقیلرده‌کی کوپری باشلرنده ـ تفاوت تسویه طولابیسیله ـ صعود ونزل پك صیقیندیلی وراحتسز ایدی . شونی‌ده علاوه ایده‌لم که اوزرنده بزم محاصره قوللرله تأسیس وترتیب ایدلمش بولندیغی یوکسك یایلا ایله بونك بتون حوالیسی عمیق عمیق دره‌لر ایله مقطوع ایدی وبتون بو منطقه عموماً بزه حرکت عسکریه‌مزه غیر مساعد ترتیبات وتشکلاتی احتوا ایده‌یوردی .

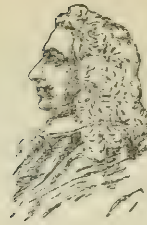
جنرال فلدمارشال طرفندن بالذات یاپیلان استکشافات متفرعه‌دن صوکره حفر خندکارینك [متریسلرك] حفریات وعملیاتنه وسلستره قلعه‌سنك قسم شرقیسی ایلرولرنده‌کی تورك استحکامات مفرزه‌سی پیشکاهنده بولنمق اوزره طونه صاغ ساحلی اوزرنده‌کی روس بطریه‌لرینك انشا آتنه باشلاندی . [١] شونیده اشعار واشارت ایتمامك غیرممکندرکه مارشال محاصره عملیاتنه کندی آرزو واختیاری خلافنده باشلایوردی . وچونکه روسلرك آوستریا ایله کرکین مناسباتی بو صره‌لرده مارشالی جداً مضطرب وبحضور ایده‌یور ایدی .

ایلك حفر خندکاری [ایلك متریسلر] ـ « عرب طابیه‌سی » ایله

---

(١) یعنی « هجوم جبهه‌سی » نی تشکیل ایتمك اوزره قامه‌نك جهت شرقیسی انتخاب ایدلمشیدی .

(۱)

روسیه چاری بیوك پترو (دلی پترو).
Pierre le grand.

(۲)

روسیه چاری برنجی الکساندر.
Alexandre I.

(۳)

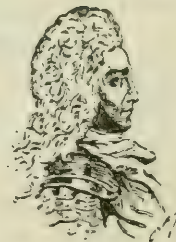
روسیه چاری برنجی نیقولا.
Nicolas I.

(٤)

روسیه چاری ایکنجی آلکساندر.
Alexandre II.

(٥)

آمیرال منچیقوف.
Amiral Mentchikof.

(٦)

پرنس غورچاقوف.
Prinnce Gorttchakof.

(صحیفه: ۲٤٠)

(۱) — روسیه چاری بیوك دنیلان « برنجی پترو - Pierre I, le grand »
۱۶۸۲ دن ۱۷۲۵ سنه‌قدر یعنی ۴۳ سنه اجرای حکومت ایتمش و «موسقوا» ده
طوغوب «سن پترسبورغ» ده (۵۳) یاشنده ارتحال ایلمشدر (۱۶۸۲-۱۷۲۵).
« آلکسی میخالوویچ » ك اوچنجی اوغلیدر . مؤخراً آوروپایی دوچار
حیرت ایدن - اکثریا درجهٔ بهیمیته واصل - برشدت، تیوردن برعزم ایله متصف
بولندیغندن « استرلیچ - Strelitz » دنیلن روس عساکرینك شدتنی قیرمش
وکندی ملتنی باربارلقدن تخلیص ایله آوروپا اصول وعادات معاشرتنی ، ترقیات
وصنایعنی مملکتنه صوقمق ایسته‌یوب بویولده فداکارانه چالیشه‌رق موفقیته اقتران
ایلمشدر ؛ وچونکه آوروپانك ایکی بیوك قوتنك صنعت ، علم ومعرفت ایدوکنی
اکلامشدی . مشارالیه اوروپاده سیاحت ایتمش ، بردونما انشاسنی اوکرنمك
ایچون عادی برصانعوز کبی فلمنكده چالیشمش ، کوزل براداره تأسیس، رسمی
براصالات وضع ایلمش ، کندوسنی روس کلیساسنك اك بیوك رئیس روحانیسی کبی
طانتمش وچوق زمان کچمه‌دن براردویه کسب مالکیت ایتمشدرکه بو اردو « ناروا -
Narva » ده ایلك برهزیمتدن صوکره ۱۷۰۹ ده « پولتاوا » ده اسوچ قرالی
اون ایکنجی شارلك منتظم و انضباطلی عساکرینی مغلوب وپریشان ایلمسنه
کفایت ایلمشدر . « نیستاد - Nystad » معاهده‌سیله لیوونی، أستونی، أنغری
ایالتلریله فنلاندك برقسمنی ضبط ایتمشدر . ۱۷۱۷ ده آوروپایه برایکنجی
سیاحت یاپمش ، پارسده « ریشلیو » نك هیکلی اوکنده « شخص آخری
اداره ایتمکی اوکرنمك ایچون سنك کبی برآدمه ملکمك نصفنی ویریرم ! » دیو
باغرمشدر . عودتنده کندی اصلاحات وتشکیلاتنه مخالف بولنان اوغلنی اعدام
ایتدیرمش وکرك افراط شدت وسوء استعمالاتنك وکرك فرط مساعیسنك
تأثیراتیله انشا ایتمش بولندیغی « پترسبورغ » شهرنده ارتحال ایتمش وحرمی
برنجی «قاته‌رینه - Catherine » آنی استخلاف ایلمشدر . او «قاته‌رینه» که بالطه‌جی
محمد پاشانك پروت سفرنده‌کی « فالجی » وقعه‌سنده تدابیر حسنه‌سیله کندوسنی
وروسیه‌یی محقق برفلاکتدن قورتارمشیدی . استبداد وبیرتجیلنی بمظالمی آشیری
درجه‌ده ایدی . فقط برچوق ایولکری بونلری اهمیتسز براقشدر . تورك

دولتنك امحاسی استانبولك ضبطی حقنده کی وصیت نامه سنك ساخته ایدوکی بر چوق آثار مقبوله ده محرردر .

(۲) — روسیه چاری «برنجی آلکساندر - Alexandre I» ۱۷۷۷ ده « پتروغراد» شهرنده طوغمش، پدری برنجی « پول» ك عاقبت فجیعه سندن صوکره ۱۸۰۱ سنه سنده روسیه ایمپراطوری تعیین ایدلمش، ۱۸۲۵ ده « تاغازوق » ده ارتحال ایلمشدر. بوچار برنجی ناپلیونه قارشو محاربه ومجادله یه دوام ایتمشدر. ناپولیون برنجی آلکساندرك اردولرنی «آوسترلیچ» « ئه یلاو » ، « فریه دلاند» ده پریشان واسیرا یتمش، « تیلسیت » معاهده سیله هرایکی مخاصم بارشمش ایسه ده ۱۸۱۲ ده تکرار ناپلیون علیهنه قیام وناپلیون ایچون پك الیم و مشئوم بولنان ۱۸۱۲ روسیه سفرندن صکره چاربتون و آوروپایی ناپولیون علیهنده نمایشکارانه تحت سلاحه دعوت ایتمشدر. اولا ۱۸۱٤ وبعده ۱۸۱۵ ده کندی اردوسی ومتفقلریله برابر فرانسه یی استیلا ایتمش، فرانسه تختی اوزرینه بوربونلرك یکیدن کچمسنك باشلوجه برمسببی تشکیل ایلمشدر. تورکلره قارشو دخی جانیانه سفرلرآچان بوتورك وفرانسز دشمنی، چارك بعضیلری عادی ایصتمه دن (حمای سرزغیه دن) و بعضیلریده اولدقچه اسرار انکیز احوال داخلنده اکمال حیات ایلدیکنی روایت ایدرلر . کندی برادری «برنجی نیقولا » آنی استخلاف ایتمش ، قریم سفری ومقدماتی بونك زماننده وقوعه کلمشدر .

(۳) — روسیه چاری برنجی «نیقولا - Nicolas I» برنجی پولك مخدومی بولنوب ۱۷۹٦ ده پترسبورغده تولد ایتمش، ۱۸۲۵ دن ۱۸۵۵ سنه سنه قدر برنجی آلکساندری استخلافاً (۳۰) سنه اجرای حکومت ایلمشدر. ۱۸۲٦ ده ایران حکومتندن « ئه ریوان » وحوالیسنی فتح ایتمش وموره اختلالی هنگامنده فرانسه وانکلترهایله برابر یونانلیلر لهنده حرکت ایتمش(۱۸۲۷ - ۱۸۲۹)و وادرنه معاهده سیله نهایت بولان اشبو (۱۲٤٤ - ٤٥) سفرنده غلبه ایدرك برخیلی یرلرضبط ایتمش ایسه ده (۱۸۵۳ - ٥٦) قریم واکا تقدم ایدن طونه سفرلرنده فرانسزلرله انکلیزلر وایتالیانلرك تورکلرله متفقاً سفره اشتراکلرندن طولایی هیچ برشی یاپه مامشدی . ۱۸٤۸ ده مجاراختلالنی تسکین ایچون آوستریا حکومتنه یاردم ایتمش وقریم سفری نهایتلرینه طوغری ارتحال ایلمکله « ایکنجی الکساندر » یرینه چارلق مقامنه اوطورمشدر .

(٤) — روسیه چاری «ایکنجی آلکساندر» — Alexandre II «برنجی نیقولانك اوغلی وخلفیدر. «موسقوه» شهرنده طوغمش، «پترسبورغ» ده (٦٣) یاشنده ارتحال ایلشدر (١٨١٨ - ١٨٨١)، قریم سفری نهایتنده ١٨٥٥ ده تخته چیقمش ، قریم سفرینه نهایت ویرن « پارس معاهده‌سنی » نی امضالامش ، ١٨٦٣ ده لهستان قیامنی برصورت شدیده‌ده تسکین ایتمش، ١٨٦٣ ده روسیه‌ده اسارتی الغا ایلش و ١٨٧٥ ده بسمارقك فرانسه ایله تکرار مجادله‌یه باشلامسنی منع ایچون آلمانیا ایمپراطوری « برنجی کییوم » نزدنده توسطده بولنمش، تورکلر علیهنه ١٨٧٧ - ٧٨ سفرینی آچوب بالتمام غلبه ایتمش ایسه‌ده ١٨٧٨ ده برلین معاهده‌سنی امضالغه مجبور قالمش ونهایت « نیهلیست » لرك « پترسبورغده » ارابه‌سنه آتدقلری بومبالرله اوریله‌رق اکمال حیات ایلشدر .

(٥) — «آلکساندر مرزه‌وویچ منچیقوف — Alexandre-Sergevitch «Mintchikof » آمیرال وروس رجال دولتندن بولنوب « سن پترسبورغ » ده تولد وارتحال ایلشدر (١٧٨٧ - ١٨٦٩) . مدت عمری ٨٢ سنه‌در . قریم سفری بدایتنده سفارت فوق‌العاده ایله چارطرفندن استانبوله کوندریلوب عنف وشدت ایله معاملاتنه بناءً هیچ برشی یاپامیه‌رق مستقلاً درسعادتدن انفکاك ایتمش وقریم سفرنده و « المالو -Almal » میدان محاربه‌سنده قوماندا ایتدیکی روس اردوسی فرانسز ومتفقلری اردوسی طرفندن مغلوب وپریشان ایدلمشدر . [مشهور سیواستپول ملی شرقیمزده اسمی کچر].

(٦) — «پرنس آلکساندر غورچاقوف — Prince Alexaudre « Gortchakof : » روس رجال دولت ودیپلوماتلرندن بولنوب (بادن) ده ٨٥ یاشنده بولندیغی حالده مرتحلدر (١٧٩٨ - - ١٨٨٣) . قریم سفرندن صوکره کندی مملکتنك کسب قوت ایتمسنه، تعالی ایلمسنه ریاست ایتمش، سلستره محاصره‌سی صره‌لرنده روس اردوسنه قوماند ایلش و ١٨٧٠ - ٧٢ سفرندن صوکره وباخصوص ١٨٧٥ بحران عظیمی اثناسنده کندینی فرانسه‌یه محب ودوست کوسترمش و١٨٧٧ - ٧٨ سفری نهایتنده جبراً تورکلره امضا ایتدیرلمش بولنان ایاستافانوس معاهده‌سنی تعدیل ایچین انکلتره‌نك سعی واجباریله عقد ایدیلن وبسمارقك تحت ریاستنده بولنان برلین قونغره‌سنده روس باش مرخصی صفتیله حاضر بولنمشدر .

— «يلانلى طابيه»دن[١] ٣٨٠ : ٤٠٠ سازەن[تقريباً ٨٥٠ متره] مقدارى [٢] برمسافەده بولنحق اوزره ـ ٨ مايس رومى [٢٠ مايس افرنجى] كوننده كشاد ايدلديلر . سالف العرض ايكى تورك طابيەسى صحرا استحكاماتى پروفيلنده و غيرمنتظم عمليات ترابيه ايله يكديكرينه مربوط ايديلر . كيرو طرفده قلعه عساكر محافظەسنك بربيوك قسمى اراضينك عوارض واعوجاجات طبيعيەسى ايله هاجمينك انظارندن ، آتشلرندن مستور ومحفوظ بولنه‌يوردى .

سلستره قلعەسنك عساكر محافظەسى — محاصره امتدادنجه مقتول ومجروح تلفات وضايعات واقعەسى وقلعه داخلنه كيرمكه موفق بولنان امدادلر داخل حساب ايدلديكى حالده — ١٤,٠٠٠ ايله ١٨,٠٠٠ كشى آره‌سنده تبدل وتحول ايتمشدر .

قلعه قوماندانى « موسى پاشا » فعال وشديد ، بهادر و شجيع برآدم بولنمغله مشهور ونامدار ايدى [٣]. مشارالیهك نزدنده متعدد آوروپالى ضابطلر وبونلردن ماعدا تورك خدمت عسكريەسنده ميرآلاى رتبەسنى حائز و هركسجه معلوم « غراخ ـ grach » نامنده‌كى بروسيا ضابطى[٤] ايله انكليز يوزباشيسى «سيمون ـ Simmons » [٥]

[١] « يلانلى طابيه » : آوروپالولرجه « Plané - Tabia » ياخود « Jlane - Tabia » ناميله بنام وكتب تاريخيەده بو وجهله محرردر .

[٢] روس مقياساتندن (١) وەرست = ٥٠٠ سازەن = ١٠٦٦,٧٨ مترەدر[شو حالده [(١) وەرست تقريباً بركيلومترەيه معادل فرض وقبول ايديله‌بيلور].

(٣) بالاده صحيفه (٩٨ ـ ١٥٢ : ١٥٥) مراجعت .

(٤) بالاده صحيفه (٩٩ : ١٠٠ ـ ١٣١ : ١٣٣) مراجعت.

(٥) سلسترەده بولنان انكليز ملازمى (بوتلەر) ك محاصره ژورناله كوره

بولنه‌یوردی. «سرعسکر» سلیم پاشا» عساکره قوماندا ایده‌یوردی[١].
«سلستره قلعه‌سی» ١٢٤ قطعه افواه ناریه ایله مسلح و مجهز
ایدی [٢].

عثمانلی اردوسی نزدنده انکلیز قومیسری بولنان انکلیز یوزباشیسی «سیمون» قلعه‌ده
انجق ١ و ٨ حزیران افرنجیه‌ده کوزونمشدر [بالاده صحیفه (١٧٤:١٧٦)
مراجعت]. موسی الیهك مرحوم موسی پاشایه خلف صورتیله سلستره قوماندانی «محمد
رفعت» پاشانك اوداسندن بولندیغی عائله واولادلری آره‌سنده متواتر بولنمقله «بوتله‌ر»
ژورنالنده صراحت بولنمامقله برابر کندوسنك رفعت پاشا ایله سلستره‌یه ورودندن
صوکره (صحیفه ١٧٤ مراجعت) بر مدت سلستره‌ده قالوب «بوتله‌ر» کبی ایفای
خدمت ایتمش بولنمسی مستبعد اولمیوب تعقیب ایتدیکمز روس اثرینك بالاده‌کی
افاده‌سی ده‌بونی مؤیددر.

(١) «بوتله‌ر» ژورنالنده و آثار سائره‌ده سرعسکر سلیم پاشانك سلستره‌ده
بولندیغنه دائر بر صراحت و وقتنك حربیه ناظری دیمك بولنان سرعسکرك
سلستره‌ده بولنمسنه‌ده بر مناسبت اولمیوب مشارالیهك درسعادتده یاخود شمنی‌یه
کلمه‌رك اوراده بالعموم عساکر عثمانیه‌یه اصولی دائره‌سنده قوماندا ایتمسی وارد
خاطر و محتمل بولنمقله برابر اووقت عموم روم ایلنده‌کی عساکر شاهانه‌نك باش
قوماندانی «عمر پاشا» بولنمسنه کوره مشارالیه سرعسکر سلیم پاشانك عساکره
طوغریدن طوغری‌یه قوماندا سندن بحث ایداسی غیرموافق وروم ایلی و آناطولی‌ده‌کی
عموم عساکر عثمانیه‌نك مرجع و آمرکلی بولنمسندن انبعاث ایلمش بولنسه کرکدر.
موسی پاشانك خلفی سالف العرض فریق محمد رفعت پاشانك تعقیب ایتدیکمز روس اثرنده
مذکور بولنمامسنه کوره روسلرجه مشارالیهك سرعسکر سلیم پاشا ظن ایدلمش
بولنمسی قویاً محتملدر.

(٢) «سلستره» قلعه‌سنك طوپلری بروجه آتیدر:

قلعه کوکده‌سی	(محیط اصلی)	٥٠	طوپ
قلعه کوکده‌سنك اسکی استحکامات متمم‌ه‌سی	لیمان طابیه‌سی	٧	»
	کتخدا (کهیا) طابیه‌سی	٥	»
	جنکل طابیه‌سی	٨	»
	دکرمن طابیه‌سی	٦	»

سلستره قلعه‌سی ينه روسلرله تورکلر آره‌سنده وقوعه کلن ١٨٢٨ ـ ٢٩ [١٢٤٤ ـ ٤٥ هـ] سفرلرنده کنه نظراً مدافعه ایچون نسبةً خیلی دها ایو برحال وصورتده ترتیب وتنظیم ایدلمش ایدی ؛ مبحوث سفرلرهنکامنده روسلر طرفندن ضبط واشغال ایدیلن ووضعیت حاکمه‌لری طولاییسیله مذکور قلعه‌نك اووقت سهولتله تسلیم ایدلمسنه سببیت ویرمش بولنان باشلوجه تپه‌لر شیمدی یعنی سفر حاضرده قوی و متین برصورتده تحکیم ایدلمشلر ایدی [١] .

محاصره عملیاتی انسانجه اهمیتسز تلفات ایله ایلرولدیلر .

٢٥ مایس رومی (٦ حزیران افرنجی) ١٨٥٤ تاریخنده عرب طابیه‌سنك شیو صحراسی اصول محاصره قواعدنجه تاجلاندی و ١ مایس رومی (١٣ مایس افرنجی) تاریخنده روس طرق تقربیه‌سی [صیحان یوللری] ییلانلی طابیه‌دن ١٥ سازن (٣٢ متره) مسافه‌ده بولنه‌یور ایدی .

مجیدیه طابیه‌سی (ایچ قلعه)	٢٦	طوب
کوچك مصطفی طابیه‌سی	٧	»
اردو طابیه‌سی (اردو لونتی)	٦	»
عرب طابیه‌سی (عربلر طابیه‌سی)	٦	»
ییلانلی طابیه	٣	»
	١٢٤	جمعاً

(١) اشبو حرکات عسکریه ایچون میرالای «بارون دو مولتکه» [پروسیالی مشهور مارەشال دو مولتکه] طرفندن ١٨٥٤ سنه‌سنده نشر ایدلمش بولنان: (روسلرك آوروپای عثمانیده‌کی سفرلری - Campagnes des Russes dans la Turquie d'Europe - Paris, Dumaine 1854.) آدرسلی کتابه مراجعت بیوریله .

محاصره بطريه‌لرينك اسلحه‌سی قسم اعظمی اعتباريله صحرا طوپلرندن متشكل ايدی . محاصره طوپلری « سلحخانه » آطه‌سنك بطريه‌لريله طونه صول ساحلی بطريه‌لرينی تسليح ايده‌يورلردی .

لغم عملياتلری پك الزم دكل ايدی و چونكه تورك استحكاملری طاشدن انشا ايدلمش استار ديوارلرينه مالك دكل ايديلر ؛ مع مافيه كثرتلی انفلاقلرله توركلری بی‌حضور و مضطرب ايتمك ايچون لغم عملياتلری‌ده ياپيله‌يوردی [١]. هرنقدر اجنبی محررلری وباخصوص غزته‌جيلر سلستره‌ده تورك لغمجيلرينك ماضيده‌كی پارلاق موفقياتندن بحث ايتمشلر ايسه‌ده بز يالكز بردفعه توركلرك بر مقابل لغم ترتيباتنه تصادف ايلدك [٢] .

توركلر كندی طوپلرينك آتشيله بزی بيحضور ايتمكه بيهوده‌يره چاليشوب طورديلر ؛ بز حفر خندكی [متريس] كشادی كونی آنجق

---

(١) سيواستپول مدافع مشهوری «طوتله‌به‌ن - Todleben» طرفندن ١٨٦٣ سنهٔ ميلاديه‌سنده تحرير ونشر ايدلمش بولنان: (سيواستپول مدافعه‌سنك تعريفاتی - Description de la défense de Sébastopol) نامنده‌كی كتابك برنجی جلدنده مقدمه‌نك ٢٩ زنجی صحيفه‌سيله مابعدی مطالعه بيوريله .

(٢) مومی اليهم هيچ شبهه‌سز - مرمياتدن كنديلرينی محفوظ طوتمق ايچون سكردم اوستنده و استحكاماتك جناحلری اوزرلرنده تورك عسكرلرينك كندولرينه قازمش بولندقلری - بر نوع حفره‌لردن عبارت - محفوظ محللردن بحث ايتمك ايسته‌مشلردر؛ حفرياتدن چيقه‌رق دشمن طرفنه آتلمش تراب بسبتون غير منتظم سيپرلر تشكيل ايده‌يوردی ؛ بونلرك كيروسنده افراد آتش ايده‌يورلردی . (دهليزلی لغملرله حفره‌لرك بربرينه قاريشديريله‌ميه‌جغی ميدانده‌در) .

(محرر عاجز حاشيه‌لری)

٨ كشى و ٨ مايس رومى (٢٠ مايس افرنجى) ده وقوعه كلن وقعهٔ حربيه‌ده يالكز ٢٤ مجروح ويردك .

بتون مهندس عملياتلرى جنرال « شيلده‌رس _ Schilders» ك تحت اداره‌سنده ياپيله‌يوردى [١]. چوق زمان كچمه‌دن وقوعه كلن، خاطره‌سى أبدى و غيرقابل ممات بولنان « سيواستپول » مدافعهٔ مشهوره‌سنده تميز وتفرد ايدن كنج مهندسلرمز [الك مشهور روس مهندسلرى] بوراده او ماهر جنرالك أمرلرى آلتنده _ ايلك تجارب مقتضيه‌يى اجرا و مكتسبات لازمه‌يى احراز ايلك اوزره _ مسلككرنده يتشه‌يورلردى ؛ اشبو ذوات دخى : او وقت قائمقام رتبه‌سنده بولنان «طوتله‌به‌ن _ Todleben» [٢]، مهلك برياره آلمقدن طولايى سيواستپول مدافعلرى صره‌سندن مع التأسف پك چابوق چيقمش وفقط مسعودانه بر صورتده ايولشه‌رك حيات فعالانه‌يه يكيدن عودت ايتمش بولنان يوزباشى «وولقموت _ Volkmuth»، يوزباشى «دابرو ووسكى _ Dabrovoski»، يوزباشى « تيده‌به‌ل -Tidebel» ايله برچوقلرى محاربه‌ده قهرمانانه فداى جان ايتمش سائر روس مهندس ضابطلريدر [٣] .

---

(١) بعض فرانسز محررين عسكريه‌سى ديپوركه: اشبو جنرال «شيلده‌رس» ايله ١٨٢٩ سفرنده سلستره‌نك محاصره عملياتنى اداره‌ايتديكى «مولتكه» طرفندن بيان و حكايه ايديلن ذات احتمالكه عين شخصدر .

(٢) الك مشهور روس مهندس عسكريسى جنرال « طوتله‌به‌ن » در .

(٣) بعض فرانسز محررين عسكريه‌سى اثرلرنده ديرلركه : ١٨٥٤ سلستره محاصره‌سنك تدقيق و مطالعه‌سى: « سلستره » مدافعه ومقاومتنك «سيواستپول»

حفر خندکارنده [متریسلرده] کی عساکر سکزنجی روس فرقه‌سنك دکرلی قوماندانی جنرال لیوتونان [فریق] « سلوان ـ Selvan » ك تحت قوماندەسنده ایدی ؛ جنرال ماژور [میرلوا] « وه‌زه‌لیچکی ـ Veselitski » ، جنرال ماژور پرنس «اوروسوف ـ Ourousof » ایله میرآلای قونت « اوپپه‌رمان ـ Opperman » معاون صفتیله سالف‌الذکر جنرال « سلوان » ك معیتنده بولنه‌یورلردی . ایمپراطورك اردویه اهدا ایتدیکی یاورلرندن بری ایله جنرال فلدمارەشالك یاورلری هرکیجه حفر خندکاری [متریسلر] خدماتنه اشتراك ایده‌یورلردی .

مدافعه و مقاومتی اوزرینه نه کبی تأثیر نافع اجرا ایتدیکنی تفهیم و ارائه ایلر . ترابدن انشا قلنمش « عرب طابیه » ضعیف استحکامنك مدافعه‌سی : بالتمام اصول ونظامی دائره‌سنده توجیه‌واداره ایدیلن هجوملره قارشو بونوع استحکاملرك نه‌درجه‌ده قوتلی بولندقلرینی هرایکی محاصره‌ده حاضر بولنان روس ضابطلرینه واضح صورتده کوسترمش ایدی . [کذلك ١٨٧٧ ـ ٧٨ عثمانلی - روس سفرنده‌کی « پلونه» ملحمهٔ کبراسنده دخی عثمانلیلرطرفندن خفیفه اصولنده‌تیزالدن یاپیلان تراب استحکاماتك مدافعاتی : پلونه محاصره‌سنی بالذات اداره ایدن جنرال « طوتله‌بەن » ك هجوملرینه قارشو بو نوع استحکاملرك نه درجه‌لرده قوتلی بولندقلرینی بومحاصره‌ده‌کی روس مهندسین وضابطانه و بتون جهان عسکری‌یه برکره دها ارائه واثبات ایلمش و بوسفری متعاقب قوس انداختلرینك پك‌زیاده کسب اهمیت ایتمسنه ، بیوك چاپلی صحرا أبوس و هاونلرینك ، پك شدید مواد انفلاقیه وطوربیل دانه‌لرینك ، مکرر آتشلی تفنکارك ، ایجابنده الك آغیر طوپلرك صحرا محاربه‌لرینه سوق ایدیله‌بیلمسی اصولنك . . . قبوللرینه سببیت ویرمش والحاصل وطنمزی بوکره قورتارمش بولنان قوای ملیه آناطولی‌غازی قهرمانلرینك بابالری ، بیوك بابالری بولنان « پلونه ملحمهٔ کبراسی » مجاهدینی طوپراق بیغنلری آرقه‌سنده مدافعات صفدرانه‌لریله او وقت جهان عسکریسنده پك بیوك تبدلات اجراسنه سببیت ویرمش ایدی .] (حاشیه محرر عاجز).

بزم [روسلرك] محاصره عملياتلرمزدن دشمنك (توركلرك) نظردقتنى چويرمك وكذلك دشمن استحكاماتنى تفتيش و معاينه ايتمك ايچون پرنس « غورچاقوف ـ Gortchakof » جسيم برمفرزه ايله باشلوجه اردوكاهدن « قاليپترى » قريه‌سيله « عبدالمجيد طابيه‌سى » آره‌سنده‌كائن برموضع اوزرينه كيتدى [*] . بواستقامتده بولنان تورك عساكرى بزه تصادف ايتمك اوزره يوريمك طرز وصورتنى كوسترمش ايسه‌لرده لكن اجرا ايديلن برقاچ طوپ انداختى‌انلرى نظامسز بر صورتده كندى استحكاملرى اوزرينه آتمشدر .

۹ : ۱۵ مايس رومى (۲۱ : ۲۷ مايس افرنجى) تاريخنده طونه ساحلى اوزرنده آچلمش صاغ جهت حفر خندكلرى ايله تپه‌ده‌كى تورك استحكاملرينه مقابل بولنان صول‌جهت‌حفر خندكلرينى يكديكرينه ربط ايتمكه ودشمنك قلعه ايلروسنده‌كى مفرز طابيه‌لرى عليهنه اجراى تأثير ايچون بر بطريه انشا ايتمكه موفقيت حصوله كلمشدر . بزم محاصره عملياتمزك بيوك بر قسمى معتاد بولنان هر نوع تدابير احتياطيه ايله اثناى ليلده ياپيلدى وبو سببه مبنى‌دركه توركلر طرفندن اجرا قلنان خروج حركتلرى بزى دقت و تقيدات ايله امر ترصد ومحافظه‌يه حاضر وآماده بولديغى كبى‌سلستره محاصره‌سنك

(*) « مجيديه » ياخود « عبدالمجيد » طابيه‌سى قزمه‌لى ضعف رجعتكاهى، مفرز آستار ديوارى و « قاپونيه‌ر » ى حاوى تراب بر استحكام ايدى. بونك بوغاز جهتنده تأسيس وانشا قلنمش بولنان ترابدن بطريه‌لر و استحكامات اشبو مفرز طابيه‌يى برنوع « ستاده‌ل » يعنى ايچ قلعه حالنه افراغ ايده‌يوردى.
(حاشيه محرر عاجز)

بدایتنده انسان جهتیله ضایعاتمز دخی آز محسوس بولندی .

روس محاصره اردوسی هر نوع احتیاجدن مصون و آزاده و مستولی خستەلقله زحمدار واُلمدیده دکل ایدی . هرنقدر بو اردو — سیاحلرك بیاناتنه کوره اوزرنده ایصتمەیی تولید و اخراج ایچون طوپراغی بر آز قازیمق کافی بولنان —« دوبریجه » قطعەسنده مفرزەلره مالك بولنمغله برابر — محاربەده مقتول دوشـنلرله آلدقلری یارەلر تأثیراتیله ترك حیات ایلمش بولنـانلر نظر اعتنایه آلنوب حسـابه قاریشدیرلمامق شرطیله — تلفات روسـیەده بزم کندی اراضیمز اوزرنده توقف ایتمش بعض عسکر جمعیتلرنده (کومەلرنده) وقوعه کلدیکندن دها آز ایدی . تورك دولتی ایله اولجه وقوعه کلن اسکی اسفار ومحاربانمزده کیفیت بو مرکزده اولمامقله برابر او وقت دخی هرکس — شمدیکی کبی — هجوم آنی صبرسزلقله بکلیوردی .

تورکلر ۱٦/۱۷ مایس رومی (۲۸/۲۹ مایس افرنجی) کیجەسنده بربیوك خروج حرکتی تجربه واجراایلدیلر؛ بوکیجەاوقدر قرا کلق ومظلم ایدی که اك یقین اشیا تفریق وتشخیص ایدیله‌میوردی. وسطی ساعت بره طوغری بیکلرجه آتشلی انداختلر برقانداز ایدی وبزم صول جناحمزدەشدید برتفنك آتشی انفلاق ایلدی . بونقطه اوزرنده حفر خندکی محافظ عادیلری خارجنده خصوصی بر استناد وضع واقامه ایدلدی . اشبو استناد عسکریده بو دفعه : « زاموتسـق — Zamotsk » آلایندن ایکی طابورپیاده، « اولویوپول — Olviopol » اوهلان سواری آلایندن ایکی سـواری بلوکی ایله یاریا طوپجیسـنه

منسوب ٦ وسواری طوپجیسنه منسوب ٢ قطعه طوپدن ترکب ایلیور ایدی . خاصه سواری طوپجیسندن میرآلای « قونستاندا ـ Constanda » اوراده [روس صول جناحنده] بولنه‌یوردی . مومی الیه حفر خندکلری داخلنده‌دواملی برتفنك آتشی ایشتدیکندن « زاموتسق » آوجیلری آلاینك بر طابوری ایله حفر خندکلری محافظ عسکرینك درحال امدادینه شتاب ایلدی؛ لکن یولده جنرال « سلوان » ه تصادف ایتدی ومومی‌الیه صول جناحمز اوزرینه توجه ایدن هجومك طرد و دفع ایدلدیکنی و دشمنك [تورکلرك] کیرو چکیله‌رك شمدی بزم صاغ جناحمزه هجوم ایتمکده بولندیغنی کندوسنه اعلام واخبار ایلدی . جنرال « سلوان » ـ تورکلرك باشلوجه قوتلرینی بونهایتکی جهتدن [صاغ جناحمزدن] سوق وتوجیه ایتمش بولندیغنی وبزم صول جناحمزك قارشوسنده کائن « عرب طابیه‌سی »نی بوشالتمش [یعنی عسکردن خالی براقمش] ایدوکنی ظن وتخمین ایده‌رك دشمن استحکاماتنی شدتلی هجومله ضبط ایچون کندوسنه پك مساعد کورینان حال ووضعیتدن استفاده ایتمکی تصمیم ایلدی و جنرال « شیلده‌رس ـ Schilders » دن بو هجومی اجرا ایچون مساعده طلب ایتدی ایسه‌ده لکن قرا کلقده بوجنرالی بولمغه مقتدراوله‌مدی .

جنرال « سلوان » بوفرصتی ألدن قاچیرمقدن احتراز ایده‌رك همان ، اووقت ألی آلتنده موجود بولنان « پولتاوا ـ Poltava » پیاده آلایندن ٣ طابور ، « آلکسوپول ـ Alexopol » آوجی آلاینك ٣ طابوری ایله « زاموتسق ـ Zamotsk » آوجی آلاینك

بر طابوردن ترکب ایدن عساکر [قول] ایله هجومه آتلدی وایکنجی لوا قوماندانی جنرال ماژور [میرلوا] « پوتاپوف ـ Potapoff » ده درت طابور ایله حفر خندکارینه درحال قوشمق امرینی اردوکاهه همان ارسال ایلدی .

عساکرمز [روس عساکری] شدتله استحکام خندکی داخلنه ایندیلر واورادن ـ هجوم نردبانلر ودمتلرینه مالك بولنمقسزین بیهوده ونتیجه‌سز غیرت و مساعی ایله ـ مهلك بر آتش آلتنده و متقابلاً یکدیکرینه معاونت ایتمك وقراکلقده ال یوقلامه‌لریله حرکت ایتمك اوزره سپر اوستنه طیرماندیلر وآنلرك برچوغی سپری آشمغه موفقیتله استحکامك درونینه دخول ایلدیلر . قولك باشنده میرآلای قونت «اورلوف ـ Orloff » بولنه‌یور ایدی‌که بوکون [*] فرانسه سفیری بولنان جنرال پرنس اورلوفدر . اشبو عساکرك « قدم کاه » سی برچوق موانع ومشکلاته تصادفله ایلك هاجمینك آرقه‌سی صره کیتمك ایچون صرف مساعی وهمت ایتدکاری هنکامده برد نبره بر "رجعت بوریسی!" ایشیدلدی . استحکام داخلنده بولنان عساکرمز بونی ـ بوری اشارتلرمز علی الاکثر تبدیل قلنمغله برابر ینه آنلری اوکرنمکده تأخر ایتمیان ـ تورکلرك برخیله وخدعه‌سی ظن ایده‌رك کیرو چکلمك ایسته‌میورلردی ؛ لکن رجعت بوریسی آنلرك کیروسنده تکرر ایتدی وعساکرمز جنرال ماژور (میرلوا) « وه‌زه‌لیچکی ـ Veselitski » ایله برابر حفر خندکاری داخلنده کیرو چکلدیلر ؛

[*] مأخذمز بولنان روس اثرینك تاریخ طبعی بولنان ١٨٦٨ سنه‌ٔ میلادیه‌سنده .

بوجنرال سالف‌العرض جنرال « سلوان » دن بر خبر آله‌مدیغندن امر قوماندایی درعهده ایتمش ایدی .

بو هنگامده ایکنجی لوا قوماندانی سالف‌العرض جنرال ماژور « پاتاپوف _ Patapoff » صحنهٔ جدال اوزرینه بالوصول عسکرینی محاربه‌یه سوق وادخال ایلدی . معیت ایمپراطوری ارکانندن جنرال ماژور (میرلوا) پرنس «اوروسوف _ Ourousof» باشنده‌کی طابور ایله [«آلکسوپول _ Alexopol» آوجی آلاینك برنجی طابوری ایله] هجومه قالقدی . بو طابورك برخیلی اشخاصی شجیعانه مزغاللردن استحکام داخلنه دخول ایلدیلر ؛ لکن تورکلر ایلك موفقیتلریله جسارتلنمش وکندی احتیاطلریله تقویه ایدلمش بولنملریله کمال شدت وشجاعتله کندیلرینی مدافعه ایتدیلر و مبحوث قول قهرمانانه بر برمقاومتدن صوکره ١٢ قدم ارتفاعنده همان شاقولی برأستار مقابلنی طیرماناق اوزره رجعت حرکت عمومیه‌سنی تعقیب واجرا ایتمکه اجبار ایدلدی ؛ بو اثناده ایسه دشمن بوقولی خندق واسطه‌سیله یان آتشنه آله‌یور ، اوبدبخت قول سپرك طوغری [دیرقت] آتشلرینه هدف تشکیل ایده‌یوردی .

ملاحظه وتفکر ایدلمکسزین ، احضارات یاپلمقسزین ، حتی باش جنرالك معلوماتی بولنمقسزین یاپلمش بولنان سالف‌العرض هجومه آتلمق حرکتندن طولایی جنرال لیوتونان « سلوان » اتهام ایدیله‌مز . مومی‌الیه کندی فعل و حرکت متهورانه‌سنی ، آنك مسئولیتلرینی کندی شانلی ثولومی ایله اوده‌مشدر . شبهه‌سز مومی‌الیهك نه کندی

تهییج ذاتیهٔ قهرمانانه‌سی و نه‌ده کندوسنی محیط بولنانلرك ابرام و اصرارلری طرفندن مجلوبیته قاپلامسی ، بو یولده انجذابه کندیسنی ترك ایتمامسی اقتضا ایدردی؛ مع‌مافیه بوفداکار جنرالك ذاتی‌مدافعه ایچون دینه‌بیلورکه امر آلتنده یعنی مادون بولنان بر باش آمرك (برقطعهٔ عسکریه «شه‌فی»نك) کندوسنه فائده‌لی کوریتان ، حین اجراسنده پك آز برزمان ضیاعی مصلحتك بتون نتیجه و موفقیت وعاقبتنی بعض‌دفعه تهلکه‌یه قویان برحال‌ووضعیتدن‌استفاده خصوصنده اهمال کوسترمامسی مقتضی واصول وقواعد حربیه‌یه موافقدر . [*]

رجعت بوری اشارتنه وبونك چالنمسی امری اعطا ایدن شخصه کلنجه : بوری چالدیرمق کیفیتی احتمالکه حقیقةً الزم ایدی ؛ مع‌مافیه الزم اولمسه‌ده هنکام محاربه‌ده‌فدای جان ایتمش بولنان جنرال

[*] ایکنجی فره‌دریق زماننه‌نبرو خیلی مدت آلمانیایه بیوك ظفرلر بخش ایتمش بولنان آلمان‌عسکرلکنك اس‌الاساسی کرك بویوك وکرك کوچك رتبه‌لی ضابطانك حال و مصلحت ایجاب ایتدکجه مسئولیتی درعهده ایله آوروپالیلرجه « اینیسیاتیو -Initiative » دیلان کندی بدعت ذاتیه‌لریله یعنی رأی‌خودلریله حرکت و معامله ایده‌رك زمان فرصتی وبووجهله موفقیتی فوت ایتمیوب ایجاب حالی اجرا وعقیبنده مافوقنه‌اعطای معلومات ایلمك قاعده‌سنه مستنددر، کیفیت معروضه بوکون همان بتون دولتلر عسکرلکنده اصول وقواعد عسکریه‌نك اك مهملری صره‌سنده‌در ؛ فقط بواصولك‌فائده‌لی وهروقت موجب موفقیت برصورتده استعمالی‌ایچون ارکان‌عسکریه وامرا وضابطانك یولیله وا کاوفاایده‌جك صورتده تعلیملر ومانوره‌لر اجراسیله یتیشدیرلمسنده‌کی اهمیت درکار وتکمیل هیئت عسکریه برماکنه کبی ایشلمدکجه، هرکس یاپه‌جغنی بیلوب وافعال وحرکات عسکریه‌نك ابوسنی کونوسنی اك کوجکنندن اك بیوکنه قدر کندینه لزومی درجه‌سنده اکلامدقجه بواصولك داعیٔ محاذیر عظیمه وبعضاً سلسترده‌کی کبی موجب‌فلاکت بوانه‌جغی‌ده بدیداردر .

[حاشیهٔ محرر عاجز]

« سلوان » ی بوبابده اتهام ایتمکه جسارت ایده‌مه‌یز . مومی الیهی محیط بولنانلرك اووقت مقتول دوشمش ویاخود یاره‌لانمش بولنملرندن طولایی تنویر وحل ایدیله‌مامش بولنان بو مسئله‌یی تعمیق ایتمه‌رك حالیله ترك ایتمکی ترجیح ایلیورز . جسور جنرالك تحت امرنده‌کی ضابطلری اتهام ایتمکی دهازیاده موافق بوله‌یورز وچونکه‌اوکیجه‌ده‌کی عمیق ظلمت برعسکر غروبندن دیکر غروبنه هر نوع حرکتی ستر واخفا ومنع ایده‌یور ایدی . روس عسکری ایچنده اویله قناعت کتیرلمش ایدی‌که بوری ایله رجعت اشارتی اولا تورکلر طرفندن ویرلمش وبزم بوریزنلرمز [روس بوریزنلری] آرقه‌مزده بو بوری اشارتنی تکرار ایلمشلردر .

جنرال « سلوان ـ Selvan » کندوسنه بیوك حرمت وتعظیم بسله‌ین افراد عسکریه وضابطان نزدنده پك کوزل بر خاطره براقدی . بوذات صاچنی صقالنی حرب وسفرده بیاضلاتمش ، شایان حرمت بر جنرال ایدی .

مبحوث وقعهٔ حربیه‌ده‌کی ضایعاتمز آکا اشتراك ایدن عساکرك مقدار وکمیتی سببیله پك محسوس ایدی‌که بروجه آتی‌در :

مقتوللر : ١ جنرال [سلوان] ، ١ بیوك رتبه‌لی ضابط ، ٣١٥ افراد عسکریه ؛

مجروحلر : ١ جنرال [پوپوف ـ Popof] ، ٢٥ ضابط ، ٥٤٨ افراد عسکریه («زاموتسق ـ Zamotsk » آلاینك برنجی طابوری قوماندانی بولنوب برآز صوکره اکمال حیات ایدن میرآلای «غلادوویش

« Glad'icho- » ایله مهلك صورتده یارالانان یاورایمپراطوری قونت « اورلوف ـ Orloff » سالف الذکر مجروح ضابطان آره‌سنده بولنه‌یوردی.)

تورکلرك عین کیجه‌ده [یعنی ۱۶/۱۷ مایس رومی و ۲۸/۲۹ مایس افرنجی کیجه‌سنده] بزم صاغ جناحمزه توجه ایتمش خروج حرکتی عساکر خاصه میرآلایی قونت « اوپه‌رمان ـ Oppermann » ك تحت قوماندەسنده بولنان « حفر خندکاری داخلنده خدمت عساکری » طرفندن پوسکوردلمشدر.

طونه‌ده بولنان بزم اینجه فیلومز [طونه اینجه روس دونماسی] ده غیر فعال قالمامشدر. بو اینجه دونما ۱۶:۱۷ مایس رومی [۲۸: ۲۹ مایس افرنجی] تاریخنده درونده‌کی ۵۰۰ کشیدن عبارت مرتباتیله روسجق قارشوسنده‌کی « یرکوکی ـ Giurgevo » شهرندن اعتباراً « آریش ـ Arich » نهرینك طونه‌یه محل تلاقیسنه قدر طونه صاغ ساحلی کویلرینی تهدید و تحری ایتمش و دشمن مواقع و پوسته‌لرینی تخریب ایتمك اوزره طونه بویجه اشاغی طوغری صارقمشدر.

حفر خندکاری دشمن استحکاماتنه تقرب ایتدکجه عملیات تقربیه « طولغون حفر ـ Sape pleine » اصولیله اجرا قلنه‌یور ایدی. طرق تقربیه [صیچان یوللری] صول جناح اوزرنده « عرب طابیه‌سی » علیهنه، مرکزده و صاغ جناح اوزرنده قلعه‌نك دیکر استحکاماتی علیهنه توجیه ایدلدی.

صاغ وصول هجوملر [یعنی صاغ وصول عملیات تقربیه ترتیباتی]

آره‌لرنده محاصره اصول وقواعدینه توفیقاً آچیلان موازیلر[١] ایله بربرینه ربط ایدلمشلر ایدی .

انشا قیلنان بطریه‌لر قسماً استحکامات علیهنه اجرای تأثیر ایچون بیوك چاپلی طوپلر ایله وقسماًده دشمنك محفوظ و مستور محللرینی تخریب ووقوعه کله‌جك خروج حرکتلرینی طرد ودفع ایتمك ایچون صحرا طوپلری و ٢٠ لیوره‌لك تعبیر آخرله ½ پودلق [یعنی اون کیلوغرام ثقلتنده خمبره آتان] هاونلر ایله تسلیح ایدلدیلر [٢] .

٢٢مایس رومی (٣حزیران افرنجی ـ ٧رمضان ١٢٧٠) ده تورکلر کندی بطریه‌لری آتشنك تحت حمایه‌سنده بزم هجوم عملیاتمزك صاغ جناحنی حمایه ایدن ردوت [قپالی طابیه] علیهنه برخروج حرکتی اجرا ایلدی؛ تورك قوللری بزم تفنك وپشرو آتشمزه رغماً ایلرولدیلر؛ بونلردن برقسمی

[١] اسکی محاصره‌لرده هجومك «مرتب هجوم» اصولیله اجراسنده برنجی ، ایکنجی ، اوچنجی موازیلر ولزوم وارایسه یارم موازیلر ایله‌تاج موازینك آچامسی وهجوم ایدیلن محیطاصلی ویامفرزطابیه شیو صحراسنك‌اصول مخصوصه‌سی‌موجبنجه ناجاه‌رق‌اوراده کندك بطریه‌لری تأسیس ایله موجودایسه کارکیر استار دیوارندن کدیك کشادی معتاد ایدی . «ووبان» زماننده‌برو لزوم تعلق ایدنجه تطبیق ایدیلن اصول قدیمه بودر ؛ ووبان اصولنده مرتب هجومك اس‌الاساسی تشکیل ایدر؛ بواصول یکی اسلحه ولوازمه ووسائط حربیه وبالخاصه تأثیرات فوق‌العاده‌یه مالك یکی افواه ناریه‌یه کوره تعدیلات مقتضیه یاپلمق اوزره زمانمزده دخی آز چوق تطبیق واستعمال ایدلمکده‌در .

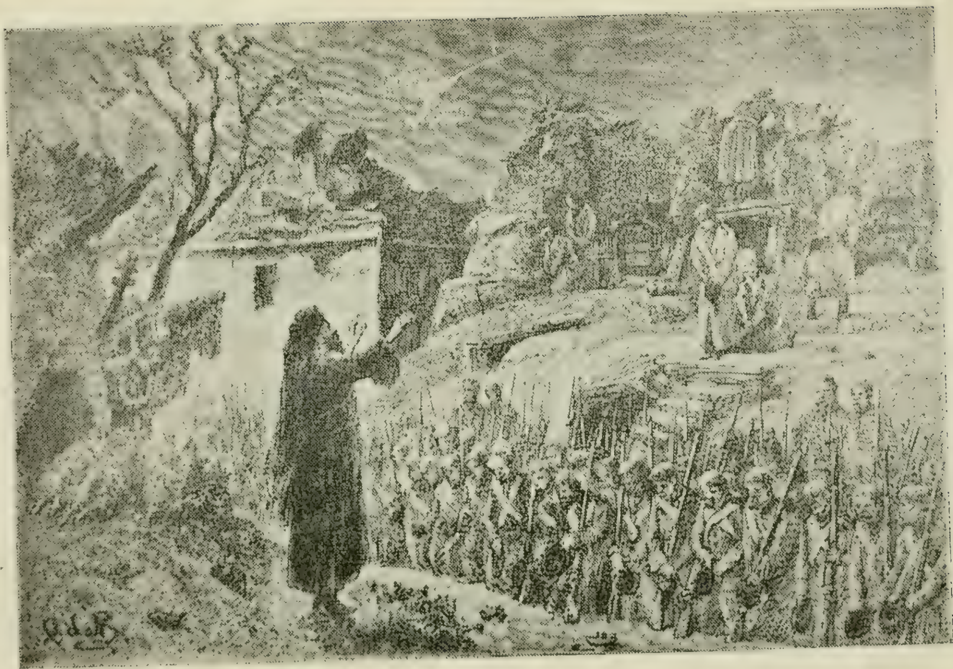
[عراق جبهه‌سنده ارتحال ایدن الك بیوك محررین وعلمای عسکریه وقوماندانلردن استاد محترم مشیر « غولس پاشا » حضرتلرینك « محاربات قلاع » نامنده‌کی اثر مشهورینه مراجعت بیوریله] .

(٢) بو هاونلر دولت علیه‌ده و بناءً علیه ساسترده‌ده مستعمل ٩ چاپنده یعنی ٩ قیه‌لك هاونلره معادلدر .

خندكه مواصلت ایلدی ومزغاللردن ردوت داخلنه آتلادی ؛ بطریه عساکر محافظه‌سی وطوپلرك نومرو نفراتی [خدمت نفرلری]هاجمینه قاریشدیلر وبوحال مدهش بوغاز بوغازه بر مجادله ومقاتله‌یی انتاج ایلدی؛ لكن جنرال « وه‌زه‌لیچکی ـ Veselitski » نك تحت قوماندەسنده بولنان « ئه‌له‌تسق ـ Eletsk » پیاده آلاینك ایکی طابوری توزکلر اوزرینه دوشدیلر وآنلری بوزوب مجبور رجعت ایلدیلر . توزکلر خندك داخلنده ١٤ مقتول وردوت اطرافنده دخی تقریباً ٤٠ مقتول ترك ایتدیلر ؛ بزم طرفدن‌ده ١٧ عسکر مقتول و ١ ضابط ایله ٧٣ عسکر مجروح دوشدی. مجروح دوشنلر میانده جنرال«وه‌زه‌لیچکی» ده بولنه‌یوردی . بوصاواشده روس عساکری بر صورت شدیده‌ده دوکوشدیلر . روس ضابطلری اللرنده تفنك بولندیغی حالده ایلری آتلمشلر ، ترنیته‌جیلرایله بوریزنلرمقتول دوشنلرك تفنکلرینی قاورایوب بوغاز بوغازه وقوعه کلن محاربه‌یه کیریشمشلر ، طوپچیلر طوپلرینك طومارلریله کندولرینی مدافعه ایلمشلر ، مجروحلر محاربه‌نك نهایتنه دکین قالدیریله‌میه‌رق صره‌ده قالمشلر ایدی .

مایس ماهنك صوك کونلرنده جنرال فلد مارەشال قوای جسیمه ایله قلعه‌نك براستکشافنه (استکشافات تعرضیه‌یه) تشبث ایلدی [١] . مارەشالك جنرال لیوتونان (فریق) « قروله‌ف ـ Kroulef » ك

(١) احوال وبوبابده‌کی تدقیقات کوستریور که بو استکشافات تعرضیه‌دن مقصد حال وامکان مساعد بولنورسه آرقه‌دن همان ساسترەیه کیریویرمك ، محاصره محاربه‌سنه نهایت ویرمکدی . کوریله‌جکدرکه بواستکشافات مسعود بر نتیجه ترینه مارەشالك فلاکتنی تولید ایتمشدر .

سلستره حواليسنده أمالو قريه‌سی جوارنده‌کی روس بطريه‌لرندن برنده‌عرب طابيه‌سنه قارشو اجرا قلنه‌جق بر هجوم حرکتنه اشتراك ايليه‌جك روس عساکرينك برروس باپاسی طرفندن تقديسی .

Popo russe bénissant les troupes qui doivent prendre part à une attaque. 1854.

(صحيفه : ٢٥٦)

تحت قوماندەسندە بولنان پیشداری « قالیپتری ـ Kalipetri »
قریەسنك صولنه ایلرولدی ؛ مذکور قریەیی تجاوزایتدکدن صوکره
قزاقلر تورکلره تصادف ایتدیلر وآنلرك سواریسی طرفندن هجومه
اوغرادیلر ؛ لکن « واسنەزانسکی ـ Vasnésenski » اوهلانلری
آلاینك ۷و۸ نجی بلوکلری وقتندە مواصلت ایلدیلر ؛ تورکلری
بوزوب بونلردن برباراق ایله ۱۰ أسیر آلدیلر . دشمن [تورکلر]
اراضی اوزرنده ۶۰ جسد ترك ایلدی .

بزم قوتلرمزك قسم کلیسی « قالیپتری » قریەسیو « عبدالمجید »
طابیەسنه طوغری توجه ایدن دره آرەسندە اخذ موقع ایلدی .
تورك سواریسی هجوم ایلیەجك کبی کوروندی ایسەده لکن بزم
طوپجی آتشمز آلتندە کندی استحکاملرینه طوغری چکلمکدە تأخر
ایتمدی . « عبدالمجید » طابیەسی بزم خطوطمز علیهنه آتش آچدی .
بر کولله [۱] فلدمارەشالك آیاقلرینه دوشدی ؛ اطرافندە بولنانلری
شفقتکارانه برهیجان ، کسکین برخوف واندیشه استیلا ایلدی ؛
هرکس کندوسنه هیچ برضرر ایریشوب ایریشمدیکندن خبردار بولنمق
ایستەیوردی ؛ لکن مارەشال تلاشسز ساکنانه بر صورتدە آت
دکیشدیردی وینه برآز مدت موضع اوزرندە قالدی . او صرەدە
کندوسنك یارەلانمش ایدوکی وهر نقدر جریحەسی [أزیلن محلی]

(۱) ایچی مجف بولنمیان طولغون طوپ سرمیسنه «کولله» دینور: تیمور کولله ،
طاش کولله (پك اسکی)، چلیك کولله (حال حاضرك زرهلره قارشو سرمیسی) کبی انواعی
واردر .

تهلكه‌لی دکل ایدیسه‌ده برقاچ کون بارکیره بینه‌میه‌جکی اوکره‌نلدی . لکن چوق کچمه‌دن اشبو جریحه دها مهلك برشکل وصورت آلدی . بوکا مبنی مارەشال : ایکنجی ، دردنجی ، بشنجی قول اردولرك امر قوماندەسنی جنرال آدجودان [برنجی فریق] پرنس «غورچاقوف — Gortchakof » ه تودیع و تسلیم ایتمکه مجبور قالدی (٣١ مایس امرنامه‌سی) [*] .

[*] مارەشال « ایوان پاسکەویچ — Paskevitch » ١٧٨٢ سنه‌ٔ میلادیه‌سنده « پولتاوا — Pultava » ده تولد ایدوب (١٨٢٦—٢١) ایران سفرنده عجملره و ١٨٢٨—٢٩ (١٢٤٤—٤٥) سفرنده تورکاره غلبه ایتمش و ١٨٣١ ده لهستان اختلالنی و ١٠٤٩ ده مجارستان اختلالنی شدتله تسکین ایلمشدر. ١٢٤٣ ده ایران حکومت اسلامیه‌سنه اوردیغی برضربهٔ مدهشه ایله آذربایجان قطعه‌سنی وارمنستان و « ئه‌ریوان»ی ضبط واستیلا و « تورکمن‌چانی» معاهده‌سنی عقد ایتمش بولندیغی کبی مذکور (١٢٤٤—٤٥) سفرنده قفقاس روس‌اردوسنك باشنده بولنه‌رق آناطولی‌یه استیلا و برچوق‌خرستیان‌کورجی ویك بدی بیلمیان بر طاقم کردکنه‌لرینی بیشدارصورتیله اوکنه قاتوب طوپی‌اون اوچ بیك راده‌سنده اصل روس عسکریله بر طاقم مظفریات عظیمه‌یه نائلیت ایله « بایبورد » ده قدر کاوب آوروپاده « آناطولی فاتحی » نامنی آلمشدر. بوسفرلر وقایع حربیه‌سنده اهل اسلام وتخصیص هرطرفدن آتشه ویروب جابر جابر یاپدیغی « اخسخه » قلعه‌سنك قادینلره ، قزلره قدر مدافعهٔ وطنه شتاب ایدن ، علولر ایچنده ملائکهٔ عذاب کبی نارنده قلیج حرب ایله‌ین مدافعلری حقنده (بالاده‌صحیفه ٨ مراجعت) بك ظالمانه وخونریزانه معاملاتده بولنمش وارمنستان و لهستانده دوکدیکی معصوم قانلریله « ئه‌ریوان » قونتی . « وارصەوی » [وارشـوه] پرنسی نامنی احراز ایلمشدر .

١٨٢٦ —٢٧ ایران و ١٨٢٨—٢٩ (١٢٤٤—٤٥) آناطولی سفرلرینه دائر روسجه یازیله‌رق فرانسزجه‌یه ترجمه ایدلمش ومکمل خریطه‌لری حاوی بیوك بر اثری واردر . اشبو خواص فوق‌العاده‌سنه مبنیدرکه سفر مبحوثنده روسیه دولتنك بتون حدود غربیه وجنوبیه اردولری باش قوماندانلغی و صوکره بك

استکشافات تعرضیه‌یه اشتراك ایتمش بولنان روس عساکری آقشامك ساعت ۹ زنده اردوکاهه عودت ایلدیلر .

۲۸/۲۹ مایس رومی [۱۰/۱۱ حزیران افرنجی] کیجه‌سنده عرب طابیه‌سی اوکنده برلغم پاطلاتدیرلدی . بولغم مذکور طابیه‌نك هجوم ایدیلن چیقندیسی اوجنی تخریب ایلدی . بزم قازمه‌جی عساکرمز استحکامك داخلنی معاینه ایچون انفلاق ایله تشکل ایتمش لغم حونیسنك فوقنه آتلدیلر ؛ حفر خندکارنده‌کی عساکر محافظه‌دن بربلوك [یعنی « پراغا ـ Praga» آلایی فوزیلیه‌لرندن ۱۲ نجی بلوك] آنلرك آرقه‌سی صره کیتمکه باشلادی. دشمن [تورکلر] بزم آدملرمزك آز مقدارده بولندیغنی مشاهده ایده‌رك استحکام داخلنده یاپلمش « قوپور » دنیلان کسیك محلدن آنلر اوزرینه آتلدی و بونلری احاطه ایتمکه باشلایوردی . بوصره‌ده « پراغا » آلاینك دیکر ایکی

بیوك اهمیتله تاقی ایدیلن سلستره محاصره محاربه‌سنك اداره‌سی روسیه ایمپراطوری طرفندن عهده‌سنه تودیع قلنمش و یارالانمسی اوزرینه بالاده بیان ایدلدیکی وجهله سلستره قارشوسنده‌کی ایکنجی ، دردنجی ، بشنجی روس قول اردولرینك قوماندانلغنی برنجی فریق پرنس « غورچاقوف » ه احاله ونودیعه مجبور قالمش وسلستره‌ده آلدیغی یاره‌نك تأثیراتیله اهستانه چکیله‌رك خیلی مدت عذاب چکدکدن صکره نهایت قریم سفری نهایتنده ، ۱۸۵٦ سنه‌سنده ۷ ، یاشنده تکمیل حیات ایلمشدر. اقتدار عظیمی ، مهارت عسکریه‌سی نسبتنده عظیم تورك واسلام دشمنی بولنمقله مشهور ایسه‌ده ، برتورك کولله‌سنك ضربه‌سیله یارالانه‌رق خیلی مدت اضطراب چکدکدن صوکره اکمال حیات ایلمسی ده بر جزای معنوی ، داعیٔ عبرتدر .

منابع عثمانیه‌یه کوره (۹۰٫۰۰۰ ؛) کیسه یعنی ۲٫۵ میلیون غروش [ایکی میلیون درت یوز اللی بیك یوزلك عثمانلی آلتونی] میراث براقمش ومبلغ مزبورك ایکی ثلثی اوغلنه و برثلثی دخی ایکی قزینه قالمشدر . (بالاده صحیفه ۱۷۲،٦۰،۳٦ یه مراجعت).

بلوکی آوجی نظامنده لغم حونیسنك صولنه ، سپرك شیو خارجیسی اوزرینه ایلری آتلدیلر ویك دواملی و مؤثر بر آتش آچدیلر . معتدانه بر مجادله‌دن صوکره دشمن [تورکلر] کیرو چکلدی ؛ لکن چوق زمان کچمه‌دن بزم قازمه‌جیلری حونیدن چیقارمق ایچون تکرار هجومه کلدی ایسه‌ده ٢٠٠ مقتول و مجروحدن عبارت بر ضایعات ایله یکیدن پوسکوردلدی .

بزم بوکونکی ضایعاتمز دخی پك محسوس ایدی : ٦٠ مقتول و ١٦٣ مجروح یعنی « پراغا » آلاینك همان جمله‌سی !

١ حزیران رومی [١٣ حزیران افرنجی] تاریخی سلستره محاصره‌سنه اشتراك ایدن بالجمله اشخاصك خاطره‌سنده دائما محفوظ قاله‌جقدر ؛ یوم مذکورده هجوم عملیاتنك جسور قوماندانی جنرال آدجودان [برنجی فریق] « شیلده‌رس ـ Schilders » پك تهلکه و ثماتکارانه بر صورتده یارالاندی [*] . حفر خندکلری داخلنده و محاربه‌لرده برقورشون یاغموری آلتنده دائما صغوق قانلیلغی محافظه ایدن ، هر نوع تهلکه‌لری استخفاف ایلیان بودکرلی قوماندان محاصره عملیاتنی تفتیش ایتدیکی اثناده برخمپره پارچه‌سی صاغ باجاغنه اصابتله دیزینك فوقنده مذکور باجاغی قیرمشدر . قطع عضو عملیاتی ماهرانه برصورتده اجرا قلنمش ایسه‌ده لکن معیتده‌کیلر اثنای عملیاتده ادراك ایدلمکله ممنون قالنان امیدلری حقلی کورمامشلردی . فی الحقیقه

(*) بعض فرانسز محررین عسکریه‌سنه کوره : عین کونده انکلیز ضابطانندن سلستره‌ده بولنان بیکباشی « بوتلر » دخی کذلك تهلکه‌لی برصورتده یارالانمشدر .

بو بیوك روس جنرالی ١٢ كون صوكره ٦٧ یاشنده بولندیغی حالده ١٣ حزیران رومی [٢٥ حزیران افرنجی] ده « قالاراش » ده اكمال حیات ایلمشدر.

١ حزیران رومی [١٣ حزیران افرنجی] تاریخندن اعتباراً سلستره محاصره سنه - ماضی یه نسبتله دها فعالانه، دها شدتكارانه بوتمق اوزره - ینه دوام قاندی. « قالیپتری » قریه سی قربنده بولنان جنرال « قروله ف Kroulef » قولنه استنادتشكیل ایتمك اوزره پرنس « به بوتوف Behoutof » قولی « شتمی » طریقی اوزرینه كوندرلدی و محصورین ایله اولان بالجمله اتصالات خارجیه منع ویساق ایدلدی. مومی الیه پرنس « به بوتوف » بو صره لرده - سلستره یه طوغری كندینه بریول آچمغه (قلعه یه ارزاق ومهمات صوقمغه) چالیشان - تورك عساكرینی طاغتمغه و عین زمانده آنك برده قافله سنی ضبط ایلمكه كسب موفقیت ایتمشیدی.

صول جهت هجومنده بر« طولغون حفر- Sape Pleine» ایله « عرب طابیه سی » نك استار مقابلنه مواصلت ایدلدی. لغم غاله ریلری سپر آلتنه قدر سوزلدی وعزیمتندن اول فلدمارهشال طرفندن ویرلمش امرلر موجبنجه بطریه لردن كیرو چكلمش بولنان محاصره طوپلری تكرار یرلرینه وضع واقامه ایدلدی [١].

---

(١) بالاده ١ حزیران رومی تاریخندن اعتباراً سلستره محاصره سنه تكرار ینه دوام قاندیغی و بوقاری ده كیرویه چكلمش محاصره طوپلرینك تكرار یرلرینه وضع ایدلدیكی موضوع بحث بولنمسندن تظاهر ایتمكده دركه مارشال «پاسكه ویچ»

٧ حزیران رومی (١٩ حزیران افرنجی) بعدالزوال وسطی ساعت ٥½ ده عرب طابیه‌سنك سپری آلتنده‌کی لغم انفلاق ایتدیرلدی. اشبو لغم آتشلمسی اشارتنده حفر خندکلری داخلنده، طونه‌نك صول ساحلنده، طونه آطه‌لرنده ترتیب ایدیلن بالجمله روس بطریه‌لری یارم ساعتلك برمدت اثناسنده‌پك سریع بر آتش اجرا ایتدیلر [١]؛ بو آتش تورك بطریه‌لرینی سکوته مجبور ایلدی. انفلاق عرب طابیه‌سی سپرینك برقسمنی تخریب ایتدی و آنك مدافعینی خارجه آتیلان طوپراقلر ایله برلکده هوایه پرواز ایلدی [٢].

ایرتسی کونی شفق سوکرکن عرب طابیه استحکامنك چیقندیسی بزم طرفدن (روسلر طرفندن) اشغال ایدلدی و محاصره درامنك صوك پرده‌سنه اشتراك مجبوریتنده بولنان بالجمله عساکر هجوم ایدیله‌جك استحکاماتك هر برینه هجومه حاضرلاندیلر. بزم صاغمزده هجوم عملیاتلری قلعه کوکده‌سی اوکنده‌کی مفرز استحکامدن الك زیاده ٧٠ سازن [١٥٠ متره] مسافه‌یه مواصلت ایتمشلر ایدی.

روسلرجه « ناغارنوئه ـ Nagarnoé » دنیلان عرب طابیه‌سی

یاره‌لانمزدن اول دك محاصره‌یه قرار ویرمش، ایجاباتنه بیله باشلامش ایکن یاره‌لاندقدن صکره بوماده‌یی درعهده ایدن خانی «غورچاقوف» تشدید محاصره جهتنه کیتمشدر.

(١) ایجابنده بویولده سریع آتشلرك استعمالنه لزوم کورلمسی مؤخراً یعنی زمانمزده سریع آتشلی طوپلرك قبولنه سببیت ویرمشدر. سریع آتشلی طوپلره متعلق ایکی اثرمزله « کلیات فن اسلحه» نام کتابمزه مراجعت.

(٢) سلستره محاصره‌سنك بوتاریخده‌کی احوال عمومیه‌سنی کوسترن (١٧) نومرولی سلستره محاصره‌سی منظرهٔ عمومیه‌سی لوحه‌سنه مراجعت بیوریله.

ایله « پیس چانوئه ـ Peschanoé » دنیلان « یلانلی طابیه » [۱] استحکاملرینه عمومی هجوم اجراسیچون ۹/۸ حزیران رومی (۲۱/۲۰ حزیران افرنجی) کیجه‌سی تحت قراره آلندی. نظر دقته آلنق لازمدرکه بو اثناده بالذات « عمرپاشا » سلستره‌یی قورتارمقدن بسبتون قطع امید ایتمشیدی . مشارالیه « وارنه » ده‌کی فرانسز عساکری قوماندانی جنرال « قانروبه‌ر ـ Canrobert » ه یازیبور ایدی‌که : قلعه‌یه ارزاق ومهمات ارسالی وقلعه عساکر محافظه‌سنی تقویه ایچون بتون مساعی وغیرتلری غیرمثمر و مستحیل قالمشدر ؛ مشارالیه جنرال « قانروبه‌ر » دن برساخته تعرض اجراسنی وهیچ دکلسه « بازارجق » ه تقرب ایتمسنی تمنی ورجا ایلیوردی [۲]. صورت حاله نظراً مشارالیه « شمنی » ده‌کی کندی مستحکم اردوکاهی ایچونده خوف واحتراز بسلمیوردی .

. . . .

(۱) « ناغرنویه — Nagarnoé » کلمه‌سی روس لساننده « یوکسکدن — de la hauteur » معناسنی متضمن بولنوب بوکله سلستره محاصره‌سنده روسلر طرفندن یوکسکده بولنان « عرب طابیه‌سی » نه اسم ویرلدیکی کبی « پیس چانوئه — Peschanoé » کلمه‌سی دخی « قوم اوواسندن — de la plaine de sable » معناسنی متضمن بولنوب بوکله‌ده عین وجهله روسلر طرفندن قوماق اوواده بولنان « یلانلی طابیه » یه اسم تخصیص ایدلمشدر.

(۲) محررین مشهوره‌ٔ عسکریه‌دن « بارون دو بازانقورت - Baron de Bazancourt » طرفندن تحریر و نشر ایدلمش بولنان : « کالیپولی ، وارنه وسیواستوپولده فرانسز اردوسی —
«L'armeé francaise à Gallipoli, varna et Sébastopol»
نامنده‌کی کتابده (جلد ۱ — صحیفه ۷۰) مراجعت بیوریله .

. . . .

بو اثناده روسلرك سلستره محاصره قولی : ٧٧ طابور پیاده ، ٦٨ سواری بلوکی ، ٢٧ قزاق سواری بلوکی (سوتنیا) ایله ٢٥٤ قطعه طوپجی افواه ناریه‌سندن عبارت برقوته ترفع ایتمش بولنه‌یوردی .

٨/٩ حزیران رومی (٢٠/٢١ حزیران افرنجی) کیجه‌سی هجوم عمومیسی ایچون « یلانلی طابیه » مفرز طابیه‌سی علیهنه توجه ایده‌جك صاغ طرف هجومنه قونت « ده‌بیچ زابالقانسکی ـ Debitch Zabalkansky [١]» پیاده آلایی ایله آکا احتیاط صورتنده « بریانسق ـ Briansk » آوجیلری آلایی ترتیب و تخصیص قلندیغی کبی « عرب طابیه‌سی » مفرز طابیه‌سنه قارشو وقوعه کله‌جك صول طرف هجومنه‌ده مذکور طابیه‌یی جبهه‌سندن و آرقه‌دن صارمق واحتیاط صورتنده « لوبلن ـ Lublin » آلاینه‌مالك بولنمق اوزره « زاموتسق ـ Zamotsk » و « قامچاتقا ـ Kamtchatka » آلایلری ترتیب وتخصیص ایدلمش و « احتیاط عمومی » دیکر قوللردن ٢١ طابور ایله تشکیل قلنمش ایدی . دشمنك نظردقتنی باشقه محله چویرمك ایچون هجوم زماننده « قروله‌ف ـ Kroulefl » و « به‌بوتوف ـ Béboutof » قوللری ـ برنجیسی « عرب طابیه‌سی » و « عبدالمجید » مفرز طابیه‌لری آره‌سنده کائن دره ایچنده وایکنجیسی

---

(١) بوالای ، : ٤ ١٢٤ ـ ٥ :) سفرنده «ادرنه» یه کلوب ادرنه معاهدهٔ الیمه‌سنی عقده کسب موفقیت ایدن روس اردوسی باشقوماندانی مشهور روس جنرالارندن « قونت ده‌بیچ » ك نامنه منسوبدر .

بونهایتکی مفرز طابیه پیشگاهنده بولنمق اوزره - ایلری حرکت ایده‌جکلردی .

تدارکات نهایت بولدقده باش قوماندان پرنس « غورچاقوف - Gortchakof » اثنای هجومده رجعت بوریسی چالدیرلمیه‌جغنی و شاید بویله بربوری اشارتی ایشیدیلورسه آنك اصلا نظر اعتباره آلنمامسنی کندی عساکرینه ایوجه تنبیه وتفهیم ایلدی .

عساکر مرتبه کندیلرینه تخصیص قلنان موقعلرینه کیتدیلر و شفق وقتنی صبرسزلقله بکلدیلر . ویریله‌جك بر اشارتی متعاقب هجومه آتیله‌جقلر ایدی ؛ لکن بردنبره نصف‌اللیلده حدود غربیه وجنوبیه اردولرینك باش قوماندانی، جنرال فلدماره‌شالك برياورحربی محاصره‌نك فك ورفع ایدلمسی وسلستره پیشگاهنده جمع ایدلمش بالجمله روس قوتلرینك طونه‌نك صول ساحلی‌اوزرینه جمع وتحشید قلنمسی امریله مواصلت ایلدی [١] . . . . . .

. . . .

کیرو چکلمك حرکتنی دشمندن‌ستراچون ٩/١٠ حزیران رومی (٢١/٢٢ حزیران افرنجی) کیجه‌سنده بزم حفر خندکارمزدن باشلامق و « عرب طابیه‌سی » ایله « یلانلی طابیه » یی یکدیکرینه ربط ایدن استحکامات اوزرینه توجه ایتمك اوزره « حفر مضاعف -

(١) روسلرك رجعتنی تولید وانتاج ایتمش بولنان اسباب‌مارەشال«سنت آرنو»نك فرانسه حربیه ناظرینه یازدیغی ٢٩ حزیران ١٨٥٤ تاریخلو مکتوبده کوریله‌بیلور . [« بازانقورت — Bazancourt » نام محررك بوندن اول صحیفه (٢٠٣) ده مذکور کتابنده (جلد ١ — صحیفه ٧٢) مراجعت] .

«Sape double» دنیلان اصولده ایکی حفر خندکی کشاد ایدلدی .
اشبو حفر خندکلرندن برینك منتهاسنه متعدد سپت صره‌لری وضع
واقامه قلندی . دشمن اغفال ایدلدی . بونلری بر بطریه ظن ایدن
تورکلر بوتون کیجه بوسپتلو اوزرینه اجرای انداخت ایلدی .

عین کیجه ایچنده حفر خندکلرندن ۱٤ محاصره طوپی و ۱٤
صحرا طوپی رفع ونقل ایدلدی .

۸ : ۹ حزیران رومی (۲۰ : ۲۱ حزیران افرنجی) ده‌کی
حرکت عمومیه اثناسنده ویوم متعاقبده ضایعاتمز مقتول ۲٦ عسکر
ایله مجروح ۱۱ ضابط و ۲۸٤ عسکردن عبارتدر .

۱۰ : ۱۱ حزیران رومی (۲۲ : ۲۳ حزیران افرنجی) ده
پرنس « بەبوتوف _ Beboutof » کندی عسکریله « قالیتری »
قریه‌سندن کیرویه ، اردونك باشلوجه اردوکاهی اوزرینه چکلدی .

متعاقب کیجه حفر خندکلرنده انشا قلنمش بطریه‌لری تسلیح
ایدن افواه ناریه‌نك متباقیسی [۳۵ قطعه صحرا طوپی ایله ۱½ پود
چاپنده ۱۹ قطعه هاون] و عین وجهله « سلحخانه آطه‌سی »
بطریه‌لرنده‌کی محاصره وتجربه طوپلری رفع و نقل ایدلدی . بعده
حفر خندکلرینی اشغال ایدن عساکر کیرو چکلدیلر .

حرکات مذکوره اویله بر نظام وسکونت ایله اجرا قلندی‌که
دشمن بونلری کورمیه‌رك بوتون کیجه حفر محللری علیهنه تفنك
آتشنه دوام ایتدی وآنجق صباحك آلافرانغه ساعت بشنده ایدی‌که
محاصره‌نك فك ورفع ایدلمش بولندیغنه کسب وقوف ایلدی. اووقت

تورکلر ازدحام ایله وغیرمنتظم بر صورتده حفر خندکلری داخلنه کندیلرینی آتدیلر . لکن صول جناحمز ردوتندن بر قاچ مرمی انداختندن صوکره چوق وقت کچمه‌دن کیرو چکلدیلر .

کونده‌لك ضایعاتمز ٦ مقتول عسکر ایله ٦٦ مجروحدن عبارتدر .

۱۱ حزیران رومی [۲۳ حزیران افرنجی] ده‌روس عساکری طونه‌نك صول ساحلنه کچمکه باشلادیلر .

۱۲ حزیران رومی [۲٤ حزیران افرنجی] ده صباحله‌ین طلوع شمسده « آطه‌کوی » قریه‌سنك آقنتی جهتنده بولنان کوپری سوکیلوب استیف ایدلمکه باشلاندی . حالا نهرك صاغ ساحلی اوزرنده بولنان عساکر جنرال لیوتونان [فریق] « قروله‌ف - Kroulef » قولندن متشکل دمدار ایله برابر « غارنیچ - Garnitz » کولی قربنده‌کی مستحکم اردوکاه داخلنه کیردیلر .

بلغارلر بزم رجعت حرکتمزی اوکرنه‌رك جوارده‌کی باجمله قریه‌لردن کومه کومه قوشوب کلیورلر و طونه‌نك صول ساحلنده کندی مال وثروتلریله معاً روسلری تعقیب ایتملرینك کندولرینه مساعده ایدلمسنی باش قوماندانلدن تضرع ونیاز ایلیورلردی . بونلرك سویله‌یشلرینه کوره : برابر آلنمیه‌رق ترك ایدلملری کندولرینی یاغما وغارته وتورکلرك فنا معامله‌لرینه معروض براقمق فلاکتنی تولید ایده‌جك وبو وجهله تورکلر ـ روسیه‌یه صداقتلرندن وباش جنرالك اعلان رسمیلرینه اطاعت ومتابعتلرندن طولایی ـ کندولرینی جزا دیده ایده‌جك ایدی . مال وثروتلری وحیوانلریله معاً کندیلرینی قورتاران

بر اهالی یغینی برابرلکیله غیرقابل اجتناب برصورتده حصوله کله جك نظامسزلق وقاریشقلقدن استفاده ایده بیلن دشمنك [تورکلرك] قربیتنه رغماً پرنس « غورچاقوف » دمداردن اول کوپری یی کچمك ضمننده لازمکلن وقتی بلغارلره ویرمك ایچون رجعت حرکتنی برکون توقیف ایتمکی تصمیم ایلدی.

١٣ حزیران رومی [٢٥ حزیران افرنجی] بعدالزوال ساعت ½ ٥ ده « غارنیچ ـ Garnitz » موضعنی اشغال ایدن عساکر طونه یی کچمکه باشلادیلر.

کچید حرکتی اتمام ایدیلنجه قازمه جی عساکری باشلوجه کوپری یی [بیوك کوپری یی] سوکوب استیف ایتمکه باشلادیلر وبونلرك ایشی همان ١٤ حزیران رومی [٢٦ حزیران افرنجی] آقشامنده اکمال ایدلدی.

بوزمان اثناسنده سلستره تپه لری اوزرنده تورك سواری کتله لرینك ـ کویا سرکوپری استحکاماتنك الآن روسلر طرفندن اشغال ایدلمش بولنمسندن احترازایدییورلر مشجه سنه تدابیراحتیاطیه ایله ایلرولدکلری مشاهده ایدیلیور ایدی؛ لکن کیفیتك بومرکزده اولمدیغنه اطمئنان وامنیت حاصل ایدنجه روس مستحکم اردوکاهی داخلنه استعجال ایله آتلدیلر وساحل اوزرینه خفیف طوپجی افواه ناریه سی کتیردیلر. بونلر ایلك انداختی هنوز اجرا ایدنجه بزم « قانونیه ر » دنیلان طوپچکر سفینه لرمزله ساحل بطریه لرمز آنلری محللرندن اخراج

وتعجله بر رجعته اجبار ایلدیلر ؛ سوکلمش بر طوپ ایله برقاچ مقتول میدان اوزرنده قالدی .

خصوصات معروضه‌یه بناءً طونه‌نك صول ساحلی اوزرنده بزم عساکرك [روس عساکرینك] کیرو چکلمه حرکتی ـ سلستره‌دن ایکی منزل (قوناق) مسافه‌ده اردو قورمش عمر پاشانك ٣٠٠٠٠ کشیسی ایله کندینی تقویه‌یه مقتدر بر دشمن عساکر محافظه‌سنك کوزی اوکنده تشبث ایدلمش بولندیغی حالده ـ کرك انسان وکرك مالزمهٔ حربیه‌جه ضایعات ویرلمکسزین بتون معناسیله تام و مکمل بر انتظام داخلنده اجرا قلنمشدر .

ایشته بو وجهله مخاصمات طونه ساحللری اوزرنده نهایت بولمش وحرب وسفر دیکر بر صحنهٔ حرکات [قریم‌شبه جزیره‌سی] اوزرینه انتقال ایلمشدر .

لوحه : ۲۲

فریق : احمد مختار

(۱۲۷۰-۷۱) طونه وقریم سفرنده برروس بطاریه‌سنك بومباردمان اثناسنده‌كی حالی .
Un batterie russe pendant un bombardement (1854-55).

(صحیفه : ۲۶۹)

روس محررلرندن « قووالەوسكی » نك اثرينه كوره ١٨٥٤ طونه سفرنده مملكتين وروم ايلنده سفره اشتراك و «سلستره» محاصرەسنی اجرا ايدن روس عساكری و بونلرك قطعات و تشكيلات و تواريخ مختلفەدەكی وضع الجيشلری حقنده معلومات مهمەيی احتوا ايدن :

جداول عدديه

جدول : نومرو ١

سفرك بدايتنده جنرال آدجودان (برنجی فریق) « غورچاقوف -Gortchakof» ك تحت قوماندەسنده موضوع عساكرك قوۀ موجوده‌سی

قول اردو	قطعات عسكريه‌نك اساميسى	[illegible]	امرای عسكريه	[illegible]	افراد عسكريه	[illegible]
٤ نجی قول اردو	٤ نجی خفیف سواری فرقه‌سی	٤	٢٣	١٥٣	٥,٥٩٠	٥٠٢
	١٠ نجی پیاده فرقه‌سی . . .	٣	٢٧	٢٣٠	١٥,٣٤٢	٧٤١
	١١ » » »	٣	٢٩	٢٢٢	١٤,٦٤٠	٦٣٩
	١٢ » » »	٤	٣٥	٢٣٠	١٥,٢٩٤	٧٤٣
	٤ نجی طوپجی فرقه‌سی . . .	—	١٣	٤٢١	٣,٨١٩	٥٩٠
	٤ نجی پارقلرلواسی. . .	—	٣	٢	١,٠٠٤	٩٠
	٤ نجی آوجی طابوری . . .	—	٢	١٢	٦١٧	٥٤
	٤ نجی قازمه‌جی طابوری . .	—	٢	١٨	١,٠٠٩	١٠٧
	٤ نومرولی کوپریجی بلوکی و کوپری پارقی	—	—	٤	٢٨٢	١٨٥
	٩ نومرولی دون قزاق بطریه‌سی	—	١	٢	١٩٤	١
	ژاندارمه عساکری . . .	—	—	١	٣٣	—
	٤ نومرولی سیار خسته‌خانه طاقمی	—	١	—	—	١٨٨
	یکون	١٤	١٣٦	٩٩٥	٥٧,٧٩٤	٣,٨٩٤
٥ نجی قول اردو	٥ نجی خفیف سواری فرقه‌سی	٣	٢١	٤٤٨	٤,٩٩٨	٤٦٥
	١٥ نجی پیاده فرقه‌سی . . .	٥	٣٠	٢١٧	١٤,١٤٠	٧٧٦
	٥ نجی سواری طوپجی لواسی	—	٢	١١	٤٦٠	٩٦
	١٥ نجی صحرا طوپجی لواسی	—	٥	٢٣	٧٥٨	٩٩
	١٥ نومرولی سیار طوپجی پارقی	—	١	١	٣٦٠	٢
	٥ نجی آوجی طابورینك ٤ بلوکی	—	—	٤	٢٤٥	٥
	٥ نومرولی کوپریجی بلوکی و کوپری پارقی	—	—	٤	٢٤٢	١٠٩
	٥ نومرولی سیار خسته‌خانه طاقمی .	—	١	—	—	١٩٧
	یکون . .	٨	٦٠	٤٠٨	٢١,٨٠٣	١,٨٠١
قزاق سواریسی	٢٥ نومرولی دون قزاق آلایی. .	—	١	١٢	٤٩٩	٢
	٣٤ » » » . .	—	٢	١٧	٧٩٥	٢
	٣٧ » » » . .	—	٢	١٣	٦٥٠	٢
	یکون عمومی . .	٢٢	٢٠١	١٤٤٥	٨١,٥٤١	٥,٧٤١

حاشیه: اشبو عساکردن جنرال آدجودان (برنجی فریق) قونت « اوزه‌ست‌ئه‌النیت Auress-Elnit » ك امرلری تحتنده پیشداری تشکیل ایچون قوای آتیه تفریق وافراز ایدلمش ایدی .

٥ نجی خفیف سواری فرقه‌سی ؛

٥ نجی سواری طوپجی لواسی ؛

٣٤ نومرولی دون قزاق آلایی

جدول : نومرو ٢

١٨٥٤ سنهٔ میلادیه‌سی نیسان رومیسی نهایتنده مملکتین (افلاق و بغداد قطعه‌لری) داخلنده وطونه سفلا (آشاغی طونه) اوزرنده‌کی روس عسکرلرینك حال وضعیتلری (وضع الجیشلری)

«چرناوودە-Tchernawoda»ده بولنان جنرال لوده‌رس «Luders» مفرزه‌سی :

٣٥ طابور پیاده
١٦ سواری بلوک
١٢ قزاق سواری بلوکی (سوتنیا)
٩٨ طوپچی افواه ناریه‌سی

٣ نجی خفیف سواری فرقه‌سنك ١ نجی لواسی، ١٥ نومرولی سواری بطریه‌سی ایله برابر.
٩ نجی پیاده فرقه‌سی، ٣ بطریه ایله برابر.
١٥ نجی « « کندی طوپجیسیله برابر.
٣ نجی و ٥ نجی آوجی طابورلری.
٥ نجی قازمه‌جی طابوری.
٩ نجی و ٢٢ نجی دون قزاق الایلری.

«قالاراش-Kalarach» مفرزه‌سی :

٢١ طابور پیاده
١٤ سواری بلوکی
٣ قزاق سواری بلوکی
٨٨ قطعه طوپ

٤ نجی خفیف سواری فرقه‌سنك ١ نجی لواسی، بر سواری بطریه‌سی ایله برابر.
٨ نجی پیاده فرقه‌سی، طوپجیسیله برابر.
« قامچاتقا » آوجی آلایی.
٣ نجی آوجی طابوری .
١١ نجی طوپجی لواسنك ٣ نجی و ٤ نجی خفیف بطریه‌لری.
٩ نجی دون قزاق بطریه‌سی .
٣٤ نجی دون قزاق سواری الاینك ٣ بلوکی (سوتنیاسی).

طونه کچید محلنك حمایه‌سی ایچون « حیرسووا - Hirsowa» ده :

«ژیتومیر - Jitomir» آوجی آلایندن ٣ طابور (٤ نجی طابوری «ابرائیل- Braïlow» ده) .
«آسسانسون- Ascension» سواری آلایندن ٢ سواری بلوکی .

۳ طابور پیاده ۲ سواری بلوکی ۳ قزاق سواری بلوکی ۸ طوپ	۹ نجی طوپجی لواسندن ۷ نومرولی خفیف بطریه‌نك ۸ طوپی (٤ طوپی «ابرائیل» ده) . ۳٤ نجی دون سواری قزاق آلایندن ۳ بلوك (سوتنیا) .
طونه سفلا (اشاغی طونه) اوزرنده: ۲۸ طابور پیاده ۱٦ سواری بلوکی ۹ سوتنیا (قزاق سواری بلوکی) ٦۸ طوپ	۳ نجی خفیف سواری فرقه‌سنك ۲ نجی لواسی، ٦ نومرولی سواری بطریه‌سیله برابر . ۷ نجی پیاده فرقه‌سی کندی طوپجیسیله برابر . « پودولسق - Podolsk » آوجی آلایی، ۱٤ نجی طوپجی لواسنك ٥ نومرولی بطریه‌سی ایله برابر . ۱ نومرولی دون قزاق آلایی . ۳۹ نجی دون قزاق سواری آلاینك ۳ بلوکی (سوتنیاسی) .
« اولته‌نیچه - Olténitzâ » ده بولنان جنرال لیوتونان [فریق] « پولوف - Poloff » مفرزه‌سی : ۸ طابور پیاده ۸ سواری بلوکی ۱۸ طوپ	« ژاقوتسق - Jakoutsk » پیاده آلایی . « اوقحوتسق - Okhotsk » آوجی آلایی . پرنس « فره‌دریق کییوم دو پروس » ك آلایی . ۱۱ نجی طوپجی لواسنك ۳ نومرولی آغر موضع بطریه‌سی . ۱۱ نجی طوپجی لواسنك ٥ نومرو آغر موضع بطریه‌سنك نصفی .
« یرکوکی - Giurgewo » ده بولنان جنرال لیوتونان « سووامونوف Soïmonoff » ك مفرزه‌سی:	ولیعهد پرنسك هوساز آلایی . « دولیبانسق - Kolibansk » آوجی آلایی .

٨ طابور پیاده
٨ سواری بلوکی
٦ قزاق سواری بلوکی
٣٢ طوپ

« طومسق ـ Tomsk »آوجی آلایی.
٨ نومرولی خفیف سواری بطریه‌سی.
١٠ نجی طوپجی لواسنك ٢ نومرولی
خفیف بطریه‌سی.
٣٧ نومرولی دون قزاق سواری آلایی.

«تورنو-Torno» ده بولنان جنرال
ماژور [میرلوا] « بومغارته‌ن ـ
Baumgärtin » مفرزه‌سی.
٤ طابور پیاده
٨ سواری بلوکی
٢ قزاق سواری بلوکی
١٤ طوپ

«دوق دو ناساو -uc de Nas-
sau » ك اوهلان آلایی.
«توبولسق ـ Tobolsk» پیاده آلایی.
٩ نومرولی خفیف سواری بطریه‌سی.
١٠ نجی طوپجی لواسندن ١ نومرولی
خفیف بطریه‌نك ٦ طوپی.
٤٢ نجی دون قزاق سواری آلاینك
٢ بلوکی (سوتنیاسی).

« افلاق صغیر » قطعه‌سنده بولنان
جنرال لیوتونان (فریق) «لیپراندی
ـ Liprandi» نك مفرزه‌سی:
١٦ طابور پیاده
١٦ سواری بلوکی
١٠ قزاق سواری بلوکی (سو-
تنیاسی)
٥٦ طوپ

٥ نجی خفیف سواری فرقه‌سنك ٢ لواسی.
« آزوف ـ Azof» پیاده آلایی.
«دنیه‌پر ـ Dniéper» پیاده آلایی.
«اوقرانیا ـ Ukraine» آوجی آلایی.
« اوده‌سا » آوجی آلایی.
١٠ نومرولی خفیف سواری بطریه‌سی.
١٢ نجی طوپجی لواسنك ٤ نومرولی
آغر موضع بطریه‌سی.
١٢ نجی طوپجی لواسنك ٦ و ٧ و ٨
نومرولی خفیف بطریه‌لری.
٣٨ نجی دون قزاق سواری آلایی.
٤٢ نجی دون قزاق پیاده آلاینك ٤
بلوکی.

« بکرش » ده و حوالیسنده بولنان:

« بوغ ـ Bug » اوهلان سواری
آلایی.

٩ طابور پیاده
٨ سواری بلوکی
٦ قزاق سواری بلوکی
٢٤ طوپ

«ئەقاترنبورغ - Ekatrenbourg» پیاده آلایی.
«سەلەنغنسق- Selinginsk» پیاده آلایی.
١٠ نجی طوپجی لواسنك بر نومرولی آغر موضع بطریه‌سی.
١٠ نجی طوپجی لواسنك ١ نومرولی خفیف بطریه‌سنك ٦ طوپی.
٤ نجی آوجی طابوری.
١١ نجی طوپجی لواسنك ٥ نومرولی خفیف بطریه‌سنك ٦ طوپی.
٢٥ نجی دون قزاق آلایی.

جدول : نومرو ٣

«سلستره» قلعه‌سی اوكنده‌كی روس اردوسنی متعاقباً تقویه واعظام ایدن قوای امدادیه

تاریخ		پیاده طابوری	سواری بلوکی	قزاق ص. بلوکی	اطواب عددی
	سلستره محاصره‌سنك بدایتنده قلعه اوكنده بولنان روس قوللرینك احتوا ایلدیکی قوای عسکریه	٥٦	٣٠	١٥	١٨٠
	امدادلر:				
١٠ مایس رومی	« پودولسق - Podolsk» آوجی آلایی	٤	—	—	—
	١٤ نجی طوپجی لواسنك ٥ نومرولی خفیف بطریه‌سنك ٨ طوپی.	—	—	—	٨
١٩ مایس رومی	« اوقوتسق - Ocostk» پیاده آلایی.	٤	—	—	—
	« ژاقوتسق - Jakoutsk» آلاینك ٢ طابوری	٢	—	—	—
	پرنس فره‌دریق کییوم دو پروسك هوسار آلایی	—	٦	—	—
	١١ نجی طوپجی لواسنك ٣ نومرولی آغر موضع بطریه‌سی.	—	—	—	١٢
٢١ مایس رومی	«ژیقومیر - Jicomir» آلاینك ایکی طابوری.	٢	—	—	—
	٩ نجی طوپجی لواسنك ٧ نومرولی خفیف بطریه‌سنك ٨ طوپی.	—	—	—	٨
٢٥ مایس رومی	« سه‌لینغه‌نسق - Sélinginsk» پیاده آلایی.	٤	—	—	—
	١١ نجی طوپجی لواسنك ٥ نومرولی خفیف بطریه‌سنك ٦ طوپی،	—	—	—	٦
٢٧ مایس رومی	[illegible] نجی دون قزاق آلایی.	—	—	٦	—

تاریخ		١	٢	٣	٤
٣٠ مايس رومی	« ژیتومیر - Jitomir »آلاینك برنجی طابوری	١	—	—	—
	٩ نجی طوپجی لواسنك ٧ نومرولی خفیف بطریه‌سنك ٤ طوپی.	—	—	—	٤
	١ حزيران روميده يكون	٧٢	٣٦	٢١	٢١٨
١ حزيران رومیدن صكره	ایكنجی - دراغون سواری فرقه‌سی، كندی طوپجیسیله برابر.	—	٣٠	—	٢٤
	٢ نومرولی اورال قزاق آلایی.	—	—	٦	—
	«دینه‌پر - Dniéper» پیاده آلایی.	٤	—	—	—
	١٢ نجی طوپجی لواسنك ٨ نومرولی خفیف بطریه‌سی	—	—	—	١٢
	محاصره‌نك رفنده يكون	٧٧	٦٦	٢٧	٢٥٤

جدول : نومرو ٤

« سلستره » محاصره‌سنك رفعنی متعاقب طونه نهری مرور ایدلدکدن صوکره روس عسکرینك بولندقلری محللر (وضع الجیشلری)

« قالاراش - Kalarach» ده ترك ایدیلن عساکر :	١٥ نجی پیاده فرقه‌سی، کندی طوپجیسیله برابر. ١٤ نجی پیاده فرقه‌سنك ٢ نجی لواسی، ایکی بطریه ایله برابر. ٥ نجی قازمه‌جی طابوری. ٥ نجی آوجی طابوری. ٣ نجی خفیف سواری فرقه‌سنك برنجی لواسی، ٥ نومرولی خفیف سواری بطریه‌سی ایله برابر. پرنس « فره‌دریق کییوم دو پروس »ك هوسار آلایی. ٧ نجی و ٢٢ نجی دون قزاق سواری آلایلری.
«قالاراش» دن ٤٠ ورست (کیلومترو) مسافه‌ده‌کی « ژالومیچ - Jalomitz» ه متوجهاً «ایلوبوج - Ilobodz» کوپریسندن طونه‌یی کچن عساکر:	٨ نجی پیاده فرقه‌سی، کندی طوپجیسیله برابر.

حاشیه : بو عساکر یاور ایمپراطوری جنرال «لوده‌رس - Lüders» ك تحت قوماندەسنده ایدی و (بر طابور پیاده و ٤ طوپ) توتنده‌کی « غور ژالومیچ - Gour-Jalomitz» و (٤ طابور پیاده ، ٦ طوپ، یارم قزاق سواری

بلوكی) قوتنده‌كی « ابرائیل » مفرزه‌لریله مشتركاً آقنتی یمنی منصب جهتنده «سه‌رت - Seret » صوینه وروزكار یمنی منصب جهتنده « موستیچ - Mostitch » كولنه قدر - طونه نهری امتدادنجه مملكتی ستر ومحافظه ایده‌جك ایدی.

« قالاراش » دن « اور وی‌چه‌می - Ourwitchemi » اوزرینه توجه ایتمش و بو نقطه‌یه قدر ١٨ : ٢١ حزیران رومیده مواصلت ایتمش و اووقت « اور وی‌چه‌می» ایله «ماياقا - تارجی» ارەسنده یرلشمش بولنان عساكر:

٩ نجی و ١١ نجی پیاده فرقه‌لری و ٢ نجی دراغون سواری فرقه‌سی كندی‌طوپلریله برابر.
٤ نجی خفیف سواری فرقه‌سنك ١ نجی لواسی، ٧ و ٩ نومرولی دون قزاق خفیف سواری بطریه‌لریله برابر.
٣ نجی آوجی طابوری.
٤ نجی قازمه‌جی طابوری.
٢٤ و ٤٠ نومرولی دون قزاقلری‌سواری آلایلری.
٢ نومرولی اورال قزاقلری آلایی،

حاشیه : ٣ نجی، ٤ نجی، ٥ نجی پیاده قوللرینك قرارگاه عمومیلری اشبو عساكر ایله برلكده یورویورلردی و بونلر ٢٠ حزیران رومی تاریخیله « ماياقارجی - Maïakardji » یه مواصلت ایلمشلردر.

« قالاراش» دن «اولته‌نیچه» اوزرینه توجه ایتمش عساكر .

«دینه‌په‌ر» پیاده آلایی.
١٢ نجی طوپجی لواسنك ٨ نومرولی خفیف بطریه‌سی.

یرلرینه كیدن عساكر:

«ژاقوتسق - Jakoutsk » پیاده آلاینك ایكی طابوری.
١١ نجی طوپجی لواسندن ٠ طوپ

او وقت بونلر «اور وی‌چه‌می» دن چیقوب بولندقلری فرقه ایله برلشمشلردر.

«توشانی - Tochani » اوزرینه توجه ایدن عساكر:

٣ نجی قازمه‌جی طابوری.
٤ نجی آوجی طابوری.

لوحه : ٢٤ فریق : احمد مختار

(١٢٧٠ — ٧١) طونه وقریم سفرلری هنکامنده :

فرانسه وانکلتره دولتلریله دولت عثمانیه نك بالاتفاق روسیه دولتیله اجرا ایلدیکی قریم سفریله اکا تقدم ایدن طونه سفرنده کی اتفاقك خاطره سی صورتنده ترسیم قلنه رق سلطان عبدالمجید خانه تقدیم وبعده مکتب حربیه یه اهدا قلنان الیوم موزهٔ عسکریده محفوظ قریم سفری تمثیل اتفاق ه

Symbole de la triple alliance pendant la guere de Crimée (1854-55):

(صحیفه : ٢٨٠)

سلستره قلعه‌سی پیشگاهنده بولنان کوپری طاقلری وطومبازلر «آلکساندرو-
پول - Alexandropol» اوچ آوجی طابورینك تحت محافظه و نظارتنده
بولنمق اوزره طونه نهری اوزرنده «اسماعیل» قلعه‌سنه کوندرلمشدر.

محاصره طوپلری ایله مهندس (استحکام) صنفك محاصره پارقی دخی قره‌دن
«اسماعیل» قلعه‌سنه ارسال قلنمشدر.

یاور ایمپراطوری پرنس «غورچاقوف - Gortchakof» ك تحت قوماندەسنده
قالان عساکر سائره وجه آتی اوزره تقسیم وتوزیع ایدلمشلردر.

«جورجی - Jaurji» ده بولنان عساکر: جنرال «سووامونوف - Saïmonof»	١٠ نجی پیاده فرقه‌سنك ٢ لواسی ٢ بطریه پرنس ولیعهدك هوسار آلایی
«بکرش» ده بولنان عساکر: جنرال «دانبرغ - Dannenberg»	١٠ نجی پیاده فرقه‌سنك بر لواسی ٢ بطریه.
«چونوله‌شتی - Tchenolechti» ده بولنان عساکر:	«بوغ - Bug» اوهلان سواری آلایی ٥ نجی خفیف سواری فرقه‌سنك بر آلایی
«پلوشتی - Plochti» ده بولنان عساکر: «جنرال «لیپراندی - Liprandi». «ترانسیلوانیا» طاغ بچیدلرینی ترصد ایچون:	١٢ نجی پیاده فرقه‌سنك ٢ آلایی ٥ نجی خفیف سواری فرقه‌سنك هوسار لواسی
طونه سفلا اوزرنده و «بابا طاغی» ولایتی داخلنده بولنان عساکر. جنرال «اوچاقوف - Outchakof».	٧ نجی پیاده فرقه‌سنك ٣ آلایی ٣ نجی خفیف سواری فرقه‌سنك ٢ نجی لواسی ١٥ نجی پیاده فرقه‌سنك احتیاط لواسی ١ نجی و ٣٩ نجی دون قزاق سواری آلایلرینك ٩ سوتنیاسی (بلوکی)

«بغدان» ده بولنان عساكر:
جنرال «شابه‌تسكی-Chabetski».

(اولا) : «توشانی - Tochani» ده بولنان عساكر:
٦ نجی خفیف سواری فرقه‌سنك ١ نجی لواسی
١٢ نجی پیاده فرقه‌سنك بر آلایی

(ثانیاً) : «آوقتا - Octma» ده بولنان عساكر:
١٦ نجی پیاده فرقه‌سنك ٢ نجی لواسی
٤٣ نجی دون قزاقلری سواری آلایی

(ثالثاً) «شمالی بغدان» ده بولنان عساكر:
٦ نجی پیاده فرقه‌سی
١ نجی دراغون سواری فرقه‌سی
٤٦ نجی دون قزاقلری سواری آلایی
١١ نجی «اورال» قزاقلری سواری آلایی.

(رابعاً) یکیدن بغدانه مواصلت ایدن عساكر:
١٦ نجی پیاده فرقه‌سنك «اوده‌سا» دن كلن ١ نجی لواسی
٣ نجی قازمه‌جی طابوری } «قالاراش» دن كلن
٤ نجی آوجی طابوری }

جدول : نومرو ٥

روس اوردوسنك تجمع سوق‌الجيشيسی

١١ نجی سواری فرقه‌سنك ٣ آلایی ٣ بطریه ٤ نجی خفیف سواری فرقه‌سنك برنجی لواسی ٢ سواری بطریه‌سی « ئه‌قاترنبورغ - Ekaterinbourg » پیاده آلایی.	٢٥ حزیران رومیده « بكرش » ده بولونوركن جبری یورویش ایله « فراتشتی - Fratechti »یه گیتمك امرینی آلمشلردر.

بیوك قرارگاه عمومی ٢٦ حزیران رومیده «مایاقاتارجی - Maïa-Katardji» دن « بكرش » ه و اورادن « فراته‌شتی » یه نقل ایدلمشدر.

٩ نجی پیاده فرقه‌سی و بونك طوپجیسی ٣ نجی آوجی طابوری ٤ نجی قازمه‌جی طابوری ٢ نجی دراغون سواری فرقه‌سی ، ٣ بطریه ایله برابر ٢ قزاق سواری آلایی	« مایاقاتارجی » و « اور ویجه‌می - Ourwitchemi» دن « فراته‌شتی » یه متوجهاً یوله چیقمشلردر.

٥ تموز رومیده وجه معروض اوزره « فراته‌شتی» ده تجمع ایتمش بولنان عساكر:	٤٦ طابور پیاده ٢٦ سواری بلوكی ٢٣ سوتنیا (قزاق سواری بلوكی) ١٨٠ قطعه طوپ
عین زمانده « بكرش» ه مواصلت ایدن عساكر:	٨ نجی پیاده فرقه‌سی ، كندی طوپجیسیله برابر ١١ نجی پیاده فرقه‌سندن بر آلای ١ بطریه

« فراتشق «Fratechti» ده تجمع ایتمش اولان عساکرك صول جناحنی ستر ایچون یاور ایمپراطوری جنرال « لودەرس « Luders » «قالاراش» دن «ئوبیلەشتی «Obilechti Noou»یه کیدرکن نزدنده بولنان عساکر:

١٥ نجی پیاده فرقه‌سی
٥ نجی آوجی طابوری
٥ نجی قازمه‌جی طابوری
٢ الای اوهلان سواریسی
١ سواری بطریه‌سی
١ قزاق سواری الایی

جمعاً :
١٨ طابور پیاده
١٠ سواری بلوکی
سوتنیا (قزاق سواری بلوکی)
٥٦ طوپ

[۱۲۷۰ هـ - ۱۸۵٤] سنه‌سنده‌كی سلستره محاصره‌سنك - هجری و افرنجی ورومی تاریخلرك تناظرینه كوره - باشلوجه وقایعی ارائه ایدن مقایسهٔ روایات جدولیدر.

هفته‌نك كونلری	تاریخ هجری قمری ۱۲۷۰	تاریخ میلادی افرنجی ۱۸۵٤	تاریخ میلادی رومی [*] ۱۸۵٤	باشلوجه وقایع
	شعبان	مایس	نیسان	
چارشنبه	۱۲	۱۰	۲۸	محاصره عملیاتنه باشلانمسی.
پنجشنبه	۱۳	۱۱	۲۹	طوپ آتشنه باشلانمسی.
جمعه	۱٤	۱۲	۳۰	روسلر طرفندن طرق تقربیه [صیچان یوللری] و بطریه‌لر انشاآتی.
جمعه ایرتسی	۱٥	۱۳	۱ مایس	
بازار	۱٦	۱٤	۲	
بازار ایرتسی	۱۷	۱٥	۳	كوكالی باشی بوزوق سواریلرینك استكشافاتی دوشمنله مصادمه‌سی.
صالی	۱۸	۱	٤	قزاقلرله باشی بوزوق سواریسی و مفرزه‌لر آره‌سنده چرخه‌جی جنكاری.
چارشنبه	۱۹	۱۰	٥	شدتلی طوپجی محاربه‌سی.
پنجشنبه	۲۰	۱۸	٦	شدتلی طوپجی محاربه‌سی. شهر داخلنده خسته خانه‌لرده‌كی خسته‌لرك ایچقلعه اتخاذ ایدیلن مجیدیه طابیه‌سی حوالیسنه نقلی.
جمعه	۲۱	۱۹	۷	روسلرك قلعه‌دن ۳۲۰۰ متره مسافه‌ده مرتب هجوم عملیاتنه بدئی وشدتلی طوپجی محاربه‌سی.
جمعه ایرتسی	۲۲	۲۰	۸	ایلك حفر خندكاری [صیچان یوللری، متریسلر] كشاد ایدلدی.
بازار	۲۳	۲۱	۹	۲۱/۲۲ مایس كیجه‌سنده روسلر ایكنجی موازی‌یی آچدیلردر.
بازار ایرتسی	۲٤	۲۲	۱۰	سكرنت. موسی پاشانك تفتیشاتی. روسلرك باصغین تشبثلری.
صالی	۲٥	۲۳	۱۱	یلانلی طابیه‌یه قارشو شدید طوپ آتشی.
چارشنبه	۲٦	۲٤	۱۲	انكلتره قرالیچه‌سی ویقتوریانك یوم مخصوصی.

[*] ۱۲٦۹ سنهٔ مالیهٔ رومیه

جدولك مابعدی

هفته‌نك كونلری	تاریخ هجری ۱۲۷۰	تاریخ میلادی افرنجی ۱۸۵٤	تاریخ میلادی رومی ۱۸۵٤	باشلوجه وقایع
	شعبان	مایس	مایس	
پنجشنبه	۲۷	۲۵	۱۳	روسلرك بیلانلی طابیه وعرب طابیه‌سی اوزرینه آتشزین باصقین تشبثی .
جمعه	۲۸	۲٦	۱٤	روسلر طرفندن كله‌جك امدادلره قارشو استحكامات انشاسی .
جمعه ایرتسی	۲۹	۲۷	۱٥	عرب طابیه‌سی وبیلانلی طابیه اوزرینه اقشامه طوغری شدید آتش .
	رمضان			
پازار	۱	۲۸	۱٦	روسلر اوچنجی موازی‌یی الك ایلروده‌كی استحكاماتدن یالكز (۳۰۰) خطوه مسافه‌ده كشاد ایتدیلر.
پازار ایرتسی	۲	۲۹	۱۷	عرب طابیه‌سی اوزرینه وقوعبولان بیوك كیجه هجومی . جنرال « سلوان » ك مقتولیتی . طوپ وتفنك آتشنك بتون كون دوامی.
صالی	۳	۳۰	۱۸	ایلهٔ مظلمه . عرب طابیه‌سی اوزرینه آتشزین باصقین تشبثی .
چارشنبه	٤	۳۱	۱۹	قلعه‌یه امداد وردی خبرلری . بومباردمان .
		حزیران		
پنجشنبه	٥	۱	۲۰	موسی پاشانك شهادتی . عرب طابیه‌سنك قسم شرقیسی آلتنده ایلك روس لغمنك انفلاقی .
جمعه	٦	۲	۲۱	عرب طابیه‌سنه قارشو ایكنجی روس لغمنك انفلاق. توركلر طرفندن هجوم عملیاتی تقریبه‌سی
جمعه ایرتسی	۷	۳	۲۲	وروس صول جناحی اوزرینه بر خروج اجراسی.
پازار	۸	٤	۲۳	عرب طابیه‌سنده احضارات تدافعیه .
پازار ایرتسی	۹	٥	۲٤	« قره چون به‌سكی » بكك شنی‌دن وصولی.
صالی	۱۰	٦	۲٥	عرب طابیه‌سنك شیو صحراسی تاجلاندی.

جدولك مابعدی

هفته کونلری	تاریخ هجری قمری ۱۲۷۰	تاریخ میلادی افرنجی ۱۸۵٤	تاریخ میلادی رومی ۱۸۵٤	باشلوجه وقایع
	رمضان	حزیران	مایس	
چارشنبه	۱۱	۷	۲٦	یکی سلستره قوماندانی فریق محمد رفعت پاشا - « سمون »، « غروونزه » وسائر بعض اجانب ایله برلکده سلستره‌یه مواصلت ایدوب طابیه‌لرك نوبت آتشیله سلاملاندی .
پنجشنبه	۱۲	۸	۲۷	مجلس حرب ملازم « بوتله‌ر » ایله «قاسمیت»‌ك میرآلای نصبی . تفتیشات .
جمعه	۱۳	۹	۲۸	مارشال باسکه‌ویچ قوای مهمه ایله وبالذات کندی قومانداسنده براستکشافات تعرضیه اجرا ایتمش، اناطولی کوکالی سواریلریله « قالیبتر » تربه‌سی جوارنده بر مصادمه‌ده برکلله ایله قالچه‌سندن یارالانمشدر .
جمعه ایرتسی	۱٤	۱۰	۲۹	عرب طابیه‌سنك چیقندیسی التنده برروس لغمی انفلاق ایتدی . بو طابیه اوزرینه انسرین باصقین تشبثی .
بازار	۱۵	۱۱	۳۰	بهرام پاشانك کندی فرقه‌سیله سلستره حوالیسنه وصولی .
بازار ایرتسی	۱٦	۱۲	۳۱	مجروح « باسکه‌ویچ » امر قوماندایی برنس « قورچاقوف » ه تودیع ایلدی .
			حزیران	
صالی	۱۷	۱۳	۱	تورکلر بر بیوك موفقیت قزاندیلر روسلرك عملیات حفریه وتقربیه‌سنك بر بیوك قسمی تخریب ایدلدیکندن روس جنرالی « شیلده‌ر » ایله انکلیز بیکباشیسی « بوتله‌ر » یاره‌لاندی .

جدولك مابعدی

هفته کونلری	تاریخ هجری قمری ۱۲۷۰	تاریخ میلادی افرنجی ۱۸۵٤	تاریخ میلادی رومی ۱۸۵٤	باشلوجه وقایع
	رمضان	حزیران	حزیران	
چارشنبه	۱۸	۱٤	۲	مناقشات تدافعیه .
پنجشنبه	۱۹	۱۵	۳	دشمن مواضعنده حرکت عظیمه ونقلیات .
جمعه	۲۰	۱٦	٤	روسلر طرفندن یکیدن هجوم احضاراتی
جمعه ایرتسی	۲۱	۱۷	۵	» » » »
بازار	۲۲	۱۸	٦	» » » »
بازار ایرتسی	۲۳	۱۹	۷	عرب طابیه‌سنك صیری آلتنده بر لغم انفلاق ایتدی .
صالی	۲٤	۲۰	۸	هجوم ایچون روسلر طرفندن ترتیبات لازمه اخذ ایدلدی .
چارشنبه	۲۵	۲۱	۹	روسلرطرفندنمفرز ظابیه‌لر ونفس قلعه‌اوزرینه بلا فاصله شدید بر آتش .
پنجشنبه	۲٦	۲۲	۱۰	انکلیز بیکباشیسی « بوتلر » ك وفاتی - روسلر طرفندن قالیبتری قریه‌سنك ترکی
جمعه	۲۷	۲۳	۱۱	مجروح « پاسکه‌ویچ » ك برامری‌اوزرینه‌روسلر تکرار طونه نك صول ساحلنه چکمکه باشلادیلر وبرقاچ کون صوکره « قالاراش » حوالیسنده طوپلاندیلر .
جمعه ایرتسی	۲۸	۲٤	۱۲	طونه اوزرنده روس کوپریسنك قالدیرلمسی .
بازار	۲۹	۲۵	۱۳	روسیه‌لی جنرال « شیلده‌رس » ك وفاتی .
بازار ایرتسی	۳۰	۲٦	۱٤	طونه صاغ ساحلنده تك بر روس قالمدی . و سلستره محاصره‌سنده روسلر ۲۵ بیك کشی ضایع ایلدی .

جنرال پەلیسیه سرداراکرم عمرپاشا لوردراغلان

(۱۲۷۰—۷۱) قریم سفری هنگامنده دول متفقه باش قوماندانلرینك خریطه اوزرنده حرکات حربیه‌یی مذاکره ومناقشه‌لری (۲۷ شباط ۱۸۵۵)

Conférance entre les generaux : Pelissier, Lord Raglan et Qmer-Pacha.
Guerre de Crimée (1854-55).

(صحیفه : ۲۸۸)

١٢٧٠ ده سلیستره قوماندان و محافظی محمد رفعت پاشا.
Mehemmed Rifat Pacha, célèbre dé fenseur de Slistrie.1854.
[major aprés voir diplomé de l'ecole spéciale
militaire de Saint-cyr).
[بو رسم فرانسه‌ده سن سیر مکتب حربیه‌سنده اکمال تحصیل ایلمسی متعاقب
عهده‌سنه بیکباشیلق رتبه‌سی توجیه ایدلدیکی زمان پارسده یاپلمش والیوم موزه‌ده
محفوظ بولنان رسمندن استنساخ ایدلمشدر.]

فریق : احمد مختار

لوحه : ٣٧

١٢٧٠ طونه سفرنده سلستره قلعه سی قوماندان و محافظلغنده بولنان اعاظم مجاهدین عثمانیه‌دن مشیر محمد رفعت پاشا .

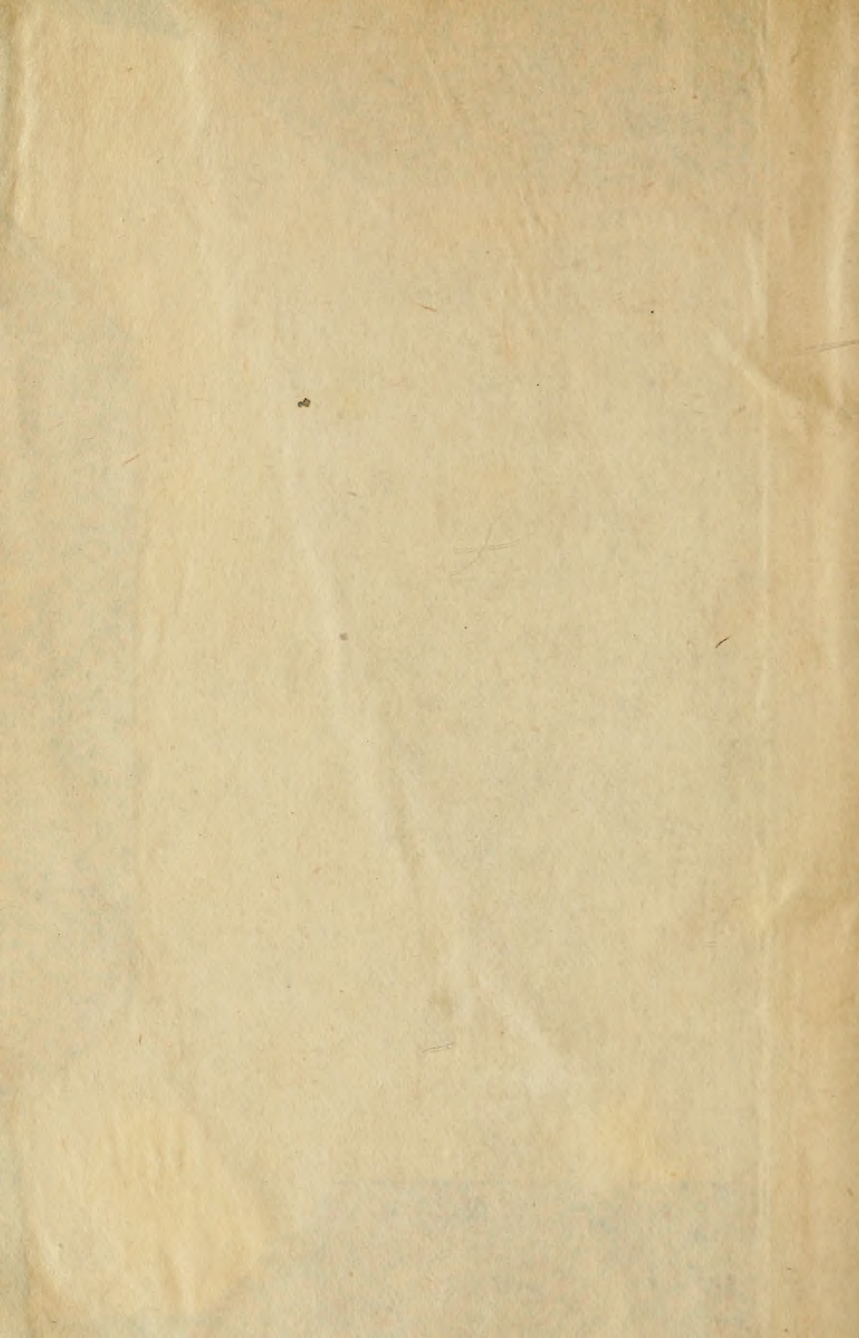
Mehemmed Rifat Pacha, célébre defentseur de Slistrie.

[عائله سی طرفندن موزهٔ عسکری‌یه اهدا ایدلمش بر رسمدن استنساخ ایدلمشدر .]

« وطن یاخود سلستره » نامنده‌کی وطنپرورانه ملی پیه‌سه‌نك محرر شهیری
ادیب اعظم « نامق کمال بك » مرحوم .
Namik Kemal Bey, célébre pœte turque.
[مشارالیهك اکرم بکه هدیه ایتدیکی فطوغرافندن قوپیه‌در .]

3 1761 07130571 8